
6000898761

Digitized by Google

21.

KREIKAN KIELIOPPI.

KIRJOITTANUT

K. J. LINDEQVIST,

YLIOPETTAJA KIELISSÄ HELSINGIN NORMALILYSEISSÄ.

HELSINGISSÄ,

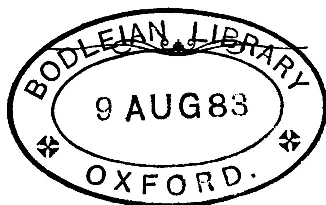
1881.

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN

TOIMITUKSIA.

---

63 OSA.

HELSINGISSÄ,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,
1881.

KREIKAN KIELIOPPI.

KIRJOITTANUT

K. J. LINDEQVIST.

YLIOPETTAJA KIELISSÄ HELSINGIN NORMALILYSEISSÄ.

HELSINGISSÄ 1881,

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINOSSA.

Esipuhe.

Lakkaamattomalla innolla meidän syrjäinen maamme erittäinkin kahden viimeisen vuosikymmenen kuluessa on koettanut koulun alalla hyväksensä käyttää suurien kultuurimaitten yhä kehittyneitä, yleistä ja tieteellistä sivistystä edistäviä apukeinoja. Uusia oppimetodeja on käytäntöön pantu ja oppikirjoja ahkeraan valmisteltu melkein kaikissa alkeisopetuksen aineissa. — Mutta yhdessä tieteellisen sivistyksen tärkeimmässä kohdassa me kuitenkin liian kauan olemme pysyneet vanhentuneella pohjalla. Tämä kohta on: *Kreikan kielitaito*. Kreikan kielen opetuksessa käytetään, näet, vielä oppikirjoja, jotka, vaikka kohta menneinä aikoina hyvinkin ansiollisia, kuitenkin nykyisenä *Georg Curtiuksen*, *Müller'in* ja *Lattmann'in* y. m. aikakautena meilläkin varmaan ovat kylläksi eläneet. *Vertaavan* kielitieteen tuotteet, jotka varsinkin Kreikan *muoto-oppiin* ovat luoneet uutta valoa ja saattaneet selvemmin käsittämään kielen lakeja, eivät siis ole päässeet vireyttävällä ja innostuttavalla voimallansa vaikuttamaan meidän koulunuorisomme kieliopetukseen, vaikka ne aina vuodesta 1852, jolloin *Curtius* ensi kerran sovitti ne kouluja varten sepitsemäänsä kielioppiin, ovat kuuluneet Saksan gymnaasein ainepiiriin ja siitä vähitellen levinneet samanlaiselle opetusalalle melkein kaikkiin Europan maihin, joissa Kreikan kieltä luetaan.

Tuota tuntuvaa puutetta jossakin määrin poistamaan sekä samalla täyttämään pahaa aukkoa koulukirjallisuudessamme tämä teos nöyrästi ja vaatimattomasti lasketaan julkisuuteen. Sen toimeenpaneminen päätettiin ensiksi *Suomalaisen Kirjallisuuden Seurassa*, joka tämän kautta on antanut uuden todistuksen siitä ainaisesta huolesta, jolla se on hoitanut koulukirjallisuutemme edistymistä. Jo v. 1876 kehoitti, näet, Seura tekijätä ryhtymään tämän oppikirjan laatimiseen, joka nyt ilmestyykin Seuran kustannuksella. Että tehtävän perille saattaminen on vaatinut niin

monta vuotta, se ei suinkaan ole kummastuttava ketään, joka on tämänlaatuisia töitä kokenut. Huomautettakoon vaan siitä, että jo runsaan oppiainehiston tarkoituksenmukainen määrääminen ja järjestäminen sekä sääntöjen sovittaminen asianmukaiseen ja helppotajuiseen muotoon — joita seikkoja erittäin tarkasti on silmällä pidetty — ovat tuottaneet lukemattomia vastuksia ja vaatineet aikaa vievää tarkkuutta, varsinkin kun oppikirjan on mainituissa suhteissa, niinkuin myös itse aineesen katsoen, jommoisessakin määrässä ollut *uusi ura* raivaaminen. Ken ei näitä asioita tunne, hän voi niistä saada jonkinmoisen käsityksen, kun hän tässä kuulee, että ainoastaan painattaminen ynnä tuo *kreikan* tekstissä erittäin vaikea korrehtuurin lukeminen, vaikka niitä lakkaamatta ja ahkerasti on jatkettu, ovat kestäneet melkein kokonaisen vuoden.

Koska täydellinen selvitys teoksen rakennuksesta sekä tämän perusteista vaatisi enemmän tilaa, kuin mitä esipuheen luonto sallii, niin tekijä tahtoo supistaa tähän koskevan esityksensä muutamiin lyhykäisiin viittauksiin.

Teos on etupäässä aiottu oppikirjaksi *alkeisopetusta* varten, mutta pyytää sen ohessa ohjata myöskin alkavia *yliopistollisia* opintoja. Tämä tavallaan *kaksinkertainen* ja sentähden paljon vaikeammin saavutettu tarkoitus, meidän ahtaiden olojemme tuottama, on vaatinut *kaksinkertaista* ponnistusta: 1:o, suunnitukseen ja järjestykseen katsoen oli hyväksi käyttäminen, mitä *tieteen* nykyinen asema vaati, mutta toiselta puolen myös määrääminen ja johdonmukaisesti noudattaminen tarkkoja, alkeisopetuksen edistymiselle välttämättömiä *käytöllis-pedagogillisia* perusjohteita; sekä 2:o, mitä laajuuteen tulee, oli katsominen, että toiselta puolen aine jotenkin täydellisesti suoritettaisiin, toiselta puolen teos ei kuitenkaan leviäisi liian paljo ulkopuolelle sen tietomäärän rajoja, johon meidän lyseoissamme Kreikan kielen vähäisellä tuntiluvulla kunnollisesti voi päästä. Sanalla sanoen: Kirjan tuli olla *tieteellisesti* tarkka sekä *metodillisesti* oikea ja käytöllinen. — Koska sen kuitenkin täten on täytynyt paisua suuremmaksi kuin mitä *koulu*kirjalle meidän oloissamme ehkä olisi suotava, niin on tämän haitan poistamiseksi sitä keinoa käytetty, että erilaiset kirjaimet on pantu osoittamaan, mitä välttämättömästi kuuluu koulukurssiin, mitä taas sopii katsoa sen piiriä ulommaksi. Semmoinen osoitus ei kuitenkaan, helposti käsitettävistä syistä, voi kaikissa kohden pitää paikkaansa; mutta tekijä on luottanut siihen, että

kunn. opettajat itse tietävät oman tarkastuksensa ja arvostelunsa mukaan jokaisessa eri tapauksessa jättää syrjään ne kohdat, joilla he eivät luule voivansa kouluajalla rasittaa oppilaitansa. Kirjan sivulukua on muun muassa sekin seikka enentänyt, että edelliseen osaan on useampiin paikkoihin asetettu n. k. „Yleisiä silmäyksiä“, joitten tarkoitus on ikään kuin poimia kokoon ja suurempiin ryhmiin yhdistää aineen monet erityiskohdat sekä siten tuottaa näille silmään astuvaa selvyyttä ja painaa ne lujemmin muistiin. Ne ovat, niin sanoaksemme, jonkunlaisia pysähdyspaikkoja, joissa oppilaat saavat levähtää eteenpäin riennettyänsä ja levollisesti katsahtaa taaksepäin kuljettuun matkaan. Niiden suoranaista pedagogillista arvoa kokenut koulumies ei suinkaan vähäksi katsone. Omasta puolestaan tekijä niille antaa niin suuren käytöllisen arvon, ett'ei hän ole tahtonut panna niitä alttiiksi, vaikka hän kyllä on suonut kirjaa niin vähäkokoiseksi, kuin suinkin mahdollista. Aivan sama on sekä nominien että verbien „taivutuskaavojen“ laita. Ne tosin vievät jotensakin paljon tilaa; mutta nekin ovat, pedagogilliselta kannalta katsoen, käytöllisesti yhtä tärkeät kuin mainitut „yleiset silmäykset“.

Muoto-oppia suorittaessaan tekijä on *faktillisen* ainehiston päälähteenä ja auktoritetina käyttänyt *Curtiuksen* maailman mainiota „*Griechische Schulgrammatik*“, jonka runsasvaraista sisällystä tässä on ollut järjestäminen pedagogillis-metodillisten periaatteiden mukaan, joille tuo kuuluisa tiedemies teoksessaan ei ole antanut tarpeeksi määräävää ja johtavaa valtaa. Sen ohessa on muiltakin sekä vanhemmilta että myöhäisemmiltä saksalaisilta grammatikoilta neuvoa kysytty, semmoisilta kuin *Buttmann*, *Kühner*, *Ahrens*, *Koch*, *Stier*, *Franke*, *Uhle* j. n. e. ynnä ruotsalaiseltakin Kreikan kieliopin kirjoittajalta, *E. Löfstedt'iltä*, jonka ansiollista teosta on meidänkin maassa käytetty. Muutamissa, osaksi tärkeämmissä, osaksi vähäpätöisemmissä kohdissa tekijä on rohjennut olla niin itsenäinen, että hän, myöskin mitä itse aineesen tulee, eikä yksistään sen muodostamisessa, on esiin tuonut oman käsityksensä, mihinkään auktoritetiin nojaamatta. Semmoisten joukosta mainittakoon ainoastaan seuraavat: 1:o *A- ja O-deklinationin yhdistäminen yhteisillä sijapäätteillä;* 2:o *täydellinen erotus verbein „formationin“ ja „fleksionin“ välillä* eli, toisin sanoen, *tempus-vartalojen muodostuminen verbi-vartalosta ja niiden taivutus fleksioni-välineiden (augmentin, fleksioni-*

vokalein ja fleksioni-päätteiden) avulla eri jaksoissa esitettynä y. m.

Homeron (epillisen) muoto-opin tärkeimmät kohdat tekijä on esittänyt yhtenä kokonaisuutena nimityksellä: „Liite III“. Tekijä on, näet, varma siitä, että ne tiedot, joita tarvitaan Homeron lukemiseen, ovat oppilaan huokeammat saavuttaa ja tarpeen vaatiessa helpommin tarjona, jos ne ovat kootut *yhteen* paikkaan, kuin jos niitä hajanaisesti pienissä notissa levitellään koko Attikan muoto-opin alalle, niinkuin esim. Curtiuksen ja Löfstedt'in y. m. kieliopeissa.

Lauseoppi on muodostettu *M. Seyffert*'in kirjan mukaan „*Hauptregeln der griechischen Syntax*“, ja nykyisessäkin, lyhennetyssä muodossa se täydelleen vastannee meidän oppilaitoksiemme tarvetta, niin kauan kuin ei kreikkaa näissä kirjoiteta. Tämän osan suhteen tekijän vaan tulee ilmoittaa, että häntä on sitonut Koulu-Ylihallituksen määräys, jonka johdosta tuon kuuluisan kielentutkijan mainittu kirjanen tässä oli mukailtava.

Mitä teoksen *kielelliseen puoleen* tulee, sekin on tuottanut sangen paljon vaikeutta, vaikka kyllä meidän tieteellisesti vielä vaurastumatoin Suomen kielemme onkin osoittanut suurta noreuttaan ja luonnollista rikkauttansa, kun on tullut aikaansaattaa tarkkoja määräyksiä ja sepitä vallan uusia oppisanoja. Vaivaa ei suinkaan ole säästetty tarkkuuden, selvyyden ja sievyyden saavuttamiseksi. — Mutta jos on tämän tarkoituksen perille jotenkin päästy, on se vaan vähässä määrässä luettava tekijän ansioksi. Herrat Maisterit *V. Porkka* ja *F. W. Rothsten* ovat nimittäin väsymättömällä innolla ja suurimmalla hyväntahtoisuudella olleet tekijälle avullisina kielellisen puvun hoitamisessa. Heidän apunsa tässä suhteessa on ollut sitä arvollisempi, kuin he samalla ovat olleet sekä Suomen kieleen että esiteltävään aineesen täydellisesti perehtyneinä. Siitä suuresta hyödystä, joka tekijällä heistä on ollut, sekä siitä ystävällisyydestä, jolla apu on annettu, pyytää tekijä täten saada julkisesti lausua heille vilpittömintä kiitollisuuttansa.

Niitä yliopiston ja lyseoin opettajia, jotka meidän maassamme harrastavat Kreikan kielen jalostuttavaa opintoa, pyytää tekijä hartaasti, että he suosiollisesti ottaisivat vastaan tämän teoksen, jossa on ensi kerta koetettu astua meillä vielä kokematonta suuntaa, sekä sille soisivat taitavan ja huolellisen tar-

kastuksen, jonka jälkeen tekijä saattanee odottaa joko painosta julaistuina tai kirjallisesti tai suullisesti esiteltyinä niitä muistutuksia ja muutoksen-ehdotuksia, joihin tarkastus epäilemättä on aihetta antava. — Yhteydessä tämän kanssa huomautettakoon, että, mikäli nyt jo on havaittu, jokunen esim. aksenti-merkki painattaissa on kadonnut. Vaikka korrehtuuria mitä suurimmalla huolella on luettu, on muitakin pienempiä painovirheitä saattanut kirjaan pujahtaa; jos semmoisia huomataan, korjatkoot kunn. opettajat hyväntahtoisesti ne kirjaa käytettäissä.

Samalla kun tekijä lausuu sen vakavan toivotuksen, että teos etupäässä vastaisi *Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran* kustannuksia ja vaatimuksia, tahtoo tekijä edellä sanottuihin lopuksi liittää sen suoran tunnustuksen, että ainakin hän itse rohkenee pitää sitä luuloa, että tämä toivotus toteutuisi. Hänen luulonsa tässä kohden ei suinkaan ole mikään itsekylläisyyden tuottama, vaan perustuu ainoastaan siihen, että teos julkisuuteen ilmestyessään jo on, niin sanoaksemme, palvellut melkein neljä „*koetusvuotta*“, joiden kuluessa sitä huolellisesti on tarkastettu, puhdistettu ja kuritettu, ennenkuin sitä on katsottu kykeneväksi hakemaan „*varsinaista virkaa*“.

Tekijä on nimittäin itse, niinkuin myös yksi hänen kunn. virkaveljensä, eri oppilaspolvia opettaessaan joka eri tunniksi valmistanut ja käyttänyt kirjoitettuja „papereita“, jotka, seuraavain vuosien kokemuksen nojalla muutettuina (laajennettuina, supistettuina j. n. e.), ovat olleet painoon valmistuneen käsikirjoituksen perustuksena. Teos on siis kasvatus-iässään saanut kokea *käytännön puhdistavaa kiirastulta;* se on kasvanut siinä maanlaadussa ja vahvistunut siinä ilmassa, joka enemmän kuin mikään muu tuottaa oppikirjalle elinvoimaa ja kelvollisuutta, s. o. *käytöllisen kokemuksen.* Ja tämä, ainoastaan tämä on tekijässä herättänyt edellä mainitun toiveen. Mutta mielellään kuitenkin myönnetään, että kokemus puheena olevassa tapauksessa on liian yksipuolinen. Teoksen arvostelu ei siis millään muotoa saa riippua yksistään tästä, vaan jätetään nöyrimmästi *sille kokemukselle,* jonka muut tulevaisuudessa saavuttanevat. — Helsingissä Maaliskuulla v. 1881.

Tekijä.

Sisällys.

Edellinen Osa.

Ensimmäinen Luku: Äänioppi. (§§ 1—7.)

Toinen Luku: Muoto-oppi. (§§ 8—67.)

Jälkimmäinen Osa.

Lauseopin pääkohdat.

EDELLINEN OSA:

KREIKAN MUOTO-OPPI.

Ensimmäinen Luku.

Äänioppi.

A. Kirjaimista ja lukumerkeistä.

§ 1.

Aakkoset.

Kreikan kielen alfabeti[1] eli aapisto sisältää 24 kirjainta:

Kirjaimet.		Äännös.	Nimet.	
Α	*α*	a (lyhyt tai pitkä)	Alfa	ἄλφα
Β	*β*	b	Bēta	βῆτα
Γ	*γ*	g	Gamma	γάμμα
Δ	*δ*	d	Delta	δέλτα
Ε	*ε*	ĕ (aina lyhyt)	Ĕpsīlon	ἒ ψῑλόν
Ζ	*ζ*	ds	Dsēta	ζῆτα
Η	*η*	ē (aina pitkä)	Ēta	ἦτα
Θ	*ϑ*	th (nk. Engl. kiel.)	Thēta	ϑῆτα
Ι	*ι*	i } (lyhyt tai pitkä, aina vokali)	Iōta	ἰῶτα
Κ	*κ*	k	Kappa	κάππα
Λ	*λ*	l	Lambda	λάμβδα
Μ	*μ*	m	Mȳ	μῦ
Ν	*ν*	n	Nȳ	νῦ
Ξ	*ξ*	ks (x)	Xī	ξῖ
Ο	*ο*	o (aina lyhyt)	Ŏmīkron	ὂ μῑκρόν
Π	*π*	p	Pī	πῖ
Ρ	*ϱ*	r	Rhō	ῥῶ
Σ	*σ, ς*	s	Sigma	σίγμα
Τ	*τ*	t	Tau	ταῦ
Υ	*υ*	y (lyhyt tai pitkä)	Ypsīlon	ὖ ψῑλόν
Φ	*φ*	ph (f)	Phī	φῖ
Χ	*χ*	ch (k)	Chī	χῖ
Ψ	*ψ*	ps	Psī	ψῖ
Ω	*ω*	ō (aina pitkä)	Ōmĕga	ὦ μέγα.

[1] Nimi johtuu kahdesta ensimmäisestä kirjaimesta „Alfa-Beta".

ä korkoa
hteen sa-
lla, joka
ι. σῦκον,

koa (s. o.
muitten
heikon-

alfabetiin
n vokalin
tongissa
. αἰδοῦ γο-
ituksen ja
en, mutta
αὔριον.

ion (·) sekä

erkki, esim. ἐπ'

erkki, esim. τἆμα

. että kaksi vokalia,
ngin, ovat erikseen
pra-ys), ἄϋπνος (lue:

Muist. 1. Paitsi yllämainituita kirjaimia oli Kreikan kielessä alkuaan vielä kaksi, jotka myöhempinä aikoina joko katosivat kielestä tai muuttuivat muiksi ääniksi. Nämä ovat: Ϝ, ϝ (muotonsa vuoksi nimitetty *digamma* = kaksinkertainen gamma) ja ϳ (*jod*). Ϝ äännettiin niinkuin v, esim. (*Ϝ*)*οἶνος* = *vinum*, (*Ϝ*)*ιδεῖν* = *videre*; ϳ niinkuin konsonanti *j*, esim. *αλϳος* = *alius*.

Muist. 2. Ääntämisen suhteen on huomattava: γ äännetään γ:n, κ:n, χ:n, ξ:n edessä niinkuin *n*, esim. *ἄγγελος* = a*n*gelos, *ἔγχος* = e*n*kos.

Muist. 3. S-ääntä varten löytyy kaksi kirjainta: σ sanan alussa ja sisässä, esim. *σύν*, *ἦσαν*; ς sanan lopussa, esim. *κέρας*. Jälkimmäinen voi ilmestyä myöskin yhdysosan lopussa sanan sisässä, esim. *δύςβατος*. στ:n asemesta käytetään myös merkkiä ϛ (*stigma*).

§ 2.
Lukumerkit.

1. Spiritus.[1]

Jokaisella vokalilla tai diftongilla, joka aloittaa sanan, on merkki, jonka nimi on spiritus:

a) *Spiritus asper* ῾, joka äännetään niinkuin *h*, esim. *ὁ*, *ἡ*, *οἱ*, *αἱ*.

b) *Spiritus lenis* ᾿, joka äännettäissä ei kuulu, esim. *ἐκ*, *εἰ*.

Huom.! Kun konsonanti ρ aloittaa sanan, se saa spiritus asperin, esim. *ῥήτωρ*. ρ:n kahdistuessa (ρρ) saa joskus edellinen ρ spiritus lenin, jälkimmäinen spiritus asperin, esim. *Πυῤῥος*.

2. Aksentit (= korkomerkit).

Jokaisella sanalla on yksi aksenti jollakulla tavullansa. Aksenteja on kolme:

a) Akuti ´, joka osoittaa terävää eli painokasta korkoa (s. o. että yksi tavu on muitten tavujen suhteen samassa sanassa lausuttava painokkaalla korolla); esim. *λόγος*, *φηγός*.

[1] *Spiritus* = hengähdys. *Spiritus asper* = väkevä hengähdys. *Spiritus lenis* = heikko hengähdys.

b) Cirkumfleksi ͂, joka osoittaa venytettyä korkoa (s. o. että yksi tavu on muitten tavujen suhteen samassa sanassa lausuttava semmoisella korolla, joka ensin nousee ja sitten laskee), esim. *σῦκον*, *ἀνδρῶν*.

c) Gravis ̀, joka osoittaa heikonnettua korkoa (s. o. että yksi tavu joko ei saa erinäistä korkoa muitten tavujen rinnalla samassa sanassa tai lausutaan heikonnetulla akutilla), esim. *βασιλεὺς ἐγένετο*.

Huom.! Spiritus ja aksentit ovat asetetut vähään alfabetiin kuuluvan vokalin päälle, mutta isoon alfabetiin kuuluvan vokalin eteen, esim. *ἡβῶν*, *ἐγκρατής*; *Ἡβῶν*, *Ἐγκρατής*; diftongissa on niiden paikka jälkimmäisen vokalin päällä, esim. *αἰδοῦ γονέας καὶ θεούς*. Jos sama vokali (tai diftongi) saa spirituksen ja aksentin, asetetaan akuti ja gravis spirituksen jälkeen, mutta cirkumfleksi spirituksen päälle, esim. *Ἥρα*, *οὗτος*, *αὔριον*.

3. Välimerkit.

Nämä ovat:

Punkti (.), Komma (,), Kolon ja Semikolon (·) sekä kysymysmerkki (;).

4. Muita lukumerkkejä.

a) Apostrofi ᾿, elisionin (ks. § 7, 3) merkki, esim. *ἐπ' αὐτῷ pro ἐπὶ αὐτῷ*.

b) Koronis ᾽, krasin (ks. § 7, 2) merkki, esim. *τἄμα pro τὰ ἐμά*.

c) *Puncta diaeresis* ¨, jotka osoittavat, että kaksi vokalia, jotka tavallisesti muodostavat diftongin, ovat erikseen äännettävät, esim. *πραΰς* (lue: pra-ys), *ἄϋπνος* (lue: a-ypnos).

§ 3.

Kirjainten jako.

1. Vokalit.

Vokalit ovat joko yksinäisiä tai yhdistettyjä (= diftongeja).

A) Yksinäiset vokalit jaetaan:

a) koviin: *α, ε, ο, η, ω*;

b) pehmeihin: *ι, υ*;

sekä

a) lyhyihin: *ε, ο;*

b) pitkiin: *η, ω;*

c) epämääräisiin (*ancipites*, s. o. milloin pitkät, milloin lyhyet): *α, ι, υ.*

B) Diftongit (*δίφθογγοι* = kaksoisäänet) jaetaan:

a) varsinaisiin, s. o. semmoisiin, jotka kovan vokalin yhdistyessä pehmeihin *ι*- ja *υ*-vokaleihin ilmestyvät uutena, yhdistettynä vokali-äänenä (kaksoisäänenä):

αι *αυ*
ει *ευ*
οι *ου* (äännetään nk. ū)
ηυ.

Muist. Myöskin *υ* ja *ι* voivat yhdistyä varsinaiseksi diftongiksi (*υι*), mutta ainoastaan seuraavan vokalin edellä, esim. *μυῖα.*

b) epäperäisiin, s. o. semmoisiin, jotka ovat syntyneet kovien vokalein *α*:n, *η*:n ja *ω*:n yhdistyessä *ι*:aan, joka *ι* ei kuulu äännettäissä ja kirjoitetaan näitten vokalien alle (*iota subscriptum*): *ᾳ, ῃ, ῳ.*

Muist. Jos nämä vokalit merkitään isoilla kirjaimilla, ei *ι*:aa kirjoiteta niiden alle, vaan niiden perään (*iota adscriptum*): *Αι, Ηι, Ωι.*

2. Konsonantit.

Konsonantit ovat joko yksinäisiä tai yhdistettyjä (= kaksoiskonsonanteja).

A) Yksinäiset konsonantit jaetaan kahteen ryhmään:

a) *Semivocales* (puoliääniset), joitten ääni vokalia lisäämättäkin jossakin määrin on havaittava. — Nämä taas jakautuvat kahteen osaan:

1. *Liquidae: λ, μ, ν, ϱ;*
2. *Sibilantes: σ* (myöskin *ϝ* ja *ȷ*).

b) *Mutae* (mykät), joitten ääntä ei voi havaita vokalia lisäämättä.

Näitten jako on seuraava:

	P-äänïä	K-äänïä	T-äänïä
1. *Mediae:*	β	γ	δ
2. *Tenues:*	π	κ	τ
3. *Aspiratae:*	φ	χ	ϑ

Muist. 1. Aspiratat sisältävät kukin tenuin ynnä spiritus asperin; siis φ = π' = ph; χ = κ' = kh; ϑ = τ' = th.

Muist. 2. Konsonantien jako puoliäänisiin ja mykkiin perustuu niiden ominaisuuteen suuremmassa tai vähemmässä määrässä kuulua ilman vokalin lisäystä. Mutta konsonantit jaetaan myöskin sen organin (ääntimen) mukaan, jonka avulla ne etupäässä lausutaan.

Ääntimien mukaan jakautuvat konsonantit näin:

1. *Gutturales* (kurkkuäänet): γ, κ, χ;
2. *Labiales* (huuliäänet): β, π, φ, μ;
3. *Dentales* (hammasäänet): δ, τ, ϑ, ν, σ (ς).

Huom.! λ ja ϱ eivät kuulu yhteenkään näistä luokista.

B) Yhdistetyt konsonantit, kaksoiskonsonantit, ovat syntyneet mutan ja σ:n yhdistyksestä: ζ (= δσ), ξ (= κσ), ψ (= πσ).

B. Tavuista.

§ 4.

Sanojen jakaminen tavuihin.

1. Yksi konsonanti, joka seisoo kahden vokalin (tai diftongin) välissä, kuuluu jälkimmäiseen tavuun, esim. *ἱ-κα-νός, οὖ-τοι.*

2. Kaksi tai kolme konsonantia (niinkuin kaksoiskonsonantitkin) siirretään myös jälkimmäiseen tavuun, jos niitä helposti voi yhdessä lausua; muussa tapauksessa ensimmäinen niistä siirretään edelliseen tavuun, esim. *ἀ-ϱι-στε-ϱός, ἐ-χϑϱός, ἔ-ζω, πϱάσ-σω, ἄν-δϱες.*

3. Yhdysperäisissä siirretään yhdysosat eri tavuihin, esim. *πϱος-φέϱω* (yhdysosista *πϱος* ja *φέϱω*).

§ 5.

Qvantiteti[1] (laajuus).

(Tavujen pituus ja lyhyys.)

Tavut ovat joko pitkiä tai lyhyitä.

1. Pitkä on tavu:
   a) naturā (vokalin luonnosta), jos se sisältää pitkän vokalin tai diftongin, esim. *ἥρως, κοινός*.
   b) positione (vokalin asemesta), jos se sisältää lyhyen vokalin, jota seuraa kaksi tai useampi konsonanti tai kaksoiskonsonanti, esim. *ὀργή, ὀξύς, τράπεζα, ἐχθρός*.

Muist. 1. Semmoinen vokali, joka on syntynyt kahden vokalin supistuksesta (*contractio*, ks. § 7, 1), on pitkä, esim. *ᾅκων* (supist. *pro α-ἑκών*).

Muist. 2. *Muta cum liquida* (s. o. jos *muta*-konsonanti ja sen jälessä oleva *liquida* seuraavat lyhyttä vokalia) ei vaikuta positionia (paitsi *β, γ, δ, λ*:n, *μ*:n, *ν*:n edessä); esim. muodossa *πέπλεγμαι* on ensimmäinen tavu lyhyt, mutta toinen *positione* pitkä.

2. Lyhyt on tavu, jos se sisältää lyhyen vokalin, jota seuraa joko vokali tai yksinäinen konsonanti tai *muta cum liquida* (paitsi *β, γ, δ, λ*:n, *μ*:n, *ν*:n edessä), esim. *ἀθρόος, τόπος, τέκνον*.

§ 6.

Tavujen korollisuus (aksenti).

1. Yleisiä aksenti-sääntöjä:
   a) Jokaisessa sanassa (paitsi muutamissa harvoissa) on aksenti yhdellä kolmesta viimeisestä tavusta (ultimalla, penultimalla, antepenultimalla).[2]
   b) Akuti voi olla sekä lyhyillä että pitkillä tavuilla, joko ultimalla, penultimalla tai antepenultimalla, esim. *ὁδός, ἀθρόος, σώματα, κείμενος*.

---

[1] Qvantitetilla (tavujen laajuudella) tarkoitetaan sitä ajanmäärää, joka kuluu tavun lausumiseen.

[2] Ultima = viimeinen tavu; paenultima = viimeistä edellinen tavu; antepaenultima = kolmas tavu lopusta.

c) Cirkumfleksi voi olla ainoastaan *natura* pitkillä tavuilla, joko ultimalla tai penultimalla (ei koskaan antepenultimalla), esim. *τιμῇ, σῶμα, δοῦλος, γῆ, ποταμοῖς.*

d) Jos ultima on pitkä, ei akuti voi olla antepenultimalla eikä cirkumfleksi penultimalla, esim. *πόλεμος* (mutta ei *πόλεμον*), *πρᾶξις* (mutta ei *πρᾶξεις*).

e) Jos ultima on lyhyt tai ainoastaan *positione* pitkä sekä penultima *natura* pitkä ja korollinen, tulee cirkumfleksi olemaan penultimalla, esim. *οἶνος, ἧλιξ, πρῶτα (ᾰ).*

f) Yhdysperäisissä aksenti tavallisimmin on viimeistä edellisellä yhdysosalla, esim. *φιλόγυνος* (osista *φίλος* ja *γυνή*), *παρένθες* (*παρα-εν-θες*).

g) Supistuksen (= kontraktionin, ks. § 7, 1) kautta syntynyt tavu

1. ei saa aksentia, jos ei kummallakaan supistuneella tavulla ollut semmoista, esim. *γένους* (supist. *pro γένεος*);
2. saa akutin, jos jälkimmäisellä supistuneella tavulla oli akuti, esim. *ἑστώς* (supist. *pro ἑσταώς*);
3. saa cirkumfleksin kaikissa muissa tapauksissa, esim. *τιμῶντες* (supist. *pro τιμάοντες*), *νοῦς* (supist. *pro νόος*), *λεοντῶν* (supist. *pro λεοντέων*).

2. Sanojen nimitys aksentin mukaan.

Sanan nimi on:

a) *Oxytonon* (*ὀξύτονον*[1]), jos ultimalla on akuti, esim. *βασιλεύς.*

b) *Paroxytonon* (*παροξύτονον*[1]), jos penultimalla on akuti, esim. *βίος.*

c) *Proparoxytonon* (*προπαροξύτονον*[1]), jos antepenultimalla on akuti, esim. *ἄνθρωπος.*

---

[1] *ὀξύτονον* = terävä-ääninen (akutin luonteen mukainen). *παροξύτονον* = oxytonin viereinen (edellä). *προπαροξύτονον* = paroxytonin eteinen.

d) *Perispomenon* (*περισπώμενον*[1]), jos ultimalla on cirkumfleksi, esim. *καλῶς*.

e) *Properispomenon* (*προπερισπώμενον*[1]), jos penultimalla on cirkumfleksi, esim. *φεῦγε*.

f) *Barytonon* (*βαρύτονον*[1]), jos ultimalla ei ole aksentia (tai on gravis), esim. *λέγω, λέγεται, σῦκον*.

Huom.! Aksentin eri paikat ja sanain nimitys aksentin mukaan näkyy seuraavasta kaavasta:

⏓́, ⏓ ⏓́, ⏓ ⏓ ⏓́, *δέ, τιμή, ἀγαθοί: Oxytona.*
—͂, ⏓ —͂, ⏓ ⏓ —͂, *τῆς, θεᾶς, Ἀτρειδῶν: Perispomena.*
⏑́ ⏓, ⏓ ⏑́ ⏓, *πύλη, σοφίᾱ* } *Paroxytona* } *Barytona.*
—́ —, ⏓ —́ —, *δώρων, πολίτης* } *Paroxytona* } *Barytona.*
—͂ ⏓, ⏓ —͂ ⏑, *δῶρον, κακοῦργος: Properispomena* } *Barytona.*
⏓́ ⏓ ⏓, *λέαινα, ἀλήθεια: Proparoxytona* } *Barytona.*

3. Aksentin muuttuminen ja katoaminen.[2]

a) Akuti oxytonoissa muuttuu graviksi, ell'ei välimerkkiä seuraa, esim. *Σιγὴ νέῳ, τιμὴν φέρει.* Gravis on siis pidettävä heikontuneena akutina (matala ääni korkean sijasta).

Huom.! Punktin, komman, kolonin, semikolonin ja kysymysmerkin edessä ei tapahdu muutosta. Samoin myös interrog. pronominissa *τίς, τί* (ks. § 34, VI) ja enklitikain edessä (ks. *c α*).

b) Moniaat yksitavuiset sanat ovat korkonsa puolesta niin läheisessä yhteydessä seuraavan sanan kanssa, että ne itse ovat aksentia vailla. Näitten nimi on *atona* (korottomat) eli *procliticae* (eteenpäin nojautuvat).

Atonoita ovat:

1. Artikelin-muodot *ὁ, ἡ, οἱ, αἱ;*
2. Prepositionit *ἐν*, = lat. *in cum abl.*, *εἰς*, = lat. *in cum acc.*, *ἐκ* (*ἐξ*), = lat. *ex.*
3. Konjunktionit *εἰ* jos, *ὡς* niinkuin, että;
4. Kieltosana *οὐ* (*οὐκ, οὐχ*) ei.

---

[1] *περισπώμενον* = ympärikierretty (cirkumfleksin muodosta ῀). *προπερισπώμενον* = perispomenin eteinen. *βαρύτονον* = matala- (tai raskas-) ääninen (koska korko on alentunut).

[2] Niistä aksentin muutoksista, jotka tapahtuvat sanaa taivuttaessa huomautetaan erittäin deklinationi- ja konjugationi-opissa.

Muist. *οὐ*, *οὐκ* saa kuitenkin aksentin lauseen lopussa ja kieltävässä vastauksessa.

c) Muutamat yksi- ja kaksitavuiset sanat ovat korkonsa puolesta niin läheisessä yhteydessä edellisen sanan kanssa, että ne itse joko kokonaan kadottavat aksentinsa tai heittävät sen akutina edelliselle sanalle. Näitten nimi on *encliticae* (edelliseen nojautuvat).

Enklitikoita ovat:

1. Indefiniti-pronomini *τὶς*, *τὶ* kaikissa muodoissa (paitsi *ἄττα*);
2. Personali-pronominien muodot *μοῦ*, *μοί*, *μέ*, *σοῦ*, *σοί*, *σέ*, *οὗ*, *οἷ*, *ἕ*, *σφῶιν*, *σφίσι*;
3. Presensin indikativi verbeistä *εἰμί* (olen) ja *φημί* (puhun), paitsi sing. 2 pers.;
4. Partikelit *γέ*, *τέ*, *τοί*, *νύν*, *πέρ*, *πώ* ja suffiksi *δέ*;
5. Indefinitiset adverbit *πού*, *πῄ*, *ποί*, *ποθέν*, *ποτέ*, *πώς*.

Tässä huomattakoon:

α) Oxytonin ja perispomenin jälessä enklitika kadottaa aksentinsa. Oxytonin aksenti ei muutu enklitikan edessä graviksi (ks. edell. 3. *a*. huom.), esim. *δός μοι; φιλῶ σε.*

β) Proparoxytonin ja properispomenin jälessä heittää enklitika aksentinsa akutina takaisin tämän lopputavulle, esim. *ἄνθρωπός τις*, *νῖκαί τινες*.

γ) Paroxytonin jälessä yksitavuinen enklitika kadottaa, mutta kaksitavuinen säilyttää aksentinsa, esim. *χώρα τις*, mutta *χώρας τινός*.

δ) Enklitika on korollinen:

1. jos se on lauseen alussa; esim. *φησί γάρ*.
2. jos sillä on erinäinen paino, nk. vastakohdissa, esim. *ἢ σοί ἢ τῷ πατρί σου* (joko sinulle tai isällesi).
3. jos edellisen sanan loppuvokali on elideerattu, esim. *πολλοὶ δ'εἰσίν* pro *πολλοὶ δέ εἰσιν*.

§ 7.

Kirjainten muutokset.

Toisiinsa yhtyessä sekä vokalit että konsonantit muutamissa kohdin joko eri tavalla muuttuvat tai myös katoavat.[1]

A) Vokalit, toisiinsa yhtyessään.

(*Supistus, Krasis, Elisioni, Pidennys, Metathesis*).

1. Supistus (*contractio*) on se muutos, jonka kautta vieritysten olevat vokalit sanan **sisässä** yhdistetään (supistetaan) **yhdeksi, pitkäksi** vokaliksi tai **diftongiksi**, esim. *ἦν pro ἐάν, νοῦς pro νόος, οἰνοῦς pro οἰνόεις*. (Aksentista supistettaissa, ks. § 6, *g*).

2. Krasis (*κρᾶσις*, sekoitus) on se muutos, jonka kautta sanan loppuvokali supistuu seuraavan sanan **alku**-vokalin kanssa pitkäksi vokaliksi tai **diftongiksi**. Sen kautta yhdistyy kaksi sanaa yhdeksi, kun näistä sanoista toinen loppuu, toinen alkaa vokalilla; esim. *τἀμά pro τὰ ἐμά; ταὐτό pro τὸ αὐτό; τοὔνομα pro τὸ ὄνομα*. („Koronis"-merkki, ks. § 2, 4, *b*).

Huom.! Aksenti-sääntö krasin tapahtuessa: Ensimmäisen sanan aksenti katoaa ja jälkimmäisen sanan aksenti säilyy samalla tavulla yhdistyksen kautta syntyneessä sanassa, esim. *ἐγῷμαι pro ἐγὼ οἶμαι*.

3. Elisioni (*elisio*, vokalinheitto) on se muutos, jonka kautta lyhyt loppuvokali katoaa seuraavan sanan **alku**-vokalin edestä. („Apostrofi"-merkki ks. § 2, 4, *a*).

Huom.! Aksenti-sääntö elisionin suhteen: Konjunktionit ja prepositionit, jotka ovat oxytonoita, kadottavat aksentinsa; muut oxytonat siirtävät sen akutina edelliselle tavulle; barytonat säilyttävät sen muuttumatonna, esim. *ἀλλ' ἐγώ pro ἀλλά ἐγώ; φήμ' ἐγώ pro φημί ἐγώ; θαυμάζοιμ' ἄν pro θαυμάζοιμι ἄν*.

4. Pidennys on se muutos, jonka kautta lyhyt vokali muuttuu vastaavaksi pitkäksi vokaliksi tai diftongiksi.

Pidennys on kahta laatua:

a) Organinen pidennys, perustuen yleensä sanain syntyyn ja taivutukseen. Organisesti pitenee

---

[1] Tarkempaa selitystä n. k. „Äänilaeista", jotka tämän suhteen ovat voimassa, ks. „Liite I" sekä sanoja taivuttaessa ja muodostaessa.

ο	aina	ω : ksi;	esim.	ἡγεμών	pro	ἥγεμον
ε	"	η " ;	"	μήτηρ	"	μητερ
ᾰ	tavallisesti	η " ;	"	βοή	"	βοα
ᾰ	ε:n, ι:n, ρ:n jäljestä	ᾱ " ;	"	σοφίᾱ	"	σοφιᾰ
ῐ	joko	ῑ " ;	"	τῑ	"	τι
ῐ	tai	ει " ;	"	λειπ	"	λιπ
ῐ	"	οι " ;	"	λοιπ	"	λιπ
ῠ	joko	ῡ " ;	"	σῦς	"	σῠ
ῠ	tai	ευ " ;	"	φευγ	"	φυγ.

b) Sijaispidennys, kadonneitten konsonantien korvaukseksi. Sijaispidennyksen kautta pitenee:

ο	tavallisimmin	ου : ksi;	esim.	ὀδοῦς	pro	ὀδο-ντ-ς
ε	"	ει " ;	"	λυθείς	"	λυθε-ντ-ς
ᾰ	"	ᾱ " ;	"	πᾶς	"	πα-ντ-ς
ῐ	aina	ῑ " ;	"	θίς	"	θι-ν-ς
ῠ	"	ῡ " ;	"	δεικνῦς	"	δεικνυ-ντ-ς.

5. Metathesis (*μετάθεσις*, takaheitto) on se muutos, jonka kautta *λ*:n, *μ*:n, *ν*:n, *ρ*:n edellä oleva lyhyt vokali joskus asetetaan näitten konsonantien jälkeen; esim. *θράσος pro θάρσος*.

Huom.! Metathesin tapahtuessa vokali usein pitenee; esim. *τμη pro τεμ*; *θνη pro θαν*.

B) Konsonantien keskinäiset suhteet.

1. P- ja K-äänet T-äänien edessä muuttuvat: tenuin edessä tenuiksi, median edessä mediaksi, aspiratan edessä aspirataksi. Tässä siis vaan seuraavat äänenyhdistykset ovat mahdolliset:

κτ—πτ,	esim.	λεκτός	pro	λεγτος; στρεπτός	pro	στρεφτος
γδ—βδ,	"	πλέγδην	"	πλεκδην; κρύβδην	"	κρυφδην
χθ—φθ,	"	λεχθῆναι	"	λεγθηναι; ἐτέρφθην	"	ἐτερπθην.

2. Tenuis spiritus asperin edessä muuttuu vastaavaksi aspirataksi, esim. *ἀνθ' ὧν pro ἀντ' ὧν; ἀφ' οὗ pro ἀπ' οὗ*.

3. Jos kahdesta perätysten seuraavasta tavusta kumpikin alkaisi aspiratalla, muuttuu edellinen aspirata (harvoin jälkimmäinen) vastaavaksi tenuiksi, esim. *τίθημι pro θιθημι; πέφρασμαι pro φεφρασμαι*.

4. T-ääni T-äänen edessä muuttuu σ:ksi, esim. *πεισθῆναι* *pro* *πειθθῆναι*.
5. T-ääni μ:n edessä muuttuu σ:ksi; K-ääni μ:n edessä γ:ksi; P:ääni μ:n edessä μ:ksi, esim. *πέπεισμαι* *pro* *πεπειθμαι*, *βέβρεγμαι* *pro* *βεβρεχμαι*, *τέτυμμαι* *pro* *τετυπμαι*.
6. T-ääni σ:n edestä katoaa jäljettömästi[1]; K-ääni σ:n edessä sulaa ξ:ksi; P-ääni σ:n edessä sulaa ψ:ksi, esim. *λῃίς* *pro* *λῃι-δ-ς*; *φύλαξ* *pro* *φυλακς*; *ὄψ* *pro* *οπς*.
7. *νδ*, *ντ*, *νθ* katoavat σ:n edestä, vaikuttaen sijaispidennyksen, esim. *σπείσω* *pro* *σπε-νδ-σω*; *πᾶς* *pro* *πα-ντ-ς*; *πείσομαι* *pro* *πε-νθ-σομαι*.
8. *ν* katoaa σ:n edestä (usein jäljettömästi[1]), esim. *λιμέσι* *pro* *λιμενσι*.
9. *σ* kahden konsonantin (usein myöskin kahden vokalin) välistä katoaa jäljettömästi, esim. *γεγράφθαι* *pro* *γεγραφσθαι*; *γένεος* *pro* *γενεσος*.
10. *ν* *efelkystikon* (*ἐφελκυστικόν*, jälessä laahaava) liitetään usein seuraavain sananmuotojen loppuun:
    a) *σι*-päätteisiin pluralin dativeihin; esim. *πᾶσιν* *pro* *πᾶσι*;
    b) sanoihin *εἴκοσι(ν)* kaksikymmentä, *παντάπᾶσι(ν)* kokonaan, *πέρυσι(ν)* viime vuonna;
    c) *σι*-loppuisiin paikallis-adverbeihin, esim. *Ἀθήνησι(ν)*;
    d) sing. ja plur. *σι*-loppuiseen 3:een personaan, esim. *τίθησι(ν)*, *εἰσί(ν)*. — Huomaa myös: *ἐστί(ν)*.
    e) sing. *ε*-loppuiseen 3:een personaan, esim. *ἔτυπτε(ν)*.
11. Ei minkään Kreikan sanan loppuna saa olla muu konsonanti kuin *ν*, *ρ*, *σ* (sekä *ξ* ja *ψ*). Jos joku muu konsonanti päättäisi sanan, se tavallisesti katoaa tai muuttuu σ:ksi, esim. *μέλι* *pro* *μελιτ*, *σῶμα* *pro* *σωματ*, *τέρας* *pro* *τερατ*.

    Poikkeusia ovat: *οὐκ* (*οὐχ*) ei, *ἐκ* (*ἐξ*) = lat. *ex*.

[1] Jäljettömästi = mitäkään vokalin pidennystä vaikuttamatta.

Toinen Luku.

Muotooppi.

I. Nominit.

A. Deklinationi.

§ 8.

Johdatus.

1. Numereita *(numeri)* on kolme: Singulari, Duali (merkiten kaksi-lukua) ja Plurali.
2. Sijoja *(casus)* on viisi: Nominativi, Genetivi, Dativi, Akkusativi ja Vokativi.

Muist. Latinan ablativia vastaa osaksi Genetivi, osaksi Dativi.

3. *a)* Sijat muodostetaan määrättyjen päätteitten (sija-suffiksien eli sijapäätteitten) liittämällä vartaloon.

Muist. Sanan vartalolla tarkoitetaan sitä sanan osaa (sitä ääniryhmää), joka taivuttaessa jääpi — enemmin tai vähemmin — muuttumattomaksi. Vartalon viimeistä kirjainta sanotaan sen tunnus-kirjaimeksi. Niin on esim. muodoissa: *λόγος*, *λόγον*, *λόγοι* yhteinen vartalo *λογο*; *ο* on sen tunnuskirjain; *ς*, *ν*, *ι* ovat päätteitä.

Huom.! Tulee tarkoin eroittaa sanan pääte ja se tai ne kirjain-äänet, joilla sanan sanotaan loppuvan (loppu). Niin sanotaan esim. että substantivi *λόγος* „loppuu *ος*-äänellä“, eli että se on „*ος*-loppuinen“ sana, vaikka pääte siinä on ainoastaan *ς*; samoin sanotaan, että adjektivi *ταχύς*, *ταχεῖα*, *ταχύ* on „*ύς*- *εῖα*- *ύ* loppuinen“, vaikka päätteet ovat vaan: mask. *ς*, fem. *ια*, neutr. ei mitään.

b) Dualissa on nominativilla, akkusativilla ja vokativilla yhteinen muoto; samaten genetivillä ja dativilla. Neutreillä on, samoin kuin Latinassa, kaikissa numereissa yhteiset muodot nominativissa, akkusativissa ja vokativissa.

4. Aksentin suhteen deklinationeissa on sääntönä: Aksenti pysyy taivuttaessa, jos mahdollista, singularin

nominativin korkotavulla eikä siirry tästä taaksepäin. Adjektiveissa ja participeissa on singularin nominativin maskulini perusmuotona aksentin paikan suhteen.

Ne muutokset, joitten alaiseksi aksenti taivuttaessa tulee, tapahtuvat yleisten sääntöjen mukaan, mutta poikkeavat niistä siinä, että *natura* pitkä, korollinen ultima kaikissa genetivin ja dativin muodoissa saa cirkumfleksin.[1]

5. Suku sanojen merkityksen puolesta on yhtäläinen kuin Latinassa.[2]

6. Kreikan kielessä löytyy artikeli, joka taivutetaan seuraavasti:

	Singulari.			Duali.			Plurali.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	ὁ	ἡ	τό	τώ	τά	τώ	οἱ	αἱ	τά
Gen.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τοῖν	ταῖν	τοῖν	τῶν	τῶν	τῶν
Dat.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖν	ταῖν	τοῖν	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Akk.	τόν	τήν	τό	τώ	τά	τώ	τούς	τάς	τά.

Muist. Dualin femininin muotojen sijasta käytetään tavallisesti vastaavia maskulinin muotoja. Vokativina käytetään interjektionia ὦ.

7. Deklinationeja on kaksi.

a) Ensimmäiseen deklinationiin kuuluu *α*- ja *ο*-vartalot (vokalinen deklinationi).

b) Toiseen deklinationiin kuuluu konsonantilla loppuvat vartalot ynnä muutamat, joiden loppuna on vokali tahi diftongi (konsonantinen deklinationi).

Ensimmäinen deklinationi.
Vokalinen deklinationi.

§ 9.

1. Ensimmäinen deklinationi käsittää ne sanat, joitten vartalot loppuvat *α*:lla tai *ο* *(ω)*:lla.

---

[1] Muut poikkeukset nähdään eri deklinationeissa, kun on „korosta" puhe.

[2] Suku vartalon ja päätteen mukaan nähdään eri deklinationeissa.

2. Sijapäätteet ovat:

	Singulari.			Duali.			Plurali.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.	M.	F.	N.
Nom.	ς	puuttuu,	ν	puuttuu,	puuttuu,	puuttuu	ι	ι	ᾰ
Gen.	ο	ς	ο	ιν	ιν	ιν	ων	ων	ων
Dat.	ι	ι	ι	ιν	ιν	ιν	ις[2]	ις[2]	ις[2]
Akk.	ν[1]	ν[1]	ν[1]	puuttuu,	puuttuu,	puuttuu	ς	ς	ᾰ
Vok.	puuttuu,	puuttuu,	ν	puuttuu,	puuttuu,	puuttuu	ι	ι	ᾰ

I. Substantivit.

A) { *α*-vartalot. / A-deklinationi.

Ne sanat, joitten vartalo loppuu *α*:lla, ovat suurimmaksi osaksi femininejä; ainoastaan muutamat ovat maskulineja.

§ 10.

Femininit.

1. Taivutus.

a) Singularin nominativin loppu on *ᾱ*, *ᾰ* tai *η*.

1. Tunnusvokali *α* pysyy koko singularissa, jos sen edellä käy vokali tai *ϱ* (*α purum*). Esim. vrtlot: *δωϱεα*, *σοφια*, *χωϱα*, *στοα*; sing. nom. *δωϱεᾱ́*, lahja; *σοφίᾱ*, viisaus; *χώϱᾱ*, maa; *στόᾱ*, pylvästö.

Muist. Muutamat nomina propriat säilyttävät *α*:n koko singularissa, vaikkapa joku muu ääni kuin vokali tai *ϱ* käy edellä. Esim. *Λήδᾱ*, *Ἀνδϱομέδᾱ*. — Toiselta puolen *α* muuttuu koko singularissa *η*:ksi sanoissa: *κόϱη*, tyttö, *κόϱϱη*, ohimo, *δέϱη*, niska; samoin myös muutamissa sanoissa, joitten tunnusvokalin edessä on *ο* tai *υ*, esim. *βοή*, huuto, *δύη*, kurjuus.

2. Tunnusvokali *α* säilyy singularin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa, mutta muuttuu singularin genetivissä ja dativissa *η*:ksi, jos

---

[1] Syntynyt *μ*:stä, joka on alkuperäinen pääte: *θεόν*, *σοφίαν* *pro* *θεόμ* deum, *σοφιάμ* sapientiam, vartaloista *θεο*, *σοφια*.

[2] Pluralin dativin alkuperäinen pääte on *σι*, jonka *ι* asetettuna *σ*:n eteen muodostaa edellisen *α*:n ja *ο*:n kanssa diftongin, esim. *θεοῖς*, *σοφίαις* *pro* *θεόσι*, *σοφίασι*, vartaloista *θεο*, *σοφια*.

sen edellä käy S-ääni (σ, σσ, ζ, ξ, ψ) tai λλ, samoin myös naispuolisissa nimityksissä, joitten loppu on αινα (α impurum). Esim. vrtlot: τραπεζα, ἁμιλλα, γλωσσα, λεαινα; sing. nom.: γλῶσσᾰ kieli, τράπεζᾰ pöytä, λέαινᾰ naaras-jalopeura, ἅμιλλα kilpa; genet.: γλώσσης, τραπέζης, λεαίνης, ἁμίλλης.

Muist. Vrtlo ἑρσα kuuluu kuitenkin sing. nom:ssa ἕρση (kaste) ja säilyttää η:n koko singularissa.

3. Kaikissa muissa tapauksissa tunnusvokali α muuttuu koko singularissa η:ksi. Esim. vrtlt: τῑμα, δικα, πῠλα, ζωνα; sing. nom. τῑμή kunnia, δίκη oikeus, πύλη portti, ζώνη vyö.

Poikkeuksia ovat: τόλμα rohkeus, δίαιτα, elämänlaatu.

b) Singularin dativissa pitenee tunnusvokali, jolloin ι-pääte kirjoitetaan alle (*subscriptum*, ᾳ, ῃ), koska se välittömästi seuraa ᾱ:aa ja η:aa. Esim. vrtlot: σοφια, γλωσσα, τιμα; sing. dat.: σοφίᾳ, γλώσσῃ, τιμῇ.

c) Singularin vokativi kuuluu samoin kuin nominativi. Esim. σοφίᾱ, γλῶσσᾰ, τιμή.

d) Dualin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa pitenee tunnusvokali (ᾱ:ksi). Esim. vrtlot: σοφια, γλωσσα, τιμα; dual. nom., akk. ja vok.: σοφίᾱ, γλώσσᾱ, τιμά.

e) Pluralin genetivissä supistuvat tunnusvokali ja päätteen vokali (αων supistuu ῶν:ksi). Esim. sing. nom.: σοφίᾱ, γλῶσσᾰ, τιμή; plur. genit.: σοφιῶν, γλωσσῶν, τιμῶν (pro σοφιάων, γλωσσάων, τιμάων).

f) Pluralin akkusativissa pitenee tunnusvokali (ᾱ:ksi) ς-päätteen edellä[1]. Esim. vrtlot: σοφια, γλωσσα, τιμα; plur. akk.: σοφίᾱς, γλώσσᾱς, τιμάς.

2. Qvantiteti.

a) Singularissa on *α purum* pitkä, *α impurum* lyhyt. Esim. σοφίᾱ, σοφίᾱν; mutta γλῶσσᾰ, γλῶσσᾰν.

---

[1] Tämä pidennys on katsottava sijaispidennykseksi, joka korvaa alkuperäisestä νς-päätteestä kadonneen ν:n. Esim. σοφίᾱς muodosta σοφίανς. Samoin myös ο-loppuisissa vartaloissa; (ks. § 13, 1, g).

Muist. Muutamat poikkeukset tämän säännön ensimmäisestä kohdasta tunnetaan aksentin paikasta. Semmoisia poikkeuksia ovat:

1. moniaat, joitten loppu on *εια*, *οια*, esim. *βασίλειᾰ* kuningatar (mutta *βασιλείᾱ* kuninkaanarvo), *ἀλήθειᾰ* totuus, *εὔνοιᾰ* hyväntahtoisuus;
2. muutamat muut, joilla on diftongi penultimassa, esim. *πεῖρᾰ* koetus, *σφαῖρᾰ* pallo, *χίμαιρᾰ* vuohi;
3. eräät yksityiset, esim. *γέφῡρᾰ* silta, multavalli.

b) Dualin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa, niinkuin myös pluralin akkusativissa, on *α* pitkä (§ 10, *d* ja *f*). Esim. *σοφίᾱ*, *γλώσσᾱ*, *τιμά*; *σοφίᾱς*, *γλώσσᾱς*, *τιμάς*.

3. Aksenti.

a) Loppudiftongi *αι* pluralin nominativissa ja vokativissa on aksentin suhteen lyhyt. Esim. *γλῶσσαι*, *τράπεζαι*.

b) Pluralin genetivissä saa ultima aina circumfleksin (ks. § 10, *e*).

4. Taivutuskaavoja.

a) α purum.

Vartalot: *θεα*. *στρατεια*. *ἡμερα*.

Singulari.

	jumalatar.	sotaretki.	päivä.
N.	ἡ θεά	ἡ στρατείᾱ	ἡ ἡμέρᾱ
G.	τῆς θεᾶς	στρατείᾱς	ἡμέρᾱς
D.	τῇ θεᾷ	στρατείᾳ	ἡμέρᾳ
A.	τὴν θεάν	στρατείᾱν	ἡμέρᾱν
V.	ὦ θεά	στρατείᾱ	ἡμέρᾱ

Duali.

N. A. V.	(τὰ) τὼ θεά	στρατείᾱ	ἡμέρᾱ
G. D.	(ταῖν) τοῖν θεαῖν	στρατείαιν	ἡμέραιν

Plurali.

N.	αἱ θεαί	στρατεῖαι	ἡμέραι
G.	τῶν θεῶν	στρατειῶν	ἡμερῶν
D.	ταῖς θεαῖς	στρατείαις	ἡμέραις

A.	τὰς θεάς	στρατειᾶς	ἡμέρᾱς
V.	ὦ θεαί	στρατεῖαι	ἡμέραι.

b) α impurum.

Vartalot: θαλασσα. τραπεζα. χλαινα.

Singulari.

	meri.	pöytä.	viitta.
N.	ἡ θάλασσᾰ	ἡ τράπεζᾰ	ἡ χλαῖνᾰ
G.	θαλάσσης	τραπέζης	χλαίνης
D.	θαλάσσῃ	τραπέζῃ	χλαίνῃ
A.	θάλασσᾰν	τράπεζᾰν	χλαῖνᾰν
V.	θάλασσᾰ	τράπεζᾰ	χλαῖνᾰ

Duali.

N. A. V.	θαλάσσᾱ	τραπέζᾱ	χλαίνᾱ
G. D.	θαλάσσαιν	τραπέζαιν	χλαίναιν

Plurali.

N.	θάλασσαι	τράπεζαι	χλαῖναι
G.	θαλασσῶν	τραπεζῶν	χλαινῶν
D.	θαλάσσαις	τραπέζαις	χλαίναις
A.	θαλάσσᾱς	τραπέζᾱς	χλαίνᾱς
V.	θάλασσαι	τράπεζαι	χλαῖναι.

c) η koko singularissa.

Vartalot: κεφᾰλα. κωμα. μαχα. σκηνα.

Singulari.

	pää.	kylä.	taistelu.	teltta.
N.	ἡ κεφᾰλή	ἡ κώμη	ἡ μάχη	ἡ σκηνή
G.	κεφαλῆς	κώμης	μάχης	σκηνῆς
D.	κεφαλῇ	κώμῃ	μάχῃ	σκηνῇ
A.	κεφαλήν	κώμην	μάχην	σκηνήν
V.	κεφαλή	κώμη	μάχη	σκηνή

Duali.

N. A. V.	κεφαλᾱ́	κώμᾱ	μάχᾱ	σκηνᾱ́
G. D.	κεφαλαῖν	κώμαιν	μάχαιν	σκηναῖν

Plurali.

N.	κεφαλαί	κῶμαι	μάχαι	σκηναί
G.	κεφαλῶν	κωμῶν	μαχῶν	σκηνῶν

D.	κεφαλαῖς	κώμαις	μάχαις	σκηναῖς
A.	κεφαλᾶς	κώμᾱς	μάχᾱς	σκηνᾱ́ς
V.	κεφαλαί	κῶμαι	μάχαι	σκηναί.

5. Esimerkkejä.

a) α purum.

στρατιά sotajoukko	ἐλευθερία vapaus	ἀνδρεία urhollisuus
ἀγορά tori	μεσημβρία puolipäivä	δουλεία orjuus
ὀργυιά syli	σωτηρία pelastus	παιδεία kasvatus
ἀδικία vääryys	φιλία ystävyys	θήρα metsästys
αἰτία syy	θύρα ovi	ὥρα vuodenaika
	πόα ruoho	χρόα väri.

b) α impurum.

δίψα jano	ἅμαξα vaunut	λύκαινα naaras-susi
δόξα mielipide, kunnia	δέσποινα hallitsijatar	ἧττα (σσ) tappio.

c) η koko Singularissa.

ἀνάγκη pakko	νίκη voitto	πηγή lähde
δίκη oikeus	ὕλη metsä	σῑγή vaitiolo
λόγχη keihäs	ἀρετή kunto	τελευτή loppu
νεφέλη pilvi	ἀρχή alku, valta	φῠγή pako
ζώνη vyö	κραυγή huuto	ψῡχή sielu.

---

§ 11.

Maskulinit.

1. Taivutus.

a) Singularin nominativin loppu on *ας* tai *ης*.

1. Tunnusvokali *α* säilyy koko singularissa, jos sen edellä käy vokali tai *ρ* (*α purum*). Esim. vrtlo *νεᾱνια*; sing. nom. *νεᾱνίᾱς*, nuorukainen.

Muist. Muutamat nomina propriat säilyttävät *α*:n (pitkän) koko singularissa, vaikka muukin ääni, kuin vokali tai *ρ*, käy edellä. Esim. *Ἐπαμεινώνδᾱς, Πελοπίδᾱς*. (Vrt. § 10, *a*, 1, muist.).

2. Muissa tapauksissa α muuttuu η:ksi koko singularissa. Esim. vrtlot: κρῐτα, Αἰσχινα; sing. nom. κρῐτής, Αἰσχίνης.

Poikkeus. Singularin vokativissa säilyy α (lyhyt): 1) niissä sanoissa, jotka singularin nominativissa loppuvat της-tavulla, esim. στρατιώτης sotamies, vok. στρατιῶτᾰ; 2) ης-loppuisissa kansojen nimissä, esim. Πέρσης Persialainen, vok. Πέρσᾰ; ja 3) muutamissa yhdysperäisissä, esim. γεωμέτρης maamittari, vok. γεωμέτρᾰ (liitetty sanoista γῆ maa ja μετρεῖν mitata).

b) Singularin genetivissä supistuu tunnusvokali ja o-pääte ου:ksi. Esim. vrtlo νεᾱνια; sing. genet. νεᾱνίου (*pro* νεανίαο)[1].

Poikkeus. Muutamat romalaiset ja dorilaiset nomina propriat supistavat αο:n α:ksi, esim. Σύλλας Sulla, genet. Σύλλᾱ.

c) Kaikissa muissa muodoissa seuraavat maskulinit samoja sääntöjä kuin femininit sekä taivutuksen että qvantitetin ja aksentin suhteen.

Poikkeus. Δεσπότης, herra, siirtää sing. vokativissa aksentin taaksepäin, siis δέσποτᾰ.

2. Taivutuskaavoja.

Vartalot: τᾰμία. ὁπλῑτα. Ἀτρειδα.

Singulari.

	hoitaja.	raskas-aseinen.	Atreun poika.
N.	ὁ ταμίᾱς	ὁ ὁπλίτης	ὁ Ἀτρείδης
G.	τοῦ ταμίου	ὁπλίτου	Ἀτρείδου
D.	τῷ ταμίᾳ	ὁπλίτῃ	Ἀτρείδῃ
A.	τὸν ταμίᾱν	ὁπλίτην	Ἀτρείδην
V.	ὦ ταμίᾱ	ὁπλῖτᾰ	Ἀτρείδη

Duali.

N. A. V.	τὼ ταμίᾱ	ὁπλίτᾱ	Ἀτρείδᾱ
G. D.	τοῖν ταμίαιν	ὁπλίταιν	Ἀτρείδαιν

[1] Oikeastaan α ennen supistusta on muuttunut ε:ksi, joka o:n kanssa supistuu ου:ksi, siis: νεανίαο, νεανίεο, νεανίου.

Plurali.

N.	οἱ ταμίαι	ὁπλῖται	Ἀτρεῖδαι
G.	τῶν ταμιῶν	ὁπλιτῶν	Ἀτρειδῶν
D.	τοῖς ταμίαις	ὁπλίταις	Ἀτρείδαις
A.	τοὺς ταμίᾱς	ὁπλίτᾱς	Ἀτρείδᾱς
V.	ὦ ταμίαι	ὁπλῖται	Ἀτρεῖδαι.

3. Esimerkkejä.

Αἰνείας Aeneas
Φειδίας Phidias
Παυσανίας Pausanias
Πυθαγόρας Pythagoras
τραυματίας haavoitettu
πελταστής kevytaseinen
ποιητής runoilija
σαλπιγκτής torvensoittaja
λῃστής rosvo
τοξότης jousimies
προδότης petturi
παιδοτρίβης voimistelunopettaja
Ξέρξης Xerxes
ναύτης merimies
πολίτης porvari, kansalainen.

---

§ 12.

Supistuvaiset *(Contracta).*

(α-vartalot).

a) Niissä sanoissa, joitten tunnusvokalin edellä käy α tai ε, syntyy supistus *(contractio)* kaikissa sijoissa.

b) Supistus tapahtuu yleisten sääntöjen mukaan (ks. Liite I), paitsi että a-ääni voittaa e-äänen koko dualissa ja pluralissa[1], niinkuin myös singularissa, jos εα:n edellä käy vokali tai ρ.

c) **Taivutuskaavoja.**

1. Vartalot: συκεα. Ἀθηναα.

Singulari.

	viikunapuu.	jumalatar Athene.
Nom.	ἡ σῡκῆ (oik. σῡκέᾱ)	Ἀθηνᾶ (oik. Ἀθηνάᾱ)
Gen.	συκῆς (συκέας)	Ἀθηνᾶς (Ἀθηνάας)

j. n. e.

[1] Semmoinen poikkeus tapahtuu siitä syystä, että tuo dualille ja pluralille ominainen a-ääni muuten ei tulisi näkyviin.

2. Vartalot: *Ἑρμεα. βορεα.*

Singulari.

Hermes jumala.	pohjaistuuli.
Nom. *Ἑρμῆς* (oik. *Ἑρμέας*)	*ὁ βοῤῥᾶς*[1] (oik. *βορέας*)
Gen. *Ἑρμοῦ* (oik. *Ἑρμέου*)	*βοῤῥᾶ*[2] (*βορέαο, βορέου*)

j. n. e.

Duali.

Hermeen patsaat.

N. A. V. *Ἑρμᾶ* (*Ἑρμέᾱ*)

j. n. e.

d) **Esimerkkejä.**

μνᾶ (vrtlo *μναα*) raha = 100 markkaa. *ἀδελφιδῆ* (vrtlo *ἀδελφιδεα*) veljentytär. *γῆ* (vrtlo *γεα*) maa. *Ἀπελλῆς* (vrtlo *Ἀπελλεα*) Apelles. *λεοντῆ* (vrtlo *λεοντεα*) jalopeuran nahka. *Νουμᾶς* (vrtlo *Νουμαα*) Numa.

B) { o-vartalot. **O-deklinationi.**

Ne sanat, joitten vartalot loppuvat *o*:lla, ovat joko maskulineja tai neutrejä.

§ 13.

1. Taivutus.

a) Maskulinit loppuvat singularin nominativissa *ος*-, neutrit *ον*-äänellä.

b) Singularin genetivissä supistuu tunnusvokali *o*-päätteen kanssa *ου*:ksi. Esim. vrtlot: *λογο* (m.), *πεδιο* (n.); sing. nom. *λόγος* sana, *πεδίον* kenttä; gen. *λόγου* (muodosta *λόγοο*), *πεδίου* (muodosta *πεδίοο*).

c) Singularin dativissa pitenee tunnusvokali *o* (*ω*:ksi), jolloin *ι*-pääte kirjoitetaan alle *(subscriptum)*. Esim. *λόγος, πεδίον*; sing. dat. *λόγῳ, πεδίῳ*.

d) Singularin vokativissa heikontuu maskulinein tunnusvokali *ε*:ksi. Esim. *λόγος*; sing. vok. *λόγε*.

Poikkeuksia. Sing. vok. sanassa *θεός*, jumala, on *θεός*; *φίλος*, ystävä, kuuluu vok:ssa *φίλος* ja *φίλε*.

---

[1] *ρ* kahdistetaan soinnun vuoksi.

[2] *εα*:n supistumisesta syntynyt *ᾱ* voittaa *o*-äänen. (Vrt. § 14, *b*).

e) Dualin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa pitenee tunnusvokali (*ω*.ksi). Esim. *λόγος, πεδίον;* dual. nom., akk. ja vok. *λόγω, πεδίω.* (Vrt. § 10, 1, *d*).

f) Pluralin genetivissä katoaa tunnusvokali *ων*-päätteen edestä. Esim. *λόγος, πεδίον;* plur. genet. *λόγων, πεδίων.* (Ks. sitä vastoin § 10, 1, *e*).

g) Pluralin akkusativissa pitenee maskulinein tunnusvokali *ου*:ksi. Esim. *λόγος;* plur. akk. *λόγους.* (Vrt. § 10, 1, *f* ja sen nota).

h) Pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa neutrein tunnusvokali katoaa *α*-päätteen edestä. Esim. *πεδίον;* plur. nom., akk. ja vok. *πεδίᾰ.*

2. Aksenti.

Maskulinein loppudiftongi *οι* pluralin nominativissa ja vokativissa on aksentin paikan suhteen lyhyt (samoin kuin *αι* A-deklinationissa; ks. § 10, 3, *a*). Esim. *ἄνεμος* tuuli, plur. nom. ja vok. *ἄνεμοι; ἑταῖρος* toveri, plur. nom. ja vok. *ἑταῖροι.*

Huom.! *Ἀδελφός,* veli, siirtää aksentin singularin vokativissa taaksepäin: *ἄδελφε.*

3. Taivutuskaavoja.

Vartalot: *ἀνθρωπο. δουλο. χρῡσο. ἐργο.*

	ihminen.	orja.	kulta.	työ.
	Singulari.			
N.	ὁ ἄνθρωπος	δοῦλος	χρῡσός	τὸ ἔργον
G.	ἀνθρώπου	δούλου	χρυσοῦ	ἔργου
D.	ἀνθρώπῳ	δούλῳ	χρυσῷ	ἔργῳ
A.	ἄνθρωπον	δοῦλον	χρυσόν	ἔργον
V.	ἄνθρωπε	δοῦλε	χρυσέ	ἔργον
	Duali.			
N.A.V.	ἀνθρώπω	δούλω	χρυσώ	ἔργω
G. D.	ἀνθρώποιν	δούλοιν	χρυσοῖν	ἔργοιν
	Plurali.			
N.	οἱ ἄνθρωποι	δοῦλοι	χρυσοί	τὰ ἔργα
G.	ἀνθρώπων	δούλων	χρυσῶν	ἔργων
D.	ἀντρώποις	δούλοις	χρυσοῖς	ἔργοις
A.	ἀνθρώπους	δούλους	χρυσούς	ἔργα
V.	ἄνθρωποι	δοῦλοι	χρυσοί	ἔργα.

4. Esimerkkejä.

a) Maskulineja.

ἀετός kotka
ἀριθμός luku
θυμός mieli
οὐρανός taivas
ὀφθαλμός silmä
ποταμός joki
στρατός sotajoukko
στρατηγός sotapäällikkö

βίος elämä
ἵππος hevonen
ξένος vieras
πόνος vaiva
τρόπος tapa
φόβος pelko
χρόνος aika
νόμος laki

ἄγγελος sanansaattaja
ἄργυρος hopea
ἥλιος aurinko
θάνατος kuolema
κίνδυνος vaara
πόλεμος sota
οἶνος viini
ὦμος olkapää.

b) Neutrejä.

ποτόν juoma
ἱστίον purje
ξύλον halkopuu
δένδρον puu
ὅπλα τά aseet

ἀργύριον hopea, raha
ἄριστον aamiainen
μειράκιον nuorukainen
τεκμήριον todistus
στρατόπεδον leiri

δεῖπνον ateria
δῶρον lahja
μῆλον omena (lat. *malum*)
πλοῖον laiva
σημεῖον merkki.

Muistutuksia.

a) Ος-loppuisten sanain joukossa löytyy myös muutamia feminiinejä, ja nämä taivutetaan kaikki niin kuin maskulinit.

Semmoisina huomattakoon:

1. Muutamat, jotka ovat feminiinejä merkityksensä puolesta. Esim. φηγός (*fagus*) pyökki, ἄμπελος viiniköynnös, νῆσος saari, Κόρινθος *Corinthus*.
2. Muutamat, jotka merkitsevät maan- ja kivenlajeja. Esim. ψάμμος hieta, πλίνθος tiili, ψῆφος kiviliuska.
3. Moniaat, jotka merkitsevät tietä. Esim. ὁδός tie, κέλευθος ura, ἀτραπός polku, στενωπός sola.
4. Moniaat, jotka merkitsevät astiaa, säiliötä (oik. onttoa paikkaa). Esim. χηλός laatikko, κιβωτός arkku, σορός sarkofagi, κάμινος uuni.
5. Muutamat, jotka alkuperäisesti ovat adjektiveja, joihin feminiininen substantivi on lisäksi ajateltava. Esim. διάμετρος (sc. γραμμή viiva) diameteri, ἤπειρος ja χέρσος (sc. γῆ maa) mannermaa.
6. Vielä lisäksi: βίβλος (papyros-kasvin niini) kirja, ῥάβδος sauva, νόσος tauti, δρόσος kaste.

b) Muutamat sanat ovat eri sukua singularissa ja pluralissa. Esim. ὁ σῖτος vilja, pl. τὰ σῖτα; ὁ σταθμός, talli, vaaka,

päivänmatka, pl. τὰ σταθμά vaakakupit; ὁ δεσμός nauha, side, pl. τὰ δεσμά; τὸ στάδιον pituuden mitta = 600 askelta, pl. τὰ στάδια ja οἱ στάδιοι.

§ 14.
Supistuvaiset.
(o-vartalot.)

a) Niissä sanoissa, joitten tunnusvokalin edellä käy ε tai ο, syntyy supistus kaikissa sijoissa.

b) Supistus tapahtuu yleisten sääntöjen mukaan (ks. Liite I) paitsi neutrein pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa, joissa α-ääni voittaa sekä ε- että ο-äänen.

c) Supistuvaisten aksenti on säännötöin siinä, että

1. dualin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa ultima saa akutin, vaikka supistumattomassa muodossa edellisellä vokalilla on ollut korko; (ks. § 6, *g*, 3).
2. yhdysperäiset sanoista πλόος purjehdus, νόος järki, ῥόος virta, supistuneissa muodoissa aina heittävät aksentin taaksepäin penultimalle.

d) **Taivutuskaavoja.**

Vartalot: *νοο. ὀστεο. ἐκπλοο.*

Singulari.

järki.	luu.	ulospurjehtiminen.
ὁ νοῦς (*pro* νόος)	τὸ ὀστοῦν (*pro* ὀστέον)	ὁ ἔκπλους (*pro* ἔκπλοος)
νοῦ („ νόου)	ὀστοῦ („ ὀστέου)	ἔκπλου („ ἐκπλόου)
νῷ („ νόῳ)	ὀστῷ („ ὀστέῳ)	ἔκπλῳ („ ἐκπλόῳ)
νοῦν („ [illegible])	ὀστοῦν („ ὀστέον)	ἔκπλουν („ ἔκπλοον)
—	ὀστοῦν („ ὀστέον)	— —

Duali.

[illegible]	ὀστώ („ ὀστέω)	ἔκπλω („ ἐκπλόω)
[illegible]	ὀστοῖν („ ὀστέοιν)	ἔκπλοιν („ ἐκπλόοιν)

Plurali.

[illegible]	[illegible] („ ὀστέα)	ἔκπλοι („ ἔκπλοοι)
[illegible]	[illegible] („ ὀστέων)	ἔκπλων („ ἐκπλόων)

ei[illegible] [illegible]ivia ei käytetä.

D.	νοῖς (*pro* νόοις)	ὀστοῖς (*pro* ὀστέοις)	ἔκπλοις (*pro* ἐκπλόοις
A.	νοῦς („ νόους)	ὀστᾶ („ ὀστέα)	ἔκπλους („ ἐκπλόου
V.	νοῖ („ νόοι)	ὀστᾶ („ ὀστέα)	ἔκπλοι („ ἔκπλοοι

e) **Esimerkkejä.**

ὁ θροῦς (vrtlo θροο) melu; ὁ ἀδελφιδοῦς (vrtlo -εο) veljenpoika; κανοῦν (vrtlo κανεο) kori.

---

§ 15.

ω-vartalot.

Attikan deklinationi.

Muutamissa sanoissa ω ilmestyy tunnusvokalina o:n sijasta.

a) Semmoiset sanat taivutetaan O-deklinationin mukaan, jolloin on huomattava:

1. Tunnusvokali ω hävittää päätteitten vokalit: ο, ω ja α;
2. Niissä sijoissa, joiden päätteissä ι löytyy, tulee siitä *subscriptum*;
3. Maskulinein singularin vokativi on samanlainen kuin nominativi.

b) Aksenti Attikan deklinationissa poikkeaa siinä, että:

1. kaikissa genetivin ja dativin muodoissa korollinen ultima saa akutin;
2. εω luetaan koron suhteen yhdeksi tavuksi, jonka vuoksi akuti voi olla antepenultimalla.

c) **Taivutuskaavoja.**

Vartalot: νεω. ἀνωγεω.

Singulari.

	temppeli.	sali.
N.	ὁ νεώς	τὸ ἀνώγεων
G.	νεώ	ἀνώγεω
D.	νεῴ	ἀνώγεῳ
A.	νεών	ἀνώγεων
V.	νεώς	ἀνώγεων

Duali.

N. A. V.	νεώ	ἀνώγεω
G. D.	νεῴν	ἀνώγεῳν

Plurali.

N.	νεῴ	ἀνώγεῳ
G.	νεών	ἀνώγεων
D.	νεῴς	ἀνώγεῳς
A.	νεώς	ἀνώγεως
V.	νεῴ	ἀνώγεῳ.

d) **Esimerkkejä.**

ὁ λεώς kansa — Τυνδάρεως *nom. propr.*
ὁ κάλως köysi — Μενέλεως *nom. propr.*
ἡ ἕως aamurusko,
(kuuluu sing. akk. ἕω konsonantisen deklinationin mukaan).

II. Adjektivit.

Ensimmäisen deklinationin adjektiveilla on *ο*-loppuinen vartalo ja ne ovat joko kolme- tai kaksi-päätteisiä.

Muist. Löytyy myöskin muutamia harvoja, joilla on *α*-loppuinen vartalo, ja ne ovat yksi-päätteisiä.

§ 16.

A. Kolmipäätteiset adjektivit.

(*ος-α-ον* tai *ος-η-ον* loppuiset).

1. Taivutus.

a) Tunnusvokali *ο* muuttuu femininissä *α*:ksi. Tämä *α*

1. pysyy koko singularissa, jos sen edellä käy vokali tai *ρ* (*α purum;* pitkä);
2. muuttuu muissa tapauksissa *η*:ksi.

Huom.! Näissä adjektiveissa *α* siis ei ole *impurum.*

b) Kolmipäätteiset adjektivit taivutetaan maskulinissa ja neutrissä O-deklinationin, femininissä A-deklinationin mukaan, ja ovat singularin nominativissa *ος-α-ον* (*us, a, um*) tai *ος-η-ον* loppuisia. Esim. vrtlo *ὁσιο*, sing. nom. *ὅσιος, ὁσίᾱ, ὅσιον* hurskas; vrtlo *σοφο*, sing. nom. *σοφός, σοφή, σοφόν* viisas.

Muist. Niissä adjektiveissa, joitten tunnusvokalin edellä käy toinen *ο* (= *οο*), loppuu feminini *α*:lla ainoastaan siinä tapauksessa, että tämän *ο*:n edellä käy *ρ*, muuten *η*:lla. Esim. vrtlo *ἀθροο*, sing. nom. fem. *ἀθρόᾱ* koottu, lukuisa; mutta vrtlo *ἁπλοο*, sing. nom. fem. *ἁπλόη* yksinkertainen.

☞ Pluralin genetivissä katoaa femininein tunnusvokali päätteen edestä, samoin kuin maskulineinkin, jonka vuoksi aksentin paikka tämän sijan kaikissa genereissä on sama. (Vrt. § 13, 1, *f*).

2. Taivutuskaavoja.

a) ος-ᾰ-ον loppuisia.

Vartalot: *ἱερο* (fem. *ἱερα*). *δικαιο* (fem. *δικαια*).

Singulari.

	Mask. pyhä.	Fem.	Neutr.	Mask. oikea.	Fem.	Neutr.
N.	*ἱερός,*	*ἱερᾱ́,*	*ἱερόν*	*δίκαιος,*	*δικαίᾱ,*	*δίκαιον*
G.	*ἱεροῦ,*	*ἱερᾶς,*	*ἱεροῦ*	*δικαίου,*	*δικαίᾱς,*	*δικαίου*
D.	*ἱερῷ,*	*ἱερᾷ,*	*ἱερῷ*	*δικαίῳ,*	*δικαίᾳ,*	*δικαίῳ*
A.	*ἱερόν,*	*ἱερᾱ́ν,*	*ἱερόν*	*δίκαιον,*	*δικαίᾱν,*	*δίκαιον*
V.	*ἱερέ,*	*ἱερᾱ́,*	*ἱερόν*	*δίκαιε,*	*δικαίᾱ,*	*δίκαιον*

Duali.

N.A.V.	*ἱερώ,*	*ἱερᾱ́,*	*ἱερώ*	*δικαίω,*	*δικαίᾱ,*	*δικαίω*
G. D.	*ἱεροῖν,*	*ἱεραῖν,*	*ἱεροῖν*	*δικαίοιν,*	*δικαίαιν,*	*δικαίοιν*

Plurali.

N. ja V.	*ἱεροί,*	*ἱεραί,*	*ἱερᾰ́*	*δίκαιοι,*	*δίκαιαι,*	*δίκαιᾰ*
G.	*ἱερῶν,*	*ἱερῶν,*	*ἱερῶν*	*δικαίων,*	*δικαίων,*	*δικαίων*
D.	*ἱεροῖς,*	*ἱεραῖς,*	*ἱεροῖς*	*δικαίοις,*	*δικαίαις,*	*δικαίοις*
A.	*ἱερούς,*	*ἱερᾱ́ς,*	*ἱερᾰ́*	*δικαίους,*	*δικαίᾱς,*	*δίκαιᾰ.*

b) ος-η-ον loppuisia.

Vartalot: *πιστο* (fem. *πιστα*). *δηλο* (fem. *δηλα*).

Singulari.

	Mask. uskollinen.	Fem.	Neutr.	Mask. selvä.	Fem.	Neutr.
N.	*πιστός,*	*πιστή,*	*πιστόν*	*δῆλος,*	*δήλη,*	*δῆλον*
G.	*πιστοῦ,*	*πιστῆς,*	*πιστοῦ*	*δήλου,*	*δήλης,*	*δήλου*
D.	*πιστῷ,*	*πιστῇ,*	*πιστῷ*	*δήλῳ,*	*δήλῃ,*	*δήλῳ*

A.	πιστόν,	πιστήν,	πιστόν	δῆλον,	δήλην,	δῆλον
V.	πιστέ,	πιστή,	πιστόν	δῆλε,	δήλη,	δῆλον
		Duali.				
N.A.V.	πιστώ,	πιστά,	πιστώ	δήλω,	δήλα,	δήλω
G. D.	πιστοῖν,	πισταῖν	πιστοῖν	δήλοιν,	δήλαιν,	δήλοιν
		Plurali.				
N. ja V.	πιστοί,	πισταί,	πιστά	δῆλοι,	δῆλαι,	δῆλα
G.	πιστῶν,	πιστῶν,	πιστῶν	δήλων,	δήλων,	δήλων
D.	πιστοῖς,	πισταῖς,	πιστοῖς	δήλοις,	δήλαις,	δήλοις
A.	πιστούς,	πιστάς,	πιστά	δήλους,	δήλας,	δῆλα.

3. Esimerkkejä.

a) *ος-ᾱ-ον* loppuisia.

ὑγρός kostea
φανερός näkyvissä oleva
φοβερός kauhea
ἐναντίος vastainen
νέος uusi, nuori
ὅμοιος kaltainen
ἐλεύθερος vapaa
ἀνδρεῖος urhollinen
ἀναγκαῖος välttämätön
θεῖος jumalallinen
οἰκεῖος kotoinen, oma
πατρῷος isiltä peritty.

b) *ος-η-ον* loppuisia.

δεινός mahtava
θνητός kuoleva
ἱκανός riittävä, kunnollinen
κοινός yhteinen
ὀρθός suora
ὑψηλός korkea
χαλεπός vaikea
μόνος yksinäinen.
ὅλος kokonainen
φίλος rakas
ὄγδοος kahdeksas
ξύλινος puinen

B. Kaksipäätteiset adjektivit.

(*ος-ον* loppuiset).

a) Näitten loppu nominativissa on: maskulinissa ja feminiinissä *ος*, neutrissä *ον*, ja ne taivutetaan O-deklinationin mukaan.

b) Kaksipäätteisiin adjektiveihin luetaan:

1. Yhdysperäiset. Esim. *εὔφωνος-ον* kaunisääninen, sointuisa (*εὖ* hyvin, kauniisti, ja *φωνή* ääni, sointu); *ἄλογος-ον* järjetöin (*α privativum* — lat. *in* — *λόγος* järki).
2. Yhdysperäisistä verbeistä johtuvat. Esim. *διάφορος-ον* erilainen (*δια-φέρω* eroittaa).

3. Muutamat alkuperäiset. Esim. *βάρβαρος-ον* muukalainen; *ἥσυχος-ον* tyven.

Huom.! Yhdysperäisissä adjektiveissa aksenti niin paljon kuin mahdollista siirtyy taaksepäin.

Muist. Muutamat adjektivit ovat milloin kaksi- milloin kolmipäätteisiä. Esim. *ἴδιος-α-ον*, oma, tai *ἴδιος-ον; ὠφέλιμος-ον*, joskus myös *ὠφελίμη*, hyödyllinen; *ἔρημος-ον*, mutta myös *ἐρήμη*, autio. Yhdysperäiset *κός*-loppuiset ovat tavallisesti kolmipäätteisiä.

c) Muita esimerkkejä.

ἄδικος väärin tekevä — *ἄπειρος* kokematon
ἀθάνατος kuolematon — *ἔμπειρος* kokenut
δύσβατος vaivoin kuljettava
εὔξενος vieraanvarainen.

C. Yksipäätteiset adjektivit.

Nämät kuuluvat A-deklinationiin ja käsittävät ainoastaan yhden generin (mask. tai fem.).[1] Niitä käytetään tavallisesti substantiveina. Esim.

Maskulineja:

δεσμώτης vangittu tai vanki; *ἐθελοντής* vapaehtoinen (*ὁ ἐθελοντής* vapaehtoinen, *subst.*); *ἡγητής* johtava tai johtaja.

Femininejä:

δρήστειρᾰ työtä tekevä tai naispalvelija; *ἰοχέαιρα* nuolia ampuva tai naismetsästäjä.

§ 17.

Supistuvat adjektivit.

1. Johdatus.

a) Jos tunnusvokalin edellä käy *ε* tai *ο*, supistuvat
1. *εος*-loppuiset *adjectiva materialia;*
2. *όος*-loppuiset *adjectiva multiplicativa;*
3. yhdysperäiset adjektivit, syntyneet substantiveista *πλόος, νόος* ja *ῥόος*.

Muist. Singularin vokativi jää maskulinissa supistumatta.

b) Supistus tapahtuu yleisten supistussääntöjen mukaan (ks. Liite I), poiketen seuraavissa tapauksissa:

---

[1] Usealla näistä on vastaavia femininin ja maskulinin muotoja konsonantisen deklinationin mukaan, esim. *δεσμώτης*, kons. dekl:ssa *δεσμῶτις*.

1. Fomininin dualissa ja pluralissa, niinkuin myös neutrin pluralissa, a-ääni voittaa sekä e-että o-äänen (vrt. § 12, *b*, nota 1, ja *c*, nota 2).
2. Adjektiva materialiain singularin femininissä a-ääni voittaa e-äänen, jos *εα*:n edellä käy vokali tai *ϱ* (vrt. § 12, *b*).
3. Adjektiva multiplicativein singularin femininissä e-ääni voittaa o-äänen (*όη*:sta tulee *ῆ*).

c) Kaikkien supistuvien adjektivein aksenti on säännötön siinä, että maskulinin ja neutrin supistunut ultima dualin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa saa akutin.

2. Taivutuskaavoja.

a) *εος*-loppuisia materialioita. (Sing. nom. *οῦς-ῆ-οῦν* tai *οῦς-ᾶ-οῦν*).

Huom.! Supistuneissa muodoissa ultima saa aksentin, vaikk'ei ennen supistusta kummallakaan vokalilla olisi ollut korkoa.

α) Vartalo: *χϱῡσεο*.

Singulari.

	Mask. kultainen.	Fem.	Neutr.
N.	χϱυσοῦς (χϱύσεος)	χϱυσῆ (χϱυσέᾱ)	χϱυσοῦν (χϱύσεον)
G.	χϱυσοῦ (χϱυσέου)	χϱυσῆς (χϱυσέᾱς)	χϱυσοῦ (χϱυσέου)
D.	χϱυσῷ (χϱυσέῳ)	χϱυσῇ (χϱυσέᾳ)	χϱυσῷ (χϱυσέῳ)
A.	χϱυσοῦν (χϱύσεον)	χϱυσῆν (χϱυσέᾱν)	χϱυσοῦν (χϱύσεον)
V.	χϱύσεε	χϱυσῆ (χϱυσέᾱ)	χϱυσοῦν (χϱύσεον)

Duali.

N.A.V.	χϱυσώ (χϱυσέω)	χϱυσᾶ (χϱυσέᾱ)	χϱυσώ (χϱυσέω)
G. D.	χϱυσοῖν (χϱυσέοιν)	χϱυσαῖν (χϱυσέαιν)	χϱυσοῖν (χϱυσέοιν)

Plurali.

N. ja V.	χϱυσοῖ (χϱύσεοι)	χϱυσαῖ (χϱύσεαι)	χϱυσᾶ (χϱύσεᾰ)
G.	χϱυσῶν (χϱυσέων)	χϱυσῶν (χϱυσέων)	χϱυσῶν (χϱυσέων)
D.	χϱυσοῖς (χϱυσέοις)	χϱυσαῖς (χϱυσέαις)	χϱυσοῖς (χϱυσέοις)
A.	χϱυσοῦς (χϱυσέους)	χϱυσᾶς (χϱυσέᾱς)	χϱυσᾶ (χϱύσεᾰ).

β) Vartalo: *ἀργῠ́ρεο.*

Singulari.

	Mask. hopeainen.	Fem.	Neutr.
N.	ἀργυροῦς (ἀργύρεος)	ἀργυρᾶ (ἀργυρέᾱ)	ἀργυροῦν (ἀργύρεον)
G.	ἀργυροῦ (ἀργυρέου)	ἀργυρᾶς (ἀργυρέᾱς)	ἀργυροῦ (ἀργυρέου)
D.	ἀργυρῷ (ἀργυρέῳ)	ἀργυρᾷ (ἀργυρέᾳ)	ἀργυρῷ (ἀργυρέῳ)
A.	ἀργυροῦν (ἀργύρεον)	ἀργυρᾶν (ἀργυρέᾱν)	ἀργυροῦν (ἀργύρεον)
V.	ἀργύρεε	ἀργυρᾶ (ἀργυρέᾱ)	ἀργυροῦν (ἀργύρεον)

Duali.

N. A. V.	ἀργυρώ (ἀργυρέω)	ἀργυρᾶ (ἀργυρέᾱ)	ἀργυρώ (ἀργυρέω)
G. D.	ἀργυροῖν (ἀργυρέοιν)	ἀργυραῖν (ἀργυρέαιν)	ἀργυροῖν (ἀργυρέοιν)

Plurali.

N. ja V.	ἀργυροῖ (ἀργύρεοι)	ἀργυραῖ (ἀργύρεαι)	ἀργυρᾶ (ἀργύρεᾰ)
G.	ἀργυρῶν (ἀργυρέων)	ἀργυρῶν (ἀργυρέων)	ἀργυρῶν (ἀργυρέων)
D.	ἀργυροῖς (ἀργυρέοις)	ἀργυραῖς (ἀργυρέαις)	ἀργυροῖς (ἀργυρέοις)
A.	ἀργυροῦς (ἀργυρέους)	ἀργυρᾶς (ἀργυρέᾱς)	ἀργυρᾶ (ἀργύρεᾰ).

b) όος-loppuisia multiplicativeja.

(Sing. nom. *οῦς-ῆ-οῦν.*)

Vartalo: *ἁπλοο.*

Singulari.

	Mask. yksinkertainen.	Fem.	Neutr.
N.	ἁπλοῦς (ἁπλόος)	ἁπλῆ (ἁπλόη)	ἁπλοῦν (ἁπλόον)
G.	ἁπλοῦ (ἁπλόου)	ἁπλῆς (ἁπλόης)	ἁπλοῦ (ἁπλόου)
D.	ἁπλῷ (ἁπλόῳ)	ἁπλῇ (ἁπλόῃ)	ἁπλῷ (ἁπλόῳ)
A.	ἁπλοῦν (ἁπλόον)	ἁπλῆν (ἁπλόην)	ἁπλοῦν (ἁπλόον)
V.	ἁπλόε	ἁπλῆ (ἁπλόη)	ἁπλοῦν (ἁπλόον)

Duali.

N. A. V.	ἁπλώ (ἁπλόω)	ἁπλᾶ (ἁπλόᾱ)	ἁπλώ (ἁπλόω)
G. D.	ἁπλοῖν (ἁπλόοιν)	ἁπλαῖν (ἁπλόαιν)	ἁπλοῖν (ἁπλόοιν)

Plurali.

N. ja V.	ἁπλοῖ (ἁπλόοι)	ἁπλαῖ (ἁπλόαι)	ἁπλᾶ (ἁπλόᾰ)
G.	ἁπλῶν (ἁπλόων)	ἁπλῶν (ἁπλόων)	ἁπλῶν (ἁπλόων)
D.	ἁπλοῖς (ἁπλόοις)	ἁπλαῖς (ἁπλόαις)	ἁπλοῖς (ἁπλόοις)
A.	ἁπλοῦς (ἁπλόους)	ἁπλᾶς (ἁπλόᾱς)	ἁπλᾶ (ἁπλόᾰ).

c) Yhdysperäiset substantiveista *πλόος*, *νόος*, *ῥόος*.
(Sing. nom. *ους-ουν*.)

Huom.! 1. Neutrissä pluralin nominativi, akkusativi ja vokativi ei supistu.

2. Supistuneissa muodoissa penultima aina saa aksentin (samoin kuin vastaavissa substantiveissa § 14, *c*, 2).

Vartalo: *εὐνοο*.

Singulari.

	Mask. ja Fem. hyväntahtoinen.	Neutr.
N.	*εὔνους* (*εὔνοος*)	*εὔνουν* (*εὔνοον*)
G.	*εὔνου* (*εὐνόου*)	*εὔνου* (*εὐνόου*)
D.	*εὔνῳ* (*εὐνόῳ*)	*εὔνῳ* (*εὐνόῳ*)
A.	*εὔνουν* (*εὔνοον*)	*εὔνουν* (*εὔνοον*)
V.	*εὔνοε*	*εὔνουν* (*εὔνοον*)

Duali.

N. A. V.	*εὔνω* (*εὐνόω*)	*εὔνω* (*εὐνόω*)
G. D.	*εὔνοιν* (*εὐνόοιν*)	*εὔνοιν* (*εὐνόοιν*)

Plurali.

N. ja V.	*εὖνοι*[1] (*εὔνοοι*)	*εὔνοα*
G.	*εὔνων* (*εὐνόων*)	*εὔνων* (*εὐνόων*)
D.	*εὔνοις* (*εὐνόοις*)	*εὔνοις* (*εὐνόοις*)
A.	*εὔνους* (*εὐνόους*)	*εὔνοα*.

d) Esimerkkejä.

1. *Materialia.*

φοινίκεος purppurainen
χάλκεος vaskinen
ἐρέεος villainen
πορφύρεος purppurankarvainen
σιδήρεος rautainen.

2. *Multiplicativa.*

διπλόος kaksinkertainen
τριπλόος kolminkertainen
τετραπλόος neljänkertainen
πενταπλόος viidenkertainen
ἑξαπλόος kuudenkertainen.

3. *Composita.*

ἄνοος ymmärtämätön
ἄπλοος mahdoton purjehtia
εὔροος kaunisvirtainen
κακόνοος pahanilkinen
κουφόνοος kevytmielinen.

[1] *οι*-diftongia pidetään tässä aksentin puolesta lyhyenä, vaikka se on syntynyt supistuksen kautta.

§ 18.

Adjektivit, jotka taivutetaan Attikan deklinationin mukaan.

a) Muutamat adjektivit, joitten vartalo loppuu *ω*:lla (*pro o*), taivutetaan maskulinissa ja neutrissä Attikan deklinationin mukaan ja on siis niiden loppu singularin nominativissa *ως-ᾰ-ων*[1] tai *ως-ων*.

b) Pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa tunnusvokali neutrissa katoaa päätteen edestä (samoin kuin *o*-vartaloissa; ks. § 13, *h*).

c) **Taivutuskaavoja.**

Vartalot: *πλεω*. *ἱλεω*.

	Mask.	Fem.	Neutr.	Mask. ja Fem.	Neutr.
	plenus.			armollinen.	
			Singulari.		
N. ja V.	*πλέως*	*πλέᾱ*	*πλέων*	*ἵλεως*	*ἵλεων*
G.	*πλέω*	*πλέας*	*πλέω*	*ἵλεω*	
D.	*πλέῳ*	*πλέᾳ*	*πλέῳ*	*ἵλεῳ*	
A.	*πλέων*	*πλέαν*	*πλέων*	*ἵλεων*	
			Duali.		
N. A. V.	*πλέω*	*πλέα*	*πλέω*	*ἵλεω*	
G. D.	*πλέῳν*	*πλέαιν*	*πλέῳν*	*ἵλεῳν*	
			Plurali.		
N. ja V.	*πλέῳ*	*πλέαι*	*πλέᾰ*	*ἵλεῳ*	*ἵλεᾰ*
G.	*πλέων*	*πλέων*	*πλέων*	*ἵλεων*	
D.	*πλέῳς*	*πλέαις*	*πλέῳς*	*ἵλεῳς*	
A.	*πλέως*	*πλέας*	*πλέᾰ*	*ἵλεως*	*ἵλεᾰ*.

d) **Esimerkkejä.**

Yhdysperäisiä sanasta *πλέως plenus: ἔκπλεως, ἔμπλεως, ἐπίπλεως*.

Yleinen silmäys vokaliseen deklinationiin.

(Sijojen muodostaminen ynnä omituisuutta supistuksen ja aksentin puolesta.)

§ 19.

a) Maskulinein ja neutrein singularin genetivissä supistuvat tunnusvokali (*α, o*) ja *o*-pääte *ου*:ksi.

---

[1] Kaikkein näitten tunnusvokalin edellä käy *ε*.

b) Kaikkien generein singularin dativissa ι-pääte tulee olemaan *subscriptum* (ᾳ, ῃ, ῳ).

c) ο-vartalojen singularin vokativissa heikontuu maskulinein tunnusvokali ε:ksi.

d) Kaikkien generein dualin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa tunnusvokali pitenee (ᾰ ᾱ:ksi, ο ω:ksi, organinen pidennys).

e) Pluralin genetivissä supistuvat tunnusvokali ja päätteen vokali α-vartaloissa (ά-ων ῶν:ksi), mutta ο-vartaloissa tunnusvokali katoaa päätteen vokalin edestä (ο-ων tulee ων:ksi).

Poikkeus. Adjektivit kadottavat myöskin femininein pluralin genetivissä tunnusvokalin päätteen vokalin edestä, jonka vuoksi adjektivien aksentin paikka tämän sijan kaikissa genereissä on sama.

f) Maskulinein ja femininein pluralin akkusativissa tunnusvokali pitenee päätteen edessä (ᾰ ᾱ:ksi, ο ου:ksi, sijaispidennys).

g) Pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa neutrein tunnusvokali katoaa α-päätteen edestä.

h) Pluralin nominativissa ja vokativissa loppudiftongit αι ja οι ovat aksentin suhteen lyhyet.

Muuta omituista aksentin puolesta ks. § 10, 3, *b*; § 11, *c*, poikk.; § 13, 2, huom.; § 14, *c*, 1, 2; § 15, *b*, 1, 2; § 16, *b*, muist.; § 17, 1, *c*, ja 2, *c*, 2.

k) Omituista supistuksessa on, että:

1. Koko dualissa ja pluralissa a-ääni voittaa e- ja o-äänen. Samoin a-ääni voittaa e-äänen myöskin singularissa, jos vokali tai ρ käy edellä.
2. Adjektiva multiplikativein singularin femininissä e-ääni voittaa o-äänen (όη:sta tulee ῆ).

Toinen deklinationi.
Konsonantinen deklinationi.

§ 20.

1. Toinen deklinationi käsittää etupäässä ne sanat, joitten vartalot loppuvat konsonantilla, vaan sen ohessa myös jonkun määrän sanoja, joitten vartalo loppuu vokalilla.

Huom.! Vartalo saadaan helpoimmin, jos singularin genetivistä ος-pääte eroitetaan pois. Esim. *ποιμένος*, vrtlo *ποιμεν*; *λέοντος*, vrtlo *λεοντ*.

2. Tunnuskirjainten mukaan jaetaan tähän deklinationiin kuuluvat vartalot seuraavasti:

I. Konsonanti-vartalot	1. *Muta*-vartalot (P-K-T loppuiset). 2. *Liquida*-vartalot (λ-, ν-, ϱ loppuiset). 3. *Sigma*-vartalot (ς-loppuiset). 4. *Digamma*-vartalot (Ϝ-loppuiset).
II. Vokali-vartalot[1]	1. Pehmeävokaliset vartalot (ι- ja υ-loppuiset). 2. Välillis vartalot (ο- ja ω-loppuiset).

3. Sijapäätteet ovat:

	Singulari.		Duali.	Plurali.	
	Mask. ja Fem.	Neutr.	M.F.jaN.	M.jaF.	N.
Nom.	ς tai puuttuu,	puuttuu	ε	ες	ᾰ
Gen.	ος ,	ος	ιν (οιν)	ων	ων
Dat.	ι ,	ι	ιν (οιν)	σι	σι
Akk.	α tai ν ,	puuttuu	ε	ς (ᾰς)	ᾰ
Vok.	ς tai puuttuu,	puuttuu	ε	ες	ᾰ

Muistutuksia.

a) Singularin nominativin muodostavat maskulinit ja feminiinit joko sigmatisesti (s. o. ς-päätteen lisäämällä) tai asigmatisesti (s. o. ilman ς-päätettä). Esim. vrtlot: *φυλακ, πολι, ἱππευ;* sing. nom.: *φύλαξ (ξ=κς)* vartija, *πόλις* kaupunki, *ἱππεύς* ratsumies (sigmatisia nominativeja); vrtlot: *ποιμεν, ἠχο, σαφες;* sing. nom.: *ποιμήν* paimen, *ἠχώ* kaiku, *σαφής* (adj.) selkeä (asigmatisia nominativeja).

Huom.! Ne maskulinit ja feminiinit, jotka muodostavat singularin nominativin asigmatisesti, pidentävät organisesti (ks. § 7, 4, *a*) lyhyen vokalin vartalon viime tavussa. (Ks. säännön esimerkkejä).

b) Singularin akkusativin pääte on useimmissa maskulineissa ja feminineissä *α*; ainoastaan muutamat

[1] Tässä puheeksi tulevat vokali-vartalot taipuvat konsonantisen deklinationin mukaan siitä syystä, että

a) pehmeät vokalit (ι ja υ) voivat seisoa yhdessä päätteitten vokalien kanssa.

b) o-ääniset vartalot oikeastaan ovat loppuneet konsonantilla, joka sittemmin on kadonnut.

saavat ν:n. Esim. vrtlot: *φυλακ, ποιμεν, πολι;* sing. akk. *φύλακα, ποιμένα, πόλιν.*

c) Singularin vokativi on maskulineissa ja feminineissä joko yhtäläinen kuin vartalo tai kuin nominativi. Esim. vrtlot: *πολι, ἱππευ, δαιμον;* sing. vok. *πόλι, ἱππεῦ, δαῖμον*; vrtlot: *φυλακ, ποιμεν;* sing. vok. *φύλαξ, ποιμήν.*

Huom.! Jos ensinmainittujen loppuna on joku muu konsonanti kuin ν, ϱ, σ, ξ, ψ, täytyy sen kadota. (Vrt. seur. *d*).

d) Neutrein singularin nominativi, akkusativi ja vokativi on yhtäläinen kuin vartalo. Mutta jos tunnuskonsonanti on semmoinen, jolla ei mikään Kreikan sana saa loppua (s. o. muu kuin ν, ϱ, σ, ξ, ψ), täytyy sen kadota. Esim. vrtlot: *ἀστυ, σαφες, ἀορ;* sing. nom.: *ἄστυ* kaupunki, *σαφές* (adj.) selvä, *ἄορ* miekka; mutta vrtlot: *πραγματ, μελιτ, παντ;* sing. nom.: *πρᾶγμα* toimi, *μέλι* hunaja, *πᾶν* (adj.) kaikki.

Muist. Muutamissa neutrisissä substantiveissa, joitten vartalo loppuu τ:lla, tämä τ ei katoa, vaan heikontuu ς:ksi. Esim. *κέρας* sarvi, *τέρας* ennusmerkki, *φῶς* valo (vrtloista: *κερατ, τερατ, φωτ*).

e) Dualin genetivissä ja dativissa *ο* asetetaan kaikissa genereissä sidevokaliksi vartalon ja päätteen väliin. Esim. *φύλαξ, ποιμήν, πρᾶγμα;* dual. gen. ja dat. *φυλάκ-ο-ιν, ποιμέν-ο-ιν, πραγμάτ-ο-ιν.*

f) Pluralin akkusativissa maskulinit ja femininit asettavat *ᾰ*:n (lyhyen) vartalon ja päätteen väliin. Esim. *φύλαξ, ἀσπίς* (vrtlo *ἀσπιδ*) kilpi; pl. akk. *φύλακᾰς, ἀσπίδᾰς.*

I. Substantivit.

Konsonanti-vartalot.

§ 21.

A. *Muta*-vartalot.

I. P- ja K-äänellä loppuvat vartalot.

1. Singularin nominativi sigmatinen.
2. Singularin vokativi = nominativi.
3. Äänilaki: P- ja K-äänet sulavat yhteen seuraavan ς:n kanssa ψ:ksi ja ξ:ksi.

4. Taivutuskaavoja.

Vartalot: θωρᾱκ. γῡπ.

	Singulari. haarniska.	Plurali.	Singulari. korppikotka.	Plurali.
N.	ὁ θώρᾱξ	θώρακες	ὁ γύψ	γῦπες
G.	θώρακος	θωράκων	γυπός[1]	γυπῶν
D.	θώρακι	θώραξι	γυπί	γυψί
A.	θώρακα	θώρακας	γῦπα	γῦπας
V.	θώραξ	θώρακες	γύψ	γῦπες

	Duali.	Duali.
N. A. V.	θώρακε	γῦπε
G. D.	θωράκοιν	γυποῖν.

Muist. Vartalo *ἀλωπεκ* pidentää ε:n sing. nom:ssa ja vok:ssa η:ksi: *ἀλώπηξ* (gen. *ἀλώπεκος*), ἡ, kettu. Päinvastoin lyhenee samoissa sijoissa pitkä vokali vartaloissa *φοινῑκ*, *κηρῡκ*; sing. nom. ὁ, ἡ *φοῖνιξ* (gen. *φοίνῑκος*) taatelipalmu; ὁ *κῆρυξ* (gen. *κήρῡκος*) airut.

5. Esimerkkejä.

Huom.! Monitavuiset ovat barytonoita.

ἡ *αἴξ* (vrtlo *αἰγ*) vuohi
ἡ *σάλπιγξ* (vrtlo *-ιγγ*) torvi
ἡ *φλόξ* (vrtlo *φλογ*) liekki
ἡ *φάλαγξ* (vrtlo *-αγγ*) sotarinta
ἡ *γλαῦξ* (vrtlo *γλαυκ*) tarhapöllö
ἡ *σάρξ* (vrtlo *σαρκ*) liha
ἡ *κλῖμαξ* (vrtlo *-ᾰκ*) raput
ἡ *κύλιξ* (vrtlo *-ῐκ*) malja
ὁ *πίναξ* (vrtlo *-ᾰκ*) taulu
ὁ *ὄνυξ* (vrtlo *ὀνῠχ*) kynsi
ἡ *φλέψ* (vrtlo *φλεβ*) suoni
ὁ *σκόλοψ* (vrtlo *-οπ*) paalu.

II. T-äänellä loppuvat vartalot.

α) Yksistään T-äänellä loppuvat vartalot.[2]

1. Singularin nominativi sigmatinen.
2. Singularin akkusativi saa tavallisesti ν-päätteen barytonoissa, joissa T-äänen edellä käy ι tai υ.
3. Singularin vokativi = nominativi.

---

[1] Ne sanat, joilla on yksitavuinen vartalo, asettavat kaikissa genetivin ja dativin muodoissa koron ultimalle, ja tämä on ῀, jos ultima on pitkä.

[2] Se on: vokali T-äänen edellä.

Poikkeus. Muutamissa **barytonoissa** on tavallisesti vokativi = **vartalo** (T-äänen katoamalla).

4. **Yksistään** T-ääni ς:n edestä katoaa **jäljettömästi** (s. o. mitäkään pidennystä vaikuttamatta).

5. Taivutuskaavoja.

a) Vartalot: ὁλκᾰδ. ἐλπῐδ. χαρῐτ. κορῠθ.

	kuljetuslaiva.	toivo.	sulo.	kypäri.
	Singulari.			
N.	ἡ ὁλκάς	ἡ ἐλπίς	ἡ χάρις	ἡ κόρῠς
G.	ὁλκάδος	ἐλπίδος	χάριτος	κόρυθος
D.	ὁλκάδι	ἐλπίδι	χάριτι	κόρυθι
A.	ὁλκάδα	ἐλπίδα	χάριν	κόρῠν
V.	ὁλκάς	ἐλπίς	χάρις (χάρι)	κόρυς
	Duali.			
N.A.V.	ὁλκάδε	ἐλπίδε	χάριτε	κόρυθε
G. D.	ὁλκάδοιν	ἐλπίδοιν	χαρίτοιν	κορύθοιν
	Plurali.			
N.	ὁλκάδες	ἐλπίδες	χάριτες	κόρυθες
G.	ὁλκάδων	ἐλπίδων	χαρίτων	κορύθων
D.	ὁλκάσι	ἐλπίσι	χάρισι	κόρυσι
A.	ὁλκάδας	ἐλπίδας	χάριτας	κόρυθας
V.	ὁλκάδες	ἐλπίδες	χάριτες	κόρυθες.

b) Vartalot: στρᾰτευμᾰτ. περᾰτ.

	Singulari.	Plurali.	Singulari.	Plurali.
	sotajoukko.		raja.	
N.A.V.	τὸ στράτευμα	στρατεύματα	τὸ πέρᾰς	πέρατα
G.	στρατεύματος	στρατευμάτων	πέρατος	περάτων
D.	στρατεύματι	στρατεύμασι	πέρατι	πέρασι
	Duali.		**Duali.**	
N.A.V.	στρατεύματε		πέρατε	
G. D.	στρατευμάτοιν		περάτοιν.	

Muistutuksia.

1. Tähän luetaan myöskin vartalot: *νυκτ, ἀνακτ, γαλακτ;* sing. nom. *ἡ νύξ, nox* (gen. *νυκτός, noctis*), *ὁ ἄναξ* hallitsija (gen. *ἄνακτος*), *τό γάλα* maito (gen. *γάλακτος, lactis*).

2. Muutamissa *ατ*-vartaloisissa neutreissä tunnuskonsonanti *τ* pehmenee *ς*:ksi singularin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa, mutta voi muissa sijoissa kahden vokalin välissä joko säilyä tai kadota (elideerautua).[1] Jälkimmäisessä tapauksessa syntyy supistus. Esim.

Vartalo: *κερατ*.

Sing.	N.A.V.	*τὸ κέρας* sarvi, kylki
	G.	*κέρατος* l. (*κέραος*) *κέρως*
	D.	*κέρατι* l. (*κέραι*) *κέρᾳ*
Plur.	N.A.V.	*κέρατα* l. (*κέραα*) *κέρᾱ*
	G.	*κεράτων* l. (*κεράων*) *κερῶν*
	D.	*κέρασι*
Dual.	N.A.V.	*κέρατε* (*κέραε*) *κέρᾱ*
	G. D.	*κεράτοιν* (*κεράοιν*) *κερῷν*.

3. *ρτ*-vartaloisista sanoista, jotka kaikki ovat neutrejä, *τ* katoaa singularin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa, mutta *ρ* muissa sijoissa. Esim. *τὸ ἧπαρ* (vrtlo *ἡπαρτ*) maksa: *ἥπατος*, *ἥπατι*, *ἧπαρ*; *ἥπατα*, *ἡπάτων*, *ἥπασι* j. n. e.; *τὸ φρέαρ* kaivo: *φρέᾱτος* (supist. *φρητός*), *φρέατα*.
4. *ὁ, ἡ παῖς* lapsi (vrtlo *παιδ*), gen. *παιδός*, kuuluu sing. vokativissa: *ὦ παῖ*.
5. Vartalo *ποδ* saa sing. nom:ssa ja vok:ssa sijaispidennyksen (*ο* muuttuu *ου*:ksi): *ὁ πούς* jalka, *pes* (gen. *ποδός pedis*); mutta plur. dat. *ποσί*. Samoin myöskin yhdysperäiset *πούς*-sanasta, esim. *ὁ τρίπους* (gen. *τρίποδος*) kolmijalka (*tripus*).

5. Esimerkkejä.

Huom.! *δ*-loppuiset vartalot ovat sing. nom:ssa oxytonoita, *τ*- ja *ϑ*-loppuiset tavallisesti barytonoita.

ἡ Ἑλλάς (vrtlo -*ᾰδ*) Kreikanmaa
ἡ λαμπάς (vrtlo -*ᾰδ*) soihtu
ὁ φυγάς (vrtlo -*ᾰδ*) pakolainen
ἡ χλαμύς (vrtlo -*ῠδ*) viitta
ὁ ἱδρώς (vrtlo -*ωτ*) hiki
*ὁ γέλως** (vrtlo -*ωτ*) hymy
*ὁ ἔρως*** (vrtlo -*ωτ*) rakkaus

* *γέλως* saa akk. myös *γέλω* ja *γέλων*, dat. myös *γέλῳ*.
** *ἔρως* saa akk. myös *ἔρων*.

[1] Elisioniksi sanotaan myös konsonantin katoamista kahden vokalin välistä.

ἡ δικαιότης (vrtlo *-ητ*) oikeus
ἡ ἐσθής (vrtl *-ητ*) vaate
ἡ κακότης (vrtlo *-ητ*) kehnous
ἡ πιστότης (vrtlo *-ητ*) uskollisuus
ἡ κνημίς (vrtlo *-ιδ*) säärivaru
ἡ πατρίς (vrtlo *-ιδ*) isänmaa
ἡ ἔρις (vrtlo *-ιδ*) riita
ἡ χάρις (vrtlo *-ιτ*) sulous
τὸ αἷμα (vrtlo *-ατ*) veri
τὸ κῦμα (vrtlo *-ατ*) aalto
τὸ σῶμα (vrtlo *-ατ*) ruumis
τὸ χρῆμα (vrtlo *-ατ*) kalu, pl. raha
τὸ ἅρμα (vrtlo *-ατ*) vaunut
τὸ στόμα (vrtlo *-ατ*) suu
τὸ ὄνομα (vrtlo *-ατ*) nimi, *nomen*
τὸ φῶς (supist. *pro φάος*, vrtlo *-οτ*) valo.

β) *ντ*-loppuiset vartalot.

1. Singularin nominativi on sigmatinen paitsi *οντ*-loppuisissa vartaloissa, jotka kadottavat *τ*:n ja pidentävät *ο*:n *ω*:ksi.
2. Singularin vokativi = vartalo.

   Huom.! *τ*:n täytyy kadota. (Vrt. § 7, B, 11).
3. Äänilaki: *ντ* katoaa *ς*:n edestä, vaikuttaen sijaispidennyksen (*ᾰ*:sta *ᾱ*, *ῐ*:sta *ῑ*, *ῠ*:sta *ῡ*, *ε*:sta *ει*, *ο*:sta *ου*).

4. Taivutuskaavoja.

Vartalot: *ἐλεφαντ*. *λεοντ*.

	Singulari. elefantti.	Plurali.	Singulari. jalopeura.	Plurali.
N.	*ὁ ἐλέφᾱς*	*ἐλέφαντες*	*ὁ λέων*	*λέοντες*
G.	*ἐλέφαντος*	*ἐλεφάντων*	*λέοντος*	*λεόντων*
D.	*ἐλέφαντι*	*ἐλέφᾱσι*	*λέοντι*	*λέουσι*
A.	*ἐλέφαντα*	*ἐλέφαντας*	*λέοντα*	*λέοντας*
V.	*ἐλέφᾰν*	*ἐλέφαντες*	*λέον*	*λέοντες*
	Duali.		Duali.	
N.A.V.	*ἐλέφαντε*		*λέοντε*	
G. D.	*ἐλεφάντοιν*		*λεόντοιν*.	

Poikkeuksia.

1. *ὀδοντ*-vartalo muodostaa sing. nom:n sigmatisesti: *ὁ ὀδούς dens* (gen. *ὀδόντος dentis*).
2. Ne harvat sanat, joitten vartalon loppuna on *νθ*, kadottavat ainoastaan *θ*:n *ς*:n edestä sing. nominativissa. Esim. *ἡ ἕλμῑνς* mato, gen.: *ἕλμινθος* (mutta pl. dat. *ἕλμῑσι*); *Τίρυνς* Tiryns, gen.: *Τίρυνθος*.

5. Esimerkkejä.

Huom.! *ντ*-vartaloiset ovat sing. nom:ssa tavallisesti barytonoita.

ὁ ἀδάμας (vrtlo -αντ) teräs
ὁ ἀνδρίας (vrtlo -αντ) kuvapatsas
ὁ γίγας (vrtlo -αντ) jättiläinen
ὁ ἱμάς (vrtlo -αντ) hihna
ὁ γέρων (vrtlo -οντ) ukko
ὁ δράκων (vrtlo -οντ) lohikäärme, käärme
ὁ θεράπων (vrtlo -οντ) palvelija.

§ 22.

B. *Liquida*-vartalot.

1. Singularin nominativi on asigmatinen, organisesti pidentynyt.

Poikkeus. *ιν*-loppuiset vartalot saavat sigmatisen nominativin; niin myöskin vrtlo ἁλ (nom. ὁ, ἡ ἅλς suola, meri).

2. Singularin vokativi on:
barytonoissa = vartalo,
oxytonoissa = nominativi.

3. Äänilaki: *ν* katoaa ς:n edestä jäljettömästi.

4. Taivutuskaavoja.

Vartalot: Ἑλλην. λιμεν. δαιμον. γειτον. ῥητορ. ἐαρ.

Singulari.

	Kreikkalainen.	satama.	jumaluus.	naapuri.	puhuja.	kevät.
N.	ὁ Ἕλλην	ὁ λιμήν	ὁ δαίμων	ὁ γείτων	ὁ ῥήτωρ	τό ἔαρ (ἦρ)
G.	Ἕλληνος	λιμένος	δαίμονος	γείτονος	ῥήτορος	ἔαρος
D.	Ἕλληνι	λιμένι	δαίμονι	γείτονι	ῥήτορι	ἔαρι
A.	Ἕλληνα	λιμένα	δαίμονα	γείτονα	ῥήτορα	ἔαρ
V.	Ἕλλην	λιμήν	δαῖμον	γεῖτον	ῥῆτορ	ἔαρ

Duali.

N.A.V.	Ἕλληνε	λιμένε	δαίμονε	γείτονε	ῥήτορε	ἔαρε
G. D.	Ἑλλήνοιν	λιμένοιν	δαιμόνοιν	γειτόνοιν	ῥητόροιν	ἐάροιν

Plurali.

N. V.	Ἕλληνες	λιμένες	δαίμονες	γείτονες	ῥήτορες	ἔαρα
G.	Ἑλλήνων	λιμένων	δαιμόνων	γειτόνων	ῥητόρων	ἐάρων
D.	Ἕλλησι	λιμέσι	δαίμοσι	γείτοσι	ῥήτορσι	ἔαρσι
A.	Ἕλληνας	λιμένας	δαίμονας	γείτονας	ῥήτορας	ἔαρα.

Muist. Moniaat *ον*- tai *ων*-loppuiset liquida-vartalot voivat muutamissa sijoissa elideerata (= kadottaa) *ν*:n, jolloin vokalit supistuvat.

Semmoisia ovat:

1. *Ἀπόλλων* (vrtlo -*ων*), sing. akk. *Ἀπόλλωνα* ja *Ἀπόλλω*; *Ποσειδῶν* (vrtlo -*αον*), sing. akk. *Ποσειδῶνα* ja *Ποσειδῶ*; *ὁ κυκεών* (vrtlo -*ων*) sekajuoma, sing. akk. *κυκεῶνα* ja *κυκεῶ*.
2. *ὁ εἰκών* kuva, gen. *εἰκόνος* ja *εἰκοῦς*; sing. akk. *εἰκόνα* ja *εἰκώ*; plur. akk. *εἰκόνας* ja *εἰκοῦς*.
3. *ἡ ἀηδών* satakieli, gen. *ἀηδόνος* ja *ἀηδοῦς*; (vok. *ἀηδών* ja *ἀηδοῖ* — niinkuin o-vartalojen vokativi, § 26, *b*).

(*ιον*-loppuisesta komparativista katso § 30, B, 1.)

5. Synkopeeraus.

a) Vartalot *πατερ*, *μητερ*, *θυγατερ*, *γαστερ* — sing. nom.: *πατήρ* *pater*, *μήτηρ* *mater*, *θυγάτηρ* tytär, *γαστήρ*, *ὁ*, vatsa — kadottavat *ε*:n (synkopeerataan) singularin genetivissä ja dativissa, joissa sijoissa aksenti siirtyy ultimalle. Pluralin dativissa *ε* muuttuu *α*:ksi, joka saa aksentin ja (metathesin kautta) vaihtaa paikkaa *ρ*:n kanssa, niin että *τρά*-tavu siitä syntyy. Muissa sijoissa *ε* säilyy, ja tämä *ε* saa aksentin paitsi singularin vokativissa, jossa aksenti siirtyy taaksepäin. (*μήτηρ* on sing. vokativissa: *μῆτερ*.)

b) Vartalo *ἀνερ* — sing. nom. *ὁ ἀνήρ* mies — synkopeerataan kaikissa sijoissa paitsi sing. vokativissa; siirtää aksentin taaksepäin kaikissa sijoissa paitsi genetiveissä ja dativeissa. Kadonneen *ε*:n sijaan asetetaan kaikkialla (soinnun vuoksi) *δ*. Pluralin dativissa *α* lisäksi asetetaan päätteen eteen.

c) Taivutuskaavoja.

Vartalot: *πατερ*. *ἀνερ*.

	Singulari.	Plurali.	Singulari.	Plurali.
N.	*ὁ πατήρ*	*πατέρες*	*ἀνήρ*	*ἄνδρες*
G.	*πατρός*	*πατέρων*	*ἀνδρός*	*ἀνδρῶν*
D.	*πατρί*	*πατράσι*	*ἀνδρί*	*ἀνδράσι*
A.	*πατέρα*	*πατέρας*	*ἄνδρα*	*ἄνδρας*
V.	*πάτερ*	*πατέρες*	*ἄνερ*	*ἄνδρες*

	Duali.	Duali.
N. A. V.	πατέρε	ἄνδρε
G. D.	πατέροιν	ἀνδροῖν.

Muistutuksia.

1. Δημήτηρ (vrtlo -μητερ), Ceres, synkopeerataan myös singularin akkusativissa ja siirtää aksentin taaksepäin kaikissa sijoissa: Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα, Δήμητερ.
2. ὁ ἀστήρ, tähti, (gen. ἀστέρος), taipuu pluralin dativissa yllämainittujen vartalojen mukaan: ἀστράσι.
3. ὁ, ἡ κύων, koira, vok. κύον, muodostaa muut sijansa vartalosta κυν: κυνός, κυνί, κύνες, κυσί j. n. e.
4. ἡ χείρ, käsi, kadottaa ι:n dual. genetivissä ja dativissa sekä plur. dativissa: χειρός, χειρί, χεροῖν, χερσί.

6. Esimerkkejä.

Huom.! ν-vartalot ovat sing. nom:ssa enimmiten oxytonoita, ερ- ja ηρ-loppuiset oxytonoita, mutta ορ-loppuiset barytonoita.

ὁ παιάν (vrtlo -ᾱν) voittolaulu
Τῑτάν (vrtlo -ᾱν) Titani
ὁ μήν (vrtlo -ην) kuukausi
ὁ, ἡ χήν (vrtlo -ην) hanhi
ὁ αὐχήν (vrtlo -εν) niska
ὁ αἰών (vrtlo -ων) aika, *ævum*
ὁ λειμών (vrtlo -ων) niitty
ὁ χειμών (vrtlo -ων) talvi
ὁ χιτών (vrtlo -ων) ihotakki
Πλάτων (vrtlo -ων) Platon
ἡ χιών (vrtlo -ον) lumi
ὁ, ἡ κίων (vrtlo -ον) pylväs
ὁ δελφίς (vrtlo -ῑν) delfini
ἡ ῥίς (vrtlo -ῑν) nenä
Σαλαμίς (vrtlo -ῑν) Salamis
τὸ νέκταρ (vrtlo -ᾰρ) jumalain juoma
ὁ κρᾱτήρ (vrtlo -ηρ) sekoitusmalja
ὁ ἀήρ (vrtlo -ερ) ilma
ὁ αἰθήρ (vrtlo -ερ) ætheri, yläilma.
ὁ φώρ (vrtlo -ωρ) varas
τὸ ἦτορ (vrtlo -ορ) sydän.

§ 23.

C. *Sigma*-vartalot (ες-, ας-loppuiset).

α) ες-vartalot.

1. Maskulinissa ja femininissä on:

a) Singularin nominativi asigmatinen, organisesti pidentynyt.
b) Singularin vokativi = vartalo.
2. Neutrit muuttavat singularin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa ε:n vartalon lopputavussa ο:ksi (ος-loppuisia).
3. ς kahden vokalin välistä ja toisen ς:n edestä elideerataan.[1]
4. Vierekkäin joutuvat vokalit supistuvat kaikkialla. Huomattava on tässä kohdin:
a) εε supistuu dualissa η:ksi;
b) Pluralin supistunut akkusativi on yhtäläinen kuin pluralin supistunut nominativi (sekä εες että εας supistuvat εις-tavuksi).

Huom.! Nämä poikkeukset supistuksen suhteen (*a*, *b*) koskevat koko deklinationia.

Muist. Niissä ες-vartaloissa, joissa ε:n edellä käy toinen ε (εες-loppuisissa), supistuu εα joskus ᾱ:ksi. Tämä tapahtuu maskulinein ja femininein singularin akkusativissa sekä neutrein plur. nominativissa, akkusativissa ja vokativissa. Esim. τὸ χρέος (vrtlo χρεες) tarve, plur. nom., akk. ja vok. τὰ χρέᾱ.

5. Taivutuskaavoja.

Vartalot: τριηρες. τειχες. Σωκρατες.

Singulari.

	kolmisoutu-laiva.	muuri.	*nom. propr.*
N.	ἡ τριήρης	τὸ τεῖχος	Σωκράτης
G.	τριήρους (τριήρεος)	τείχους (τείχεος)	Σωκράτους (-εος)
D.	τριήρει (τριήρεϊ)	τείχει (τείχεϊ)	Σωκράτει (-εϊ)
A.	τριήρη (τριήρεα)	τεῖχος	Σωκράτη (-εα)
V.	τρίηρες	τεῖχος	Σώκρατες

Duali.

N.A.V.	τριήρη (τριήρεε)	τείχη (τείχεε)
G. D.	τριήροιν (τριηρέοιν)	τειχοῖν (τειχέοιν)

Plurali.

N. V.	τριήρεις (τριήρεες)	τείχη (τείχεα)
G.	τριήρων (τριηρέων)	τειχῶν (τειχέων)

[1] Koska sigma-vartalot säännöllisesti elideeraavat ς:n, nimitetään niitä myös „elideeraaviksi vartaloiksi".

D.	τριήρεσι (τριήρεσι)	τείχεσι (τείχεσι)
A.	τριήρεις (τριήρεας)	τείχη (τείχεα).

Muistutuksia.

1. Yhdysperäiset, sing. nominativissa barytoniset maskulinit ja femininit (erittäinkin nomina propriat) siirtävät sing. vok:ssa aksentin taaksepäin. (τρι-ήρης on oik. adjektivi).
2. κλέης (vrtlo κλεες)-loppuisissa nomina proprioissa, jotka ovat muodostuneet yhdysosasta τὸ κλέος (vrtlo κλεες) kunnia, tapahtuu singularin dativissa kaksinkertainen (muissa sijoissa yksinkertainen) supistus. Esim. Περικλῆς (muodosta Περικλέης), gen. Περικλέους (Περικλέεος), dat. Περικλεῖ (Περικλέει), akk. Περικλέᾶ (Περικλέεα), vok. Περίκλεις (Περίκλεες). (Sing. vok., ks. edellinen muist.)

6. Esimerkkejä.[1]

a) ης-loppuisia nomina proprioita.

Huom.! Barytonoita (paitsi missä ῆς on syntynyt supistuksen kautta).

Ἡρακλῆς (vrtlo -εες)
Θεμιστοκλῆς (vrtlo -κλεες)
Σοφοκλῆς (vrtlo -εες)
Ἀριστοτέλης (vrtlo -ες)
Πραξιτέλης (vrtlo -ες)
Δημοσθένης (vrtlo -ες)
Διογένης (vrtlo -ες)
Τισσαφέρνης (vrtlo -ες).

b) ος (vrtlo ες)-loppuisia neutrejä.

Huom.! Kaikki barytonoita.

τὸ βάθος syvyys
βάρος paino
γένος suku
δέος pelko
ἔθνος kansa, kansakunta
ἔθος tottumus, tapa
ἔτος vuosi
θάρσος rohkeus
τὸ κέρδος hyöty, etu
κράτος voima
μέρος osa
ξίφος miekka
ὄρος vuori
τέλος loppu
εἶδος näkö
εὖρος leveys
τὸ ζεῦγος valjakko
μῆκος pituus
πλῆθος paljous
σκεῦος astia, ase
ψεῦδος valhe
ψῦχος kylmyys
μέγεθος suuruus
ὄνειδος solvaus.

[1] ες-vartaloiset substantivit ovat suurimmaksi osaksi neutrejä; kuitenkin löytyy moniaita maskulinisia nomina proprioita.

β) ας-vartalot.

1. ας-vartaloiset sanat ovat kaikki neutrejä.
2. ς kahden vokalin välistä ja toisen ς:n edestä elideerataan. (Vrt. α, 3).
3. Supistus tapahtuu kaikkialla sanoissa: γέρας kunnialahja, γῆρας vanhuus, ja κρέας liha; mutta ainoastaan singularin dativissa sekä pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa muissa ας-loppuisissa.

Huom.! Singularin dativissa ι joko muodostaa diftongin edellä käyvän α:n kanssa tai kirjoitetaan sen alle. (Dualin genet:ssä ja dat:ssa aina *subscriptum*).

4. Taivutuskaavoja.

Vartalot: γερας. δεπας.

	Singulari.	Singulari.
N. A. V.	τὸ γέρας	τὸ δέπας
G.	γέρως (γέραος)	δέπαος (δέπαος)
D.	γέρᾳ (γέραι)	δέπαι (δέπαι)
	Plurali.	Plurali.
N. A. V.	γέρᾱ (γέραα)	δέπᾱ (δέπαα)
G.	γερῶν (γεράων)	δεπάων (δεπάων)
D.	γέρασι (γέρασι)	δέπασι (δέπασι)
	Duali.	Duali.
N. A. V.	γέρᾱ (γέραε)	δέπαε (δέπαε)
G. D.	γερῷν (γεράοιν)	δεπάοιν (δεπάοιν).

Esimerkkejä: τὸ σέλας loiste, τὸ σφέλας penkki.

Muist. Muutamissa ας-vartaloissa α muissa muodoissa, paitsi sing. nominativissa, akkusativissa ja vokativissa, muuttuu ε:ksi, joka voi supistua päätteen vokalin kanssa. Esim. οὖδας maa, gen. οὔδεος, dat. οὔδει; βρέτας jumalankuva, dat. βρέτει, plur. nom. βρέτη; κνέφας hämärä, gen. sekä κνέφαος että κνέφους (-εος), dat. κνεφᾳ ja κνέφει.

§ 24.

D. *Digamma*-vartalot (εϝ-, αϝ-, οϝ-loppuiset).

1. Yhteisiä sääntöjä kaikille digamma-vartaloille:
   a) Singularin nominativi sigmatinen.

b) Singularin vokativi = vartalo (aina perispomenon).
c) Äänilaki: ϝ kahden vokalin välistä elideerataan, mutta muuttuu muissa tapauksissa (s. o. σ:n edessä ja sanan lopussa) υ:ksi.

2. εϝ-vartaloista huomattakoon erittäin:
a) Singularin genetivi saa Attikan päätteen -ως.[1]
b) Singularin ja pluralin akkusativissa lopputavut ovat pitkiä (ᾱ ja ᾱς).[1]
c) Supistus tapahtuu singularin dativissa sekä pluralin nominativissa ja vokativissa.

3. αϝ- ja οϝ-vartalot:
a) muodostavat singularin akkusativin ν-päätteellä.
b) supistavat pluralin akkusativissa αα:n αυ:ksi ja οα:n ου:ksi.[2]

4. Taivutuskaavoja.

Vartalot: βασιλεϝ. γραϝ. βοϝ.

Singulari.

	kuningas.	akka.
N.	ὁ βασιλεύς	ἡ γραῦς
G.	βασιλέως (βασιλέϝος)	γρᾱός (γραϝός)
D.	βασιλεῖ (βασιλέϝι)	γρᾱΐ (γραϝί)
A.	βασιλέᾱ (βασιλέϝα)	γραῦν
V.	βασιλεῦ	γραῦ

härkä, lehmä.

N.	ὁ, ἡ βοῦς (*bos*)
G.	βοός (βοϝός *bovis*)
D.	βοΐ (βοϝί *bovi*)
A.	βοῦν (*bovem*)
V.	βοῦ

[1] -έως, -έᾱ, -έᾱς ovat *per metathesin quantitatis* syntyneet Homeron käyttämistä -ῆος, -ῆᾰ, -ῆᾰς: βασιλῆος, βασιλῆα, βασιλῆας (η on pidettävä sijaispidennyksenä, joka korvaa kadonnutta ϝ:aa), josta muodot: βασιλέως, βασιλέᾱ, βασιλέᾱς. Samaten πόλεως muodosta πόληος. (§ 25, I, 2.)

[2] Nämä akkusativit voisi selittää syntyneiksi siten, että sidevokali α on kadonnut (γραϝς, βοϝς, s. o. γραῦς, βοῦς); pl. akk. οἶς muodosta οἶας (ks. § 25, II, 6, muist.).

Duali.

N. A. V.	*βασιλέε (βασιλέϝε)*	*γρᾶε (γράϝε)*
G. D.	*βασιλέοιν (βασιλέϝοιν)*	*γρᾱοῖν (γραϝοῖν)*

N. A. V.	*βόε (βόϝε)*
G. D.	*βοοῖν (βοϝοῖν)*

Plurali.

N.	*βασιλεῖς (βασιλέϝες)*	*γρᾶες (γράϝες)*
G.	*βασιλέων (βασιλέϝων)*	*γρᾱῶν (γραϝῶν)*
D.	*βασιλεῦσι*	*γραυσί*
A.	*βασιλέᾱς (βασιλέϝας)*	*γραῦς (γράϝας)*
V.	*βασιλεῖς (βασιλέϝες)*	*γρᾶες (γράϝες)*

N.	*βόες (βόϝες boves)*
G.	*βοῶν (βοϝῶν bovum)*
D.	*βουσί (būbus, bobus)*
A.	*βοῦς (βόϝας boves)*
V.	*βόες (βοϝες boves).*

Muistutuksia.

1. *εϝ*-vartaloissa supistuu vanhemmassa Attikan kielessä -*εες* plur. nom:ssa ja vok:ssa *ῆς*-tavuksi (Hom. *ῆες*): *βασιλῆς*. Sophokles käyttää *βασιλεύς*-sanasta plur. akkusativina sen ohessa *βασιλῆς* (Hom. *βασιλῆας*) tai *βασιλεῖς* (supist. *pro* -*έας*).

2. *εϝ*-vartalot, joissa *εϝ*-lopun edellä käy vokali, supistuvat joskus myös sing. ja plur. genet:ssä ja akk:ssa. Esim. *Πειραιεύς* (Athenan satama), gen. *Πειραιῶς*, akk. *Πειραιᾶ*.

3. *ἡ ναῦς*, laiva (*navis*), muuttaa genetiveissä *α*:n *ε*:ksi, sing. dat:ssa, dual. nom:ssa ja akk:ssa sekä plur. nom:ssa *η*:ksi, saa sing. genet:ssä *ως*-päätteen ja on sekä sing. vok:ssa että plur. akk:ssa = nominat.: *ναῦς, νεώς, νηΐ, ναῦν, ναῦς*; dual.: *νῆε, νεοῖν*; plur.: *νῆες, νεῶν, ναυσί, ναῦς*.

5. Esimerkkejä.

Huom.! Kaikki *εύς*-loppuiset ovat oxytonoita.

ὁ γονεύς parens	*ἱππεύς* ratsumies	*Ἀχιλλεύς* (*nom. propr.*)
γραφεύς kirjuri	*φονεύς* murhaaja	*Ὀδυσσεύς* (*nom. propr.*)
ἑρμηνεύς tulkki	*χαλκεύς* seppä	*Δωριεύς* Dorilainen
ἱερεύς pappi	*χοεύς* eräs mitta, *congius*	*ὁ χοῦς = χοεύς.*

Vokali-vartalot.

§ 25.

A. Pehmeävokaliset vartalot (ῐ- ja ῠ-loppuiset).

I. ῐ-vartalot.

1. Singularin nominativi on sigmatinen.
2. Singularin ja pluralin genetivissä maskulinit ja feminiinit saavat Attikan päätteet -ως ja -ων.

Huom.! Attikan genetivin päätteet ovat aksentin paikan suhteen lyhyitä (εως ja εων ovat luettavat yhdeksi tavuksi), ja ainoastaan aksentin paikasta näkyy, että pääte myöskin pluralin genetivissä on attikalainen.

3. Singularin akkusativin pääte on ν.
4. Singularin vokativi = vartalo.
5. Tunnusvokali ι muuttuu ε:ksi kaikissa sijoissa paitsi singularin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa.
6. Supistus tapahtuu singularin dativissa sekä pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa.

☞ Kuinka εας supistuu plur. akk:ssa, ks. § 23 α, 4, b.

7. Taivutuskaavoja.

Vartalot: πολῐ. δυνᾰμῐ.

	Singulari. kaupunki.	Plurali.	Singulari. voima, mahti.	Plurali.
N.	ἡ πόλις	πόλεις (-εες)	ἡ δύναμις	δυνάμεις (-εες)
G.	πόλεως	πόλεων	δυνάμεως	δυνάμεων
D.	πόλει (-εϊ)	πόλεσι	δυνάμει (-εϊ)	δυνάμεσι
A.	πόλιν	πόλεις (-εας)	δύναμιν	δυνάμεις (-εας)
V.	πόλι	πόλεις (-εες)	δύναμι	δυνάμεις (-εες)

	Duali.	Duali.
N. A. V.	πόλεε	δυνάμεε
G. D.	πολέοιν	δυναμέοιν.

Muist. ι-vartalojen mukaan taipuvat seuraavat υ-vartaloiset sanat:

a) ὁ πῆχυς (gen. πήχεως) kyynärä, ὁ πέλεκυς (gen. πελέκεως) kirves, τὸ ἄστυ (gen. ἄστεος) kaupunki, τὸ πῶϋ (gen. πώεος) lammaslauma (supistumatta);

b) pluralit οἱ πρέσβεις lähettiläät (vrtlo πρεσβυ, sing. nom. πρέσβυς vanhus) ja αἱ ἐγχέλεις (vrtlo ἐγχελυ, sing. nom. ἡ ἔγχελυς angerias), jotka säilyttävät tunnusvokalinsa muuttumatonna koko singularissa ja dualissa.

8. Esimerkkejä.

Huom.! Kaikki ι-vartalot ovat barytonoita.

ὁ μάντις ennustaja
ὁ ὄφις käärme
ἡ κρίσις tutkinto, tuomio
ἡ ὄψις katsanto
ἡ πίστις luottamus (*fides*)
τὸ κόμμι gummi

ἡ τάξις sotajärjestys
ἡ ὕβρις ylpeys
ἡ φύσις luonto
ἡ ἀκρόπολις linna
ἡ ἀνάβασις ylösnouseminen
τὸ πέπερι pippuri, *piper*

ἡ δίωξις takaa ajaminen
ἡ ἐξέτασις katselmus
ἡ ποίησις runoileminen
ἡ πρόφασις tekosyy
ἡ πρᾶξις toimi
τὸ σίνᾱπι sinappi, *sinapi.*

II. ῠ-vartalot.

1. Singularin nominativi on sigmatinen.
2. Singularin akkusativin pääte on ν.
3. Singularin vokativi on:
   yksitavuisissa = nominativi,
   monitavuisissa = vartalo.
4. Supistus tapahtuu maskulineissa ja feminineissä aina pluralin akkusativissa (υας-lopusta ῡς), joskus dualin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa.
5. Quantiteti: Yksitavuiset sanat ja monitavuiset oxytonat pidentävät tunnusvokalin singularin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa.

6. Taivutuskaavoja.

Vartalot: δρῠ. ἰσχῠ. πιτῠ.

	Sing. tammi.	Plur.	Sing. voima.	Plur.	Sing. honka (*pinus*).	Plur.
N.	ἡ δρῦς[1]	δρύες	ἡ ἰσχύ̄ς	ἰσχύες	ἡ πίτῡς	πίτυες
G.	δρυός	δρυῶν	ἰσχύος	ἰσχύων	πίτυος	πιτύων
D.	δρυΐ	δρυσί	ἰσχύϊ	ἰσχύσι	πίτυϊ	πίτυσι
A.	δρῦν	δρῦς (-ύας)	ἰσχῡν	ἰσχῦς (-ύας)	πίτῡν	πίτῡς (-ύας)
V.	δρῦς	δρύες	ἰσχύ̆	ἰσχύες	πίτῠ	πίτυες

[1] Yksitavuiset nominativit (akk. ja vok.), joissa on *natura* pitkä vokali, saavat tavallisesti ῀:n.

	Duali.	Duali.	Duali.
N. A. V.	*δρύε* (*δρῦ*)	*ἰσχύε* (*ἰσχῦ*)	*πίτυε* (*πίτῦ*)
G. D.	*δρυοῖν*	*ἰσχύοιν*	*πιτύοιν.*

Muist. *υ*-vartalojen mukaan taipuvat myös muutamat *ι*-vartaloiset sanat. Semmoisia ovat:
a) *ὁ, ἡ πόρτις* (gen. *πόρτιος*) hieho, *ὁ κῖς* (gen. *κιός*) jauhomato, *ὁ, ἡ οἶς*[1] (gen. *οἰός*, plur. akk. supist. *οἶς*) lammas;
b) moniaat nomina propriat. Esim. *Συέννεσις* (gen. *Συεννέσιος*).

7. Esimerkkejä.

ὁ ἰχθῦς kala	*ἡ γένῠς* poski	*τὸ μῶλῠ* taikayrtti
ὁ ὀφρῦς silmäluomi	*ὁ νέκῠς* ruumis	*ὁ μῦς* hiiri (*mus*)
ἡ πληθῦς paljous	*ὁ στάχῠς* tähkä	*ὁ, ἡ σῦς* } sika (*sus*).
ὁ βότρῠς viinirypäle	*τὸ δάκρῠ* kyynel	*ὁ, ἡ ὗς* }

§ 26.

B. Välillisvartalot[2] **(*ο*- ja *ω*-loppuiset).**

1. *ο*-vartalot:
   a) Singularin nominativi on asigmatinen, organisesti pidentynyt.
   b) Singularin vokativin pääte on *ι*, joka edellisen *ο*:n kanssa muodostaa aina cirkumfleksillä varustetun diftongin (sing. nom. aina oxytonon).
   c) Vierekkäin joutuvat vokalit supistuvat kaikkialla.
   Huom.! Sing. akk:ssa saapi *όα*-vokalein supistuksen kautta syntynyt *ω* akutin.
   d) Duali ja plurali taipuvat vokalisen deklinationin *ο*-vartalojen mukaan.
2. *ω*-vartalot:
   a) Singularin nominativi sigmatinen.
   b) Singularin vokativi = nominativi.

---

[1] On oik. supistunut jonilaisesta muodosta *ὄϊς, ὄϊος* (alkup. *ὄϝις*, lat. *ovis*).

[2] *ο*- ja *ω*-vartaloita nimitetään näin, osaksi, koska ne ovat siirtyneet konsonantisesta deklinationista vokaliseen, osaksi ja erittäinkin siitä syystä, että ne välittävät molempia deklinationeja, koskapa *ο*-vartalot kahdessa numerissa taipuvat ensimmäisen deklinationin mukaan (ks. ylempänä 1, *d*) ja *ω*-vartalot moniaissa kohdin liittyvät Attikan deklinationiin.

c) Supistus saattaa tapahtua singularin ja pluralin akkusativissa.

3. Taivutuskaavoja.

Vartalot: ἠχο. ἡρω.

	Singulari.	Plurali.	Singulari.	Plurali.
	kaiku.		uros.	
N.	ἡ ἠχώ	ἠχοί	ὁ ἥρως	ἥρωες
G.	ἠχοῦς (ἠχόος)	ἠχῶν	ἥρωος	ἡρώων
D.	ἠχοῖ (ἠχόϊ)	ἠχοῖς	ἥρωϊ	ἥρωσι
A.	ἠχώ (ἠχόα)	ἠχούς	ἥρωα ja ἥρω	ἡρώας ja ἥρως
V.	ἠχοῖ	ἠχοί	ἥρως	ἥρωες

	Duali.	Duali.
N. A. V.	ἠχώ	ἥρωε
G. D.	ἠχοῖν	ἡρώοιν.

4. Esimerkkejä.

Huom.! ω-loppuiset sanat ovat oxytonoita, monitavuiset ως-loppuiset barytonoita.

ἡ πειθώ sanoilla taivuttaminen
ἡ φειδώ säästäminen
Λητώ *Latona*
Καλυψώ (*nom. propr.*)
Σαπφώ (*nom. propr.*)
ὁ δμώς orja
μήτρως eno
πάτρως setä (*patruus*).

Muistutuksia.

1. ο-vartalojen ja muutamain elideeraavain *liquida*-vartalojen välillä on joitakuita yhtäläisyyksiä taivutuksessa. Semmoisina yhtäläisyyksinä huomattakoon:
   a) οῦς-loppuinen sing. genetivi, esim. εἰκοῦς, ἀηδοῦς, sanoista εἰκών kuva, ἀηδών satakieli. (Ks. § 22, 4, muist.)
   b) Sing. akk. εἰκώ, sanasta εἰκών. (§ 22, 4, muist.)
   c) Sing. vok. ἀηδοῖ, sanasta ἀηδών. (§ 22, 4, muist.)
   Niin on myöskin ἡ χελιδών (gen. χελιδόνος), pääskynen, sing. vok:ssa χελιδοῖ ynnä χελιδών.
2. ο- ja ω-vartalojen rajalla on vartalo αἰδο, jonka sing. nom. on ἡ αἰδώς häpeä; sing. akk. αἰδῶ. (Samoin myös jonilainen ἠώς aamurusko, gen. ἠοῦς, akk. ἠῶ).
3. ἡ Ἕως, aamurusko, Koitar, taipuu Attikan deklinationin mukaan, paitsi sing. akk.: ἕω *pro* ἕωα.

---

§ 27.

Toisen deklinationin säännöttömiä substantiveja.

1. ἡ γυνή, nainen, muodostaa muut sijat vartalosta γυναικ ja seuraa genetiveissä ja dativeissa yksitavuisten aksentisääntöjä: γυναικός, γυναιξί, γυναῖκας; sing. vok. ὦ γύναι.
2. τὸ γόνυ, polvi, muodostaa muut sijat vrtlosta γονατ: γόνατος, γόνατι, γόνατα. (Vrtlo on oik. γονϝατ; sing. nom:ssa, akk:ssa ja vok:ssa katoaa -ατ, ja ϝ muuttuu vokaliksi; muissa muodoissa taas ϝ katoaa.)
3. τὸ δόρυ, keihäs, muodostaa muut sijat vrtlosta δορατ: δόρατος (runokielessä δορός), δόρατι (run. δορί ja δορεί), δόρασι. (Vrtlo on oik. δορϝατ; ks. edell.)
4. Ζεύς, Zeus jumala (*Jupiter*), Διός, Διί, Δία, Ζεῦ.
5. ἡ κλείς, avain, κλειδός, akk. κλεῖδα ja κλεῖν; plur. nom. ja akk. κλεῖδες, κλεῖδας tai supist. κλεῖς.
6. τὸ οὖς, korva, muodostaa muut sijat vrtlosta ὠτ: ὠτός, ὠτί, ὦτα, ὠσί. (Vrtlo on oik. οὐατ, josta toiselta puolen supistuessa tulee οὐτ, toiselta puolen, kun digamma astuu υ:n sijaan ja sitten elideerataan [ὀατ], syntyy ωτ.)
7. ὁ μάρτυς, todistaja, muodostaa ainoastaan tämän sijan ja pluralin dativin vrtlosta μαρτυ, muut sijat vrtlosta μαρτυρ: μάρτυρος, μάρτυρες, μάρτυσι.
8. ὁ, ἡ ὄρνις, lintu, säännöllisestä vrtlosta ὀρνῑθ: gen. ὄρνῑθος, akk. ὄρνῑν, plur. ὄρνῑθες j. n. e.; sen ohessa plurali vrtlosta ὀρνι: ὄρνεις, ὀρνέων, ὄρνισι (ὄρνῑσι vrtlosta ὀρνῑθ) j. n. e.
9. ὁ χοῦς, eräs mitta (*congius*), saapi muotoja paitsi vrtlosta χοϝ myöskin vartalosta χοεϝ; gen. χοός tai χοῶς (*pro* -έως); akk. χοῦν tai χοᾶ (*pro* χοέᾱ) j. n. e.
10. τὸ ὕδωρ, vesi, ὕδατος, ὕδατι, ὕδατα, vrtlosta ὑδαρτ. (α muuttuu sing. nom:ssa ω:ksi.)

§ 28.

Yleinen katsaus generiin toisessa deklinationissa.

Ellei merkitys estä, ovat seuraavat säännöt yleensä voimassa:

I. Maskulineja.

a) Tenuilla (*π*, *κ*, *τ*) loppuvat *muta*-vartalot.

Poikkeuksia:

1. Feminineja ovat: *α)* kaikki *τητ*-loppuiset abstraktit.
β) *ὄψ* ääni, *κύλιξ* malja, *νύξ* yö, *χάρις* sulous y. m.

2. Neutreja ovat: *α)* *ατ*- ja *ρτ*-vartaloiset.
β) *φῶς* valo, *οὖς* korva, *μέλι* hunaja (*mel*).

b) *Liquida*-vartalot.

Poikkeuksia:

1. Feminineja ovat: *α)* muutamat *ον*- ja *ῑν*- loppuiset, esim. *χιών* lumi, *σταγών* pisara, *χθών* maa, *ἀηδών* satakieli, *χελιδών* pääskynen, *ἀκτίς* säde, *ῥίς* nenä, *ἴς* voima (*vis*).
β) *φρήν* (vrtlo -*εν*) mieli, *χείρ* käsi, *γαστήρ* vatsa, y. m.

2. Neutreja ovat: *νέκταρ* jumalain juoma, *ἔαρ* (supist. *ἦρ*) kevät (*ver*), *πῦρ* tuli, *κῆρ* (supist. muodosta *κέαρ*) sydän, y. m.

c) *εϝ*-vartalot.
d) *ω*-vartalot.

II. Feminineja.

a) Medialla (*β*, *γ*, *δ*) ja aspiratalla (*φ*, *χ*, *θ*) loppuvat *muta*-vartalot. (*τητ*-loppuisista abstrakteista ks. edell.)

Poikkeuksia:

Maskulineja ovat: *πούς* (vrtlo *ποδ*) jalka, *ὄνυξ* (vrtlo -*υχ*) kynsi (*unguis*), y. m.

b) *αϝ*-vartalot.
c) *ι*- ja *υ*-vartalot.

Poikkeuksia:

1. Maskulineja ovat: *α)* eläinten nimet, jotka sing. nominativissa ovat *ις*-loppuisia.
β) *βότρυς* viinirypäle, *πέλεκυς* kirves, *πῆχυς* kyynärä, *μῦς* hiiri (*mus*), *θρῆνυς* jakkara, tuhto, *νέκυς* ruu-

mis, ἰχθύς kala, στάχυς tähkä, κάνδυς persialainen viitta, y. m.

2. Neutrejä ovat: σίναπι sinappi, πέπερι pippuri, ἄστυ kaupunki, πῶϋ lammaslauma y. m.

d) *o*-vartalot.

III. Neutrejä.

Sigma-vartalot.

Poikkeus.

Feminini on τριήρης (vrtlo -ες) kolmisoutu-laiva (oik. adj. kolmivarainen, *scil.* ἡ ναῦς laiva).

II. Adjektivit.

Ne adjektivit, joitten vartalot kuuluvat konsonantiseen deklinationiin, ovat joko kolmi- tai kaksi- tai yksipäätteisiä.

§ 29.

A. Kolmipäätteiset adjektivit.

Johdatus.

a) Yhteisestä vartalosta muodostuu erityinen femininin vartalo ȷα-suffiksilla (jonka ȷ monenlaisesti muuttuu sen mukaan, mikä edellinen kirjain on).

b) Tällä tavoin muodostunut femininin vartalo taipuu A-deklinationin mukaan, ja on sen suhteen huomattava:
1. että α on lyhyt (ᾰ *impurum*; ks. § 10, 1, *a*, 2);
2. että pluralin genetivissä tunnusvokali ja päätteen vokali supistuvat (joten *ultima* aina saa cirkumfleksin; ks. § 10, 1, *e*).

c) Maskulini ja neutri taipuvat aivan yhtäpitäväisesti kuin maskuliniset ja neutriset substantivit.

I. *Muta*-vartalot.

α) ντ-vartalot (αντ-, εντ-, οντ-, υντ-loppuiset).
(Ks. § 21, II, *β*.)

a) Femininin suffiksi ȷα muuttuu σα:ksi, jonka σ:n edestä ντ katoaa, vaikuttaen sijaispidennyksen (paitsi εντ-loppuisissa adjektivi-vartaloissa; ks. jälkeenp.).

b) Singularin vokativi maskulinissa = nominativi.
Poikkeus: *εντ*-vartaloiset adjektivit (ks. 2, *a*, 3).

1. *αντ*-vartalot.

Nämä ovat participeja ja niiden loppu singularin nominativissa on:

-ᾱς -ᾱσᾰ -ᾰν. Esim.

Vrtlo *λῡσαντ;* Sing. Nom. *λύσᾱς,* *λύσᾱσᾰ,* *λῦσᾰν*
Gen. *λύσαντος,* *λυσάσης,* *λύσαντος*
j. n. e.

Huom.! Tähän kuuluu yksi ainoa adjektivi: *πᾶς, πᾶσα, πᾶν* kaikki, koko *(omnis)*, ynnä siitä johtuneet yhdysperäiset *ἅπᾱς, -ᾱσα, -ᾱν* ja *σύμπᾱς, -ᾱσα, -ᾱν*, joissa sing. vok. maskulinissa = nominativi (samoin kuin participeissa).

2. *εντ*-vartalot.

Nämä ovat osaksi adjektiveja, osaksi participeja.

a) 1. Adjektivit muodostavat femininin *ετ*-loppuisesta sivuvartalosta, jolloin *τj* muuttuu *σσ*:ksi. Singularin nominativin loppu siis on:

-εις -εσσᾰ -εν.

2. Myöskin pluralin dativi maskulinissa ja neutrissä muodostuu tästä *ετ*-loppuisesta sivuvartalosta, joten ei mitään sijaispidennystä synny.
3. Singularin vokativi maskulinissa = vartalo. (Nk. subst:ssa; § 21, II, *β*, 2.)

b) Participein loppu singularin nominativissa on:

-είς -εῖσα -έν.

c) Taivutuskaavoja.

Vartalot: *χαριεντ* (adj.). *λυθεντ* (partic.).

Singulari.

	Mask.	Fem.	Neutr.	Mask.	Fem.	Neutr.
	suloinen, ihana.			irroitettu.		
N.	*χαρίεις*	*χαρίεσσα*	*χαρίεν*	*λυθείς*	*λυθεῖσα*	*λυθέν*
G.	*χαρίεντος*	*χαριέσσης*	*χαρίεντος*	*λυθέντος*	*λυθείσης*	*λυθέντος*
D.	*χαρίεντι*	*χαριέσσῃ*	*χαρίεντι*	*λυθέντι*	*λυθείσῃ*	*λυθέντι*
A.	*χαρίεντα*	*χαρίεσσαν*	*χαρίεν*	*λυθέντα*	*λυθεῖσαν*	*λυθέν*
V.	*χαρίεν*	*χαρίεσσα*	*χαρίεν*	*λυθείς*	*λυθεῖσα*	*λυθέν*

Duali.

N. A. V.	*μέλανε*	*μελαίνα*	*μέλανε*	*τέρενε*	*τερείνα*	*τέρενε*
G. D.	*μελάνοιν*	*μελαίναιν*	*μελάνοιν*	*τερένοιν*	*τερείναιν*	*τερένοιν*

Plurali.

N. V.	*μέλανες*	*μέλαιναι*	*μέλανα*	*τέρενες*	*τέρειναι*	*τέρενα*
G.	*μελάνων*	*μελαινῶν*	*μελάνων*	*τερένων*	*τερεινῶν*	*τερένων*
D.	*μέλᾰσι*	*μελαίναις*	*μέλᾰσι*	*τέρεσι*	*τερείναις*	*τέρεσι*
A.	*μέλανας*	*μελαίνας*	*μέλανα*	*τέρενας*	*τερείνας*	*τέρενα*

Vrtlo *ταλαν: τάλᾱς, τάλαινα, τάλαν*, kärsivä, kärsivällinen, onneton; j. n. e.

III. Pehmeävokaliset *υ*-vartalot.

a) Nämä noudattavat maskulinissa ja neutrissä samoja sääntöjä kuin *ι*-vartaloiset substantivit (§ 25, I) paitsi siinä, että:

1. ne eivät saa Attikan genetivin päätettä.
2. pluralin neutri (*εα*) ei supistu.

b) Femininin suffiksi *ȷα* liitetään muuttuneesen (*ε*-loppuiseen) vartaloon, jolloin *ȷ* kahden vokalin välissä muuttuu vokaliksi (*ι*:ksi).

Huom.! *α* pysyy lyhyenä (*α impurum*) sing. nom:ssa, akk:ssa ja vok:ssa, koska alkuperäisesti sen edellä on käynyt *ȷ* (*sibilans*). (Vrt. II, *b*, huom.)

c) Singularin nominativin loppu siis on:

-ύς -εῖα -ύ.

☞ *υ*-vartaloiset adjektivit ovat oxytonoita! (Poikkeuksia ks. esim. *e*).

d) Taivutuskaavoja.

Vartalo *ἡδῠ*.

	Singulari.			Plurali.		
	Mask.	Fem.	Neutr.	Mask.	Fem.	Neutr.
	suloinen.					
N.	*ἡδύς*	*ἡδεῖα*	*ἡδύ*	*ἡδεῖς*	*ἡδεῖαι*	*ἡδέα*
G.	*ἡδέος*	*ἡδείας*	*ἡδέος*	*ἡδέων*	*ἡδειῶν*	*ἡδέων*
D.	*ἡδεῖ*	*ἡδείᾳ*	*ἡδεῖ*	*ἡδέσι*	*ἡδείαις*	*ἡδέσι*
A.	*ἡδύν*	*ἡδεῖαν*	*ἡδύ*	*ἡδεῖς*	*ἡδείας*	*ἡδέα*
V.	*ἡδύ*	*ἡδεῖα*	*ἡδύ*	*ἡδεῖς*	*ἡδεῖαι*	*ἡδέα*

Duali. N.A.V.	ἡδέε	ἡδεία	ἡδέε
G. D.	ἡδέοιν	ἡδείαιν	ἡδέοιν.

e) **Esimerkkejä.**

βαθύς syvä
βαρύς raskas
βραδύς hidas
βραχύς lyhyt
γλυκύς makea, suloinen

δασύς tiheäkasvuinen
εὐθύς suora
εὐρύς leveä
θρασύς rohkea
ὀξύς terävä

παχύς paksu
πλατύς leveä, tasainen
ταχύς nopea
τραχύς karkea, epätasainen
ὠκύς vikkelä.

Barytonoita ovat: θῆλυς, θήλεια, θῆλυ nais-, naaras.
ἥμισυς, ἡμίσεια, ἥμισυ puoli.

B. Kaksipäätteiset adjektivit.

I. Elideeraavat ες-vartalot.

(Ks. § 23, α.)

a) Nämä poikkeavat substantivein taivutuksesta siinä, että singularin neutrissä ei mitään vokalin-muutosta tapahdu. Singularin nominativin loppu siis on:

-ης -ες.

b) **Taivutuskaava.**

Vartalo: σαφες.

	Singulari.		Duali.	Plurali.	
	M. ja F.	N.	M. F. N.	M. ja F.	N.
	selkeä, selvä.				
N.	σαφής	σαφές	σαφῆ	σαφεῖς	σαφῆ
G.	σαφοῦς		σαφοῖν	σαφῶν	
D.	σαφεῖ		σαφοῖν	σαφέσι	
A.	σαφῆ	σαφές	σαφῆ	σαφεῖς	σαφῆ
V.	σαφές		σαφῆ	σαφεῖς	σαφῆ

Huom.! Useimmat tähän kuuluvat adjektivit (myöskin muutamat yhdysperäiset) ovat oxytonoita.

Muist. 1. εες-loppuisissa vartaloissa εα supistuu ᾱ:ksi (sing. akk:ssa mask:ssa ja fem:ssä sekä plur. nom:ssa, akk:ssa ja vok:ssa neutrissä). Esim. ἐνδεής, tarvitseva, köyhä, sing. akk

ja plur. neutr. ἐνδεᾶ. Samoin ὑγιής, terve, ὑγιᾶ (mutta myös ὑγιῆ). Yhdysperäiset φυής-sanasta („luonnosta muodostunut“) supistavat εα:n väliin ᾱ:ksi, väliin η:ksi. Esim. εὐφυής, hyvin muodostettu, εὐφυᾶ ja εὐφυῆ· (Vrt. § 23, α, 4, muist.)

Muist. 2. Yhdysperäiset barytonat siirtävät aksentin taaksepäin sing. vok:ssa mask:ssa ja fem:ssä sekä sing. nom:ssa, akk:ssa ja vok:ssa neutrissä ynnä myös dual. ja plur. gen:ssä (vastoin sääntöä supistuneen ultiman aksentista). Esim. συνήθης, tottunut, σύνηθες, συνήθων. (Vrt. § 23, α, 5, muist. 1.) Huomaa kuitenkin: yhdysperäiset sanasta ὤδης (hajahtava, kaltainen) ovat säännöllisiä. Esim. εὐώδης hyvänhajuinen, εὐῶδες; θηριώδης, eläimenkaltainen, θηριῶδες.

c) **Esimerkkejä.**

ἀληθής totinen
ἀσεβής jumalaton
ἀσθενής voimaton
ἀσφαλής horjumaton, vankka
ἀφανής näkymätön
εὐμενής hyväntahtoinen
εὐπρεπής hyvin sopiva
εὐτυχής onnellinen
πολυτελής kallisarvoinen
πρανής jyrkkä
συγγενής sukulainen
συνεχής yhtämittainen
φιλομαθής opinhaluinen
ψευδής valheellinen
πλήρης täysi (*plenus*).

Yhdysperäisiä barytonoita ovat:

αὐθάδης ylpeä
αὐτάρκης itsekylläinen
εὐήθης hyväluontoinen, yksinkertainen
περιμήκης sangen pitkä
κηώδης suitsutusta tuoksuva
θυμώδης äreä.

II. ον-loppuiset *liquida*-vartalot.
(Ks. § 22.)

a) Näitten loppu singularin nominativissa on:

-ων -ον. Esim.

Vrtlo εὐδαιμον; Sing. Nom. εὐδαίμων, εὔδαιμον onnellinen.
Gen. εὐδαίμονος.
Vok. εὔδαιμον j. n. e.

☞ Kaikki nämä adjektivit ovat barytonoita. Yhdysperäiset (paitsi φρων-loppuiset — sanasta φρήν mieli —) ja useat alkuperäiset siirtävät aksentin niin kauas taaksepäin kuin mahdollista. (Ks. edell. esim.)

b) **Esimerkkejä.**

γνωμον ymmärtä- | ἐλεήμων, ἐλέημον säälivä
ἐπιλήσμων, ἐπίλησμον muistamaton
ἴδημον siivo | ἐπιστήμων, ἐπίστημον taitava
ἄπραγμον joutilas | κακοδαίμων, κακόδαιμον onneton
φρον mieletön
μφρον ymmärtävä | μνήμων, μνῆμον tarkkamuistinen
σῶφρον siisteä
πέπων, πέπον kypsä.

uist.! *Liquida*-vartalojen joukossa huomattakoon myös:
ään oleva ἄῤῥην, ἄῤῥεν, mies-, koiras.
amat ωρ-, ορ-loppuiset, esim.:

ἀπάτωρ, ἄπατορ isätön.
ἀφρήτωρ, ἄφρητορ seuranvihaaja.

.II. Pehmeävokaliset ι-loppuiset vartalot.

mä taipuvat samoin kuin υ:lla loppuvat substantivirtalot (§ 25, II), mutta eivät supistu.

ngularin nominativin loppu siis on:

-ις -ι. Esim.

ἰδρι; Sing. Nom. ἴδρις, ἴδρι taitava, kaunotaitoinen
Gen. ἴδριος
Akk. ἴδριν, ἴδρι
Vok. ἴδρι j. n. e.

IV. Substantiveista syntyneet yhdysperäiset.

Nämä taipuvat aivan samalla tapaa kuin niitä vastaavat stantivit.

Esimerkkejä.

Huom.! Kaikki siirtävät aksentin niin kauas taaksepäin iin mahdollista.

ubst:sta τὸ δάκρυ kyynel; | Nom. ἄδακρυς, ἄδακρυ kyyneletön
Gen. ἀδάκρυος
Akk. ἄδακρυν, ἄδακρυ (ks. § 25, II).

Subst:sta ἡ ἐλπίς (vrtlo -ιδ) toivo; Nom. εὔελπις, εὔελπι hyvätoivoinen
Gen. εὐέλπιδος
Akk. εὔελπιν, εὔελπι (ks. § 21, II).

„ ἡ χάρις (vrtlo -ιτ) sulo; Nom. ἐπίχαρις, ἐπίχαρι suloinen
Gen. ἐπιχάριτος
Akk. ἐπίχαριν, ἐπίχαρι (ks. § 21, II).

„ ὁ πῆχυς kyynärä; Nom. δίπηχυς, δίπηχυ kaksikyynäräinen
Gen. διπήχεος (ei -ως;)
Akk. δίπηχυν, δίπηχυ
Plur. nom. διπήχεις, διπήχη j. n. e. (ks. § 25, I, muist.).

Muist. 1. Yhdysperäiset sanasta ἡ πόλις (ks. § 25, I), kaupunki, muodostavat sijansa ιδ-loppuisesta vartalosta. Esim. φιλόπολις, φιλόπολι, kaupunkia rakastava, gen. φιλοπόλιδος j. n. e.

Muist. 2. Yhdysperäiset sanasta ὁ πούς, ποδός, jalka (ks. § 21, II, α, 5, muist. 5), saavat sing. neutrissä ουν-lopun, sing. akk:ssa mask:ssa ja fem:ssä -οδα tai -ουν. Esim. δίπους, δίπουν, kaksijalkainen, gen. δίποδος, akk. δίποδα tai δίπουν.

C. Yksipäätteiset adjektivit.

Nämä ovat:

1. semmoisia, joissa sama muoto käsittää sekä maskulinin että femininin. Esim.:

ἄγνως (vrtlo -ωτ) tuntematon
ἀλάζων (vrtlo -ον) kerskaileva
ἄπαις (vrtlo -ιδ) lapseton
ἅρπαξ (vrtlo -αγ) saaliinhimoinen
ἧλιξ (vrtlo -ικ) samanikäinen
πένης (vrtlo -ητ) köyhä
φυγάς (vrtlo -αδ) maanpakolainen (*exsul*).

Muist. Useita näistä käytetään substantiveina (tavall. maskulineina). Esim. ὁ ἀλάζων kerskailija, ὁ ἅρπαξ rosvo, ὁ πένης köyhä mies, työmies, ὁ φυγάς pakolainen j. n. e.

2. semmoisia, joissa itsekukin muoto käsittää ainoastaan yhden generin. Esim.:

αἰχμαλωτίς (vrtlo *-ιδ*) keihäällä otettu, vangittu, *πατρίς* (vrtlo *-ιδ*) isään kuuluva, *δεσμωτίς* (vrtlo *-ιδ*) vangittu, *ὀρειάς* (vrtlo *-αδ*) vuoreen (*ὄρος*) kuuluva.

Muist. Näitä adjektiveja käytetään melkein yksinomaisesti substantiveina. Esim. *ἡ αἰχμαλωτίς* sotavanki, *ἡ πατρίς* (sc. *γῆ*) isänmaa (vrt. lat. *patria*, sc. *terra*), *ἡ ὀρειάς* (sc. *νύμφη*) vuorinymfi.

Muist. 2. Adjektiveina käytettyinä liittyvät ne vastaaviin (tavall. ensimmäisen deklinationin) adjektiveihin, jotka ovat erinäistä femininin muotoa vailla: *αἰχμάλωτος -ον, πάτριος -ον, ὄρειος-ον, δεσμώτης*, gen. *ου*.

B. Adjektivein Komparationi.

§ 30.

Positivin vartalosta muodostetaan komparativin ja superlativin vartalot: 1. tavallisesti suffikseilla *-τερο*, *-τατο*; 2. joskus suffikseilla *-ῑον*, *-ιστο*.

A. *τερο-* ja *τατο*-loppuiset komparationi-vartalot.

1. Useimmat adjektivit muodostavat komparationi-vartalonsa lisäämällä positivin vartaloon
   a) komparativia varten *-τερο* ja *b)* superlativia varten *-τατο*, jotka molemmat taivutetaan vokalisen deklinationin mukaan.

Komparativin loppu nominativissa siis on: *τερος, τέρα, τερον;*
Superlativin „ „ „ *τατος, τάτη, τατον.*

Huom.! Sekä komparativissa että superlativissa aksenti siirtyy niin kauas taaksepäin kuin mahdollista.

2. Positivin vartalon suhteen huomattakoon:
   a) *ο*-vartaloissa, joissa on lyhyt penultima (ei puolipositioniakaan)[1], pitenee tunnusvokali *ο* *ω*:ksi komparationi-suffiksin edessä.
   b) *εντ*-loppuisissa vartaloissa *τ* muuttuu *τ*:n edessä *ς*:ksi, jolloin edellä käyvä *ν* jäljettömästi katoaa.

---

[1] Puolipositioniksi nimitetään sitä, kun *muta cum liquida* seuraa lyhyttä vokalia (ks. § 5, 1, muist. 2).

Esimerkkejä.

Vartalo.	Positivi.	Komparativi.	Superlativi.
κουφο	*κοῦφος* keveä,	*κουφότερος*	*κουφότατος*
μακρο	*μακρός* pitkä,	*μακρότερος*	*μακρότατος*
σοφο	*σοφός* viisas,	*σοφώτερος*	*σοφώτατος*
χαριεντ	*χαρίεις* ihana,	*χαριέστερος*	*χαριέστατος*
μελᾰν	*μέλᾱς* musta,	*μελάντερος*	*μελάντατος*
γλυκυ	*γλυκύς* suloinen,	*γλυκύτερος*	*γλυκύτατος*
σαφες	*σαφής* selvä,	*σαφέστερος*	*σαφέστατος*
μακαρ	*μάκαρ* autuas,	*μακάρτερος*	*μακάρτατος*
χρυσεο	*χρύσεος* kultainen,	*χρυσεώτερος*	*χρυσεώτατος*
supistunut:	*χρυσοῦς* „	*χρυσώτερος*	*χρυσώτατος*.

3. Poikkeuksia komparationi-muodostuksessa.

a) Tunnusvokalinsa kadottavat komparationi-suffiksin edestä, aina: *γεραιός* vanha (*senex*), *παλαιός* muinainen (*antiquus*); tavallisesti: *σχολαῖος* joutilas, *φίλος* rakas; siis: *γεραίτερος*, *-τατος*; *παλαίτερος*, *-τατος*; *σχολαίτερος*, *-τατος*; *φίλτερος*, *-τατος* (harvoin *φιλώτερος*, *-τατος*).

b) Tunnusvokali katoaa ja sen sijaan asetetaan *αι*-tavu komparationi-suffiksin eteen sanoissa *μέσος* keskellä oleva (*medius*), *ἴσος* kaltainen, *πρώϊος* varhainen, *ὄψιος* myöhäinen, *εὔδιος* selkeä; siis: *μεσαίτερος*, *-τατος*; *ἰσαίτερος*, *-τατος*, j. n. e.; joskus myös sanoissa *ἥσυχος* tyven, *φίλος* rakas; siis: *ἡσυχαίτερος*, jonka ohessa *ἡσυχώτερος*; *φιλαίτερος*.

c) Tunnusvokali katoaa ja sen sijaan asetetaan *ες*- tavu komparationi-suffiksin eteen:

1. sanoissa *ἄκρᾱτος* sekoittamaton, *ἐῤῥωμένος* väkevä, *ἄσμενος* iloinen; siis: *ἀκρατέστερος*, *-τατος*, *ἀσμενέστερος*, *-τατος*;
2. multiplikativeissa ja *οο*-loppuisissa yhdysperäisissä, jolloin *οε* supistuu *ου*:ksi. Esim. *ἁπλόος*, *ἁπλούστερος*, *-τατος*; *εὔνοος*, *εὐνούστερος*, *-τατος*.

d) Tunnusvokali katoaa ja sen sijaan asetetaan *ις*- tavu komparationi-suffiksin eteen:

1. sanoissa *λάλος* kielevä, *πτωχός* kerjäläinen y. m.; siis: *λαλίστερος*, *-τατος*;

2. moniaissa yksipäätteisissä maskulineissa, joitten vartalo loppuu α:lla. Esim. κλέπτης varkaantapainen, κλεπτίστερος, -τατος.

Muist. Muut ης-loppuiset yksipäätteiset noudattavat ο-vartalojen sääntöjä. Esim. ὑβριστής röyhkeä, ὑβριστότερος, -τατος.

e) ες- tavu asetetaan komparationi-suffiksin eteen myöskin ον- (nom. -ων -ον) loppuisissa vartaloissa. Esim. εὐδαίμων, εὐδαιμονέστερος, -τατος.

Poikkeuksia: πίων, πῖον lihava, πιότερος, -τατος; πέπων kypsä, πεπαίτερος, -τατος (vrt. b).

f) Yhdysperäiset, joitten yhdysosana on χαρις (vrtlo -ιτ), asettavat komparationi-suffiksin vartaloon χαριτο. Esim. ἐπίχαρις suloinen, ἐπιχαριτώτερος, -τατος.

g) Adjektivi πένης (πένητος), köyhä, lyhentää η:n komparationi-suffiksin edessä ε:ksi: πενέστερος, -τατος (vrt. 2, b).

h) Adjektivi τέρην, -εινα, -εν (§ 29, II, d), hieno, asettaa komparationi-suffiksin vartaloon τερεινο: τερεινότερος, -τατος.

4. Yleinen katsaus.

Suffiksin edessä olevan tavun mukaan komparativin ja superlativin loppuna nominativissa on

a) säännöllisesti: 1. ότερος, ότατος; 2. ώτερος, ώτατος; 3. ύτερος, ύτατος; 4. έστερος, έστατος;

b) säännöttömästi: 1. αίτερος, αίτατος; 2. έστερος, έστατος; 3. ίστερος, ίστατος.

Suffiksin edellä käyvän tavun supistavat:

1. εο-loppuiset materialiat: ώτερος, ώτατος;
2. οο-loppuiset multiplikativit ja οο-loppuiset yhdysperäiset: ούστερος, ούστατος.

B. ῑον- ja ιστο-loppuiset komparationi-vartalot.

1. Vähäinen luku adjektiveja muodostaa komparationi-vartalonsa liittämällä positivin vartaloon a) -ῑον komparativia varten ja b) -ιστο superlativia varten.

☞ Komparativin suffiksi on oikeastaan jον, jonka j tavallisesti muuttuu ῑ-vokaliksi (joka aina on pitkä) tai on muunlaisten muutosten alainen, jotka riippuvat edellisestä konsonanti-äänestä. (Ks. alempana.)

2. *ῑον*-vartaloinen komparativi taivutetaan **konsonantisen** deklinationin mukaan ja sen loppuna nominativissa on siis: *-ίων*, *-ῑον*.

Huom.! Aina **barytonon**.

Tämän komparativin suhteen on huomattava:

a) Tunnuskonsonanti *ν* **katoaa** (elideerataan) kahden vokalin välistä **singularin akkusativissa** sekä **pluralin nominativissa, akkusativissa** ja **vokativissa**, jolloin vokalit supistuvat (*οα* plur. akkusativissa mask. ja fem. *ου*:ksi, vrt. § 24, 3, *b*).

b) Maskulineissa ja feminineissä aksenti **siirtyy taaksepäin singularin vokativissa** sekä neutreissä **singularin nominativissa, akkusativissa** ja **vokativissa**.

Taivutuskaava.

Vartalo: *ἡδῑον*.

	Singulari.		Duali.	Plurali.	
	M. ja F.	N.	M. F. N.	M. ja F.	N.
	suloisempi.				
N.	*ἡδίων*	*ἥδῑον*	*ἡδίονε*	*ἡδίους* (*-ονες*)	*ἡδίω* (*-ονα*)
G.	*ἡδίονος*		*ἡδῑόνοιν*	*ἡδῑόνων*	
D.	*ἡδίονι*			*ἡδίοσι*	
A.	*ἡδίω* (*-ονα*)	*ἥδῑον*		*ἡδίους* (*-ονας*)	*ἡδίω* (*-ονα*)
V.	*ἥδῑον*			*ἡδίους* (*-ονες*)	*ἡδίω*(*-ονα*).

3. *ιστο*-vartaloinen superlativi taivutetaan **vokalisen** deklinationin mukaan ja sen loppuna nominativissa on siis: *-ιστος -ίστη -ιστον*.

Huom.! Aksenti siirtyy taaksepäin niin kauas kuin mahdollista.

4. *ῑον*- ja *ιστο*-loppuisia komparationi-muotoja käyttävät seuraavat adjektivit, joitten positivin vartalo suffiksin edessä muuttuu näin:

a) Tunnusvokali **katoaa** sanoissa:

1.	*κακός* paha,	vrtlo	*κακο*,	komp.	*κακίων*	superl.	*κάκιστος*.
2.	*ὀλίγος* pieni,	„	*ὀλιγο*,	„	(*ὀλίζων*)[1]	„	*ὀλίγιστος*.
3.	*μέγας* suuri,	„	*μεγα*,	„	*μείζων*[2]	„	*μέγιστος*.

[1] *ὀλίζων*, *-ον*, vrtlosta *ὀλιγjον*, jossa *γj* on muuttunut *ζ*:ksi.

[2] *μείζων*, *-ον*, vrtlosta *μεγjον*, jossa *γj* on muuttunut *ζ*:ksi, jonka eteen *ι* on asetettu.

4. ἡδύς suloinen, vrtlo ἡδυ, komp. ἡδίων superl. ἥδιστος.
5. ταχύς nopea, „ ταχυ, „ θάσσων[1] „ τάχιστος.
(ττ)

b) Tunnusvokali ynnä edellä käyvä ρ katoaa sanoissa:
6. ἐχθρός vihamielinen, vrtlo ἐχθρο, komp. ἐχθίων[2], superl. ἔχθιστος.
7. αἰσχρός häpeällinen, „ αἰσχρο, „ αἰσχίων[2], „ αἴσχιστος.
8. οἰκτρός surkuteltava, „ οἰκτρο, „ οἰκτίων, „ οἴκτιστος.

Muist. ἐχθρός ja οἰκτρός saavat myös τερος-, τατος-loppuiset komparationi-muodot.

5. Lisäksi löytyy muutamia ιων- ja ιστος-loppuisia komparativeja ja superlativeja, jotka ovat omaa positivia vailla ja siitä syystä käyttävät semmoista positivia, joka merkityksensä (joskus myös muotonsa) puolesta niitä vastaa.

Nämä ovat:

	Komparativi.	Superlativi.	Positivi.
a)	1. ἀμείνων, ἄμεινον[3]	ἄριστος	ἀγαθός hyvä.
	2. (ἀρείων, ἄρειον)[4]		
	3. βελτίων, βέλτιον	βέλτιστος[5]	
	4. κρείσσων, κρεῖσσον (ττ) (ττ)	κράτιστος[6]	
	5. λωΐων, λώϊον / λῴων, λῷον	λῷστος[7]	

[1] θάσσων, θᾶσσον, vrtlosta ταχjον siten, että χj on muuttunut σσ:ksi, jolloin kadonneen χ:n aspirationi on siirtynyt alkukonsonantille ja α pidennyt.

[2] Nämä saattaisi myöskin muodostaa vastaavien substantivein vartaloista ἐχθες (τὸ ἔχθος vihollisuus), αἰσχες (τὸ αἶσχος häpeä), οἰκτες (τὸ οἶκτος sääli) niin, että viimeinen tavu katoaa.

[3] Vrtlo ἀμεν. j asetetaan ν:n eteen ja muuttuu vokaliksi.

[4] Vrtlo ἀρε (ἀρες). j kahden vokalin välissä muuttuu vokaliksi. Samaan vartaloon kuuluvat myös ἀρι (vahvistuspartikeli = paljon, sangen), ἀρέτη urhollisuus, ja Ἄρης sotajumala. ἀρείων merk. oik. „urhollisempi“.

[5] Vrtlo βελτ, βελτο. βελτίων merk. oik. „hyödyllisempi“.

[6] Vrtlo κρετ, κρατ, κρατυ. τj muuttuu σσ:ksi, joiden eteen ι asetetaan. Vartalonsa puolesta sukua ovat subst. τὸ κράτος, voima, ja Hom. adj. κρατύς, voimakas. κρείσσων siis oik.: „voimallisempi“, „väkevämpi“ (*superior*).

[7] Vrtlo λω sukua verbille λάω tahdon, toivon. λωΐων siis oik.: „toivottavampi“. j kahden vokalin välissä muuttuu vokaliksi.

b)	1. *χείρων, χεῖρον*	*χείριστος*[1]	*κακός* huono.
	2. *ἥσσων, ἧσσον* (*ττ*) (*ττ*)	(Pl. neutr.) *ἥκιστα*[2]	
c)	*μείων, μεῖον*	—	*μῑκρός*[3] pieni.
d)	*ἐλάσσων, ἔλασσον*	*ἐλάχιστος*[4]	*ὀλίγος* vähäinen.
e)	*πλείων*, *πλέων* } *πλέον* (*πλεῖν*)	*πλεῖστος*[5]	*πολύς* paljo.
f)	*καλλίων, κάλλιον*	*κάλλιστος*[6]	*καλός* kaunis.
g)	*ῥᾴων, ῥᾷον*	*ῥᾷστος*[7]	*ῥᾴδιος* keveä.
h)	*ἀλγίων, ἄλγιον*	*ἄλγιστος*[8]	*ἀλγεινός*[9] vaivalloinen.
i)	*κερδίων, κέρδιον*	*κέρδιστος*[8]	*κερδαλέος* edullinen.

Yleinen silmäys konsonanttiseen deklinationiin.

§ 31.

A. Sijain muodostus.

I. Maskulinit ja Femininit.

α. Singularin nominativi.

1. Sigmatinen.

a) *Muta*-vartaloissa.

Poikkeus. Asigmatinen nominativi: *οντ*- loppuisissa vartaloissa. Huomaa kuitenkin: *ὀδούς* (vrtlo *ὀδοντ*) (§ 21, *A*,

---

[1] Vrtlo *χερ, χειρ*. *j* asetetaan *ρ*:n eteen ja muuttuu vokaliksi. Sukua tälle ovat Hom. adj. *χέρης* vähäinen, heikko, ja subst. *χείρ* käsi. *χείρων* siis oik.: „enemmän toisen vallassa (kädessä)“, „heikompi“ (*deterior*).

[2] Vrtlo *ἡκ, ἡκυ*. *κj* muuttuu *σσ*(*ττ*):ksi. Samasta vartalosta on Hom. adv. *ἦκα* hiljaan. *ἥσσων* oik.: „hiljempi“, „heikompi“ (*inferior*).

[3] Löytyy myös kompar. *μικρότερος* ja superl. *μικρότατος*.

[4] Vrtlo *ἐλαχυ*. *χj* muuttuu *σσ*(*ττ*):ksi. Samaa vartaloa on Hom. adj. *ἐλαχύς* pieni, halpa.

[5] Vrtlo *πλε, πλεο*. *j* kahden vokalin välissä muuttuu vokaliksi. Samasta vartalosta ovat adj. *πλέος*, att. *πλέως*, täysi, verb. *πίμπλημι* (vrtlo *πλα*), täyttää, ja lat. *pleo* (*impleo, compleo*), *plenus*. *πλέων* siis oik.: „täydempi“.

[6] Vrtlo *καλλες* (josta *τὸ κάλλος* kauneus). *ες*-tavu katoaa suffiksin edestä.

[7] Vrtlo *ῥᾱ*. *j* muuttuu vokaliksi, jolloin *ι* kirjoitetaan alle.

[8] Vrtlot *ἀλγες, κερδες*, joista subst. *τὸ ἄλγος* kylmyys, kauhistus, *τὸ κέρδος* voitto, etu.

[9] Löytyy myöskin *ἀλγεινότερος, ἀλγεινότατος*.

II, β, 4, poikk. 1) ja οντ-loppuiset participit toisen konjugationin mukaan (§ 29, A, I, 3, poikk.).

b) *Digamma*-vartaloissa.

c) Pehmeävokalisissa vartaloissa.

d) ω-loppuisissa välillisvartaloissa.

2. Asigmatinen.

a) *Liquida*-vartaloissa.

Poikkeuksia. Sigmatisen saavat:

1. ιν-loppuiset vartalot ja subst. ἅλς (§ 22, B, 1, poikk.).
2. Adjektivi-vartalot μελαν ja ταλαν (§ 29, A, II, α).
3. Laskusana εἷς (vrtlo ἑν), yksi, ja siitä syntyneet yhdysperäiset negativiset pronominit οὐδείς ja μηδείς (vrtlot: οὐδεν, μηδεν) ei kukaan (§ 35, 2).

b) *Sigma*-vartaloissa.

c) ο-loppuisissa välillisvartaloissa.

Huomaa kuitenkin: αἰδώς (vrtlo αἰδο) (§ 26, muist. 2).

β. Singularin vokativi.

1. Yhtäläinen kuin vartalo.

a) ντ-loppuisissa muta-vartaloissa.

Poikkeus. Participein vartaloissa ja muutamissa adjektivein vartaloissa yhtäläinen kuin nominativi (§ 29, A, I, α).

b) *Liquida*-vartaloissa, jotka nominativissa ovat barytonoita.

c) *Sigma*-vartaloissa.

d) *Digamma*-vartaloissa.

Poikkeus. Sanassa ναῦς yhtäläinen kuin nominativi (§ 24, 4, muist. 3).

e) Pehmeävokalisissa vartaloissa.

Poikkeus. Yksitavuisissa yhtäläinen kuin nominativi.

2. Yhtäläinen kuin nominativi.

a) *Muta*-vartaloissa, joitten vartalo loppuu P-, K- tai yksinäisellä T-äänellä.

Muist. Joskus = vartalo moniaissa barytonoissa, joitten vartalo loppuu yksinäisellä T-äänellä. παῖς kuuluu vokativissa ainoastaan παῖ (§ 21, A, II, α, 3, poikk., ja 5, muist. 4).

b) *Liquida*-vartaloissa, jotka nominativissa ovat oxytonoita.

Poikkeus. Synkopeeratuissa oxytonoissa yhtäläinen kuin vartalo (§ 22, 5).

c) ω-loppuisissa välillisvartaloissa.

Huom. ο-vartalot loppuvat -οῖ:lla (§ 26, 1, *b*).

γ. Singularin akkusativin pääte ν.

a) T-äänellä loppuvissa barytonoissa, joissa T-äänen edellä käy ι tai υ. (Voivat myös saada α-päätteen.)

b) αϝ- ja οϝ-loppuisissa *digamma*-vartaloissa.

c) Pehmeävokalisissa vartaloissa.

δ. Attikan genetivi.

a) Singularissa ja pluralissa: ι-loppuisissa substantivi-vartaloissa (ei neutrisissä) ynnä sanoissa πῆχυς ja πέλεκυς (§ 25, *A*, I, 7, muist. *a*).

b) Singularissa: εϝ-loppuisissa *digamma*-vartaloissa.

Muist. Horjuva muutamain sijain muodostamisen suhteen on joku määrä substantiveja, nk. ὄρνις (vrtlo -ιϑ-), muutamat ωτ-vartaloiset ja moniaat ν-loppuiset elideeraavat.

II. Neutrit.

Singularin nominativi, akkusativi ja vokativi = vartalo.

Poikkeuksia:

1. Tunnuskonsonanti τ muuttuu ς:ksi:
   a) aktivin perfektin participissa (§ 29, *A*, I, β);
   b) muutamissa substantiveissa, nk. πέρας, κέρας, τέρας, φῶς ja οὖς.
2. ες-loppuisissa substantivi-vartaloissa ε muuttuu ο:ksi.

B. Supistus.

α. Supistuksen-saavat

1. Kaikkialla:

a) ες- ja moniaat ας-loppuiset *sigma*-vartalot (γῆρας, γέρας ja κρέας; § 23, β, 3).

b) Elideeraavat τ-vartalot.

c) ο-loppuiset välillisvartalot.

Huom.! Viimemainittuin dualissa ja pluralissa supistusta ei tapahdu. (§ 26, 1, *d*.)

2. Singularin dativissa, pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa:

a) *ας*-loppuiset *sigma*-vartalot (paitsi *γῆρας* j. n. e.; ks. 1, *a*).
b) Pehmeävokaliset vartalot, jotka muuttavat tunnusvokalin (s. o.: *ι*-loppuiset substantivi-vartalot ynnä sanat *πῆχυς* j. n. e.; *υ*-loppuiset adjektivi-vartalot).

Huom.! Adjektivein pluralin neutrissä *εα* ei supistu.

3. Singularin akkusativissa, pluralin nominativissa, akkusativissa ja vokativissa.

Komparativit, jotka muodostuvat suffiksilla *-ȷον* (elideeraavista *ν*-vartaloista ks. § 22, 4, muist.).

4. Singularin dativissa, pluralin nominativissa ja vokativissa.

εϝ-loppuiset *digamma*-vartalot.

5. Singularin ja pluralin akkusativissa.

Välillisvartalot, jotka loppuvat *ω*:lla. (Myöskin supistumattomia muotoja käytetään.)

6. Pluralin akkusativissa.

a) *υ*-loppuiset substantivi-vartalot (jotka säilyttävät tunnusvokalin muuttumatta).

Muist. *υε* dualissa joskus supistuu *ῡ*:ksi.

b) *αϝ*- ja *οϝ*-loppuiset *digamma*-vartalot.

β. Omituisuuksia supistuksessa.

a) *εε* dualissa supistuu *η*:ksi.
b) Pluralin akkusativin supistunut muoto on yhtäläinen kuin pluralin nominativin supistunut muoto. (*-εας*, samoin kuin *-εες*, supistuu *εις*-tavuksi; *-οας*, samoin kuin *-οες*, supistuu *ους*-tavuksi.)
c) *εα* (singularin akkusativissa maskulinissa ja femininissä sekä pluralin neutrissä) supistuu *α*:ksi, jos vokali käy edellä.

C. Qvantiteti.

1. Epämääräiset vokalit (*α*, *ι*, *υ*) vartalon lopputavussa ovat lyhyitä.

Poikkeuksia. Pitkiä ne ovat:

a) ν-loppuisissa *liquida*-vartaloissa (-ᾱν, -ῑν, -ῡν) (paitsi ἄν-loppuisissa adjektivi-vartaloissa).

b) Muutamissa K- ja P-äänellä loppuvissa *muta*-vartaloissa.

c) Moniaissa yksinäisellä T-äänellä loppuvissa *muta*-vartaloissa (-ῑδ, -ῑθ, -ῡδ, -ῡθ).

2. Samat vokalit pitenevät singularin nominativissa (niinkuin myöskin akkusativissa ja vokativissa):

   a) Yksitavuisissa sanoissa (paitsi pronominissa τίς, τί, vrtlo τιν). Esim.: τὸ πῦρ (vrtlo πῠρ) tuli, πᾶν j. n. e.

   b) Monitavuisissa substantiva oxytonoissa, joitten vartalo loppuu ν:lla.

3. α singularin ja pluralin akkusativissa on lyhyt, paitsi εϝ-vartaloissa ja missä se on syntynyt supistuksen kautta.

4. Lyhyen vokalin (ε:n, ο:n) organinen pidennys vartalon lopputavussa tapahtuu kaikissa asigmatisissa nominativeissa.

5. Lyhyen vokalin (α:n, ε:n, ο:n) sijaispidennyksen vartalon lopputavussa saavat:

   a) sigmatiset nominativit

      1. ντ-loppuisissa *muta*-vartaloissa.

      2. muutamissa ν-loppuisissa *liquida*-vartaloissa (*A*, 1, α, 2, *a*, poikk. 2 ja 3).

   b) ντ-loppuiset *muta*-vartalot pluralin dativissa. (εντ-loppuiset adjektivi-vartalot; § 29, I, 2.)

D. Aksentti.

I. Aksentin paikka.

Aksentin paikan suhteen monitavuisissa singularin nominativeissa noudatetaan seuraavia määräyksiä.

α. Barytonoita.

(Aksenti siirtynyt niin kauas taaksepäin kuin mahdollista.)

1. P- ja K-äänellä loppuvat vartalot (nominativissa ψ ja ξ).

2. τ- ja θ-loppuiset vartalot (-της, -τητος; -α, -τος; -ις, -ιτος; -ῑς, -ῑθος; -ῠς, -ῠθος; -ῡς, -ῡθος; -ως, -ωτος).

Poikkeuksia. ἐσθής vaatteus, γυμνής kevytaseinen, ταχυτής nopeus, βραδυτής hitaisuus, ἱδρώς hiki y. m.; -ής, -ῆτος

ja -ώς, -ῶτος loppuiset adjektivit (yksipäätteisiä) ynnä akt. perf. partic., jonka loppu on -ώς -υῖα -ός.

3. ντ-loppuiset vartalot (-ᾶς, -αντος; -εις, -εντος; -ων, -οντος j. n. e.).

Poikkeuksia. ἀνδριάς kuvapatsas, ἱμάς hihna, ὀδούς hammas, ἑκών vapaehtoinen; paitsi sitä muutamat participit.

Huom.! οῦς- (gen. -οῦντος) loppuiset nominativit ovat syntyneet supistuksen kautta tavuista όεις (gen. όεντος), jonka vuoksi ovat perispomenoita.

4. Adjektivit, joitten vartalot loppuvat ν:llä (-ας, -αινα, -αν; -ην, -εινα, -εν; -ην, -εν; -ων, -ον).

5. ορ-vartaloiset substantivit (-ωρ, -ορος).

6. Substantivit, joitten vartalo loppuu ς:lla (-ης, -ους; -ος, -ους; -ας, -αος tai -ως).

Huom.! ῆς-loppuiset nominativit (nom. propr.) ovat syntyneet supistuksen kautta έης- tavusta ja siitä syystä perispomenoita.

7. ι-vartalot (-ις, -εως ja -ιος; -ι, -εος) ynnä ne υ-loppuiset substantivit, jotka taipuvat ι-loppuisten mukaan (-υς, -εως; -υ, -εος).

8. ω-vartalot (-ως, -ωος).

☞ Kaikki neutriset substantivit ovat barytonoita. Huomaa paitsi sitä *adjectiva composita*. (Vrt. kuitenkin β, 2.)

β. Oxytonoita.

1. δ-loppuiset vartalot (-άς, -άδος; -ίς, -ίδος; -ίς, -ῖδος; -ύς, -ύδος; -ύς, -ῦδος).

Poikkeuksia. ἔρις riita, Θέμις, y. m.

2. Adjektivit (myöskin useat yhdysperäiset), joitten vartalo loppuu ς:lla (-ής, -ές).

Huomaa kuitenkin πλήρης täysi (*plenus*).

3. Substantivit, joitten vartalot loppuvat ν:llä (-άν, -ᾶνος; -ήν, -ένος ja -ῆνος; -ίς, -ῖνος; -ών, -όνος ja -ῶνος) sekä -ερ, -ηρ tavulla (-ήρ, -έρος, synk. -ρός; -ήρ, -ῆρος).

Poikkeuksia. Useat ν-vartaloiset (erittäinkin ον-loppuiset); paitsi sitä μήτηρ, äiti; θυγάτηρ, tytär. (Ks. § 22, 5.)

4. εϝ- (-εύς, -έως) vartaloiset.

Huom.! Osaksi barytonoita, osaksi oxytonoita ovat *υ*-vartaloiset substantivit (*-υς*, *-υος*, ja *-ύς*, *-ύος*). Neutrit ovat barytonoita.

Muist. Nomina propriat ovat yleensä aksentinsa suhteen epämääräiset. (Säännöllisiä kuitenkin ovat *-ης* (*-ους*), *-ω* (*-οῦς*) ja *-εύς* (*-έως*) loppuiset.

5. Adjektivit, joitten vartalo loppuu *υ*:lla (*-ύς* *-εῖα* *-ύ*).
Poikkeuksia. *ἥμισυς* puoli; *θῆλυς* naispuolinen.

6. *ο*-vartalot (*-ώ*, *-οῦς*).

II. Omituisuuksia aksentin suhteen.

α. Aksentin laadun suhteen.

Useat yksitavuiset nominativit (akkusativit ja vokativit), joissa on luonnosta pitkä vokali, saavat (akutin sijasta) cirkumfleksin.

Huom.! Samoin myös *οῖ*- ja *εῦ*-loppuiset vokativit.

Muist. Supistunut ultima saa akutin *ο*-vartaloisten sing. akk:ssa (§ 26, 1, *c*, huom.).

β. Aksentin paikan suhteen.

1. Yksitavuiset sanat (joitten vartalo on yksitavuinen) asettavat genetiveissä ja dativeissa aksentin ultimalle (pitkälle ultimalle cirkumfleksin).

Huom.! Samaa sääntöä noudattavat sanat *γυνή* ja *κύων*, *νρ*-loppuiset synkopeeratut, sekä pronominit *οὐδείς* ja *μηδείς*.

Poikkeuksia. Aksenti pysyy (perus-säännön mukaan) nominativin korkotavulla

a) kaikkialla:
 1. yksitavuisissa participeissa, esim. *ὤν*, *ὄντος*; *θείς*, *θέντος*;
 2. interrogat. pronominissa *τίς*, *τί* (*τίνος*, *τίνι* j. n. e.);

b) *πᾶς*-sanan plur. genet:ssä ja dat:ssa (*παντός*, *παντί*; mutta *πάντων*, *πᾶσι*);

c) dual. genet:ssä ja dat:ssa sekä plur. genet:ssä seuraavissa sanoissa: *παῖς* (vrtlo *-ιδ*) lapsi, *τὸ φῶς* (vrtlo *φωτ* pro *φαοτ*) valo, *τὸ οὖς* korva, *ὁ κράς* pää, ja muutamissa muisssa. Siis esim.: *παῖς*, *παιδός*, *παιδί*, *παίδοιν*, *παίδων*, *παισί*.

Muist. Ne sanat, joitten vartalo supistuksen kautta on tullut yksitavuiseksi, saavat genetiveissä ja dativeissa aksentin välisti samoin kuin yksitavuiset, välisti taas seuraavat pääsääntöä. Esim. τὸ φρέαρ kaivo, gen. φρητός (supist. *pro* φρέᾶτος); mutta ἦρ, gen. ἦρος, (sanasta ἔαρ), kevät (*ver*).

2. Aksentin siirtävät taaksepäin:

a) singularin vokativissa:

1. ηρ-loppuiset synkopeeratut ja δᾱήρ lanko (vok. δᾶερ);
2. sanat Ἀπόλλων, Ποσειδῶν, σωτήρ vapahtaja, jotka lyhentävät vartalon viime tavun vokalin (vok. Ἄπολλον, σῶτερ);
3. barytoniset (yhdysperäiset) nomina propriat, joitten loppu on -ων ja -ης (ei φρων-loppuiset), esim. Σωκράτης, vok. Σώκρατες; Ἀγαμέμνων, vok. Ἀγάμεμνον;

b) singularin vokativissa maskulinissa ja femininissä sekä sing. nomin:ssa, akk:ssa ja vok:ssa neutrissä:

1. ων-, ον-loppuiset *adjectiva composita* (§ 29, *B*, II, ☞).
2. komparativit, jotka ovat muodostuneet suffiksilla ιον;

c) mainituissa (ks. *b*) sijoissa ja paitsi sitä dualin ja pluralin genetivissä *adjectiva composita* barytona, joitten loppu on -ης, -ες. (Ks. § 29, *B*, I, *b*, muist. 2.)

Muist. Substantivit τριήρης, πεντήρης j. n. e. (yhdysperäisiä verbistä ἐρέσσω soudan) seuraavat samaa sääntöä, koska ne oikeastaan ovatkin adjektiveja. (Ks. § 23, *a*, 5.)

---

§ 32.

Yleinen silmäys molempiin deklinationeihin.

Yhteisiä päätteitä.

1. Singularin nominativissa on ς päätteenä ensimmäisen deklinationin kaikissa maskulineissa ja muutamissa feminineissä ynnä moniaissa toisen deklinationin sekä maskulineissa että feminineissä.

1. ὁ πρέσβυς vanhus (*senex*), akk. πρέσβυν, vok. πρέσβυ; muut sijat muodostuvat vrtlosta πρεσβῦτα; gen. πρεσβύτου, pl. nom. πρεσβῦται j. n. e. Plur. οἱ πρέσβεις, lähettiläät, muodostaa sing:n vrtlosta πρεσβευτα: nom. πρεσβευτής, gen. πρεσβευτοῦ j. n. e.
2. ἡ πρόχους käsimalja, gen. πρόχου j. n. e. supistuneen 1:sen dekl:n mukaan; pl. dat. πρόχουσι (vrtlo προχοϝ).
3. τὸ πῦρ tuli, gen. πῠρός j. n. e.; pl. τὰ πῠρά, τοῖς πῠροῖς vartijatulet.
4. ὁ υἱός poika, gen. υἱοῦ j. n. e.; sen ohessa (vrtlosta υἱεϝ) υἱέος, dat. υἱεῖ, pl. υἱεῖς j. n. e.

c) *Abundantia.*

Abundantioiksi sanotaan semmoisia, joilla on nominativin muotoja kummastakin vartalosta. Senlaisia ovat:

1. τὸ δάκρυον ja δάκρυ kyynel, yhteinen pl. dat. δάκρυσι;
2. τὸ δένδρον ja δένδρος (vrtlo δενδρες) puu;
3. ὁ ὄνειρος ja τὸ ὄνειρον ynnä τὸ ὄναρ uni; muut sijat metapl. ὀνείρατος, ὀνείρατι, ὀνείρατα j. n. e.

Tähän kuuluu myös kolme adjektivia:

1. μέγας, suuri, muodostaa sing. nom:n ja akk:n maskulinissa ja neutrissä vrtlosta μεγα (2 dekl.), muut maskulinin ja neutrin muodot ynnä koko femininin vrtlosta μεγαλο (1 dekl.). Sing. nom. siis: μέγᾰς, μεγάλη, μέγᾰ.
2. πολύς, paljo, muodostaa sing. nom:n, akk:n ja vok:n maskulinissa ja neutrissä vrtlosta πολυ, muut maskulinin ja neutrin muodot ynnä koko femininin vrtlosta πολλο. Sing. nom. siis: πολύς, πολλή, πολύ.
3. πρᾷος, lauhkea, muodostaa singularin maskulinin ja neutrin vrtlosta πρᾳο, koko femininin ynnä pluralin maskulinin ja neutrin vrtlosta πραυ. Sing. nom. siis:

πρᾷος, πραεῖα, πρᾷον.

Pl. nom. πραεῖς, πραεῖαι, πραέα.

Huom.! Singul. nom. neutrissä myös πραΰ; pluralissa πραεῖς- ja πραέσι- muotojen ohessa myös πρᾷοι, πρᾴους, πρᾴοις.

Taivutuskaavoja.

Singulari.

	Mask.	Fem.	Neutr.
N.	*μέγᾰς,*	*μεγάλη,*	*μέγᾰ*
G.	*μεγάλου,*	*μεγάλης,*	*μεγάλου*
D.	*μεγάλῳ,*	*μεγάλῃ,*	*μεγάλῳ*
A.	*μέγᾰν,*	*μεγάλην,*	*μέγᾰ*
V.	*μέγᾰ,*	*μεγάλη,*	*μέγᾰ.*

Plurali.

N.	*μεγάλοι,*	*μεγάλαι,*	*μεγάλα*

j. n. e. säännöllisesti vtlsta *μεγαλο.*

Singulari.

Mask.	Fem.	Neutr.
πολύς,	*πολλή,*	*πολύ*
πολλοῦ,	*πολλῆς,*	*πολλοῦ*
πολλῷ,	*πολλῇ,*	*πολλῷ*
πολύν,	*πολλήν,*	*πολύ*
πολύ,	*πολλή,*	*πολύ.*

Plurali.

πολλοί,	*πολλαί,*	*πολλά*

j. n. e. säännöllisesti vtlsta *πολλο.*

II. Pronominit.

§ 34.

I. Personali-pronominit.

A. Substantivit.

		1:nen persona.	2:nen persona.	3:as persona.
Sing.	N.	*ἐγώ, ego,* minä.	*σύ, tu,* sinä.	—
	G.	*ἐμοῦ, μοῦ, mei.*	*σοῦ, tui.*	*οὗ, sui.*
	D.	*ἐμοί, μοί, mihi.*	*σοί, tibi.*	*οἷ, sibi.*
	A.	*ἐμέ, μέ, me.*	*σέ, te.*	*ἕ, se.*
Dual.	N. A.	(*νῶϊ*) *νώ* me molemmat.	(*σφῶϊ*) *σφώ* te molemmat.	(*σφωέ*) he molemmat.
	G. D.	(*νῶϊν*) *νῷν.*	(*σφῶϊν*) *σφῷν.*	(*σφωΐν*).
Plur.	N.	*ἡμεῖς, nos,* me.	*ὑμεῖς, vos,* te.	*σφεῖς,* N. *σφέα* he.
	G.	*ἡμῶν, nostri, nostrum.*	*ὑμῶν, vestri, vestrum.*	*σφῶν.*
	D.	*ἡμῖν, nobis.*	*ὑμῖν, vobis.*	*σφίσι(ν).*
	A.	*ἡμᾶς, nos.*	*ὑμᾶς, vos.*	*σφᾶς, σφέα.*

Muistutuksia.

1. Vartalot ovat:

a) singularissa *με* (*ἐμε*), *σε,*[1] *ἑ.*[2]

---

[1] *σε*-vartalon *σ* on syntynyt *τ*:sta (lat. *te*).

[2] Vrtlo on oik. *ϝε* vanhemmasta muodosta *σϝε* (lat. se *pro* sve). Pluralissa ja dualissa *ϝ* on muuttunut *φ*:ksi: *σφεῖς pro σϝέες.*

Genetivin pääte on *ο*, joka edellisen *ε*:n kanssa supistuu *ου*:ksi. Dativin pääte on *ι*, jonka edessä vrtlon *ε* muuttuu *ο*:ksi.

b) dualissa *νω* (*no-s*), *σφω*, *σφω*;

c) pluralissa *ἡμε*, *ὑμε*, *σφε* (ks. edell. nota 2).

Pluralin vartaloihin liitetään konsonantisen deklinationin päätteet (paitsi 1:sen ja 2:sen personan dativiin, jossa pääte on *ιν*), jonka jälkeen supistus tapahtuu (siitä syystä cirkumfleksi: *έες* = *εῖς*, *έων* = *ῶν*, *έιν* = *ῖν*, *έας* = *ᾶς*).

2. Personali-pronominien enklitiset muodot (*μοῦ*, *μοί*, *μέ*; *σοῦ*, *σοί*, *σέ*; *οὗ*, *οἷ*, *ἕ*, *σφωΐν*, *σφίσι*; ks. § 6, 3, *c*, 2), säilyttävät aksentin, jos niillä on erinäinen paino, ja tavallisesti prepositionien jälkeen. Semmoisessa tapauksessa käytetään 1:sen personan pitempiä muotoja.

3. 1:sen ja 2:sen personan pluralin genetivi, dativi ja akkusativi saavat joskus, ell'ei niillä ole erityistä painoa, aksentin penultimalle: *ἥμων*, *ὕμιν*, jossa tapauksessa lopputavu dativissa ja akkusativissa tavallisesti lyhenee: *ἧμῖν*, *ἧμᾶς*. Välisti lopputavu, aksentin taaksepäin siirtymättä, lyhenee samoissa muodoissa: *ἡμίν*, *ὑμίν* (niin esim. Sophokleessa).

4. Personali-pronominien vahvikkeeksi käytetään enklitistä partikelia *γέ*. *ἐγώ*- ja *ἐμοί*-muotoihin se liittyy yhdeksi sanaksi, jolloin aksenti siirtyy taaksepäin: *ἔγωγε*, *ἔμοιγε*. Muitten muotojen keralla se tavallisesti on niistä erillään: *ἐμοῦ γε*, *σοί γε*, *ἡμεῖς γε*.

5. Kolmannen personan pronominia ei prosassa tavallisesti käytetä.[1] Sen sijasta viljellään casus obliqueja determinativipronominista *αὐτός*, *-ή*, *-ό* (ks. II). Puuttuvat nominativit korvataan vastaavilla artikelin muodoilla.

B. Adjektivit.

(Possessivi-pronominit.)

Nämä muodostuvat vastaavista substantivi-vartaloista ja ovat:

Vrtlo *ἐμε* Nom. *ἐμός*, *ἐμή*, *ἐμόν*, *meus*, *-a*, *-um*, minun, suffiksi *-ni*
„ *σε* „ *σός*, *σή*, *σόν* (ep. *τεός*), *tuus*, *-a*, *-um*, sinun, „ *-si*
„ *ἑ* „ *ὅς*, *ἥ*, *ὅν*, *suus*, *-a*, *-um*, hänen, „ *-nsa*

[1] Indirektisinä reflexivipronominina käytetään muodot: *οἷ*, *σφῶν*, *σφισί*, *σφᾶς*. — *ἕ*-muodon asemesta käytetään joskus tragoedioissa muotoa: *νίν* (*encl.*).

Vrtlo ἡμε Nom. ἡμέτερος,[1] -α, -ον, *noster*, -*a*, -*um*, meidän, suffiksi -*mme*
„ ὑμε „ ὑμέτερος,[1] -α, -ον, *vester*, -*a*, -*um*, teidän, „ -*nne*
„ σφε „ σφέτερος,[1] -α, -ον, *suus*, -*a*, -*um*, heidän, „ -*nsa*.

Muist. Kolmannen personan possessivi-pronominit löytyvät ainoastaan runokielessä. Prosassa käytetään ὅς, ἥ, ὅν-pronominin asemesta possessivi-genetiviä αὐτοῦ, -ῆς (*pron. determinat.*, ks. II), hänen, sen (*ejus*), ἑαυτοῦ, -ῆς (*pron. reflexivum*, ks. III), suffiksi -*nsa* (*suus*, *sua*, *suum*); samoin *pro* σφέτερος, -α, -ον tavallisesti αὐτῶν, heidän, *eorum* (*earum*), ἑαυτῶν, suff. -*nsa* (*suus*, -*a*, -*um*). Esim. ὁ πατὴρ αὐτοῦ *pater ejus*; ὁ ἑαυτοῦ πατήρ *pater suus*. Samaten saattaa myös *pro* ὁ ἐμὸς πατήρ, ὁ σὸς πατήρ käyttää ὁ πατήρ μου *pater meus*, ὁ πατήρ σου *pater tuus*.

II. Determinativi-pronominit.

1. αὐτός, αὐτή, αὐτό itse (*ipse*, *ipsa*, *ipsum*); taipuu niinkuin vokaliseen deklinationiin kuuluvat adjektivit sillä eroituksella, että sing. nom., akk. ja vok. neutrissä ovat päätettä vailla.[2]

	Singulari.			Plurali.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
N.	αὐτός	αὐτή	αὐτό	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
	ipse.	*ipsa.*	*ipsum.*	*ipsi.*	*ipsae.*	*ipsa.*
G.	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
	ipsius.	*ipsius.*	*ipsius.*	*ipsorum.*	*ipsarum.*	*ipsorum.*
D.	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῳ	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
	ipsi.	*ipsi.*	*ipsi.*	*ipsis.*	*ipsis.*	*ipsis.*
A.	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά
	ipsum.	*ipsam.*	*ipsum.*	*ipsos.*	*ipsas.*	*ipsa.*

		M.	F.	N.
Duali.	N. A.	αὐτώ	αὐτά	αὐτώ
	G. D.	αὐτοῖν	αὐταῖν	αὐτοῖν.

[1] Muodostuneet komparativi-suffiksilla τερο.

[2] Sing. neutrillä αὐτό (nk. myös τοῦτο, ἐκεῖνο, ὅ, τό, ἄλλό y. m.) oli alkp. päätteenä T-ääni, joka äänilakien mukaan on kadonnut, mutta ilmestyy latinaisissa muodoissa *id*, *illud*, *istud*, *quod*, *aliud*.

2. *ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό* eli *ταὐτό* (myös *ταὐτόν*)[1], sama (*idem, eadem, idem*).

Huom.! Ne artikelin muodot, jotka alkavat konsonantilla ja loppuvat vokalilla, voivat krasin kautta (§ 7, *A*, 2) sulaa yhteen vastaavain muotojen kanssa *αὐτός*-sanasta.

Singulari.

	M.	F.	N.
N.	*ὁ αὐτός*	*ἡ αὐτή*	*τὸ αὐτό* *ταὐτό* (*ταὐτόν*)[1]
G.	*τοῦ αὐτοῦ* *ταὐτοῦ*	*τῆς αὐτῆς*	*τοῦ αὐτοῦ* *ταὐτοῦ*
D.	*τῷ αὐτῷ* *ταὐτῷ*	*τῇ αὐτῇ* *ταὐτῇ*	*τῷ αὐτῷ* *ταὐτῷ*
A.	*τὸν αὐτόν*	*τὴν αὐτήν*	*τὸ αὐτό* *ταὐτό* (*ταὐτόν*)

Plurali.

	M.	F.	N.
N.	*οἱ αὐτοί*	*αἱ αὐταί*	*τὰ αὐτά* *ταὐτά*
G.		*τῶν αὐτῶν* p. tr. g.	
D.	*τοῖς αὐτοῖς*	*ταῖς αὐταῖς*	*τοῖς αὐτοῖς*
A.	*τοὺς αὐτούς*	*τὰς αὐτάς*	*τὰ αὐτά* *ταὐτά*

Duali.

	M.	F.	N.
N. A.	*τὼ αὐτώ* *ταὐτώ*	*τὰ αὐτά* *ταὐτά*	*τὼ αὐτώ* *ταὐτώ*
G. D.	*τοῖν αὐτοῖν*	*ταῖν αὐταῖν*	*τοῖν αὐτοῖν*

3. *ὁ, ἡ, τό*[2] (artikeli) hän, se (*is, ea, id*), johonka *casus obliqui* saadaan *αὐτός*-sanasta: G. *αὐτοῦ, -ῆς, -οῦ* hänen, sen (*ejus*), A. *αὐτόν, -ήν, -ό*[3] häntä, sitä (*eum, eam, id*) j. n. e.

---

[1] *ταὐτόν*-muodossa *ν* ei ole päätteenä pidettävä, vaan oik. lisäyksenä hiatuksen välttämiseksi (vrt. *ν ἐφελκυστικόν*, § 7, *B*, 10).

[2] Prosassa on artikelin käyttäminen pronominina rajoittunut muutamiin lauselmiin, niink.: *ὁ δέ*, mutta hän, ja hän, *ὁ μέν* — *ὁ δέ*, toinen — toinen.

[3] Tätä pronominia ei käytetä relativi-pronominin korrelatina, vaan sen sijasta demonstrativeja *οὗτος, ἐκεῖνος*. (Ks. IV.)

III. Refleksivi-pronominit.

Refleksivi-pronominit syntyvät *αὐτός*-sanan liittymällä personali-pronominien vartaloihin. **Singularissa** nämä vartalot ja *αὐτός*-pronominin muodot sulavat **yhdeksi** sanaksi. **Pluralissa** kumpikin vartalo taipuu **erittäin**. (Kolmannessa personassa syntyy kuitenkin myös supistuneita muotoja vrtlosta *ἑ* ja *αὐτός*).

Huom.! Merkityksen johdosta refleksivi-pronominit ilmestyvät ainoastaan *casus* **obliqueissa**.

Sing.	1:nen persona. Mask. ja Fem.	2:nen persona. Mask. ja Fem.	3:as persona. Mask. Fem. Neutr.
G.	*ἐμαυτοῦ, ἐμαυτῆς mei ipsius*	*σεαυτοῦ, σεαυτῆς* l. *σαυτοῦ, σαυτῆς tui ipsius*	*ἑαυτοῦ, -ῆς, -οῦ,* l. *αὑτοῦ, -ῆς, -οῦ sui ipsius*
D.	*ἐμαυτῷ, ἐμαυτῇ mihi ipsi*	*σεαυτῷ, σεαυτῇ,* l. *σαυτῷ, σαυτῇ tibi ipsi*	*ἑαυτῷ, -ῇ, -ῷ,* l. *αὑτῷ, -ῇ, -ῷ sibi ipsi*
A.	*ἐμαυτόν, ἐμαυτήν me ipsum* j. n. e.	*σεαυτόν, σεαυτήν,* l. *σαυτόν, σαυτήν te ipsum* j. n. e.	*ἑαυτόν, -ήν, -ό,* l. *αὑτόν, -ήν, -ό se ipsum* j. n. e.
Plur.			
G.	*ἡμῶν αὐτῶν*	*ὑμῶν αὐτῶν*	*σφῶν αὐτῶν,* l. *ἑαυτῶν* ja *αὑτῶν*
D.	*ἡμῖν αὐτοῖς, -αῖς*	*ὑμῖν αὐτοῖς, -αῖς*	*σφίσιν αὐτοῖς, -αῖς, -οῖς,* l. *ἑαυτοῖς, -αῖς, -οῖς* ja *αὑτοῖς, -αῖς, -οῖς*
A.	*ἡμᾶς αὐτούς, -άς*	*ὑμᾶς αὐτούς, -άς*	*σφᾶς αὐτούς, -άς,* N. *σφέα αὐτά,* l. *ἑαυτούς, -άς, -ά* ja *αὑτούς, -άς, -ά.*

IV. Demonstrativi-pronominit.

1. *ὅδε, ἥδε, τόδε* **tämä** (*hic, haec, hoc*); taivutetaan niinkuin **artikeli, enklitisen** *δε*:n siihen liittämällä (*δε demonstrativum*).

2. οὗτος, αὕτη, τοῦτο[1] tämä (*hic, haec, hoc*); relativin edellä: se (*is, ea, id*).

Huom.! οὗτος-pronominissa alku-ääni (*spir. asper* tai τ) muodostuu artikelin mukaan; edellisessä tavussa on *ου*, jos jälkimmäisessä on *ο*-ääni, muuten *αυ*.

3. ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο[1] tuo (*ille, illa, illud*); relativin edellä: se (*is, ea, id*).

Taivutuskaavoja.

Singulari.

	M.	F.	N.	M.	F.	N.
N.	ὅδε	ἥδε	τόδε	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
G.	τοῦδε	τῆςδε	τοῦδε	τούτου	ταύτης	τούτου
D.	τῷδε	τῇδε	τῷδε	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
A.	τόνδε	τήνδε	τόδε	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο

	M.	F.	N.
N.	ἐκεῖνος	ἐκείνη	ἐκεῖνο
G.	ἐκείνου	ἐκείνης	ἐκείνου
D.	ἐκείνῳ	ἐκείνῃ	ἐκείνῳ
A.	ἐκεῖνον	ἐκείνην	ἐκεῖνο

Duali.

	M.	F.	N.	M.	F.	N.
N.A.	τώδε	(τάδε)	τώδε	τούτω	(ταύτα)	τούτω
G.D.	τοῖνδε	(ταῖνδε)	τοῖνδε	τούτοιν	(ταύταιν)	τούτοιν

	M.	F.	N.
N.A.	ἐκείνω	(ἐκείνα)	ἐκείνω
G.D.	ἐκείνοιν	(ἐκείναιν)	ἐκείνοιν

Plurali.

	M.	F.	N.	M.	F.	N.
N.	οἵδε	αἵδε	τάδε	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
G.	τῶνδε	p. tr. g.		τούτων	p. tr. g.	
D.	τοῖςδε	ταῖςδε	τοῖςδε	τούτοις	ταύταις	τούτοις
A.	τούςδε	τάςδε	τάδε	τούτους	ταύτας	ταῦτα

	M.	F.	N.
N.	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα
G.	ἐκείνων	p. tr. g.	

[1] Ks. II, 1, nota 2.

D.	*ἐκείνοις*	*ἐκείναις*	*ἐκείνοις*
A.	*ἐκείνους*	*ἐκείνας*	*ἐκεῖνα.*

Muist. 1. **Dualissa tavallisesti käytetään maskulinisia muotoja femininisten sijasta (samoin kuin artikelissa, ks. § 8, 6).**

Muist. 2. **Demonstrativisen merkityksen vahvikkeeksi voi** näitten pronominien kaikkiin muotoihin liittää ῑ:n (*ι demonstrativum*), joka aina saa aksentin ja hävittää edellä käyvän lyhyen vokalin. Esim. *οὑτοσί* (*hice*), *αὑτηί*, *τουτί* (*pro τουτοῖ*), *ὁδί*, *ἐκεινοσί* j. n. e.

V. Relativi-pronominit.

1. *ὅς, ἥ, ὅ,*[1] joka (*qui, quae, quod*).

	Singulari.			Duali.			Plurali.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.	M.	F.	N.
N.	*ὅς*	*ἥ*	*ὅ*	*ὥ*	*ἅ*	*ὥ*	*οἵ*	*αἵ*	*ἅ*
G.	*οὗ*	*ἧς*	*οὗ*	*οἷν*	*αἷν*	*οἷν*	*ὧν*	p. tr. g.	
D.	*ᾧ*	*ᾗ*	*ᾧ*	*οἷν*	*αἷν*	*οἷν*	*οἷς*	*αἷς*	*οἷς*
A.	*ὅν*	*ἥν*	*ὅ*	*ὥ*	*ἅ*	*ὥ*	*οὕς*	*ἅς*	*ἅ.*

Muist. *ὅς, ἥ, ὅ*-pronominin vahvikkeeksi liittyy usein sen kaikkiin muotoihin *περ encliticum: ὅςπερ, ἥπερ, ὅπερ;* gen. *οὗπερ, ἧςπερ* j. n. e.

2. *ὅστις, ἥτις, ὅ, τι,* ken (mikä) hyvänsä (*quisquis, quicunque*). (Taivutus, ks. VIII.)

VI. Interrogativi-pronomini.

τίς, τί; kuka, ken, mikä? (*quis, quid? qui, quae, quod?*).

☞ Interrogativi-pronomini säilyttää kaikissa muodoissa *ι*:lla akutin, joka ei koskaan heikonnu graviksi.

	Singulari.		Duali.	Plurali.	
	M. ja F.	N.	M. F. N.	M. ja F.	N.
N.	*τίς*	*τί*	*τίνε*	*τίνες*	*τίνα*
G.	*τίνος* eli	*τοῦ*	*τίνοιν*	*τίνων*	
D.	*τίνι* eli	*τῷ*	*τίνοιν*	*τίσι(ν)*	
A.	*τίνα*	*τί*	*τίνε*	*τίνας*	*τίνα.*

Muist. Tämän ja seuraavan pronominin vartalo on *τιν*. Sing. nom. muodostuu mask:ssa ja fem:ssä sigmatisesti.

[1] Ks. II, 1, nota 2.

VII. Indefiniti-pronomini.

τὶς, τὶ, joku (*aliquis, aliqua, aliquid, aliquod*).

☞ Indefiniti-pronomini on enklitinen kaikissa muodoissa (ei kuitenkaan *ἄττα*); korolla varustettuna sillä on kaksitavuisissa muodoissa (paitsi *ἄττα*) aksenti ultimalla.

	Singulari.		Duali.	Plurali.	
	M. ja F.	N.	M. F. N.	M. ja F.	N.
N.	τὶς	τὶ	τινέ	τινές	τινά l. ἄττα
G.	τινός eli τοῦ		τινοῖν	τινῶν	
D.	τινί eli τῷ		τινοῖν	τισί(ν)	
A.	τινά	τὶ	τινέ	τινάς	τινά l. ἄττα

Muist. Toinen, harvoin käytetty indefiniti-pronomini on ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα (*quidam*), joka joko on taipumaton tai taivutetaan seuraavasti:

	Sing.	Plur.
N.	δεῖνα	δεῖνες
G.	δεῖνος	δείνων
D.	δεῖνι	puuttuu
A.	δεῖνα	δεῖνας.

VIII. Kun relativi-pronomini ὅς, ἥ, ὅ ja indefiniti τὶς, τὶ liittyvät yhteen, syntyy pronomini

ὅςτις, ἥτις, ὅ, τι,

joka on joko indirektinen interrogativi, merkiten: kuka, ken, mikä (*quis, quid*), tai yleinen relativi (*quisquis, quicumque*).

Huom.! Kumpikin vartalo taipuu, mutta ainoastaan edellinen saa aksentin, lukua pitämättä jälkimmäisestä (koskapa τὶς ja sen muodot ovat enklitisiä, VII). Sing. nom. ja akk. neutrissä kirjoitetaan ὅ τι eli ὅ, τι (*diastole*), eroitteeksi konjunktionista ὅτι, että, sen tähden.

	Singulari.			Plurali.		
	M.	F.	N.	M.	F.	N.
N.	ὅςτις	ἥτις	ὅ τι (ὅ, τι)	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα eli ἅττα
G.	οὗτινος / ὅτου[1]	ἧςτινος	οὗτινος / ὅτου[1]	ὧντινων / ὅτων[1]	p. tr. g.	
D.	ᾧτινι / ὅτῳ[1]	ᾗτινι	ᾧτινι / ὅτῳ[1]	οἷςτισι (ν) / ὅτοισι (ν)[1]	αἷςτισι (ν)	οἷςτισι (ν) / ὅτοισι (ν)[1]
A.	ὅντινα	ἥντινα	ὅ τι (ὅ, τι)	οὕςτινας	ἅςτινας	ἅτινα eli ἅττα.

[1] Näissä muodoissa relativin vartalo on taipumaton.

	M.	F.	N.
Duali. N. A.	*ὥτινε*	*ἅτινε*	*ὥτινε*
G. D.	*οἷντινοιν*	*αἷντινοιν*	*οἷντινοιν.*

Muist. *ὅςτις*-pronominiin ja sen muotoihin voi vahvikkeeksi liittää partikelit *δή, δήποτε, οὖν*, jotka aina saavat aksentin: *ὁςτιςδή, ὁςτιςδήποτε, quicunque, nescio quis; ὁςτιςοῦν, quilibet, quivis; ὁντιναοῦν* j. n. e.

IX. Pronominalit.

1. *ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο,*[1] muu, toinen (*alius, a-, -ud*). *ἀλλο*-vartalon kahdistamisen kautta syntyy *pronomen reciprocum:*
2. *ἀλλήλοιν*, toinen toisensa, joka merkityksensä johdosta ilmestyy ainoastaan dualin ja pluralin obliqui-sijoissa.

Dual. Gen. ja Dat. *ἀλλήλοιν, -αιν, οιν,*
A. *ἀλλήλω, -α, -ω.*
Plur. G. *ἀλλήλων* p. tr. g.
D. *ἀλλήλοις, -αις, -οις,*
A. *ἀλλήλους, -ας, -α.*

3. *ἀμφότερος, -α, -ον,*[2] kumpikin, molemmat.
4. *ἄμφω, ἀμφοῖν*[2] (duali), molemmat (*ambo*).
5. *ἕτερος, -α, -ον*, toinen (kahdesta, *alter*).

Muist. Artikelin kanssa: *ὁ ἕτερος, ἡ ἑτέρα, τὸ ἕτερον*, tai krasin kautta (mask. ja neutr.) *ἅτερος, θάτερον*, pl. *ἅτεροι, θάτερα* (joista vanhempi, dorilainen muoto *ἅτερος* on tullut yleiseen käytäntöön).

6. *ἑκάτερος, -α, -ον,*[3] kumpikin (*uterque*).
7. *ἕκαστος, -η, -ον*, jokainen (useammasta), kukin (*quisque, unusquisque*).
8. *ἔνιοι, -αι, -α*, muutamat, moniaat (*quidam, nonnulli*).

---

[1] *ἄλλος pro ἀλjος* (vrt. *ἅλλομαι pro ἅλjομαι, salio*), (lat. *alius*). Sing. neutrissä *ἄλλο* (*pro ἄλjοτ, aliud*).

[2] Vrtlo *ἀμφο* adverbista *ἀμφί* molemmin (kaikin) puolin (lat. *ambi, amplecti, ambire*).

[3] *ἑκάτερος* ja *ἕκαστος* ovat muodostuneet yhteisestä vartalosta komparationi-suffiksilla. Samankaltaisia pronominali-muodoksia komparationi-suffiksin avulla ovat 3, 5, 11. (Vrt. myöskin I, *B*, ja X, 2.)

9. *οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν* ja *μηδείς, μηδεμία, μηδέν*, ei kukaan, ei mikään (*nemo, nullus, nihil*), muodostuneet partikeleista *οὐ* (*οὐδέ*), *μή* (*μηδέ*), ei, ja numeralista *εἷς, μία, ἕν*, yksi (*οὐδ' εἷς, μηδ' εἷς = ne unus quidem*). Taipuvat ja saavat aksentinsa samoin kuin *εἷς, μία, ἕν* (§ 35, muist. 2).

Huom.! Pluralissa aksenti kuitenkin kaikkialla pysyy penultimalla: *οὐδένων, οὐδέσι*.

10. *οὔτις, οὔτι* ja *μήτις, μήτι*, ei kukaan, ei mikään; partikeleista *οὐ* (atonon, § 6, 3, *b*), *μή*, ei, ja indefinitistä *τὶς, τὶ*. Taipuvat niinkuin *τὶς, τὶ* (jolloin aksenti enklitisestä pronominista siirtyy edelliselle osalle *οὐ* ja *μή*) ja kuuluvat melkein yksinomaisesti runokieleen.

11. *οὐδέτερος, -α, -ον* ja *μηδέτερος, -α, -ον* (*οὐ, μή* ja *ἕτερος*), ei kumpikaan (*neuter*).

X. Korrelativiset pronominit ja pronominalit.

Dir. interrog.	*Indefinita.*	*Demonstrativa.*	*Relativa.*	Yleiset *relat.* ja *indir. interrog.*
1. *τίς; quis?*	*τὶς, aliquis.*	*ὅδε, οὗτος, hic, ille.*	*ὅς, ὅςπερ, qui.*	*ὅςτις, quis, qui, quisquis, quicumque.*
2. *πότερος; uter?*	*πότερος, alteruter.*	(*ἕτερος, alter, ἑκάτερος, uterque, οὐδέτερος, neuter*).		*ὁπότερος, uter, utercumque.*
3. *ποῖος; qualis?*	*ποιός*, jonkinlainen.	(*τοῖος*) *τοιόςδε, τοιοῦτος, talis.*	*οἷος, οἷόςπερ qualis.*	*ὁποῖος, qualis, qualiscumque.*
4. *πόσος; quantus?*	*ποσός, aliquantus.*	(*τόσος*) *τοσόςδε, τοσοῦτος, tantus.*	*ὅσος, ὅσόςπερ quantus.*	*ὁπόσος, quantus, quantuscumque.*
5. *πηλίκος;* kuinka vanha?	*πηλίκος*, jonkinikäinen.	(*τηλίκος*) *τηλικόςδε, τηλικοῦτος* niin vanha.	*ἡλίκος*, niin vanha kuin.	*ὁπηλίκος*, kuinka vanha, kuinka vanha hyvänsä.

Muistutuksia.

1. Kaikki nämä, paitsi varsinaiset pronominit, ovat kolmipäät-

teisiä adjektiveja vokalisen deklinationin mukaan.[1] Esim. *ποσός, ποσή, ποσόν; ποῖος, ποία, ποῖον;*

2. Käyttämättömistä *τόσος, τοῖος, τηλίκος* muodostetaan *δε*-demonstrativin lisäämällä (IV, 1): *τοσόςδε, τοιόςδε, τηλικόςδε* (aksenti siirtynyt eteenpäin!), ja *οὗτος*-pronominin liittämällä: *τοσοῦτος, τοιοῦτος, τηλικοῦτος,* jotka viimeksi mainitut taipuvat niinkuin *οὗτος, αὕτη, τοῦτο,* esim.

Singulari.

	M.	F.	N.
N.	τοσοῦτος	τοσαύτη	τοσοῦτο (eli τοσοῦτον)[2]
G.	τοσούτου	τοσαύτης	τοσούτου
D.	τοσούτῳ	τοσαύτῃ	τοσούτῳ
A.	τοσοῦτον	τοσαύτην	τοσοῦτο (eli τοσοῦτον)[2]

Plurali.

N.	τοσοῦτοι	τοσαῦται	τοσαῦτα
G.	τοσούτων	p. tr. g.	
D.	τοσούτοις	τοσαύταις	τοσούτοις
A.	τοσούτους	τοσαύτας	τοσαῦτα

Duali.

N.A.	τοσούτω	τοσαύτα	τοσούτω
G.D.	τοσούτοιν	τοσαύταιν	τοσούτοιν.

Samoin: *τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο* (l. *τοιοῦτον*)[2]
τηλικοῦτος, τηλικαύτη, τηλικοῦτο (l. *τηλικοῦτον*).[2]

Huom.! Myöskin näihin voi *ι demonstrativum* (IV, muist. 2) vahvistukseksi liittyä: *τοσουτονί, τοσοςδί,* näin suuri, näin paljo.

3. Samoin kuin *ὅςτις* (VIII, muist.) voivat myöskin muut yleiset relativit saada liitteet *δή, δήποτε, οὖν,* jonka kautta niitten merkitys tulee vielä yleisemmäksi: *ὁποιος οὖν, qualiscunque*; *ὁποσος δήποτε, quantuscunque.*

---

[1] Vartalot ovat: *πο, το, ὁ, ὁπο,* joihin liitetään suffiksit: *τερο, ιο, σο, ἡλικο.*

[2] *ν* ei ole pääte, vaan on lisätty hiatuksen välttämiseksi. (Vrt. II, 1, 2 ja sen nota.)

III. Numeralit.

§ 35.

		A) Kardinaleja.	*B)* Ordinaleja.
1	α'	εἷς μίᾰ ἕν	πρῶτος πρώτη πρῶτον
2	β'	δύο	δεύτερος δευτέρᾱ δεύτερον
3	γ'	τρεῖς, Neutr. τρία	τρίτος τρίτη τρίτον
4	δ'	τέσσαρες, Ntr. τέσσαρα(ττ)	τέταρτος τετάρτη τέταρτον
5	ε'	πέντε	πέμπτος, η, ον
6	ς'	ἕξ	ἕκτος
7	ζ'	ἑπτά	ἕβδομος
8	η'	ὀκτώ	ὄγδοος
9	θ'	ἐννέα	ἔνατος (ἔννατος)
10	ι'	δέκα	δέκατος
11	ια'	ἕνδεκα	ἑνδέκατος
12	ιβ'	δώδεκα	δωδέκατος
13	ιγ'	τριςκαίδεκα tai τρεῖς, τρία καὶ δέκα	τριςκαιδέκατος tai τρίτος καὶ δέκατος
14	ιδ'	τεσσαρεςκαίδεκα, τεσσαρακαίδεκα	τεσσαρακαιδέκατος tai τέταρτος καὶ δέκατος j. n. e.
15	ιε'	πεντεκαίδεκα	πεντεκαιδέκατος
16	ις'	ἑκκαίδεκα	ἑκκαιδέκατος
17	ιζ'	ἑπτακαίδεκα	ἑπτακαιδέκατος
18	ιη'	ὀκτωκαίδεκα	ὀκτωκαιδέκατος
19	ιθ'	ἐννεακαίδεκα	ἐννεακαιδέκατος
20	κ'	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός
21	κα'	εἴκοσι(ν) (καὶ) εἷς tai εἷς καὶ εἴκοσι(ν)	εἰκοστὸς (καὶ) πρῶτος tai πρῶτος καὶ εἰκοστός
22	κβ'	εἴκοσι (καὶ) δύο tai δύο καὶ εἴκοσι(ν)	εἰκοστὸς (καὶ) δεύτερος tai δεύτερος καὶ εἰκοστός
30	λ'	τριάκοντα	τριᾱκοστός
40	μ'	τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστός
50	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστός
60	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός
70	ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός
80	π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός
90	ϟ'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός
100	ρ'	ἑκατόν	ἑκατοστός
200	σ'	διᾱκόσιοι, αι, α	διᾱκοσιοστός

300	τ′	τριᾱκόσιοι	τριᾱκοσιοστός
400	υ′	τετρᾰκόσιοι	τετρᾰκοσιοστός
500	φ′	πεντακόσιοι	πεντακοσιοστός
600	χ′	ἑξακόσιοι	ἑξακοσιοστός
700	ψ′	ἑπτακόσιοι	ἑπτακοσιοστός
800	ω′	ὀκτακόσιοι	ὀκτακοσιοστός
900	ϡ′	ἐνακόσιοι (νν)	ἐνακοσιοστός (νν)
1,000	͵α	χίλιοι, αι, α	χῑλιοστός
2,000	͵β	δισχίλιοι	δισχῑλιοστός
3,000	͵γ	τρισχίλιοι	τρισχῑλιοστός
10,000	α̈	μύριοι, αι, α	μῡριοστός
20,000	β̈	δισμύριοι tai δύο μῡριάδες j. n. e.	δισμῡριοστός j. n. e.

Muistutuksia.

1. Numeromerkit. Laskumerkkeinä Helleniläiset käyttivät ′:lla ylireunassa varustettuja aakkosten merkkejä yhtämittaisessa jaksossa lukuihin 1—999 ja ͵ alireunassa lukuihin 1000:sta eteenpäin. 6:n luvun merkki oli ϛ, stigma (syntynyt Ϝ:sta, jonka paikka, niinkuin myös F:n latinassa, alkuperäisessä alfabetissa oli ε:n jälkeen). Luku 90 merkittiin ϙ′, koppa (myöskin vanha kirjain, vastaava latinan q:ta, jonka paikka oli π:n jälkeen). ω′:n (= 800) jälkeen lisättiin merkki ϡ, sampī, = 900. Esim. ͵γχμϛ′ = 3646, ͵αϙ′ = 1090, ͵θιε′ = 9015.

2. Taivutus. Kardinalit 5—199 ovat taipumattomia. Ensimmäiset neljä taipuvat näin:

Singulari.			Duali.	Plurali.			
1.			2.	3.		4.	
N. εἷς[1]	μία[2]	ἕν	δύο	τρεῖς[3]	τρία[3]	τέσσαρες	τέσσαρα
G. ἑνός	μιᾶς	ἑνός	δυοῖν	τριῶν		τεσσάρων	
D. ἑνί	μιᾷ	ἑνί		τρισί		τέσσαρσι	
A. ἕνα	μίαν	ἕν		τρεῖς	τρία	τέσσαρας	τέσσαρα.

[1] Vrtlosta ἐν sigmatisesti muodostunut, saaden sijaispidennyksen.

[2] α nom:ssa ja akk:ssa *impurum*. Gen:ssä ja dat:ssa määrää mask. ja neutr. aksentin paikan.

[3] Vrtlosta τρι; τρεῖς supist. *pro* τρέες. Muodoissa τρία, τριῶν, τρισί pysyy ι muuttumatonna (lat. *tres*, *tria*).

Kardinalit 200:sta eteenpäin, niinkuin myös kaikki ordinalit, ovat kolmipäätteisiä adjektiveja vokalisen deklinationin mukaan.

3. Quantiteti. α on lyhyt (ᾰ), paitsi luvuissa τριάκοντα, διᾱκόσιοι, τριᾱκόσιοι ja niitä vastaavissa ordinaleissa. ι ja υ ovat pitkiä sanoissa χίλιοι ja μύριοι ynnä näistä syntyneissä yhdysperäisissä.

4. Aksenti. Kardinaleissa aksenti on siirtynyt niin kauas taaksepäin kuin mahdollista, paitsi luvuissa ἑπτά, ὀκτώ, ἐννέα, ἑκατόν. Samaten myös ordinaleissa, paitsi στός-loppuisissa, jotka kaikki ovat oxytonoita.

Huom.! μύριοι = 10,000; μυρίοι sitä vastoin = lukemattomat (adjektivista μυρίος, -α, -ον, suurilukuinen, äärettömän paljo).

5. Lukujen yhdistys tapahtuu siten, että joko vähempi luku (vähemmät luvut) asetetaan ensiksi ja yhdistetään isompaan partikelilla καί (ja), tai isompi (isoin) luku asetetaan ensimmäiseksi ja pienempi (pienemmät) jälkeen, καί välissä tai ilman sitä. Esim. 25 = πέντε καὶ εἴκοσι (viisi ja kaksikymmentä, *quinque et viginti*) eli εἴκοσι (καὶ) πέντε (kaksikymmentä viisi, *viginti quinque*); 357 = ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα καὶ τριᾱκόσιοι eli τριακόσιοι (καὶ) πεντήκοντα (καὶ) ἑπτά.

C) Muita numerali-muotoja.

1. Distributivit muodostuvat σύν-prepositionin yhdistymällä kardinaleihin: σύνδυο (*bini*), σύντρεις (*terni*); tai ilmoitetaan ne kardinaleilla akkusativissa κατά, ἀνά, εἰς-prepositionien kanssa: καθ' ἕνα (*singuli*), ἀνὰ l. εἰς δέκα (*deni*) j. n. e.

2. Multiplikativit, jotka vastaavat kysymykseen: „kuinka monen kertainen?“, muodostuvat kardinaleista suffiksilla -πλοο (lat. *-plex*) ja ovat vokaliseen deklinationiin kuuluvia, supistuvia adjektiveja (ks. § 17, 1, 2): ἁπλοῦς (*simplex*), διπλοῦς (*duplex*), τριπλοῦς (*triplex*), j. n. e.

3. Proportionalit, jotka vastaavat kysymykseen: „kuinka monta kertaa niin suuri (paljon)?“, muodostuvat kardinaleista suffiksilla -πλασιο ja ovat kolmipäätteisiä, πλά-

σιος- πλασία- πλάσιον-loppuisia adjektiveja vokalisen deklinationin mukaan: διπλάσιος (*duplus*), τετραπλάσιος (*quadruplus*) j. n. e.

4. **Numeraliset substantivit** muodostuvat kardinaleista suffiksilla -αδ (-άς, -άδος): (ἡ) μονάς (sanasta μόνος yksinäinen) yksiluku, δυάς kaksiluku, δεκάς kymmenluku, δωδεκάς tusina, εἰκοσάς tiuvi, χιλιάς tuhatluku, μυριάς myriadi (10,000 luku).

Huom.! *Pro* δίςμυριοι, τρίςμυριοι j. n. e. sanotaan tavallisemmin δύο μυριάδες, τρεῖς μυριάδες j. n. e. (Myriadeja merkitään: α̈ yksi, β̈ kaksi, γ̈ kolme myriadia j. n. e.)

5. Numeraliset adverbit, ks. § 36, II, E.

IV. Adverbit.

§ 36.

I. Adverbien jako.

1. Merkityksensä puolesta adverbit ovat kolmea lajia:
   a) *adverbia loci*, esim. εἴσω *intus*, ἐκεῖ *illic*;
   b) *adverbia modi*, esim. εὖ *bene*, οὕτως *ita*;
   c) *adverbia temporis*, esim. νῦν *nunc*, τότε *tum*.
2. Muotonsa puolesta adverbit ovat joko
   a) alkuperäisiä (*primitiva*), esim. ἄγχι *prope*, μάλᾰ *valde*, ἤδη *jam*; tai
   b) johtoperäisiä (*derivata*), esim. παντόθεν *undique*, (vrtlosta παντ), καλῶς kauniisti (vrtlo καλο), πότε *quando?* (vrtlo πο).

II. Adverbien muodostus.

Johtoperäiset adverbit muodostuvat: verbeistä, substantiveista, adjektiveista, pronomineista, laskusanoista ja alkuperäisistä adverbeista.

A) Verbein vartaloista muodostetaan adverbeja suffiksilla -δην (-άδην), -τί; esim. κρύβ-δην *clam* (verbistä κρύπτω, *celare*, vrtlo κρυβ), σποր-άδην harvasti (σπείρω hajoitan,

vrtlo *σπερ*), *ὀνομασ-τί nominatim* (*ὀνομάζω nomino*, vrtlo *ὄνοματ*).

B) Substantivein vartaloista muodostuu adverbeja
1. suffiksilla *-δόν*, esim. *ἀγεληδόν gregatim* (*ἀγελή grex*).

Muist. Yhdysperäisistä substantiveista muodostuu joskus adverbeja suffikseilla: *-εί*, *-ί*, esim. *πανδημεί* kokoontunein voimin, *ἀμαχεί* ilman taistelua, *ἀμισθί* palkatta (subst:sta *δῆμος* kansa, *μάχη* taistelu, *μισθός* palkka).

2. suffiksilla:

-θι, kysymykseen missä?	*οἴκοθι* (= *οἴκοι*)	*domi*	*adverbia loci.*
-θεν, kysymykseen mistä?	*οἴκοθεν*	*domo*	
-δε, kysymykseen mihin?	*οἴκόνδε* (*οἴκαδε*)	*domum*	

Muist. 1. Suffiksit *-θι* ja *-θεν* liitetään vartaloon, jolloin a-ääni joskus muuttuu o:ksi, joka myöskin on sidevokalina konsonanti-vartaloissa, esim. *ῥιζόθεν radicitus* (*ῥίζα radix*), *Μαραθων-ό-θεν*, Marathonista. Enklitinen *-δε* sitä vastoin liittyy akkusativiin, jolloin *ας-* loppuisessa pluralin akkusativissa *-σδε* sulaa yhteen *-ζε*:ksi, esim. *Μέγαρά-δε* Megaraan, *Ἐλευσῖνάδε* Eleusiin, *Ἀθήναζε* Athenaan, *θύραζε foras*. Erittäin huomattakoon: *οἴκαδε pro οἰκόνδε*, *πατρόθεν* isän puolelta, *ἕωθεν* aamukoitteessa.

Samoilla suffikseilla muodostetaan *adverbia loci* myöskin muutamista pronominein vartaloista ja alkuperäisistä adverbi-vartaloista. Kuitenkin käytetään siinä tapauksessa suffiksia *-σε pro -δε*.

Muist. 2. Moniaat substantivit muodostavat erityisen *casus locativin*, joka vastaa kysymykseen missä? Sen päätteet ovat: singularissa *ι*, pluralissa *σι(ν)*, esim. *οἴκο-ι dom-i* (huom.: *οἶκοι*, pl. nom., huoneet, *domus*); *Πυθοῖ* Pythossa, *Ἀθήνησι* Athenassa; *θύρᾱσι foris*.

Vrtlosta *χαμα* muodostuu: *χαμαί humi*, *χαμᾶζε humum*, *χαμᾶθεν* ja *χαμόθεν humo*.

3. Adverbeina käytetään myöskin substantivein sija-muotoja, esim. *τηλοῦ* (myös *τηλόθι*, *τῆλε*) kaukana; *σπουδῇ* tuskin, *vix*; *ἀρχήν* (ja *τὴν ἀρχήν*) alussa; *τέλος* (ja *τὸ τέλος*) vihdoin; *προῖκα* (*ἡ προίξ* lahja) lahjaksi.

C) Adjektivein vartaloista muodostetaan adverbeja:

1. suffiksilla -ως, joka liitetään adjektivin vartaloon. Useimmat näistä ovat *adverbia modi*.

Muist. 1. ο-vartaloiset adjektivit kadottavat tämän loppuvokalinsa ως-tavun edessä; υ-vartaloiset muuttavat υ:n ε:ksi; ες-vartaloiset kadottavat ς:n ja supistavat vokalit. Aksentin puolesta nämä adverbit niin paljon kuin mahdollista ovat vastaavain adjektivien kaltaisia. Huomattava on kuitenkin, että ος-loppuisista oxytonoista johtuneet tulevat perispomenoiksi.

Muist. 2. Helpoimmin nämä adverbit muodostetaan niin, että vartaloon, semmoisena kuin se on pluralin genetivissä, liitetään suffiksi -ως (*pro* ων) sekä säilytetään adjektivin aksenti-suhteet tässä sijassa.

Esimerkkejä.

Adj.	Vart.	Plur. genet.	Adverbi.
δίκαιος oikea,	δικαιο	δικαίων	δικαίως
καλός ihana,	καλο	καλῶν	καλῶς
ἁπλοῦς (-όος) yksinkertainen,	ἁπλοο	ἁπλῶν (-όων)	ἁπλῶς
πᾶς *omnis*,	παντ	πάντων	πάντως
ἡδύς suloinen,	ἡδε(υ)	ἡδέων	ἡδέως
σαφής selvä,	σαφες	σαφῶν (-έων)	σαφῶς
σώφρων kohtuullinen,	σωφρον	σωφρόνων	σωφρόνως
εἰκώς todenmukainen,	εἰκοτ	εἰκότων	εἰκότως
μέγας iso,	μεγαλο	μεγάλων	μεγάλως.

2. Adverbeina käytetään myös adjektivein sija-muotoja, esim. δημοσίᾳ *vulgo*, julkisesti, ἰδίᾳ *privatim*, κοινῇ yhteisesti. Tämä koskee erittäin neutrin akkusativeja sekä singularissa että pluralissa, esim. ταχύ nopeasti, μέγα suuresti, μικρόν ja μικρά *paullum*. Selvää sija-muotoa osoittavat adverbit semmoiset kuin esim. ἐξαπινής *repente*, ἐγγύς lähellä, εὐθύς suoraan, kohta.

3. Adjektivista πᾶς (vrtlo παντ) muodostuu adverbit πάντοθεν *undique*, πάντοσε kaikille puolin, ynnä pitemmät muodot: πανταχοῦ *ubique*, πανταχόθεν, πανταχόσε. Πολύς-sanasta muodostetaan πολλάκις *saepe* (vrt. lasku-adverbeja, § 36, *E*, 1).

D) Pronominali-vartaloista muodostetaan:

1. Korrelativisia adverbeja.

Interrogat.	*Indefin.* (enklitisiä).	*Demonstrat.*	*Relat.*	Yleis. *relat.* ja *indir. interrog.*
ποῦ; (*πόθι;*) *ubi?*	*πού* (*ποθί*) *alicubi*	(*ἔνθα*) *ἐνθάδε** } *hic* *ἐνταῦθα ibi* *ἐκεῖ illic* *αὐτοῦ* *αὐτόθι* } *eodem loco, hic*	*οὗ* (*ὅθι*) *ἔνθα* } *ubi*	*ὅπου ubi, ubicumque*
πόθεν; *unde?*	*ποθέν* *alicunde*	(*ἔνθεν*) *ἐνθένδε** } *hinc* *ἐντεῦθεν inde* *ἐκεῖθεν illinc* *αὐτόθεν hinc*, samasta paikasta	*ὅθεν* *ἔνθεν* } *unde*	*ὁπόθεν unde, undecumque*
ποῖ; quo?	*ποί aliquo*	(*ἔνθα*) *ἐνθάδε** } *huc* *ἐνταῦθα eo* *ἐκεῖσε illuc* (*αὐτόσε*) *eodem*	*οἷ* *ἔνθα* } *quo*	*ὅποι quo, quocumque*
πῶς; (*ut?*) *quomodo?* *πῇ; quā? ubi? quo modo?*	*πώς quodam modo* *πῄ aliquā, aliquo modo*	*ὥς* *ὧδε** *οὕτως* } *ad hunc modum, sic, ita* *τῇδε** *ταύτῃ* } *hāc, hic, hoc modo*	*ὡς ut* *ᾗ quā, ubi, ut*	*ὅπως ut, quo modo, utcumque, utut* *ὅπῃ quā, ubi, quācumque*
πότε; *quando?* *πηνίκα;* mihin aikaan (päivästä)?	*ποτέ aliquando*	*τότε tum* (*τηνίκα*) *τηνικάδε** *τηνικαῦτα* } tähän (siihen) aikaan	*ὅτε quum* *ἡνίκα* jolloin, silloin kuin	*ὁπότε quando, quandocumque* *ὁπηνίκα* milloin, kulloin tahansa.

* *δε demonstrativum;* ks. § 34, IV.

Muistutuksia.

1. Yhteisiä vartaloita ovat: *πο, το, ὁ, ὁπο* (vrt. § 34, X, nota 1). Demonstrativit muodostuvat paitsi sitä muista pronominija adverbi-vartaloista.

2. *ποῦ, πού, αὐτοῦ, οὗ, ὅπου; ποῖ, ποί, οἷ, ὅποι; πῇ, πῄ, τῇδε, ταύτῃ, ᾗ, ὅπῃ* ovat kaikki katsottavat alkuperäisiksi sijamuodoiksi.

Paikallisuutta merkitsevistä suffikseista *θι, θεν, σέ* ks. § 36, *B*, 2, muist. 1.

πῶς ja sen korrelativit muodostuvat samaan tapaan kuin ne *adverbia modi,* jotka johtuvat adjektiveista.

-τε ja *-ἡνικα* ovat aikaa merkitseväin adverbein suffikseja.

3. Relativiset adverbit voivat, samoin kuin vastaavat pronominit, saada vahvikkeeksi liitinsanan *περ* (esim. *ὥσπερ, ὅθενπερ*); indirektisesti interrogativeja voivat vahvistaa *δή, δήποτε, οὖν* (esim. *ὁπωςοῦν*).

4. Korrelativisiin adverbeihin kuuluu myös: *ἕως quamdiu* ja *τέως tamdiu.*

2. Semmoisista adverbeista, jotka ovat muodostetut muista pronomineista ja pronominaleista, ynnä näitten adverbisesti käytetyistä sijoista lueteltakoon:

a) *ὡςαύτως item,* samalla tapaa; *τί quid? cur? τοῦτο hoc,* sen vuoksi; *ὅ quod,* koska.

b) *ἄλλοθι, ἑτέρωθι alibi, ἄλλοθεν, ἑτέρωθεν aliunde, ἄλλοσε, ἑτέρωσε alio; ἄλλως (ἄλλῃ) aliter, ἄλλοτε alias.*

c) *ἀμφοτέρωθι, ἑκατέρωθι utrobique, ἑκατέρωθεν, ἀμφοτέρωθεν utrimque, ἀμφοτέρωσε, ἑκατέρωσε utroque.*

d) *ἑκάστοτε* joka kerta; *οὐδαμοῦ, μηδαμοῦ* ei missään, *οὐδαμῶς, μηδαμῶς* ei millään tavoin; *ἐνίοτε interdum.*

E) Laskusanoista muodostetaan numeralisia adverbeja. Ne ovat kahta laatua: 1. vastaten kysymykseen „kuinka monta kertaa", 2. vastaten kysymykseen „kuinka mones kerta".

1. Ensinmainitut, paitsi *ἅπαξ semel, δίς bis, τρίς ter,* muodostuvat suffiksilla *-άκις;* esim. *τετράκις quater, πεντάκις quinquies, ἑξάκις sexies, εἰκοσάκις vicies, ἑκατοντάκις centies, χιλιάκις millies* j. n. e.

Muist. Tähän kuuluu myös adverbit *πολλάκις* usein, *saepe* (komp. *πλεονάκις*, superl. *πλειστάκις*), *ἑκαστάκις* joka kerta, ynnä korrelativit *ποσάκις* kuinka usein? *τοσαυτάκις* niin usein, *ὁσάκις* niin usein kuin.

2. Jälkimmäisinä käytetään ordinalein singularin akkusativia neutrissä, esim. *(τὸ) πρῶτον primum*, *(τὸ) δεύτερον iterum*, *(τὸ) τρίτον tertium*, j. n. e.

F) Adverbeista muodostetaan *adverbia loci* suffikseilla *-θι*, *-θεν*, *-σε*, esim. *ἐγγύθι* lähellä, *ἐγγύθεν* läheltä (adverbista *ἐγγύς* lähellä), *ἔξωθεν* ulkoapäin (adv:sta *ἔξω* ulkona), *ἔσωθεν* sisästä (adv:sta *ἔσω* sisässä), *ἐκεῖσε* sinne (adv:sta *ἐκεῖ* siellä) j. n. e.

III. Adverbien komparationi.

1. Adjektiveista johtuneet adverbit käyttävät komparativina singularin akkusativia neutrissä ja superlativina pluralin akkusativia neutrissä vastaavista adjektivien komparationi-muodoista, esim.

σοφῶς (*σοφός* viisas)	komp.	*σοφώτερον*	superl.	*σοφώτατα*
σαφῶς (*σαφής* selvä)	„	*σαφέστερον*	„	*σαφέστατα*
καλῶς (*καλός* ihana)	„	*κάλλῑον*	„	*κάλλιστα*
ἡδέως (*ἡδύς* suloinen)	„	*ἥδῑον*	„	*ἥδιστα*
ταχέως (*ταχύς* nopea)	„	*θᾶσσον* (*ττ*)	„	*τάχιστα*.
Huomaa lisäksi:				
εὖ (adv. adj:iin *ἀγαθός* hyvä)	„	*ἄμεινον*	„	*ἄριστα*
μάλα (alkp. adv., *valde*)	„	*μᾶλλον*[1]	„	*μάλιστα*
ἄγχι (alkp. adv., lähellä)	„	*ἇσσον*[2]	„	*ἄγχιστα*.

Muist. Joskus muodostetaan erinäinen *ως*-loppuinen komparativi (ei superlativi) vastaavan adjektivin komparativi-vartalosta, esim. *βεβαιοτέρως*, *σαφεστέρως*, *μειζόνως*, *καλλῑόνως* (adj:sta *βέβαιος* vakava, *σαφής*, *μέγας*, *καλός*).

2. Alkuperäiset *ω*:lla loppuvat adverbit ja moniaat muut muodostavat *τέρω*-loppuisen komparativin ja *τάτω*-loppuisen superlativin; esim.:

[1] muodosta *μαλjον*. *λj* assimileerautuu *λλ*:ksi ja *α* pitenee.
[2] muodosta *ἀγχjον*. *χj* muuttuu *σσ*:ksi, *γ* katoaa ja *α* pitenee (niinkuin edell.).

ἄνω ylhäällä, ylöspäin	komp.	ἀνωτέρω	superl.	ἀνωτάτω
κάτω alhaalla, alaspäin	„	κατωτέρω	„	κατωτάτω
ἔξω ulkona	„	ἐξωτέρω	„	ἐξωτάτω
εἴσω sisässä (ἔσω)	„	ἐσωτέρω	„	ἐσωτάτω
πόῤῥω } kaukana, eteen-	„	ποῤῥωτέρω	„	ποῤῥωτάτω
πρόσω } päin	„	προσωτέρω	„	προσωτάτω
πέρα *ultra*	„	περαιτέρω	„	περαιτάτω
ἑκάς kaukana poissa	„	ἑκαστέρω	„	ἑκαστάτω
τηλοῦ loitolla	„	τηλωτέρω	„	τηλωτάτω
ἐγγύς likellä	„	ἐγγυτέρω	„	ἐγγυτάτω
ynnä	„	ἐγγύτερον	„	ἐγγύτατα
ἀπό (prepos. *ab*)	„	ἀπωτέρω	„	ἀπωτάτω.

V. Verbit.

Konjugationi.

I. Johdatus.

§ 37.

Numerus, *Genus*, *Tempus*, *Modus* ja *Nominalimodus*.

1. Numereita on kolme: Singulari, Duali, Plurali.
2. Genereitä on kolme: Aktivi, Medium ja Passivi.
3. Temporeita on kuusi: *α)* Päätemporit: Presens, Perfekti, Futuri; *β)* Historialliset temporit: Imperfekti, Plusqvamperfekti, Aoristi.
4. Modeja on neljä (*verbum finitum*): Indikativi, Konjunktivi, Optativi, Imperativi.
5. Nominalimodeja on kolme (*verbum infinitum*): Infinitivi, Participi, Verbali-adjektivi.

Muistutuksia.

1. Niitä verbejä, jotka ovat aktivia vailla ja joilla on ainoastaan joko *medium* tai passivi, sanotaan Deponentioiksi; edellisillä on nimi *Deponentia media*, jälkimmäisillä *Deponentia passiva*.
2. Mediumilla ja passivilla on verbin muodot yhteiset kaikissa temporeissa, paitsi futurissa ja aoristissa.

3. **Aoristi** on kaikissa kolmessa verbin generissä kahta laatua, jotka eroitetaan nimityksillä: **heikko** ja **väkevä aoristi**, eli: *Aoristus primus* ja *Aoristus secundus* (*activi, medii, passivi*).
4. **Aktivin Perfekti** ja **Plusqvamperfekti** on muutamissa verbeissä myöskin **kahta laatua**, nim.: *perfectum* ja *plusquamperfectum activi primum* ja *secundum*.
5. **Passivin Futuri** voi samoin olla **kahta** laatua: *futurum primum* ja *futurum secundum passivi*.
6. **Mediumissa** löytyy, paitsi tavallista **futuria**, lisäksi eräs laji **futuria**, jota sanotaan *futurum exactum* eli *futurum tertium*.[1]

§ 38.

Verbi-vartalo ja verbin tunnuskirjain.

1. **Verbien** (samoin kuin **nominien**) taivutuksessa tulee erittäin huomata **vartalo** ja **liite**.

Vartaloa sanotaan **verbi-vartaloksi**; tämän viimeistä kirjainta (vokalia tai konsonantia) **verbin tunnuskirjaimeksi**. Esim. λύω irroitan, τιμάω kunnioitan; verbi-vartalot: λυ ja τιμα; tunnuskirjaimet: υ ja α.

---

[1] Verbiä taivuttaessa **Kreikan** kieli käyttää **useampia** muotoja kuin Latinan kieli. Siinä löytyy

1. **yksi numeri** enemmän, nim. **Duali** (merkiten **kaksi**-lukua);
2. **yksi tempori** enemmän, nim. **Aoristi** (useimmiten vastaten latinan temporia *perfectum historicum*);
3. **yksi modi** enemmän, nim. **Optativi** (usein vastaten latinan **konjunktivia**), jonka ohessa useampia **Imperativeja**, nim. eri imperativin muotoja presensissä, perfektissä ja aoristissa;
4. **yksi generi** enemmän, nim. *Medium* (useimmiten antaen verbille **refleksivisen** merkityksen ja siten vastaten **refleksivistä verbiä** uudemmissa kielissä);
5. useampia **Participeja** ja **Infinitivejä**, nim. **erinäinen participi** ja **erinäinen infinitivi** joka temporissa (paitsi Impf:ssä);
6. **kaksi Verbali-adjektivin** muotoa (toinen = latinan *praeteritium participii passivi*, toinen = latinan *gerundivum*).

Toiselta puolen puuttuu kreikassa muotoja, jotka vastaavat latinan **supinia** ja **gerundia**. Näitä korvaa infinitivi (**artikelin** kanssa).

Muist. Jos verbi-vartalo on niin yksinkertainen, ettei sitä muusta vartalosta voi johtaa, sanotaan sitä juureksi ja verbiä juuriverbiksi; esim. vbvrtlo λυ on juuri, λύω-verbi siis juuriverbi.

Jos päinvastoin verbi-vartalo on (suffiksin avulla) muusta vartalosta johtunut, sanotaan sitä johdetuksi vartaloksi ja verbiä johtoperäiseksi verbiksi; esim. vbvrtlo τιμα (vrtlo τι ynnä suffiksi μα) on johdettu vartalo, τιμάω-verbi siis johtoperäinen verbi.

Huom.! Juuri on enimmiten yksitavuinen, johdettu vartalo aina kaksi- tai monitavuinen.

2. Tunnuskirjaimeen katsoen verbit jakautuvat:

α) *Verba vocalia* (vokali-verbit), joitten tunnuskirjain on vokali (tai diftongi), esim. vrtlot: φιλε, βασιλευ (tunnuskirj. ε ja ευ).

β) *Verba consonantia* (konsonanti-verbit), joitten tunnuskirjain on konsonanti, esim. vrtlo: τρεπ (tunnuskirj. π).

Verba consonantia taas jakauvat seuraavasti:

a) Verba muta, joitten tunnuskirjaimena on joku *muta* (K-, P-, T-ääni), esim. vrtlot: τεκ, τρεπ, φραδ (tunnuskirj. κ, π, δ).

b) Verba liquida, joitten tunnuskirjaimena on joku *liquida* (λ, μ, ν, ρ), esim. vrtlot: στελ, τεμ, τεν, αρ (tunnuskirj. λ, μ, ν, ρ).[1]

§ 39.

Tempus-vartalo ja Tempus-tunnustin.

Verbi-vartalosta (juuresta tai johdetusta vartalosta) muodostetaan eri vartaloita erinäisille temporeille. Erinäisen temporin vartaloa sanotaan tempus-vartaloksi; sitä (tai niitä) kirjain-ääniä, joilla tempus-vartalo loppuu, sanotaan

---

[1] Verbit siis jaetaan samoin kuin toisen deklinationin substantivit, nimittäin:

1. Vokali-vartaloihin (*verba vocalia*, myöskin nimitetyt: *v. pura*).
2. Konsonanti-vartaloihin (*verba consonantia*, myöskin nimitetyt: *v. impura*).

Nämä jälkimmäiset taas:

a) muta-vartaloihin (*verba muta*);
b) liquida-vartaloihin (*verba liquida*).

tempus-tunnustimeksi; esim. vbvrtlo: κερα; futurin tempus-vartalo: κερασ; futurin tempus-tunnustin: σ.

Eri tempus-vartalot ovat seuraavat:

1. Presens-vartalo, josta muodostuu akt:n, med:n ja pass:n presens ja imperfekti;
2. Väkevä Aoristi-vartalo, josta muodostetaan akt:n ja med:n *aoristus II*;
3. Futuri-vartalo, josta muodostuu akt:n ja med:n futuri;
4. Heikko Aoristi-vartalo, josta muodostuu akt:n ja med:n *aoristus I*;
5. Perfekti-vartalo, josta muodostetaan akt:n, med:n ja pass:n perfekti ja plusqvamperfekti sekä *futurum exactum* (*fut.* III);
6. Heikko Passivi-vartalo, josta muodostuu *aoristus passivus I* ja *futurum passivum I*;
7. Väkevä Passivi-vartalo, josta muodostetaan *aoristus passivus II* ja *futurum passivum II*.

Huom.! Nämä tempus-vartalot ilmestyvät kuitenkin vaan harvoin kaikki samassa verbissä. Tavallisesti yksityisillä verbeillä on ainoastaan jompikumpi esim. aoristi- ja passivi-vartalo, niin että samasta verbistä käytetään joko Aorist. I tai Aorist. II activi, medii, passivi, mutta harvoin molempia.

§ 40.
Formationi (muodostus) ja Fleksioni (taivutus).

Kun tempus-vartalo on verbi-vartalosta muodostettu, lisätään siihen erityisiä liitteitä ja muutamissa tapauksissa se joutuu muidenkin muutosten alaiseksi, joten määrätyssä temporissa eri numerien, personain ja modien erinäiset muodot syntyvät.

Verbin taivuttaminen yksityisissä muodoissa käsittää siis kahdenlaatuisen toiminnan:

1. Formationi, s. o. tempus-vartalon muodostaminen verbi-vartalosta; ja
2. Fleksioni, s. o. yksityisten (temporin, modin, numerin, personan) muotojen johtaminen määrätystä tempus-vartalosta.

II. Formationi.

§ 41.

Presens-vartalo.

Presensin (ja imperfektin) vartalo on muutamissa verbeissä yhtäläinen kuin verbi-vartalo muuttumatonna, toisissa taas se syntyy vissien verbi-vartalon muutosten kautta.

Tämän johdosta verbit jaetaan kahteen pääsarjaan.

1. Ensimmäinen sarja.

Presens-vartalo yhtäläinen kuin verbi-vartalo muuttumatonna (laajentumaton).[1]

Tähän kuuluu:

a) kaikki *verba vocalia;*

b) useat *verba consonantia.*

Esim.:

	Vbvrtlo.	Pres.-vrtlo.	Presens.	
Vocalia	θυ	θυ	θύω	uhraan
	κελευ	κελευ	κελεύω	kehoitan
	παυ	παυ	παύω	lakkautan
Consonantia	ἀγ	ἀγ	ἄγω	vien
	ἀρχ	ἀρχ	ἄρχω	alan
	λεγ	λεγ	λέγω	sanon.

Poikkeuksia katso seuraava huom.!

2. Toinen sarja.

Presens-vartalo syntynyt verbi-vartalon muutosten kautta (laajentunut).[1]

Tämä sarja jakautuu kolmeen luokkaan:[2]

α) Pidennysluokka. Verbi-vartalo laajentunut vokalin-pidennyksen kautta: *α* *η*:ksi, *ι* (tavallisesti) *ει*:ksi, *υ* (tavallisesti) *ευ*:ksi.

Tähän kuuluu:

Useat *verba muta* (jotka siis presensissä saavat pitkän vokalin tai diftongin).

---

[1] Kun verbi-vartalo muuttumatonna myöskin on presens-vartalo, sanotaan sitä laajentumattomaksi. Kun verbi-vartalo on muutosten alainen, nimitetään sitä laajentuneeksi. Muutoksia sanotaan silloin presens-laajennuksiksi.

[2] Muista luokista, joita myös sopii tähän sarjaan lukea, puhutaan edempänä.

Esim.:

Vbvrtlo.	Pres.-vrtlo.	Presens.
λαθ (lat. *latēre*)	ληθ	λήθω, λανθάνω } olen salassa
ταϰ	τηϰ	τήϰω sulan
λιπ	λειπ	λείπω jätän
φυγ (lat. *fugĕre*)	φευγ	φεύγω pakenen.

Huom.! Tähän luokkaan luetaan myös seuraavat kuusi *verba vocalia* (alkp. *digamma*-vartaloita):

Presens.	Vbvrtlo.	Pres.-vrtlo.
νέω, uin,	νυ	νευ (νεϝ) = νε
ῥέω, virtaan,	ῥυ	ῥευ (ῥεϝ) = ῥε
θέω, juoksen,	θυ	θευ (θεϝ) = θε
χέω, valan,	χυ	χευ (χεϝ) = χε
πλέω, purjehdin,	πλυ	πλευ (πλεϝ) = πλε
πνέω, puhallan,	πνυ	πνευ (πνεϝ) = πνε.

Verbi-vartalon υ on näissä verbeissä säännöllisesti pidentynyt ευ:ksi; mutta vokalin edessä (kun vartaloa presensissä taivutetaan) ευ liukenee εϝ:ksi; ϝ taas katoaa aina kahden vokalin välistä (ks. § 24, 1, *c*); siis esim. πνυ—πνευ—πνεϝ—πνε(ϝ)ω—πνέω.

β) τ-luokka. Verbi-vartalo laajentunut τ:n siihen liittymällä.

Tähän kuuluu:

P-äänellä loppuvat *verba muta*.

Esim.:

Vbvrtlo.	Pres.-vrtlo.	Presens.
ϰοπ	ϰοπτ	ϰόπτω lyön
τυπ	τυπτ	τύπτω isken
ϰρυβ	ϰρυπτ (βτ = πτ, ks. § 7, *B*, 1.)	ϰρύπτω salaan
βαφ	βαπτ (φτ = πτ, ks. § 7, *B*, 1.)	βάπτω kastan.

Huom.! Tähän luetaan myöskin verbi τίϰτω (vrtlo τεϰ) synnytän.

γ) ϳ-luokka. Verbi-vartalo laajentunut ϳ:n (ι:n) siihen liittymällä.

Vertaa lat. { *cup-i-o* vartalosta *cup*, *cap-i-o* „ *cap*, *fug-i-o* „ *fug* } y. m.

Tähän kuuluu:

a) useat K-äänellä tai δ:lla loppuvat *verba muta*.

Huom.! γ, κ, χ + ϳ = σσ tai ττ; δ + ϳ = ζ. (Ks. Liite I.)

b) useimmat λ-, ν-, ϱ-loppuiset *verba liquida*.

Huom.! λ + ϳ = λλ; ϳ ν:n ja ϱ:n jälessä vaihtaa paikkaa (*per metathesin*) näitten kanssa ja muuttuu ι-vokaliksi (ks. Liite I).

Esim.:

	Vbvrtlo.	Pres.-vrtlo.	Presens.	
K-äänellä loppuvat vrtlot.	ταγ	ταγϳ = τασσ l. ταττ	τά(ττ/σσ)ω	järjestän
	σφαγ	σφαγϳ = σφασσ l. σφαττ	σφά(ττ/σσ)ω	teurastan
	φυλακ	φυλακϳ = φυλασσ l. φυλαττ	φῠλά(ττ/σσ)ω	vartioin
	κηρυκ	κηρυκϳ = κηρυσσ l. κηρυττ	κηρύ(ττ/σσ)ω	julistan
	ταραχ	ταραχϳ = ταρασσ l. ταραττ	ταρά(ττ/σσ)ω	häiritsen
	ὀρυχ	ὀρυχϳ = ὀρυσσ l. ὀρυττ	ὀρύ(ττ/σσ)ω	kaivan
δ-loppuiset.	ἐλπιδ	ἐλπιδϳ = ἐλπιζ	ἐλπίζω	toivon
	σχιδ	σχιδϳ = σχιζ	σχίζω	halkasen
λ-loppuiset.	ἀγγελ	ἀγγελϳ = ἀγγελλ	ἀγγέλλω	lähetän
	ἁλ	ἁλϳ (lat. *sal-io*) = ἁλλ	ἅλλομαι	hyppään
ν-loppuiset.	τεν	τενϳ (lat. *tendo*) = τειν	τείνω	ojennan
	φαν	φανϳ = φαιν	φαίνω	näytän
ϱ-loppuiset.	ἀϱ	ἀϱϳ = αἰϱ	αἴϱω	nostan
	ἀγεϱ	ἀγεϱϳ = ἀγειϱ	ἀγείϱω	kokoan.

Muistutuksia.

1. Niissä γ-vartaloisissa verbeissä, jotka osoittavat jotain ääntä (hyminää, kuminaa), tulee γj olemaan = ζ. Semmoisia ovat: κράζω huudan (vrtlo κραγ), στενάζω huokaan (vrtlo στεναγ), μαστίζω ruoskin (vrtlo μαστιγ), οἰμώζω vaikeroin (vrtlo οἰμωγ). Jos vartalo loppuu γγ:lla, katoaa toinen γ, esim. κλάζω soin (vrtlo κλαγγ), σαλπίζω soitan torvea (vrtlo σαλπιγγ).
2. *Liquida*-vartaloissa, joitten viimeisessä tavussa on ῐ tai ῠ, sulautuu tämä ῐ tai ῠ taaksepäin heitetyn ja vokaliksi muuttuneen j:n (ι:n) kanssa pitkäksi ῑ:ksi tai ῡ:ksi, esim. κρίνω erotan (vbvrtlo κρῐν, pres.-vrtlo κρινj—κριιν—κρῑν), πλύνω pesen (vbvrtlo πλῠν, pres.-vrtlo πλυνj—πλυιν—πλῡν). Samoin, kuin näissä, syntyy verbissä ὀφείλω, olen velkaa, pres.-vrtlo ὀφειλ, vbvrtlosta ὀφελ (ὀφελj—ὀφειλ); mutta vrtlosta ὀφελ muodostuu myöskin säännöllinen pres.-vrtlo ὀφελλ, josta presens ὀφέλλω lisään.
3. Muutamat μ-loppuiset *liquida*-vartalot liittävät ν:n verbi-vrtlon loppuun, esim. τέμνω, leikkaan, vbvrtlosta τεμ (pres.-vrtlo τεμν), κάμνω, teen työtä, vbvrtlosta καμ (pres.-vrtlo καμν).
4. Verbeissä καίω, poltan, κλαίω, itken, loppuu verbi-vartalo ϝ:lla (καϝ, κλαϝ) ja tähän presensissä lisätään j (καϝj, κλαϝj). j muuttuu vokaliksi, ja sitten ϝ kahden vokalin välistä katoaa. Siis pres.-vrtlo: καϝι, κλαϝι = και, κλαι. Muissa temporeissa, joissa ϝ joutuu konsonantin eteen, muuttuu ϝ υ:ksi, esim. fut. καϝσ = καυσ, κλαϝσ = κλαυσ.
5. Verbeissä κορύσσω, aseestan, ἐρέσσω, soudan, y. m., on θ- ja τ-loppuinen vbvrtlo, johon presensissä myöskin j liittyy. θj, τj = σσ; siis: vbvrtlo κορυθ, pres.-vrtlo κορυθj = κορυσσ; vbvrtlo ἐρετ, pres.-vrtlo ἐρετj = ἐρεσσ.
6. Verbissä νίζω, pesen, ilmestyy verbi-vartalona νιβ.

§ 42.

Väkevä Aoristi-vartalo (Aor. II).

Väkevän Aoristin (aor. II:n) vartalo on sama kuin verbi-vartalo (juuri).

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. II:n vrtlo.	Presens.
βαλ	βαλ	βάλλω heitän
φυγ	φυγ	φεύγω pakenen
λιπ	λιπ	λείπω jätän.

☞ Muutamissa yksitavuisissa vartaloissa, joitten vartalo-vokalina[1] on ε, tämä ε muuttuu α:ksi, jos sitä seuraa *liquida* tai sen edellä käy *muta cum liquida*. Sillä tavoin syntynyt yksinkertainen vartalo on verbin juuri.

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. II:n vrtlo. (juuri)	Presens.
τεμ	ταμ	τέμνω leikkaan
κτεν	κταν	κτείνω tapan
τρεπ	τραπ	τρέπω käännän
τερπ	ταρπ	τέρπω ilahutan.

Huom.! Aor. II ilmestyy ainoastaan semmoisissa verbeissä, joilla on laajentunut presens-vartalo (ks. § 41, nota 1), ja melkein yksinomaisesti juuriverbeissä (ks. § 38, 1, muist.).

Poikk. Muutamissa verbeissä, joilla on laajentumaton presens-vartalo, muodostuu Aor. II:n vartalo verbi-vartalon kahdistuksen (reduplikationin) kautta; esim. vbvrtlosta ἀγ Aor. II:n vrtlo ἀγαγ, ἀρ Aor. II:n vrtlo ἀραρ.

§ 43.

Futuri-vartalo.

Futurin vartalo muodostetaan siten, että verbi-vartalon loppuun liitetään joko

1. σ:—sigmatinen futuri;

tai

2. ε:—asigmatinen futuri.

I. Sigmatisen futurin muodostavat *verba vocalia* ja *muta*.

Tämän suhteen on huomattava:

a) *Verba vocalia* pidentävät σ:n edessä tunnusvokalinsa, jos se on lyhyt: ε:n η:ksi, ο:n ω:ksi, α:n η:ksi (ε:n, ι:n tai ρ:n jälkeen ᾱ:ksi), ῐ:n ῑ:ksi, ῠ:n ῡ:ksi.

[1] Vartalo-vokaliksi nimitetään tunnuskonsonantin edellä käyvää vokalia.

Esim.:

Vbvrtlo.	Fut.-vrtlo.	Presens.
βασιλευ	βασιλευσ	βασιλεύω hallitsen
λου	λουσ	λούω kylven
ποιε	ποιησ	ποιέω teen
δουλο	δουλωσ	δουλόω palvelen
βοᾰ	βοησ	βοάω huudan
ἐᾰ	ἐᾱσ	ἐάω sallin
ἰᾰ	ἰᾱσ	ἰάομαι parannan
δρᾰ	δρᾱσ	δράω teen
μηνῐ	μηνῑσ	μηνίω suutun
φῠ	φῡσ	φύω kasvatan.

Poikk. Muutamat *verba vocalia* eivät pidennä tunnusvokalia, vaikka se on lyhyt, esim. καλέω kutsun, vbvrtlo καλε, fut.-vrtlo καλεσ (*pro* καλησ); ἀρόω kynnän, vbvrtlo ἀρο, fut.-vrtlo ἀροσ (*pro* ἀρωσ).

Verbissä χράομαι, käytän, fut.-vrtlo on χρησ (*pro* χρᾱσ). Päinvastoin taas verbissä ἀκροάομαι, kuulen, fut.-vrtlo on ἀκροᾱσ (*pro* ἀκροησ).

b) *α)* K- ja P-loppuisissa *muta*-verbeissä tunnuskonsonanti sulautuu yhteen futurin σ:n kanssa: K-ääni ξ:ksi, P-ääni ψ:ksi; T-loppuisissa yksinäinen T-ääni katoaa σ:n edestä jäljettömästi, mutta νδ, ντ, νθ sijaispidennyksellä. (Ks. § 7, *B*, 6 ja 7.)

Esim.:

Vbvrtlo.	Fut.-vrtlo.	Presens.
ἀμελγ	ἀμελξ	ἀμέλγω lypsän
πλεκ	πλεξ	πλέκω punon
δεχ	δεξ	δέχομαι otan vastaan
βλαβ	βλαψ	βλάπτω vahingoitan
πεμπ	πεμψ	πέμπω lähetän
γραφ	γραψ	γράφω kirjoitan
ἐρετ	ἐρεσ	ἐρέσσω soudan
βρῑθ	βρῑσ	βρίθω olen raskas
σπενδ	σπεισ	σπένδω vuodatan uhriksi (lat. *libāre*).

β) Pidennysluokkaan kuuluvilla *muta*-verbeillä on sen ohessa pidentynyt vartalovokali futurissa (samoin kuin presensissä, ks. § 41, 2, *α*).

Esim.:

Vbvrtlo.	Fut.-vrtlo.	Pres.-vrtlo.	Presens.
κυθ	κευσ	κευθ	κεύθω salaan
στιχ	στειξ	στειχ	στείχω astun
λαθ	λησ	ληθ	λήθω } olen
			λανθάνω } salassa
λιπ	λειψ	λειπ	λείπω jätän.

Muist. Tähän luetaan myöskin nuo kuusi verbiä: νέω, ῥέω, θέω, χέω, πλέω, πνέω (ks. § 41, 2, huom.) ynnä καίω ja κλαίω (ks. § 41, 2, muist. 4).

Siis:

Vbvrtlo.	Fut.-vrtlo.	Presens.
νυ	νευσ (*pro* νεϝσ)[1]	νέω uin
ῥυ	ῥευσ (*pro* ῥεϝσ)[1]	ῥέω virtaan
θυ	θευσ (*pro* θεϝσ)[1]	θέω juoksen
χυ	χευσ (*pro* χεϝσ)[1]	χέω valan
πλυ	πλευσ (*pro* πλεϝσ)[1]	πλέω purjehdin
πνυ	πνευσ (*pro* πνεϝσ)[1]	πνέω puhallan

sekä:

καϝ	καυσ	καίω poltan
κλαϝ	κλαυσ	κλαίω itken.

II. Asigmatinen futuri syntyy *liquida*-verbeissä.[2]
Esim.:

Vbvrtlo.	Fut.-vrtlo.	Presens.
στελ	στελε	στέλλω lähetän
νεμ	νεμε	νέμω ja'an
μεν	μενε	μένω viivyn
φθερ	φθερε	φθείρω turmelen.

Poikk. Verbit κέλλω, lasken maalle, ja κύρω, satun, muodostavat kuitenkin sigmatisen futurin: vbvrtlo κελ, κυρ, fut.-vrtlo κελσ, κυρσ.

Muist. Moniaat kaksitavuiset ιδ-vartalot saavat liitteeksi sekä σ:n että ε:n (tavun -σε); esim. vbvrtlo νομιδ, fut.-vrtlo νομισε, pres. νομίζω luulen; vbvrtlo κομιδ, fut.-vrtlo κομισε, pres. κομίζω toimitan.

---

[1] ϝ konsonantin edessä muuttuu υ:ksi.

[2] Asigmatinen futuri muodostuu oikeastaan myöskin sigmatisesti; mutta kun σ liitetään *liquida*-vartaloon, lisätään samassa ε sidevokaliksi vartalon ja σ:n väliin, joten taivuttaessa σ tulee olemaan kahden vokalin välissä ja sen vuoksi katoaa (ks. § 7, *B*, 9); esim. στελ—στελεσ—στελεσ(ω)—στελε.

§ 44.

Heikko Aoristi-vartalo (Aor. I).

Heikon Aoristin (Aor. I:n) vartalo muodostuu joko

1. sigmatisesti (liite σ) ja muuten aivan samoin kuin sigmatinen futuri-vartalo; tai
2. asigmatisesti (ilman liitettä), jolloin (tunnuskirjaimen edessä oleva) vartalovokali pitenee (sijaispidennys): *α* *η*:ksi (*ε*:n, *ι*:n tai *ρ*:n jälkeen *ᾱ*:ksi), *ε* *ει*:ksi, *ῐ* *ῑ*:ksi, *ῠ* *ῡ*:ksi.

Sigmatinen Aor. I ilmestyy *vocalia-* ja *muta*-verbeissä; asigmatinen ainoastaan *liquida*-verbeissä.

Esim.:

1. *Verba vocalia* ja *muta*.

Vbvrtlo.	Aor. I:n vrtlo. (= fut.-vrtlo).	Presens.
φυτευ	*φυτευσ*	*φυτεύω* istutan
νῑκα	*νῑκησ*	*νῑκάω* voitan
δῑνε	*δῑνησ*	*δῑνέω* kierrän
ἁπ	*ἁψ*	*ἅπτομαι* kosken
ἀνακ	*ἀναξ*	*ἀνάσσω* hallitsen
θαυμαδ	*θαυμασ*	*θαυμάζω* kummastelen.

(Muita esim. ks. pres.- ja fut.-vrtloissa.)

2. *Verba liquida*.

Vbvrtlo.	Aor. I:n vrtlo.	Presens.
θαλ	*θηλ*	*θάλλω* kukoistan
σημαν	*σημην*	*σημαίνω* annan merkin
περαν	*περᾱν*	*περαίνω* päätän
περ	*πειρ*	*πείρω* lävistän
κλῐν	*κλῑν*	*κλίνω* taivutan
ἀμῠν	*ἀμῡν*	*ἀμύνω* torjun.

(Muita esim. ks. pres.- ja fut.-vrtloissa.)

Poikk. 1. Moniaat *liquida-verbit* pidentävät *α*:n *ᾱ*:ksi eikä *η*:ksi, esim. *κερδαίνω* voitan, vbvrtlo *κερδαν*, Aor. I:n vrtlo *κερδᾱν* (*pro* *κερδην*). Päinvastoin *α* pitenee *η*:ksi eikä *ᾱ*:ksi verbissä *τετραίνω* lävistän; vbvrtlo *τετραν*, Aor. I:n vrtlo *τετρην* (*pro* *τετρᾱν*).

Poikk. 2. Verbeissä *κέλλω* ja *κύρω* (ks. fut.-vrtlo) on Aor. I:n vrtlo *κελσ* ja *κυρσ* (*pro* *κειλ* ja *κῡρ*).

§ 45.

Perfekti-vartalo.

Perfekti-vartaloa muodostaissa tulee huomioon ottaa verbi-vartalon sekä alkukirjain että tunnuskirjain ja vartalo-vokalikin.

Perfekti-vartalo jakautuu kolmeen eri laatuun: 1. Yhteinen perfekti-vartalo, 2. Aktivinen perfekti-vartalo, 3. Futurum III:n vartalo.

I. Yhteinen Perfekti-vartalo.

1. Alkukirjaimen puolesta on huomattava:

A) Konsonantilla alkavissa vartaloissa kerrotaan tämä alkukonsonanti *ε*:n kanssa ja liitetään vartalon eteen (reduplikationi = kerranto). Esim. vbvrtlo *πηγ*, kerrottuna *πεπηγ* (vrt. lat. *pe-pigi*).

☞ Reduplikationi on: verbi-vartalon alkukonsonantin kertominen *ε*:n kanssa itse vartalon edessä.

Huom.! Niissä verbeissä, joitten yhdysosana on prepositioni, astuu reduplikationi prepositionin ja vartalon väliin, esim. *ἀπολυ* (prep. *ἀπό* + vbvrtlo *λυ*), kerrannollisena: *ἀπο-λε-λυ*.

Reduplikationin suhteen on huomattava:

α) Jos vartalo alkaa aspiratalla, niin tämä kerrantotavussa muuttuu vastaavaksi tenuiksi (ks. § 7, *B*, 3).

Esim.:

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo (kerrannollinen).	Presens.
φυ	*πεφυ* (*pro φεφυ*)	*φύω* kasvatan
χρι	*κεχρι* (*pro χεχρι*)	*χρίω* voitelen
θυ	*τεθυ* (*pro θεθυ*)	*θύω* uhraan.

β) Jos vartalo alkaa kahdella konsonantilla, jotka ovat *muta cum liquida*, kerrotaan ainoastaan ensimmäinen niistä *ε*:n kanssa.

Esim.:

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo (kerrannollinen).	Presens.
γραφ	*γεγραφ*	*γράφω* kirjoitan
φρικ	*πεφρικ*	*φρίσσω* kauhistun
κλαγγ	*κεκλαγγ*	*κλάζω* soin.

γ) Jos vartalo alkaa kaksoiskonsonantilla tai *ϱ*:lla tai kahdella konsonantilla, jotka eivät ole *muta cum liquida,* liitetään tavallisen reduplikationin sijaan ainoastaan *ε* vartalon eteen (*augmentum syllabicum*, ks. § 48, III, 1). Tässä tapauksessa *ϱ* kahdistuu.

Esim.:

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo (varustettu *augm. syllab*:lla).	Presens.
ζων	*ἐζων*	*ζώννυμι* vyötän
ξηϱαν	*ἐξηϱαν*	*ξηϱαίνω* kuivaan
ψευδ	*ἐψευδ*	*ψεύδω* petän
πτυχ	*ἐπτυχ*	*πτύσσω* taitan kokoon
κτιδ	*ἐκτιδ*	*κτίζω* perustan
ῥῑφ	*ἐῤῥιφ*	*ῥίπτω* nakkaan.

Muist. 1. Jos *γν* tai *γλ* on vartalon alussa, lisätään tavallisesti ainoastaan *ε* reduplikationin asemesta; esim. *γνω*, perf.-vrtlo *ἐγνω*, pres. *γιγνώσκω* opin tuntemaan.

Muist. 2. Reduplikationin sijasta muutamat verbit saavat tavun *-ει*. (Ks. säännöttömiä verbejä edemp.)

B) Vokalilla alkavissa vartaloissa tämä alkuvokali pitenee organisesti (*augmentum temporale*, ks. § 48, III, 2).

				Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo.	Presens.
α : sta	tulee	*η*,	esim.	*ἀγ*	*ἠγ*	*ἄγω* vien
ε „	„	*η*	„	*ἐϱα*	*ἠϱα*	*ἔϱαμαι* rakastan
ο „	„	*ω*	„	*ὁπλιδ*	*ὡπλιδ*	*ὁπλίζω* aseestan
ι „	„	*ῑ*	„	*ἱκ*	*ῑ̔κ*	*ἵκω*, *ἱκάνω* } tulen
ῠ „	„	*ῡ*	„	*ὑβϱιδ*	*ῡ̔βϱιδ*	*ὑβϱίζω* kohtelen ylpeästi
αι „	„	*ῃ*	„	*αἰσχυν*	*ᾐσχυν*	*αἰσχύνω* häväisen
αυ „	„	*ηυ*	„	*αὐγαδ*	*ηὐγαδ*	*αὐγάζω* valaisen
ει „	„	*ῃ*	„	*εἰκαδ*	*ᾐκαδ*	*εἰκάζω* luulen
οι „	„	*ῳ*	„	*οἰκιδ*	*ᾠκιδ*	*οἰκίζω* asutan.

Huom.! Muuttumattomina pysyvät tässä pitkät vokalit ja useimmiten diftongit *ει*, *ευ*, *αυ*.

Muist. Muutamissa verbeissä, jotka alkavat *α*:lla, *ο*:lla, *ε*:lla, ilmestyy, samalla kuin nämä vokalit pitenevät, myöskin reduplikationi (Attikan reduplikationi), jolloin alkuvokali

seuraavan konsonantin kanssa kerrotaan pidentyneen vokalin edessä.

Esim.:

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo (Attikan redupl:lla).	Presens.
ἀλιφ	ἀληλιφ	ἀλείφω voitelen
ὀδ	ὀδωδ	ὄζω lemuan
ἐγερ	ἐγηγερ	ἐγείρω herätän.

2. Tunnuskirjaimen suhteen on huomattava:

A) Vokali-verbeissä tunnuskirjain pitenee, jos se on lyhyt (samoin kuin sigmat:ssa fut:ssa ja Aor. I:ssa).

Esim.:

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo.	Presens.
φιλε	πεφιλη	φιλέω rakastan
μισθο	μεμισθω	μισθόω palkkaan
τῑμα	τετῑμη	τῑμάω kunnioitan
πειρα	πεπειρᾱ	πειράω koetan.

Poikk. Ne muutamat vokali-verbit, jotka sigmat:ssa fut:ssa (ja Aor. I:ssa) eivät pidennä tunnusvokaliansa (ks. § 43, I, *a*, poikk.), säilyttävät sen lyhyenä myöskin perfekti-vartalossa; esim. τελέω täytän, fut.-vrtlo τελεσ, perf.-vrtlo τετελε; σπάω vedän, fut.-vrtlo σπᾰσ, perf.-vrtlo ἐσπᾰ. Verbissä δέω, sidon, perf.-vrtlo on δεδε (vaikka fut:n ja Aor. I:n vrtlo on δησ).

B) Useissa liqvida-verbeissä tapahtuu metathesis, s. o. *liquida* vaihtaa paikkaa edellisen vokalin kanssa (ks. § 7, *A*, 5), joka sitten pitenee (nk. vokali-verbeissä). — Jos metathesia ei tapahdu, pysyy tunnuskonsonanti liqvida-verbeissä muuttumatonna.

Esim.:

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo (*per metathesin*).	Presens.
βαλ	βεβλη (*pro* βεβαλ)	βάλλω heitän
καμ	κεκμη (*pro* κεκαμ)	κάμνω teen työtä
θαν	τεθνη (*pro* τεθαν)	θνήσκω kuolen
θορ	τεθρω (*pro* τεθορ)	θρώσκω juoksen.
	(Ilman metathesia):	
ἀγγελ	ἠγγελ	ἀγγέλλω lähetän
τιλ	τετιλ	τίλλω ny'in.

3. Vartalo-vokalin suhteen on huomattava:

A) Useimmat pidennysluokkaan kuuluvat verbit (ks. § 41, 2, *α*) pidentävät vartalo-vokalinsa samalla tapaa kuin presensissä (ja fut:ssa sekä Aor. I:ssa).

Esim.:

Vbvrtlo.	Pres.-vrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo.	Presens.
λιπ	λειπ	λελειπ	λείπω jätän
φυγ	φευγ	πεφευγ	φεύγω pakenen
πλυ	πλεϝ	πεπλευ	πλέω purjehdin.

B) Yksitavuisissa λ-, ν-, ρ-vartaloissa, joiden vartalo-vokali on ε, tämä ε muuttuu α:ksi (vrt. Aor. II).

Esim.:

Vbvrtlo.	Yht. perf.-vrtlo.	Presens.
στελ	ἐσταλ	στέλλω lähetän
τεν	τεταν	τείνω venytän
φθερ	ἐφθαρ	φθείρω turmelen.

Muist. Samoin muuttuu vartalo-vokali ε α:ksi verbeissä: τρέφω elätän, τρέπω käännän, στρέφω väännän; yht. perf.-vrtlot: τετραφ, τετραπ, ἐστραφ.

II. Aktivinen perfekti-vartalo.
(Perf. I:n ja II:n vartalo.)

Aktivisen perfekti-vartalon muodostamisessa on, paitsi mitä edellisessä on sanottu, lisäksi erittäin huomattava:

A) Kaikkiin vokali-verbeihin, useimpiin T-äänellä loppuviin muta-verbeihin sekä useaan liqvida-verbiin liitetään yhteisen perfekti-vartalon loppuun -κ (*perfectum* ja *plusquamperfectum* I). T-ääni perfektin κ:n edestä katoaa; ν enimmiten katoaa tai muuttuu γ:ksi (jos ei *metathesia* tapahdu).

Esim.:

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo.	Perf. I:n vrtlo.	Presens.
παιδευ	πεπαιδευ	πεπαιδευκ	παιδεύω kasvatan
κοιμα	κεκοιμη	κεκοιμηκ	κοιμάω asetan levolle
δουλο	δεδουλω	δεδουλωκ	δουλόω teen orjaksi
κομιδ	κεκομιδ	κεκομικ	κομίζω pidän huolta
πιθ	πεπειθ	πεπεικ	πείθω taivutan
ἀγγελ	ἠγγελ	ἠγγελκ	ἀγγέλλω lähetän

στελ	ἐσταλ	ἐσταλκ	στέλλω lähetän
κρῖν	κεκρῖν	κεκρῖκ	κρίνω tutkin
τεν	τετα(ν)	τετακ	τείνω venytän
φαν	πεφαν	πεφαγκ	φαίνω näytän.

B) K- ja P-äänellä loppuviin muta-verbeihin sekä muutamiin T-äänellä loppuviin ynnä moniaihin liqvida-verbeihin ei liitetä κ:aa, mutta sen sijasta vartalovokali usein muuttuu: α η:ksi (ε:n, ι:n, ρ:n perässä ᾱ:ksi), ε ο:ksi, ει οι:ksi (*perfectum* ja *plusquamperfectum* II).

Huom.! Perf. II:n vartalo muodostuu ainoastaan konsonantisista juuriverbeistä (vrt. aor. II).

Esim.:

Vbvrtlo (juuri).	Yhtein. perf.-vrtlo.	Perf. II:n vrtlo.	Presens.
πλαγ	πεπλαγ } πεπληγ }	πεπληγ	πλήσσω lyön
κρᾰγ	κεκραγ	κεκρᾱγ	κράζω huudan
πεμπ	πεπεμπ	(π) πεπομφ	πέμπω lähetän
κλεπ } κλαπ }	κεκλεπ } κεκλαπ }	(π) κεκλοφ	κλέπτω varastan
τρεφ	τετραφ	τετροφ	τρέφω elätän
στρεφ	ἐστραφ	ἐστροφ	στρέφω väännän
λιπ	λελειπ	λελοιπ	λείπω jätän
πιθ	πεπειθ	πεποιθ	πείθω taivutan
φαν	πεφαν	πεφην	φαίνω näytän.

Muist. 1. φ- ja χ-loppuisten verbien aktivin perf:iä pidetään milloin perf. I:na, milloin perf. II:na.

Muist. 2. γ-, κ-, β-, π-loppuisissa muta-verbeissä nämä konsonantit joskus muuttuvat vastaaviksi aspiratoiksi (χ, φ), jolloin vartalo-vokali tavallisemmin säilyy muuttumatonna.

Esim.:

Vbvrtlo.	Perf. II:n vrtlo.	Presens.
ταγ	τεταχ	τάσσω järjestän
φυλακ	πεφυλαχ	φυλάσσω vartioin
βλαβ	βεβλαφ	βλάπτω vahingoitan
κοπ	κεκοφ	κόπτω lyön.

Muist. 3. Moniailla näistä verbeistä on kaksinkertainen perf. II:n vartalo, joista toisen tempus-tunnustin on aspireerattu,

toisen ei ole. Edellisessä tapauksessa verbillä on transitivinen, jälkimmäisessä intransitivinen merkitys. Esim. verbi πράσσω teen, vbvrtlo πρāγ, perf. II:n vrtlo πεπρāχ ja πεπρāγ. πέπρāχα merkitsee: olen tehnyt; πέπρāγα merkitsee: olen (jossakin tilassa).

III. Futurum III:n vartalo.

Futurum III:n (exactumin) vartalo muodostetaan yhteisestä perfekti-vartalosta σ:n (futurin tempustunnustimen) siihen liittymällä. σ:n edessä tapahtuvat tavalliset konsonantin-muutokset: P-ääni + σ = ψ, K-ääni + σ = ξ, T-ääni σ:n edestä katoaa.

Huom.! *Fut.* III ei ilmesty liqvida-verbeissä.

Esim.:

Vbvrtlo.	Yht. perf.-vrtlo.	Fut. III:n vrtlo.	Presens.
βουλευ	βεβουλευ	βεβουλευσ	βουλεύω neuvon
λυπε	λελυπη	λελυπησ	λυπέω loukkaan
δηλο	δεδηλω	δεδηλωσ	δηλόω osoitan
τυπ	τετυφ	τετυψ	τύπτω lyön
ὀρεγ	ὀρωρεγ	ὀρωρεξ	ὀρέγω ojennan
ἁρπαδ	ἡρπαδ	ἡρπασ	ἁρπάζω ryöstän.

(Muita esim. ks. yht. perf.-vrtlossa.)

§ 46.

Heikko Passivi-vartalo.

Heikko Passivi-vartalo jakautuu kahteen laatuun: *Aoristus passivus I*:n vartalo; ja *Futurum passivum I*:n vartalo..

I. Aoristus passivus I:n vartalo.

Aoristus passivus I:n vartalo muodostuu verbi-vartalosta θε-tavun liittymällä vartalon loppuun.

Tässä on huomattava:

1. Kaksi- ja monitavuisissa vokali-vartaloissa lyhyt tunnusvokali pitenee θε-tavun edessä (nk. sigmat:ssa fut:ssa, aor. I:ssa ja perf.-vrtlossa).

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. I:n vrtlo.	Presens.
θηρευ	θηρευθε	θηρεύω metsästän
κωλῠ	κωλῡθε	κωλύω estän
τολμᾰ	τολμηθε	τολμάω uskallan
ἀριθμε	ἀριθμηθε	ἀριθμέω lasken

χρυσο	χρυσωθε	χρυσόω kultaan
πειρᾰ	πειρᾰθε	πειράω koetan.

Muist. Ne muutamat vokali-verbit, jotka fut:ssa, aor. I:ssa ja perf.-vrtlossa eivät pidennä tunnusvokaliansa (ks. § 43, I, *a*, poikk.), säilyttävät sen lyhyenä myöskin tässä passivi-vartalossa, mutta asettavat tavallisesti σ:n θε-tavun eteen.

Moniaat semmoisetkin verbit, joilla on pitkä tunnusvokali, asettavat σ:n θε-tavun eteen.

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. I:n vrtlo.	Presens.
τελε	τελεσθε	τελέω täytän
γελᾰ	γελασθε	γελάω nauran
δρᾰ	δρασθε	δράω teen
κλᾰ	κλασθε	κλάω murran
σπᾰ	σπασθε	σπάω vedän
κελευ	κελευσθε	κελεύω käsken
ἀκου	ἀκουσθε	ἀκούω kuulen
λευ	λευσθε	λεύω kivitän.

2. Muta-verbeissä tunnuskonsonantit γ, κ, β, π muuttuvat θε-tavun edessä vastaaviksi aspiratoiksi (χ, φ), mutta δ, τ, θ muuttuvat σ:ksi (ks. § 7, *B*, 1 ja 4).

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. I:n vrtlo.	Presens.
λεγ	λεχθε	λέγω sanon
φυλακ	φυλαχθε	φυλάσσω vartioin
τριβ	τριφθε	τρίβω hivutan
ῥαπ	ῥαφθε	ῥάπτω ompelen
ἐρειδ	ἐρεισθε	ἐρείδω tuen
φραδ	φρασθε	φράζω sanon
νομιδ	νομισθε	νομίζω luulen.

Muist. Verbissä σώζω, pelastan, aor. pass. I:n vrtlo on σωθε, muodostunut lyhennetystä vbvrtlosta σω.

3. Pidennysluokkaan kuuluvat verbit (ks. § 41, 2, *α*) pidentävät vartalo-vokalinsa (nk. pres.-, fut.-, aor. I:n ja perf.-vrtloissa).

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. I:n vrtlo.	Presens.
λιπ	λειφθε	λείπω jätän
πιθ	πεισθε	πείθω taivutan.

4. Muutamissa liqvida-verbeissä tapahtuu metathesis (nk. perf.-vrtlossa).

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. I:n vrtlo.	Presens.
βαλ	βληθε	βάλλω heitän
καμ	κμηθε	κάμνω teen työtä
τεμ	τμηθε	τέμνω leikkaan.

Muist. Useimmat ν-loppuiset *liquida*-verbit kadottavat tämän ν:n θε-tavun edestä (nk. perf. I:n vrtlossa κ:n edestä). Esim. κρίνω, tuomitsen, κλίνω, taivutan, saavat aor. pass. I:ssa vartalot: κριθε, κλιθε. Verbi τείνω, venytän, saapi aor. pass. I:ssa vrtlon ταθε (vrt. perf.-vrtloa τετα).

II. Futurum passivum I:n vartalo.

Futurum passivum I:n vartalo muodostuu *Aoristus passivus I*:n vartalosta siten, että σ (futurin tempus-tunnustin) siihen liittyy ja ε σ:n edessä pitenee η:ksi.

Verbi-vartaloon lisätty liite kuuluu siis kokonaisena: -θησ.

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. I:n vrtlo.	Fut. pass. I:n vrtlo.	Presens.
κοιμα	κοιμηθε	κοιμηθησ	κοιμάομαι makaan
ὁρμα	ὁρμηθε	ὁρμηθησ	ὁρμάομαι riennän
φοβε	φοβηθε	φοβηθησ	φοβέομαι pelkään.

(Muita esim. ks. Aor. pass. I:ssa).

§ 47.

Väkevä Passivi-vartalo.

Väkevä Passivi-vartalo jakautuu kahteen laatuun: *Aoristus passivus II*:n vartalo; ja *Futurum passivum II*:n vartalo.

I. Aoristus passivus II:n vartalo.

Aoristus passivus II:n vartalo muodostuu verbi-vartalosta (useimmiten juuresta) ε:n liittymällä vartalon loppuun.

Tämän suhteen on huomattava:

1. Väkevä passivi-vartalo ei ilmesty vokali-verbeissä, mutta voi, vastahakaan muita *secunda*-temporeita, ilmestyä myöskin johtoperäisissä verbeissä.

2. Yksitavuisissa vartaloissa, joitten vartalo-vokalina on ε, tämä ε muuttuu α:ksi, muta-verbeissä useimmiten, liqvida-verbeissä aina (vrt. väkevä aor.-vartalo, § 42).

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. II:n vrtlo.	Presens.
κλεπ	κλαπε	κλέπτω varastan
τρεφ	τραφε	τρέφω elätän
στελ	σταλε	στέλλω lähetän
σπερ	σπαρε	σπείρω kylvän.

II. Futurum passivum II:n vartalo.

Futurum passivum II:n vartalo muodostuu *Aoristus passivus II*:n vartalosta siten, että σ (futurin tempus-tunnustin) siihen liittyy ja ε σ:n edessä pitenee η:ksi.

Verbi-vartaloon (juureen) lisätty liite kuuluu siis kokonaisena: -ησ.

Esim.:

Vbvrtlo.	Aor. pass. II:n vrtlo.	Fut. pass. II:n vrtlo.	Presens.
στρεφ	στραφε	στραφησ	στρέφω väännän
τρεπ	τραπε	τραπησ	τρέπω käännän
φθερ	φθαρε	φθαρησ	φθείρω turmelen
φαν	φανε	φανησ	φαίνομαι näyn.

Huom.! Väkevässä passivi-vartalossa ilmestyy aina verbin puhdas (laajentumaton) vartalo, esim. ῥέω (vrtlo ῥυ), väkevä pass.-vrtlo ῥυε.

Esimerkkejä
Verbi- ja Tempus-vartaloista.

Vbvrtlo (juuri).	Väkevä aor.-vrtlo.	Pres.-vrtlo.	Futuri-vrtlo.	Heikko aor.-vrtlo.	Yhteinen perf.-vrtlo.	Aktivin. (perf. II:n) vrtlo.	Aktivin. (perf. I:n) vrtlo.
(ϝ)ᾰγ	—	ἀγ	ἀξ	ἀξ	ἐ(ϝ)αγ	ἐᾱγ	—
ἀγ	ἀγαγ	ἀγ	ἀξ	ἀξ	ἠγ	ἠχ	—
παγ	παγ	πηγ	πηξ	πηξ	πεπηγ	πεπηγ	—
ῥαγ	ῥαγ	ῥηγ	ῥηξ	ῥηξ	ἐῤῥηγ	{ ἐῤῥηχ / ἐῤῥωγ }	
ταγ	ταγ	ταττ	ταξ	ταξ	τεταγ	τεταχ	—

πλαγ	πλαγ	πληττ	πληξ	πληξ	πεπληγ	πεπληγ	—
πραγ	—	πραττ	πραξ	πραξ	πεπρᾰγ	πεπρᾱγ πεπρᾱχ	
κραγ	—	κραζ	κραξ	κραξ	κεκρᾰγ	κεκρᾱγ	—
κλαγγ	κλαγ(γ)	κλαζ	κλαγξ	κλαγξ	κεκλαγ(γ)	κεκλαγγ κεκληγ	
τμαγ	τμαγ	τμηγ	τμηξ	τμηξ	—	—	—
λεγ	—	λεγ	λεξ	λεξ	εἴλεγ[1]	εἴλοχ	—
οἰγ	—	οἰγ	οἰξ	οἰξ	ἐῳγ	ἐῳγ ἐῳχ	
φυγ	φυγ	φευγ	φευξ	φευξ	πεφευγ πεφυγ	πεφευγ	—
τακ	—	τηκ	τηξ	τηξ	τετηκ	τετηκ	—
πτακ	πτακ	πτησσ	πτηξ	πτηξ	πεπτηκ	πεπτηκ πεπτηχ	
δακ	δακ	(δακν)	δηξ	δηξ	δεδηκ	δεδηχ (δεδᾰκ)	
τεκ	τεκ	(τικτ)	τεξ	τεξ	τετεκ	τετοκ	—
πλεκ	—	πλεκ	πλεξ	πλεξ	πεπλεκ	—	—
φρακ	—	φρασσ	φραξ	φραξ	πεφρακ	—	—
φρῑκ	—	φρισσ	φριξ	φριξ	πεφρῑκ	πεφρῑκ	—
διδαχ	—	—	διδαξ	διδαξ	δεδιδαχ	δεδιδαχ	—
ὀρυχ	—	ὀρυσσ	ὀρυξ	ὀρυξ	ὀρωρυχ	ὀρωρυχ	—
τυχ	τυχ	τευχ	τευξ	τευξ	τετευχ τετυχ	τετευχ	τευχηκ
βαλ	βαλ	βαλλ	βαλε	—	βεβλη	—	βεβληκ
θαλ	θαλ	θαλλ	—	—	τεθαλ	τεθηλ	—
ὀλ	ὀλ	—	ὀλε	—	ὀλωλ	ὀλωλ	(ὀλωλεκ)
μολ	μολ	(βλω)	μολε	—	μεμβλω	—	μεμβλωκ
σφαλ	σφαλ	σφαλλ	σφαλε	σφηλ	ἐσφαλ	—	—
στελ	σταλ	στελλ	στελε	στειλ	ἐσταλ	[ἐστολ]	ἐσταλκ
καμ	καμ	καμν	καμε	—	κεκμη	—	κεκμηκ
τεμ	ταμ	τεμν	τεμε	—	τετμη	—	τετμηκ
θαν	θαν	(θνη)	θανε	—	τεθνη	—	τεθνηκ
χαν	χαν	χαιν	χανε	χην	κεχαν	κεχην	κεχαγκ
φαν	φαν	φαιν	φανε	φην	πεφαν	πεφην	πεφαγκ
μαν	—	μαιν	μανε	—	μεμαν	μεμην	—
τεν	ταν	τειν	τενε	τειν	τεταν	—	τετακ
κτεν	κταν	κτειν	κτενε	κτειν	ἐκταν	ἐκτον	ἐκτακ
μεν	—	μεν	μενε	μειν	(μεμενη)	—	(μεμενηκ)
κλῐν	—	κλῑν	κλῐνε	κλῑν	κεκλῐν	—	(κεκλῐκ)
κρῐν	—	κρῑν	κρῐνε	κρῑν	κεκρῐν	—	κεκρῐκ
τῐν	—	τῑν	—	—	τετῐν	—	τετῑκ
πλυν	—	πλῡν	πλυνε	πλῡν	πεπλυν	—	πεπλυκ

[1] Huomaa säännötöntä reduplikationia.

ἀ(ε)ρ	—	αἰρ	ἀρε	ἡρ	ἡρ	—	ἡρκ
σαρ	—	σαιρ	σαρε	—	—	σεσηρ	—
δερ	δαρ	δερ	δερε	δειρ	δεδαρ	δεδορ	δεδαρκ
φθερ	φθαρ	φθειρ	φθερε	φθειρ	ἐφθαρ	ἐφθορ	ἐφθαρκ
σπερ	σπαρ	σπειρ	σπερε	σπειρ	ἐσπαρ	ἐσπορ	ἐσπαρκ
κερ	—	κειρ	κερε	κειρ	κεκαρ	—	—
λαβ	λαβ	—	ληψ	—	εἰληβ	εἰληφ	—
βλαβ	βλαβ	βλαπτ	βλαψ	βλαψ	βεβλαβ	βεβλαφ	—
κρυβ	κρυβ	κρυπτ	κρυψ	κρυψ	κεκρυβ	—	—
κλεπ	κλαπ	κλεπτ	κλεψ	κλεψ	κεκλεπ	κεκλοφ	—
τρεπ	τραπ	τρεπ	τρεψ	τρεψ	{τετρεπ τετραπ	τετροφ	—
πεμπ	—	πεμπ	πεμψ	πεμψ	πεπεμπ	πεπομφ	—
ῥαπ	—	ῥαπτ	ῥαψ	ῥαψ	ἐῤῥαπ	ἐῤῥαφ	—
λιπ	λιπ	λειπ	λειψ	λειψ	λελειπ	λελοιπ	—
τυπ	τυπ	τυπτ	τυψ	τυψ	τετυπ	τετυφ	—
κοπ	κοπ	κοπτ	κοψ	κοψ	κεκοπ	κεκοφ	—
λαπ.	—	λαπτ	λαψ	λαψ	λελαπ	λελαφ	—
σαπ	σαπ	σηπ	—	—	σεσηπ	σεσηπ	—
θαπ(φ)	(θαφ)	(θηπ)	—	—	τεθηπ	τεθηπ	—
σκαφ	—	σκαπτ	σκαψ	σκαψ	ἐσκαφ	ἐσκαφ	—
βαφ	βαφ	βαπτ	βαψ	βαψ	βεβαφ	—	—
κῡφ	κυφ	κυπτ	κυψ	κυψ	κεκυφ	κεκῡφ	—
γραφ	γραφ	γραφ	γραψ	γραψ	γεγραφ	γεγραφ	—
θαφ	θαφ	θαπτ	θαψ	θαψ	τεταφ	τεταφ	—
φραδ	φραδ	φραζ	φρασ	φρασ	πεφραδ	—	πεφρακ
σπενδ	—	σπενδ	σπεισ	σπεισ	ἐσπενδ	—	ἐσπεικ
πενθ	—	—	πεισ	—	πεπενθ	πεπονθ	—
πιθ	πιθ	πειθ	πεισ	πεισ	πεπειθ	πεποιθ	πεπεικ
βριθ	—	βριθ	—	—	βεβρῑθ	βεβρῑθ	—
λαθ	λαθ	—	λησ	—	λεληθ	λεληθ	—

III. Fleksioni.

Johdatus.

§ 48.

Fleksioni-vokalit, Fleksioni-päätteet, Augmenti.

Tempus-vartaloa taivuttaessa numereissa, modeissa ja nominali-modeissa on huomioon otettava seuraavat kolme liitettä eli n. k. fleksioni-välinettä, nimittäin:

Fleksioni-vokali, fleksioni-pääte ja augmenti.

I. **Fleksioni-vokali** on suorastaan tempusvartalon loppuun lisätty liite (useimmissa verbeissä ja useimmissa — ei kaikissa — muodoissa).

Fleksioni-vokalit ovat:

			Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.	Infinitivi.	Participi.
Kaikki Presensit, Imperfektit ja Futurit sekä Aktivin ja Mediumin Aoristus II.	Sing.	1.	ο	ω	οι			
		2.	ε	η	οι	ε		
		3.	ε	η	οι	ε		
	Dual.	1.	ο	ω	οι			
		2.	ε	η	οι	ε	ε	ο
		3.	ε	η	οι	ε		
	Plur.	1.	ο	ω	οι			
		2.	ε	η	οι	ε		
		3.	ο	ω	οι	ε (ο)		
Aktivin ja Mediumin Aoristus I.	Sing.	1.	α	ω	αι			
		2.	α	η	αι	α (act. ο)		
		3.	ε	η	αι	α		
	Dual.	1.	α	ω	αι			
		2.	α	η	αι	α	α	α
		3.	α	η	αι	α		
	Plur.	1.	α	ω	αι			
		2.	α	η	αι	α		
		3.	α	ω	αι	α		
Aktivin Perf. I ja II.	Sing.	1.	α	ω	οι			
		2.	α	η	οι	ε		
		3.	ε	η	οι	ε		
	Dual.	1.	α	ω	οι			
		2.	α	η	οι	ε	ε	ο
		3.	α	η	οι	ε		
	Plur.	1.	α	ω	οι			
		2.	α	η	οι	ε		
		3.	α	ω	οι	ε (ο)		

			Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.	Infinitivi.	Participi.
Aktivin Plusquamperf. I ja II.	Sing.	1.	ει					
		2.	ει					
		3.	ει					
	Dual.	1.	ει					
		2.	ει					
		3.	ει					
	Plur.	1.	ει					
		2.	ει					
		3.	ει (ε)					
Passivin Aor. I ja II.	Sing.	1.		ω	ιη			
		2.		η	ιη			
		3.		η	ιη			
	Dual.	1.		ω	ιη			
		2.		η	ιη			
		3.		η	ιη			
	Plur.	1.		ω	ιη			
		2.		η	ιη			
		3.		ω	ιη			

Huom.! *Perf.* ja *plusquampf. medii* (ja *passivi*) ovat kaikissa modeissa fleksioni-vokalia vailla. *Aor.I* ja *II passivi* saavat fleksioni-vokalin ainoastaan konjunktivissa ja optativissa.

Muistutuksia.

1. Koko optativin tunnusmerkki on ι, jonka kanssa indikativin fleksioni-vokalit ο ja α muodostavat diftongin (οι, αι). Passivin aoristin optativissa η asetetaan ι:n ja päätteen väliin (ιη).
2. Koko Konjunktivi puolestaan tunnetaan ω:sta ja η:sta.
3. Aktivin ja mediumin aor. I:n tunnusmerkki on α fleksioni-vokalina, joka α ilmestyy kaikissa modeissa, paitsi konjunktivissa.

II. Fleksioni-pääte on sellainen liite, joka lähinnä seuraa fleksioni-vokalia tai, fleksioni-vokalin puuttu-

essa, suorastaan lisätään tempus-vartalon loppuun.

Fleksioni-päätteet[1] ovat:

	Aktivi			Medium ja Passivi		
	Päätemporein Indikativi sekä kaikkein temporein Konjunktivi.	Historiallisten Temporein Indikativi sekä kaikkein temporein Optativi.	Imperativi.	Päätemporein Indikativi sekä kaikkein temporein Konjunktivi.	Historiallisten Temporein Indikativi sekä kaikkein temporein Optativi.	Imperativi.
Sing. 1.	puuttuu (fleks.-vok. pitenee).	ν (optat. -μι)	—	μαι	μην	—
2.	ις	ς	puuttuu	σαι (αι)	σο (ο)	σο (ο)
3.	ι	puuttuu	τω	ται	το	σθω
Dual. 1.	μεν	μεν	—	μεθον	μεθον	—
2.	τον	τον	τον	σθον	σθον	σθον
3.	τον	την	των	σθον	σθην	σθων
Plur. 1.	μεν	μεν	—	μεθα	μεθα	—
2.	τε	τε	τε	σθε	σθε	σθε
3.	νσι	ν (optat. εν)	τωσαν / ντων	νται	ντο	σθωσαν / σθων
	Infinitivi: ιν (εν). Participi: ντ.			Infinitivi: σθαι. Participi: μενος, η, ον.		

[1] Fleksioni-päätteet aktivin päätemporein singularissa olivat alkuperäisesti: 1 pers. μι, 2 pers. σι, 3 pers. τι, jotka ovat katsottavat verbiin liitetyiksi personali-pronominein vartaloiksi (ks. § 34, I, muist. 1): μι = με, σι = σε, τι = το (artikelin vartalo). Fleksioni-pääte samain temporein plur:n 3 personassa on oik. ντι, mutta τ ι:n edessä muuttuu σ:ksi (ks. Liite I), siis νσι. Nämät fleksionipäätteet löytyvät vielä 2:sen konjugationin verbeissä (ks. edemp.), nk. näkyy seuraavasta kaavasta:

	Singulari.	Duali.	Plurali.
1 pers.	εἰ—μί olen	ἐσ—μέν	ἐσ—μέν
	ἐσ—σί (homer.)	ἐσ—τόν	ἐσ—τέ
	ἐσ—τί	ἐσ—τόν	εἰ—σί (ντι = νσι = σι).

Muistutuksia.

a) Aktivi.

1. Indikativin presensin ja futurin sing:n 1:ssä personassa fleksioni-vokali organisesti pitenee (ω:ksi).
2. Pluralin 3:ssa personassa indikativin päätemporeissa ν:n katoaminen σ:n edestä vaikuttaa fleksioni-vokalin sijaispidennystä (ο ου:ksi, ᾰ perf:ssä ᾱ:ksi).
3. Konjunktivin sing:n 2:ssa ja 3:ssa personassa ι muodostaa edellä käyvän fleksioni-vokalin η:n kanssa epäperäisen diftongin (ῃς ja ῃ). (Vrt. sing:n dativia vokalisessa dekl:ssa).
4. Imperativin pluralin 3:ssa personassa ilmestyy kaksinkertainen pääte: -τωσαν, jonka edellä käy fleksioni-vokali ε, ja -ντων, jonka edessä on fleksioni-vokali ο (paitsi Aor. I:ssa, jossa kummankin päätteen edellä käy α).

b) Passivi.

Singularin 2:sen personan päätteistä, σαι ja σο, katoaa σ (elideerataan, koska se joutuu kahden vokalin väliin), jonka jälkeen vokalit supistuvat (paitsi opt:ssa): εαι ῃ:ksi (tai ει:ksi), ηαι ῃ:ksi, εο ου:ksi, αο ω:ksi.

Poikkeuksia.

a) Aktivi.

1. Aktivin Optativilla on kaikissa temporeissa sing:n 1:n personan päätteenä μι; plur:n 3:een p:aan asetetaan ε päätteen eteen (εν-loppuinen).
2. Aktivin aor. I on indikativin sing. 1:ssä p:ssa päätettä vailla, saa imperativin sing:n 2:ssa p:ssa päätteen ν (jonka edellä käy fleksioni-vokali ο) ja infinitivissä päätteen ι.

b) Medium.

Mediumin aor. I saa imperativin sing:n 2:ssa p:ssa päätteeksi ι:n.

Historiallisten temporein alkuperäiset päätteet olivat: sing. 1 pers. -μ (lat. *era-m*), joka μ on muuttunut ν:ksi (ks. § 7, *B*, 11); sing. 3 pers. -τ (lat. *era-t*), jonka τ:n täytyi kadota (ks. § 7, *B*, 11); plur. 3 pers. -ντ (lat. *era-nt*), mutta τ:n täytyi kadota (ks. § 7, *B*, 11).

c) Passivi.

Passivin molemmissa aoristeissa on aktiviset fleksioni-päätteet (jotka muissa modeissa, paitsi konj:ssa ja opt:ssa, liitetään tempus-vartaloon ilman fleksioni-vokalia).

Huomattakoon sen ohessa näitten aoristein suhteen:

1. Indikativissa ja Optativissa on plur:n 3:n p:n päätteenä -σαν. Optativin sing:n 1:n p:n pääte on -ν.
2. Imperativin sing:n 2:n p:n pääte on -θι, jossa θ:n kuitenkin täytyy muuttua τ:ksi, kun edellinen tavu alkaa θ:lla (§ 7, *B*, 3). Plur:n 3:ssa p:ssa tempus-tunnustimen vokali (ε) on ντων-päätteen edessä pitenemätön.
3. Infinitivin pääte on ναι.[1]

Huom.! Passivin aoristeissa ilmestyy monenkaltaista yhtäläisyyttä μι-verbien kanssa: tempus-vartalon loppuvokalin piteneminen, fleksioni-vokalein puute, eräät fleksioni-päätteet j. n. e. (Ks. 2:nen konjugationi.) Tämä tempus-sarja on niin muodoin katsottava jonkinmoiseksi molempain konjugationein välittäjäksi.

III. Augmenti (*augmentum*, lisäys) on tempus-vartalon eteen lisätty liite indikativin historiallisissa temporeissa. Augmenti on kahta laatua:

1. *Augmentum syllabicum*,[1] ε:n liittyminen sellaisten vartalojen eteen, jotka alkavat konsonantilla. (Vrt. § 45, I, *A*, γ.)

2. *Augmentum temporale*,[2] alkuvokalin organinen pidennys sellaisissa vartaloissa, jotka alkavat vokalilla. (Vrt. § 45, I, *B*.)

Muist. Augmenti ilmestyy myöskin perfektissä reduplikationin asemesta (ks. § 45, I, *A*, γ, ja *B*).

Huom.! Niissä verbeissä, joitten yhdysosana on joku prepositioni, augmenti, (samoin kuin reduplikationi, ks. § 45, I, *A*,

---

[1] Nimitys „*syllabicum*" tulee sanasta *syllaba*, tavu, koska eteen liitetty ε lisää vartaloon yhden tavun.

[2] Nimitys „*temporale*" tulee sanasta *tempus*, aika, koska vartalon qvantiteti (ajan määrä) lisäytyy alkuvokalin pidennyksen kautta.

huom.), astuu prepositionin ja vartalon väliin. Esim. verbi εἰσ-φέρω (prep. εἰς + φέρω), impf. εἰσ-έ-φερον; εἰσάγω (prep. εἰς + ἄγω), impf. εἰσ-ῆ-γον.

Poikkeuksista augmentin käyttämisessä puhutaan edempänä.

§ 49.
Aksenti.
Yleisiä aksenti-sääntöjä verbeille.

1. Verbein aksenti on niin kaukana lopputavusta, kuin mahdollista, ei kuitenkaan augmentia ja reduplikationia ta'ampana.
2. Loppudiftongi αι on aksentin paikan suhteen lyhyt, paitsi optativissa.

Poikkeukset nähdään edempänä eri temporeissa.

Huom.! Participeissa (koskapa ne oik. ovat nominalimuotoja) aksenti on samalla tavalla kuin sing:n nominativissa *masculini generis*, kun vaan yleiset aksenti-säännöt sen sallivat. (Vrt. § 8, 4.)

§ 50.
Verbein jako konjugationeihin.

Konjugationeja (samoin kuin deklinationeja) on kaksi:

1. Ensimmäinen konjugationi (ω-konjugationi[1]) käsittää ne verbit, jotka aktivin ja mediumin indikativin presensissä, imperfektissä ja aoristus II:ssa (ynnä monessa muussakin muodossa) saavat fleksioni-vokalin.

   Semmoisia ovat useimmat verbit.
2. Toinen konjugationi (μι-konjugationi[2]) käsittää ne verbit, jotka aktivin ja mediumin indikativin presensissä, imperfektissä ja aoristus II:ssa eivät saa fleksioni-vokalia.

   Semmoisia ovat vaan harvat verbit.

---

[1] Ensimmäistä konjugationia sanotaan myöskin „ω-konjugationiksi", koska tähän kuuluvat verbit aktivin indikativin pres:n sing:n 1:ssä p:ssa ovat ω-loppuisia.

[2] Toista konjugationia sanotaan myös „μι-konjugationiksi", koska tähän kuuluvat verbit akt:n indikativin pres:n sing:n 1:ssä p:ssa ovat μι-loppuisia.

Muist. Paitsi mainitut muodot taipuvat muut samalla tapaa molemmissa konjugationeissa, osaksi fleksioni-vokalien avulla, osaksi ilman niitä.

Ensimmäinen Konjugationi.

(ω-konjugationi.)

§ 51.

Præsens ja *imperfectum activi*, *medii* (ja *passivi*).

Presens-vartalosta syntyvät presensin ja imperfektin muodot aktivissa, mediumissa (ja passivissa).

Vbvrtlo *λυ*. — Pres.-vrtlo *λυ*.

Aktivi.

		Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
		irroitan.	irroittanen.	irroittaisin.	irroita!
α) Presens.		(-ο)			
Sing.	1.	λύ-ω[1] (*solv-o*)	λύ-ω	λύ-οι-μι	—
		(-ε-ις)	(-η-ις)		
	2.	λύ-εις[1] (*solv-is*)	λύ-ῃς	λύ-οι-ς	λῦ-ε[2] (*solv-e*)
		(-ε-ι)	(-η-ι)		
	3.	λύ-ει[1] (*solv-it*)	λύ-ῃ	λύ-οι	λυ-έ-τω (*solv-i-to*)
Dual.	1.	λύ-ο-μεν	λύ-ω-μεν	λύ-οι-μεν	—
	2.	λύ-ε-τον	λύ-η-τον	λύ-οι-τον	λύ-ε-τον
	3.	λύ-ε-τον	λύ-η-τον	λυ-οί-την	λυ-έ-των
Plur.	1.	λύ-ο-μεν (*solv-i-mus*)	λύ-ω-μεν	λύ-οι-μεν	—
	2.	λύ-ε-τε (*solv-i-tis*)	λύ-η-τε	λύ-οι-τε	λύ-ε-τε (*solv-i-te*)
		(ο-νσι)	(-ω-νσι)		
	3.	λύ-ου-σι (*solv-u-nt*)	λύ-ω-σι	λύ-οι-εν	λυ-έ-τωσαν λυ-ό-ντων (*solv-u-nto*)

Infinitivi.	*Participi.*
irroittaa.	irroittava.
(ε-ιν) λύ-ειν	λύ-ων, λύ-ου-σα, λῦ-ον[2] (vrtlo λυ-ο-ντ, *solvent-*, ks. § 29, I, 3 ja § 21, II, β); gen. λύ-οντ-ος (*sol-vent-is*), -ούσης, -οντος.

[1] 1:stä p:sta alkuper. pääte -μι (ks. § 48, II, nota) on kadonnut, jonka jälkeen fleksioni-vokali on pidennyt; 2:ssa p:ssa ε-σι = εις; 3:ssa p:ssa ε-τι = ει: λύω pro λύ-ο-μι, λύ-εις pro λύ-ε-σι, λύ-ει pro λύ-ε-τι (vrt. lat. *solv-i-t*).

[2] υ pres.-vrtlossa enimmiten pitkä, jonka vuoksi cirkumfleksi (ῦ) tässä muodossa.

β) Imperfekti.	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
	irroitin.			
Sing. 1.	ἔ-λυ-ο-ν	puuttuu	puuttuu	puuttuu
2.	ἔ-λυ-ε-ς			
3.	ἔ-λυ-ε			
Dual. 1.	ἐ-λύ-ο-μεν			
2.	ἐ-λύ-ε-τον			
3.	ἐ-λυ-έ-την			
Plur. 1.	ἐ-λύ-ο-μεν			
2.	ἐ-λύ-ε-τε			
3.	ἔ-λυ-ον			

Infinitivi.	*Participi.*
p u u t t u u	p u u t t u u

Medium (ja passivi).

	irtaudun (*pass.* minä irroitetaan).	irtautunen (*pass.* minä irroitettaneen).	irtautuisin (*pass.* minä irroitettaisiin).	irtaudu! (*pass.* sinä irroitettakoon!)
α) Presens.				
Sing. 1.	λύ-ο-μαι	λύ-ω-μαι	λυ-οί-μην	—
	(-ε-σαι)	(-η-σαι)		(-ε-σο)
2.	λύ-ῃ l. λύ-ει	λύ-ῃ	λύ-οι-ο	λύ-ου
3.	λύ-ε-ται	λύ-η-ται	λύ-οι-το	λυ-έ-σθω
Dual. 1.	λυ-ό-μεθον	λυ-ώ-μεθον	λυ-οί-μεθον	—
2.	λύ-ε-σθον	λύ-η-σθον	λύ-οι-σθον	λύ-ε-σθον
3.	λύ-ε-σθον	λύ-η-σθον	λυ-οί-σθην	λυ-έ-σθων
Plur. 1.	λυ-ό-μεθα	λυ-ώ-μεθα	λυ-οί-μεθα	—
2.	λύ-ε-σθε	λύ-η-σθε	λύ-οι-σθε	λύ-ε-σθε
3.	λύ-ο-νται	λύ-ω-νται	λύ-οι-ντο	{λυ-έ-σθωσαν / λυ-έ-σθων

Infinitivi.	*Participi.*
irtautua (*pass.* irroitettaa).	irtautuva (*pass.* irroitettava).
λύ-ε-σθαι	λυ-ό-μενος λυ-ο-μένη λυ-ό-μενον.

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
β) Imperfekti.	irtausin (*pass.* minä irroitettiin).			
Sing. 1.	ἐ-λυ-ό-μην (-ε-σο)	puuttuu	puuttuu	puuttuu
2.	ἐ-λύ-ου			
3.	ἐ-λύ-ε-το			
Dual. 1.	ἐ-λυ-ό-μεθον			
2.	ἐ-λύ-ε-σθον			
3.	ἐ-λυ-έ-σθην			
Plur. 1.	ἐ-λυ-ό-μεθα			
2.	ἐ-λύ-ε-σθε			
3.	ἐ-λύ-ο-ντο			

Infinitivi.	Participi.
puuttuu	puuttuu

Esimerkkejä: παύω lakkautan, κόπτω lyön, τήκω sulan, τάσσω järjestän.

Muistutuksia.[1]

1. Akt:n ind:n pres:n sing:n 1:ssä p:ssa pitenee fleksioni-vokali (ο ω:ksi) kadonneen päätteen korvaukseksi.
2. Akt:n ind:n pres:n plur:n 3:ssa p:ssa pitenee fleksioni-vokali (ο ου:ksi) νσι-päätteestä kadonneen ν:n korvaukseksi.
3. Akt:n ind:n ja konj. pres:n sing:n 2:ssa ja 3:ssa p:ssa fleksioni-vokalit ε, η muodostavat päätteen ι:n kanssa diftongin (ει, ῃ).
4. Akt:n imper:n plur:n 3:ssa p:ssa ντων-päätteen edellä käy fleksioni-vokali ο (ο-ντων); τωσαν-päätteen edellä ε (ε-τωσαν).
5. Akt:n opt:n pres:ssä ovat päätteet: sing:n 1:ssä p:ssa -μι, plur:n 3:ssa p:ssa -εν (ks. § 48, II, poikk. 1).
6. Mediumin (ja pass:n) ind:n, konj:n, opt:n, imper:n pres:n sekä ind:n impf:n sing:n 2:ssa p:ssa katoaa σ päätteistä -σαι ja σο, jonka perästä vokalit supistuvat (paitsi opt:ssa): εαι ῃ:ksi, ηαι ῃ:ksi, εο ου:ksi.

§ 52.

Aoristus II activi ja *medii.*

Väkevästä aoristi-vartalosta syntyvät aktivin ja mediumin (ei passivin) Aoristus II:n muodot.

Huom.! Aor. II ei ilmesty vokali-verbeissä (vrt. § 42, huom.).

[1] Vrt. § 48, II, muist. *a*, *b* ja poikk. *a*, 1.

Vbvrtlo (juuri) λιπ. — Väkevä aor.-vrtlo λιπ.
(Presens: λείπω jätän.)
Aktivi.

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
	jätin.	jättänen.	jättäisin.	jätä!
Sing. 1.	ἔ-λιπ-ο-ν	λίπ-ω	λίπ-οι-μι	—
2.	ἔ-λιπ-ε-ς	λίπ-ῃς	λίπ-οι-ς	λίπ-ε
3.	ἔ-λιπ-ε	λίπ-ῃ	λίπ-οι	λιπ-έ-τω
	j. n. e. nk. ind:n impf.	j. n. e. nk. konj:n pres.	j. n. e. nk. opt:n pres.	j. n. e. nk. imper:n pres.

Infinitivi.	Participi.
olla jättäneenä. λιπ-εῖν (huom. aks.!)	jättänyt. λιπ-ών, λιπ-οῦ-σα, λιπόν (huom. aks.!)

Medium.

	jäin.	jäänen.	jäisin.	jää!
Sing. 1.	ἐ-λιπ-ό-μην	λίπ-ω-μαι	λιπ-οί-μην	—
	(ε-σο)	(-η-σαι)		(-ε-σο)
2.	ἐ-λίπ-ου	λίπ-ῃ	λίπ-οι-ο	λιπ-οῦ (huom. aks.!)
3.	ἐ-λίπ-ε-το	λίπ-η-ται	λίπ-οι-το	λιπ-έ-σθω
	j. n. e. nk. ind:n impf.	j. n. e. nk. konj:n pres.	j. n. e. nk. opt:n pres.	j. n. e. nk. imper:n pres.

Infinitivi.	Participi.
olla jääneenä. λιπ-έ-σθαι (huom. aks.!)	jäänyt. λιπ-ό-μενος λιπ-ο-μένη λιπ-ό-μενον.

Esimerkkejä: βάλλω (vrtlo βαλ) heitän, τύπτω (vrtlo τυπ) lyön, φεύγω (vrtlo φυγ) pakenen, ὀφείλω (vrtlo ὀφελ) olen velkaa, κτείνω (juuri κταν) tapan, τρέπω (juuri τραπ) käännän.

Huom.! Aoristus II taipuu aivan samalla tapaa kuin ind:n imperfekti ja konj:n, opt:n, imper:n, inf:n sekä part:n presens.

Aksentin puolesta seuraavat muodot poikkeavat:

1. Aktivin infinitivi on *perispomenon*, esim. λιπεῖν;
2. Mediumin infinitivi on *paroxytonon*, esim. λιπέσθαι;
3. Aktivin participi on mask:ssa ja neutrissä *oxytonon*, femininissä *perispomenon*, esim. λιπών, λιποῦσα, λιπόν;
4. Mediumin imper:n sing:n 2 pers. on *perispomenon*, esim. λιποῦ.

§ 53.

Futurum activi ja *medii.*

Futuri-vartalosta syntyvät aktivin ja mediumin (ei passivin) futurin muodot.

Huom.! Futuri on konjunktivia ja imperativia vailla.

1. Sigmatinen futuri.

Vbvrtlo λυ. — Fut.-vrtlo λῦσ.

Aktivi.

	Indikativi.	*Optativi.*	*Infinitivi.*	*Participi.*
	olen irroittava.	irroittaisin.	olla irroittava.	irroittava.
Sing. 1.	λῦσ-ω	λύσ-οιμι	λύσ-ειν	λύσ-ων
2.	λύσ-εις	λύσ-οις		λύσ-ουσα
3.	λύσ-ει	λύσ-οι		λῦσ-ον

j. n. e. nk. akt:n pres:ssä.

Medium.

	olen irtautuva.	irtautuisin.	irtautua.	irtautuva.
Sing. 1.	λύσ-ομαι (ε-σαι)	λυσ-οίμην	λύσ-εσθαι	λυσ-όμενος
2.	λύσ-ῃ l. λύσ-ει	λύσ-οιο		λυσ-ομένη
3.	λύσ-εται	λύσ-οιτο		λυσ-όμενον

j. n. e. nk. mediumin pres:ssä.

2. Asigmatinen futuri.
(Futurum contractum.)

Vbvrtlo *μεν*. — Fut.-vrtlo *μενε*.

(Presens: *μένω*, viivyn.)

Aktivi.

	Indikativi.		*Optativi.*	
	olen viipyvä.		viipyisin.	
	supist.	*pro*:	supist.	*pro*:
Sing. 1.	μενῶ	(μενέ-ω)	μενοῖμι	(μενέ-οιμι)
2.	μενεῖς	(μενέ-εις)	μενοῖς	(μενέ-οις)
3.	μενεῖ	(μενέ-ει)	μενοῖ	(μενέ-οι)
Dual. 1.	μενοῦμεν	(μενέ-ομεν)	μενοῖμεν	(μενέ-οιμεν)
2.	μενεῖτον	(μενέ-ετον)	μενοῖτον	(μενέ-οιτον)
3.	μενεῖτον	(μενέ-ετον)	μενοίτην	(μενε-οίτην)
Plur. 1.	μενοῦμεν	(μενέ-ομεν)	μενοῖμεν	(μενέ-οιμεν)
2.	μενεῖτε	(μενέ-ετε)	μενοῖτε	(μενέ-οιτε)
3.	μενοῦσι	(μενέ-ουσι)	μενοῖεν	(μενέ-οιεν

Infinitivi.		*Partisiipi.*	
olla viipyvä.		viipyvä.	
supist.	*pro*:	supist.	*pro*:
μενεῖν	(μενέ-ειν)	μενῶν	(μενέ-ων)
		μενοῦσα	(μενέ-ουσα)
		μενοῦν	(μενέ-ον)
		Gen.:	
		μενοῦντος	(μενέ-οντος)
		μενούσης	(μενε-ούσης)
		μενοῦντος	(μενέ-οντος).

Medium.

	supist.	*pro*:	supist.	*pro*:
Sing. 1.	μενοῦμαι	(μενέ-ομαι) (εσαι)	μενοίμην	(μενε-οίμην)
2.	μενῇ l. μενεῖ	(μενέ-ῃ l. -ει)	μενοῖο	(μενέ-οιο)
3.	μενεῖται	(μενέ-εται)	μενοῖτο	(μενέ-οιτο)
Dual. 1.	μενούμεθον	(μενε-όμεθον)	μενοίμεθον	(μενε-οίμεθον)
2.	μενεῖσθον	(μενέ-εσθον)	μενοῖσθον	(μενέ-οισθον)
3.	μενεῖσθον	(μενέ-εσθον)	μενοίσθην	(μενε-οίσθην)

	Indikativi.		Optativi.	
Plur. 1.	μενούμεθα	(μενε-όμεθα)	μενοίμεθα	(μενε-οίμεθα)
2.	μενεῖσθε	(μενέ-εσθε)	μενοῖσθε	(μενέ-οισθε)
3.	μενοῦνται	(μενέ-ονται)	μενοῖντο	(μενέ-οιντο)

Infinitivi.	Participi.
supist. *pro*:	supist. *pro*:
μενεῖσθαι (μενέ-εσθαι)	μενούμενος (μενε-όμενος)
	μενουμένη (μενε-ομένη)
	μενούμενον (μενε-όμενον).

Esimerkkejä: *κελεύω* kehoitan, *πράττω* teen, *κρύπτω* salaan, *φράζω* sanon, *φαίνω* näytän, *ἀγγέλλω* ilmoitan, *νομίζω* luulen, y. m.

Muistutuksia.

1. Futuri taipuu aivan samoin kuin presens, paitsi että supistus tapahtuu asigmatisessa futurissa, jonka tempustunnustin *ε* supistuu seuraavan lyhyen tai pitkän vokalin tai diftongin kanssa: *εο ου*:ksi, *εε ει*:ksi, *εω ω*:ksi, *εοι οι*:ksi. (Vrt. O-deklinationiin kuuluvia *nomina contracta* ynnä *εω*-loppuisia *verba contracta* edemp.).

   Asigmatisella futurilla on myöskin nimitys: *futurum contractum*.

2. *Futurum contractum*, jota säännöllisesti käytetään ainoastaan *liquida*-verbeissä, ilmestyy lisäksi seuraavissa:

   α) *τελέω* täytän, *βιβάζω* käyttäytän, jotka kadottavat futurin *σ*:n ja sitten supistavat vokalit. Siis: fut:n 1 p. *τελῶ* [*pro* *τελέσω*—*τελέ*(*σ*)*ω*], 2 p. *τελεῖς* [*τελέσεις*], 3 p. *τελεῖ* [*τελέσει*] j. n. e.; fut:n 1 p. *βιβῶ* [*pro* *βιβάσω*—*βιβά*(*σ*)*ω*], 2 p. *βιβᾷς*, 3 p. *βιβᾷ* j. n. e. (ks. *αω*-loppuisia *verba contracta* edemp.).

   β) *ἐλαύνω* ajan (vrtlo *ἐλα*); fut:n 1 p. *ἐλῶ* [*pro* *ἐλά*(*σ*)*ω*] j. n. e. (ks. *ibidem*).

   γ) Muutamissa kaksi-tavuisissa, *ιδ*-loppuisissa verbi-vartaloissa (fut.-vrtlo *σε*-loppuinen, ks. § 43, II, muist.), jotka kadottavat futurin *σ*:n ja supistavat *ε*:n seuraavan vokalin tai diftongin kanssa. Esim. *νομίζω* luulen, fut:n 1 p. *νομιῶ* [*pro* *νομισέω*—*νομι*(*σ*)*έω*], 2 p. *νομιεῖς* [*νομισέεις*], 3 p. *νομιεῖ* j. n. e.; *κομίζω* toimitan, fut.

κομιῶ, κομιεῖς, κομιεῖ j. n. e. — Tätä *futuria* nimitetään: *futurum atticum*.

δ) φεύγω, πλέω, πνέω, νέω verbeissä, jotka muodostavat joskus mediumin futurin (aktivin merkityksellä) siten, että verbi-vartaloon liittävät σε-tavun, jonka ε supistuu seuraavan vokalin tai diftongin kanssa; siis: med:n fut. φευξοῦμαι (*pro* φευξέομαι), πλευσοῦμαι (*pro* πλευσέομαι) j. n. e. — Tätä futuria nimitetään: *futurum doricum*.

§ 54.

Aoristus I activi ja *medii*.

Heikosta aoristi-vartalosta syntyvät aktivin ja mediumin (ei passivin) Aoristus I:n muodot.

1. Sigmatinen Aoristi.

Vbvrtlo λυ. — Heikko aor.-vrtlo λῡσ.

Aktivi.

		Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
		irroitin.	irroittanen.	irroittaisin.	irroita!
Sing.	1.	ἔ-λῡσ-α	λύσ-ω	λύσ-αι-μι	—
				(l. -εια-ς)	
	2.	ἔ-λυσ-α-ς	λύσ-ῃς	λύσ-αι-ς	λῦσ-ο-ν
				(l. -ειε)	
	3.	ἔ-λυσ-ε	λύσ-ῃ	λύσ-αι	λυσ-ά-τω
Dual.	1.	ἐ-λύσ-α-μεν	λύσ-ω-μεν	λύσ-αι-μεν	—
	2.	ἐ-λύσ-α-τον	λύσ-η-τον	λύσ-αι-τον	λύσ-α-τον
	3.	ἐ-λυσ-ά-την	λύσ-η-τον	λυσ-αί-την	λυσ-ά-των
Plur.	1.	ἐ-λύσ-α-μεν	λύσ-ω-μεν	λύσ-αι-μεν	—
	2.	ἐ-λύσ-α-τε	λύσ-η-τε	λύσ-αι-τε	λύσ-α-τε
	3.	ἔ-λυσ-α-ν	λύσ-ω-σι	(l. -εια-ν) λύσ-αι-εν	λυσ-ά-τωσαν λυσ-ά-ντων

Infinitivi.	*Participi.*
olla irroittaneena.	ollut irroittaneena.
λῦσ-α-ι	λύσ-ᾱ-ς, -ᾱ-σα, -ᾰ-ν
(huom. aks.!)	gen.: λύσ-α-ντ-ος, -άσης, -αντος.

Medium.

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
	irtauduin.	irtautunen.	irtautuisin.	irtaudu!
Sing. 1.	ἐ-λυσ-ά-μην (-α-σο)	λύσ-ω-μαι (-η-σαι)	λυσ-αί-μην	—
2.	ἐ-λύσ-ω	λύσ-η	λύσ-αι-ο	λῦσ-α-ι
3.	ἐ-λύσ-α-το	λύσ-η-ται	λύσ-αι-το	λυσ-ά-σθω
Dual. 1.	ἐ-λυσ-ά-μεθον	λυσ-ώ-μεθον	λυσ-αί-μεθον	—
2.	ἐ-λύσ-α-σθον	λύσ-η-σθον	λύσ-αι-σθον	λύσ-α-σθον
3.	ἐ-λυσ-ά-σθην	λύσ-η-σθον	λυσ-αί-σθην	λυσ-ά-σθων
Plur. 1.	ἐ-λυσ-ά-μεθα	λυσ-ώ-μεθα	λυσ-αί-μεθα	—
2.	ἐ-λύσ-α-σθε	λύσ-η-σθε	λύσ-αι-σθε	λύσ-α-σθε
3.	ἐ-λύσ-α-ντο	λύσ-ω-νται	λύσ-αι-ντο	λυσ-ά-σθωσαν λυσ-ά-σθων

Infinitivi.	Participi.
olla irtautuneena.	ollut irtautuneena.
λύσ-α-σθαι	λυσ-ά-μενος λυσ-α-μένη λυσ-ά-μενον.

2. Asigmatinen Aoristi.

(Suppletorinen[1] Aoristi.)

Vbvrtlo *μεν*. — Heikko aor.-vrtlo *μειν*.

Aktivi.

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
Sing. 1.	ἔμεινα	μείνω	μείναιμι	μεῖνον

Infinitivi.	Participi.
μεῖναι	μείνᾱς, -ᾱσα, -ᾰν.

Nk. aktivin sigmatinen Aoristi.

Medium.

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
Sing. 1.	ἐμεινάμην	μείνωμαι	μειναίμην	μεῖναι

Infinitivi.	Participi.
μείνασθαι	μεινάμενος, η, ον.

Nk. mediumin sigmatinen Aoristi.

[1] Suppletoriseksi (*supplēre*, täyttää) nimitetään tätä aoristia, koska σ:n puute tässä täydennetään (korvataan) vartalovokalin pidennyksellä.

Esimerkkejä: νεύω viittaan, λέγω puhun, διώκω ajan takaa, ἐλπίζω toivon, τείνω venytän, ἀμύνω torjun, κρίνω tuomitsen, y. m.

Muistutuksia.

1. Fleks.-vokali on kaikkialla α, paitsi konj:ssa ω ja η, akt:n ind:n sing:n 3:ssa p:ssa ε, akt:n imper:n sing:n 2:ssa p:ssa ο (ks. § 48, I, ja muist.).
2. Fleks.-päätteet ovat yhtäläiset kuin edellisissä historiallisissa temporeissa, paitsi että akt:n ind:n sing:n 1:ssä p:ssa puuttuu, akt:n imper:n sing:n 2:ssa p:ssa on ν, akt:n infin:ssä ja med:n imper:n sing:n 2:ssa p:ssa on ι (ks. § 48, II, poikk. a, b).
3. Akt:n optat:n sing:n 2:ssa ja 3:ssa p:ssa sekä plur:n 3:ssa p:ssa ovat loput ειας, ειε, ειαν tavallisemmat kuin αις, αι, αιεν (ks. edellä olevaa kaavaa).
4. Akt:n infin:ssä aksenti on aina penultimalla.

Huom.! Saman-äänisiä muotoja ovat: akt:n optat:n sing:n 3 p. (λύσαι), akt:n inf. (λῦσαι) ja med:n imper:n sing. 2 p. (λῦσαι). Ainoastaan aksentissa on näkyväinen eriäväisyys.

§ 55.

Perfectum ja *Plusquamperfectum activi*, *medii* (ja *passivi*).

Perfekti-vartalosta syntyvät aktivin ja mediumin (passivin) perfektin ja plusqvamperfektin muodot, niin että yhteisestä perfekti-vartalosta muodostuu mediumin (passivin), aktivisesta taas aktivin perfekti ja plusqvamperfekti.

Vbvrtlo.	Yhtein. perf.-vrtlo.	Akt:n perf. I:n vrtlo.
λυ-	λελῠ-	λελῠκ-
ἀγγελ-	ἠγγελ-	ἠγγελκ-
		Akt:n perf. II:n vrtlo.
πραγ-	πεπραγ-	πεπρᾱγ-
φαν-	πεφαν-	πεφην-

Aktivi.

α) Perf. ja plusqvpf. I.

1. *Perfectum I.*

	Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
	olen irroittanut.	lienen irroittanut.	olisin irroittanut.	irroita!
Sing. 1.	λέλῠκ-α	λελύκ-ω	λελύκ-οι-μι	—
2.	λέλυκ-α-ς	λελύκ-ῃς	λελύκ-οι-ς	λέλυκ-ε
3.	λέλυκ-ε	λελύκ-ῃ	λελύκ-οι	λελυκ-έ-τω

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
Dual. 1.	λελύκ-α-μεν	λελύκ-ω-μεν	λελύκ-οι-μεν	—
2.	λελύκ-α-τον	λελύκ-η-τον	λελύκ-οι-τον	λελύκ-ε-τον
3.	λελύκ-α-τον	λελύκ-η-τον	λελυκ-οί-την	λελυκ-έ-των
Plur. 1.	λελύκ-α-μεν	λελύκ-ω-μεν	λελύκ-οι-μεν	—
2.	λελύκ-α-τε	λελύκ-η-τε	λελύκ-οι-τε	λελύκ-ε-τε
3.	λελύκ-ᾱ-σι	λελύκ-ω-σι	λελύκ-οι-εν	λελυκ-έ-τωσαν λελυκ-ό-ντων

Infinitivi.	Participi.
olla irroittaneena. λελυκ-έ-ναι (huom. aks.!)	λελυκ-ώς λελυκ-υῖα λελυκ-ός } (huom. aks.!) gen.: λελυκότος, λελυκυίας j. n. e. (ks. § 29, I, β.)

2. *Plusquamperfectum I.*

	Indikativi.
	olin irroittanut.
Sing. 1.	ἐ-λελύκ-ει-ν
2.	ἐ-λελύκ-ει-ς
3.	ἐ-λελύκ-ει
Dual. 1.	ἐ-λελύκ-ει-μεν
2.	ἐ-λελύκ-ει-τον
3.	ἐ-λελυκ-εί-την
Plur. 1.	ἐ-λελύκ-ει-μεν
2.	ἐ-λελύκ-ει-τε
3.	ἐ-λελύκ-ε-σαν.

β) Perf. ja plusqvpf. II.

1. *Perfectum II.*

Sing. 1.	πέπρᾱγ-α	πεπράγ-ω	πεπράγ-οι-μι	—
2.	πέπρᾱγ-ας	πεπράγ-ῃς	πεπράγ-οις	πέπρᾱγ-ε
3.	πέπρᾱγ-ε	πεπράγ-ῃ	πεπράγ-οι	πεπρᾱγ-έτω

j. n. e. nk. perf. I.

Infinitivi.	Participi.
πεπρᾱγ-έ-ναι	πεπρᾱγ-ώς, -υῖα, -ός.

2. *Plusquamperfectum II.*

	Indikativi.
Sing. 1.	ἐπεπράγ-ειν
2.	ἐπεπράγ-εις
3.	ἐπεπράγ-ει
j. n. e. nk. plqvpf. I.	

Huom.! Perf. I:n ja II:n konj. ja opt. muodostuvat joskus akt:n partic:n ja vastaavain εἰμί-verbin pres:n muotojen avulla (ks. edemp. εἰμί-verbiä); esim. λελυκὼς ὦ, ᾖς, ᾖ etc. ja εἴην, εἴης, εἴη etc.

Medium (passivi).

☞ Aina ilman fleksioni-vokalitta.

α) Verba vocalia ja *liquida* (λ-, ϱ-loppuiset ynnä myös ne ν-loppuiset, joissa ν katoaa).

1. Perfekti.

	Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
	olen irtautunut.	lienen irtautunut.	olisin irtautunut.	irtaudu!
Sing. 1.	λέλῠ-μαι	λελυ-μένος,	λελυ-μένος, η,	—
2.	λέλυ-σαι	η, ον, ὦ, ᾖς,	ον, εἴην, εἴης,	λέλυ-σο
3.	λέλυ-ται	ᾖ	εἴη	λελύ-σθω
Dual. 1.	λελύ-μεθον	λελυ-μένω,	λελυ-μένω, α,	—
2.	λέλυ-σθον	α, ω, ὦμεν,	ω, εἴημεν, εἴη-	λέλυ-σθον
3.	λέλυ-σθον	ἦτον, ἦτον	τον, εἰήτην	λελύ-σθων
Plur. 1.	λελύ-μεθα	λελυ-μένοι,	λελυ-μένοι, αι,	—
2.	λέλυ-σθε	αι, α, ὦμεν,	α, εἴημεν,	λέλυ-σθε
3.	λέλυ-νται	ἦτε, ὦσι	εἴητε, εἴησαν	λελύ-σθωσαν / λελύ-σθων

Infinitivi.	*Participi.*
olla irtautuneena.	ollut irtautuneena.
λελύ-σθαι	λελυ-μένος, -μένη, -μένον
(huom. aks.!)	(huom. aks.!)

2. Plusqvamperfekti.

	olin irtautunut.
Sing. 1.	ἐλελύ-μην
2.	ἐλέλυ-σο
3.	ἐλέλυ-το j. n. e. nk. med:n ind:n impf:ssä.

Samoin myös perf.-vrtlot: ἠγγελ- (pres. ἀγγέλλω), ἐσπαρ- (pres. σπείρω), κεκρι- (pres. κρίνω) y. m.

β) *Verba muta.*

a) P-äänellä loppuvat; vrtlo: γεγραφ- (pres. γράφω kirjoitan).

1. Perfekti.

	Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
Sing. 1.	(φ) γέγραμ-μαι	(φ) γεγραμ-μένος,	γεγραμ-μένος,	—
2.	(φ-σ) γέγραψαι	η, ον, ὦ, ᾖς, ᾖ	η, ον, εἴην j. n. e.	(φ-σ) γέγραψο
3.	(φ) γέγραπ-ται			(σ) γεγράφ-θω
Dual. 1.	(φ) γεγράμ-μεθον	γεγραμ-μένω	γεγραμ-μένω	—
2.	(σ) γέραφ-θον	ὦμεν j. n. e.	εἴημεν j. n. e.	(σ) γέγραφ-θον
3.	(σ) γέγραφ-θον			(σ) γεγράφ-θων
Plur. 1.	(φ) γεγράμ-μεθα	γεγραμ-μένοι	γεγραμ-μένοι	—
2.	(σ) γέγραφ-θε	ὦμεν j. n. e.	εἴημεν j. n. e.	(σ) γέγραφ-θε
3.	(φ) γεγραμ-μένοι, αι, α, εἰσί(ν)			(σ) γεγράφ-θωσαν γεγράφ-θων

Infinitivi.	*Participi.*
(σ) γεγράφ-θαι	(φ) γεγραμ-μένος, -μένη, -μένον.

2. Plusqvamperfekti.

	Indikativi.
Sing. 1.	(φ) ἐγεγράμ-μην
2.	(φ-σ) ἐγέγραψο
3.	(φ) ἐγέγραπ-το

Dual. 1.	(φ) ἐγεγράμ-μεθον		
2.	(σ) ἐγέγραφ-θον		
3.	(σ) ἐγεγράφ-θην		
Plur. 1.	(φ) ἐγεγράμ-μεθα		
2.	(σ) ἐγέγραφ-θε		
3.	γεγραμ-μένοι, αι, α, ἦσαν.		

Samoin myös perf.-vrtlot: κεκρυβ- (pres. κρύπτω), τετυπ- (pres. τύπτω) y. m.

b) K-äänellä loppuvat; vrtlo: τεταχ- (pres. τάττω, järjestän).

1. Perfekti.

	Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
Sing. 1.	(χ) τέταγ-μαι	(χ) τεταγ-μένος, η, ον, ὦ j. n. e.	τεταγ-μένος, η, ον, εἴην j. n. e.	—
2.	(χ-σ) τέταξαι			(χ-σ) τέταξο
3.	(χ) τέτακ-ται			(σ) τετάχ-θω j. n. e.
Dual. 1.	(χ) τετάγ-μεθον			
2.	(σ) τέταχ-θον	*Infinitivi.* (σ) τετάχ-θαι		
3.	(σ) τέταχ-θον			
Plur. 1.	(χ) τετάγ-μεθα	*Participi.*		
2.	(σ) τέταχ-θε	(χ) τεταγ-μένος, -μένη, -μένον.		
3.	τεταγ-μένοι, αι, α, εἰσί(ν)			

2. Plusqvamperfekti.

	Indikativi.	
Sing. 1.	(χ) ἐτετάγ-μην	
2.	(χ-σ) ἐτέταξο	
3.	(χ) ἐτέτακ-το	
	j. n. e.	

Samoin myös perf.-vrtlot: πεπραγ- (pres. πράττω), ʽπε-φρῖκ- (pres. φρίσσω), ὀρωρυχ- (pres. ὀρύσσω) y. m.

c) T-äänellä loppuvat; vrtlo: πεφραδ- (pres. φράζω sanon).

1. Perfekti.

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
Sing. 1.	(δ) πέφρασ-μαι	(δ) πεφρασ-μέ-νος, η, ον, ὦ j. n. e.	(δ) πεφρασ-μέ-νος, η, ον, εἴην j. n. e.	—
2.	(δ) πέφρα-σαι			(δ) πέφρα-σο
3.	(δ) πέφρασ-ται			(δ) πεφρά-σθω j. n. e.
Dual. 1.	(δ) πεφράσ-μεθον			
2.	(δ) πέφρα-σθον			
3.	(δ) πέφρα-σθον			
Plur. 1.	(δ) πεφράσ-μεθα			
2.	(δ) πέφρα-σθε			
3.	(δ) πεφρασ-μένοι, αι, α, εἰσί(ν)			

Infinitivi.	Participi.
(δ) πεφρά-σθαι	(δ) πεφρασ-μένος, -μένη, -μένον.

2. Plusqvamperfekti.

	Indikativi.	
Sing. 1.	(δ) ἐπεφράσ-μην	
2.	(δ) ἐπέφρα-σο	
3.	(δ) ἐπέφρασ-το	
	j. n. e.	

Samoin myös perf.-vrtlot: πεπειθ- (pres. πείθω), ἐσχιδ- (pres. σχίζω), κεκομιδ- (pres. κομίζω) y. m.

γ) ν-loppuiset *verba liquida*, joissa ν säilyy; perf.-vrtlo: πεφαν- (pres. φαίνω osoitan, φαίνομαι näyn).

1. Perfekti.

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
Sing. 1.	(ν) πέφασ-μαι	(ν) πεφασ-μέ-νος, η, ον ὦ j. n. e.	(ν) πεφασ-μέ-νος, η, ον, εἴην j. n. e.	—
2.	πέφαν-σαι[1]			πέφαν-σο
3.	πέφαν-ται			(σ) πεφάν-θω j. n. e.
Dual. 1.	(ν) πεφάσ-μεθον			
2.	(σ) πέφαν-θον			
3.	(σ) πέφαν-θον			
Plur. 1.	(ν) πεφάσ-μεθα			
2.	(σ) πέφαν-θε			
3.	(ν) πεφασ-μένοι, αι, α, εἰσί(ν)			

Infinitivi.	Participi.
(σ) πεφάν-θαι	(ν) πεφασ-μένος, -μένη, -μένον.

[1] Tämän muodon sijasta usein käytetään πεφασμένος, η, ον, εἶ.

2. Plusqvamperfekti.

	Indikativi.
Sing. 1.	ἐπεφάσ-μην (ν)
2.	ἐπέφαν-σο
3.	ἐπέφαν-το
	j. n. e.

Esimerkkejä: κοσμέω somistan, νικάω voitan, στέλλω lähetän, ἀγείρω kokoan, κλίνω taivutan, κλέπτω varastan, δέχομαι (*deponens*) otan vastaan, ἐρείδω tuen.

Muistutuksia.

α) Aktivin perf. ja plusqvperf.

1. Fleks.-vokali on ind:n perf:ssä α, paitsi sing:n 3:ssa p:ssa ε (= ind:n Aor. I:ssa); koko plusqvpf:ssä ει (plur:n 3:ssa p:ssa kuitenkin ε tavallisempi). (Ks. § 48, I.)
2. Fleks.-päätteet samat kuin edellisissä pää- ja historiallisissa temporeissa, paitsi että ind:n perf:n sing:n 1:ssä ja 3:ssa p:ssa puuttuu, 2:ssa p:ssa on -ς (= ind:n Aor. I:n sing:ssa), infin:ssä -ναι, part:ssa -τ (sing:n nom. ώς- υῖα- ός-loppuinen) sekä plusqvpf:n plur:n 3:ssa p:ssa -σαν. (Ks. § 48, II.)
3. Aksentin puolesta poikkeavat seuraavat muodot: infinit. on aina *paroxytonon* (έναι) ja partic. mask:ssa ja neutr:ssä *oxytonon* (ώς- ός), fem:ssä *properispomenon* (υῖα).

β) Mediumin (passivin) perf. ja plusqvperf.

1. Fleks.-vokalit puuttuvat.
2. Fleks.-päätteet tavalliset; mutta konj. ja optat. muodostetaan kaikissa verbeissä partic:n perf:n ja vastaavain εἰμί-verbin presensin muotojen avulla. Muta- ja liqvida-verbeissä (paitsi niissä ν-loppuisissa, jotka kadottavat ν:n) toimitetaan myös ind:n plur:n 3 p. partic:n plur:n nom:lla ja εἰμί-verbin ind:n pres:n ja impf:n plur:n 3:lla p:lla (ks. kaavoja).

Poikk. Ainoastaan muutamat vokali-verbit muodostavat konj:n ja optat:n tavallisia sääntöjä myöten, esim. κτάομαι ansaitsen, med:n konj:n perf. κεκτῶμαι (-ῇ, -ῆται), optat. κεκτῄμην (-ῇο, -ῇτο) l. κεκτῴμην (-ῷο, -ῷτο).

Vanhemmat kirjailijat muodostavat joskus plur:n 3:n p:n muta- ja liqvida-verbeissä fleks.-päätteillä: -αται (*pro* -νται) perf:ssä, -ατο (*pro* -ντο) plusqvpf:ssä, esim. ἐφθάραται, ἐφθάρατο (vb:stä φθείρω). Vartalot ταγ ja τρεπ aspireeraavat silloin tunnuskirjaimensa; siis esim. τετάχαται, ἐτετράφατο.

3. Muta-verbeissä ja niissä liqvida-verbeissä, jotka säilyttävät ν:n, yhtyvät taivuttaissa vartalon tunnuskirjain ja fleks.-päätteen alkukonsonanti, jolloin seuraavat konsonantin-muutokset syntyvät (ks. § 7, *B*, 1—9), nimittäin:

P-ääni	μ:n edessä muuttuu	μ:ksi,	τ:n edessä	π:ksi,	σ:n kanssa	ψ:ksi;
K-ääni	„ „ „	γ:ksi,	„ „	κ:ksi,	„ „	ξ:ksi;
T-ääni	„ „ „	σ:ksi,	„ „	σ:ksi,	σ:n edestä katoaa;	
ν	„ „ „	σ:ksi.				

b) Yhtyneistä σθ:sta katoaa σ konsonantin perästä (ks. § 7, *B*, 9), jonka jälkeen:

P-ääni	θ:n edessä muuttuu	φ:ksi;
K-ääni	„ „ „	χ:ksi;
T-ääni	„ „ „	σ:ksi.

4. Moniaat *verba vocalia*, erittäinkin ne, jotka fut:n, aor. I:n ja perf:n vartaloissa eivät pidennä lyhyttä tunnusvokaliansa (ks. § 45, I, 2, *A*, poikk.), asettavat μ:llä ja τ:lla alkavain päätteiden eteen σ:n. Esim.:

λάω hymyilen,	med:n perf:n sing:n 1 p.	*γεγέλα-σ-μαι*,	sing:n 3 p.	*γεγέλα-σ-ται*
πάω vedän,	„ „ „	*ἔσπα-σ-μαι*	„	*ἔσπα-σ-ται*
λέω täytän	„ „ „	*τετέλε-σ-μαι*	„	*τετέλε-σ-ται*.

Muist. Niissä harvoissa verbeissä, joitten vartalo loppuu kahdella konsonantilla, katoaa jälkimmäinen konsonanti μ:n edestä. Esim. vbvrtlo: *καμπ* (pr. *κάμπτω* taivutan), med:n perf:n sing:n 1 p. *κέκαμμαι*; vbvrtlo: *ἐλεγχ* (pr. *ἐλέγχω* kumoan), med:n perf:n sing:n 1 p. *ἐλήλεγμαι*. — Muutamissa verbeissä ν muuttuu μ:n edessä, ei σ:ksi, vaan μ:ksi, esim. *ὤξυμμαι* verbistä *ὀξύνω* teroitan.

5. Aksentin puolesta on huomattava:
Infinitivin aksenti aina penultimalla (properispomenon t. paroxytonon;
Participi kaikissa genereissä paroxytonon.

§ 56.

Futurum III (exactum).

Yhteisestä perfekti-vartalosta syntyvät, σ:n siihen liittymällä, myöskin Futurum III:n muodot, jotka taipuvat aivan samoin kuin mediumin futurin.

Vbvrtlo	*λυ*	yhtein. perf.-vrtlo	*λελυ*	fut. III:n vrtlo	*λελῡσ*
„	*κοπ*	„ „	*κεκοπ*	„ „	*κεκοψ*.

	Indikativi.	Optativi.	Infinitivi.	Participi
Sing.	1. λελύσ-ομαι *	λελυσ-οίμην	λελύσ-εσθαι	λελυσ-όμενος, η, ον
	2. λελύσ-ῃ l. -ει	λελύσ-οιο		
	3. λελύσ-εται	λελύσ-οιτο		
	j. n. e.	j. n. e.		
Sing.	(π-σ) 1. κεκόψομαι	samoin kuin edellinen.		
	(π-σ) 2. κεκόψῃ l. -ει			
	(π-σ) 3. κεκόψεται			
	j. n. e.			

* Enimitten pass:n fut:n merkityksellä.

§ 57.

Aoristus passivus I ja *Futurum passivum I.*

Heikosta passivi-vartalosta syntyvät Aoristus passivus I:n ja — θε-tavun muuttumalla θησ-tavuksi — Futurum passivum I:n muodot.

Vbvrtlo λυ, {heikko pass.-vrtlo / aor. pass. I:n vrtlo} λυθε, fut. pass. I:n vrtlo λυθης

„ τυπ, „ „ τυφθε, „ „ „ τυφθης.

1. *Aoristus passivus I.*

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
	minä irroitettiin.	lienen irroitettu.	olisin irroitettu.	sinä irroitettakoon!
Sing. 1.	ἐ-λύ-θη-ν	λυθῶ	λυθεί-η-ν	—
2.	ἐ-λύ-θη-ς	λυθῇς	λυθεί-η-ς	λύθη-τι
3.	ἐ-λύ-θη	λυθῇ	λυθεί-η	λυθή-τω
Dual. 1.	ἐ-λύ-θη-μεν	λυθῶ-μεν	{λυθεί-η-μεν / λυθεῖ-μεν}	—
2.	ἐ-λύ-θη-τον	λυθῆ-τον	{λυθεί-η-τον / λυθεῖ-τον}	λύθη-τον
3.	ἐ-λυ-θή-την	λυθῆ-τον	{λυθει-ή-την / λυθεί-την}	λυθή-των

	Indikativi.	Konjunktivi.	Optativi.	Imperativi.
Plur. 1.	ἐ-λύ-ϑη-μεν	λυϑῶ-μεν	λυϑεί-η-μεν λυϑεῖ-μεν	—
2.	ἐ-λύ-ϑη-τε	λυϑῆ-τε	λυϑεί-η-τε λυϑεῖ-τε	λύϑη-τε
3.	ἐ-λύ-ϑη-σαν	λυϑῶ-σι	λυϑεί-η-σαν λυϑεῖ-εν	λυϑή-τωσαν λυϑέ-ντων

Infinitivi.	*Participi.*
olla irroitettu. λυϑῆ-ναι (huom. aks.!)	irroitettu. λυϑείς, λυϑεῖσα, λυϑέν (vrtlo λυϑε-ντ); gen. λυ-ϑέντος j. n. e. (huom. aks.!)

Muistutuksia.

1. Fleks.-vokalit puuttuvat, paitsi konj:ssa ja opt:ssa. Sen sijasta tempus-tunnustimen vokali ε pitenee η:ksi ind:ssa, imper:ssa (paitsi plur:n 3:ssa p:ssa ντων-päätteen edessä) ja infin:ssä. Konj:ssa tämä ε supistuu fleks.-vokalien kanssa (έ-ω = ῶ, έ-η = ῇ j. n. e). Optat:ssa sama ε synnyttää ι:n kanssa diftongin (ε-ι = ει) ja η asetetaan päätteiden eteen (ειη). (Ks. § 48, I, muist. 1.)

2. Fleks.-päätteet ovat aktiviset:
   indik:ssa ja optat:ssa[1] samat kuin aktivin historiallisissa temporeissa, paitsi plur:n 3:ssa p:ssa -σαν (vrt. 2:nen konjug.);
   konj:ssa samat kuin aktivin päätemporeissa;
   imperat:ssa samat kuin aktivin imper:ssa, paitsi sing:n 2:ssa p:ssa -ϑι* (vrt. 2:nen konj.);
   infinit:ssä -ναι (vrt. 2:nen konjug.);
   participissa -ντ; mutta sing:n nominativi on sigmatitinen (vrt. 2:nen konj.).
   * Huom.! ϑι-pääte muuttuu τι:ksi, ks. § 7, *B*, 3.

3. Aksentin puolesta on huomattava:
   Infinitivi on aina properispomenon;
   participi on mask:ssa ja neutrissä oxytonon, fem:ssä properispomenon.

[1] Ks. § 48, II, Poikkeuksia *e*).

2. *Futurum passivum I.*

	Indikativi.	*Optativi.*	*Infinitivi.*	*Participi.*
Sing. 1.	λυθήσ-ομαι* j. n. e.	λυθησ-οίμην j. n. e.	λυθήσ-εσθαι	λυθησ-όμε-νος, η, ον
	nk. mediumin futuri.			

* Käännetään presensin tavalla.

Esimerkkejä: πειράω koetan, δουλόω teen orjaksi, πείθω taivutan, φυλάσσω vartioin, σημαίνω annan merkin, y. m.

§ 58.

Aoristus passivus II ja *Futurum passivum II.*

Väkevästä passivi-vartalosta syntyvät Aoristus passivus II:n ja — ε:n muuttumalla ησ-tavuksi — Futurum passivum II:n muodot.

Vbvrtlo φαν, {väkevä aor.-vrtlo / aor. pass. II:n vrtlo} φανε, fut. pass. II:n vrtlo φανησ
„ τρεπ, „ „ τραπε, „ „ τραπησ.

1. *Aoristus passivus II.*

	Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
Sing. 1.	ἐ-φάν-η-ν	φαν-ῶ	φανεί-ην	—
2.	ἐ-φάν-η-ς	φαν-ῇς	φανεί-ης	φάνη-θι
3.	ἐ-φάν-η	φαν-ῇ	φανεί-η	φανή-τω
	j. n. e. nk. aor. pass. I.			

Infinitivi.	*Participi.*
φανῆ-ναι (huom. aks.!)	φανείς, φανεῖσα, φανέν (vrtlo φανεντ). (huom. aks.!)

Huom.! Aor. pass. II:n taivutus (fleks.-vokalit, fleks.-päätteet ja aksenti) noudattaa aivan samoja sääntöjä kuin aor. pass. I:n.

2. *Futurum passivum II.*

	Indikativi.	*Optativi.*	*Infinitivi.*	*Participi.*
Sing. 1.	φανήσ-ομαι j. n. e.	φανησ-οίμην j. n. e.	φανήσ-εσθαι	φανησ-όμε-νος, η, ον
	nk. mediumin futuri.			

Esimerkkejä: *γράφω* kirjoitan, *πλέκω* punon, *στρέφω* väännän, *τρίβω* hivutan, *θάπτω* hautaan, *ῥάπτω* ompelen, y. m.

---

§ 59.

Verbali-adjektivit.

1. **Verbali-adjektivit** (eräs laji passivin participeja) muodostuvat **verbi-vartalosta** siten, että tähän lisätään:

joko

1. *το*-tavu (esim. *λυ-το*),

tai

2. *τεο*-tavu (esim. *λυ-τεο*),

ja taipuvat samoin kuin **kolmipäätteiset** *ος- η- ον* tai *ος- α- ον* loppuiset **adjektivit**. Niiden loppu **sing:n nom:ssa** on siis: joko *τος -τη -τον* tai *τεος -τεα -τεον* (**ilman supistusta**). Esim.:

1. *λῠ-τός, λῠ-τή, λῠ-τόν*; 2. *λυ-τέος, λυ-τέα, λυ-τέον.*

2. **Vokali-verbeissä** lyhyt tunnusvokali pitenee *τ*:n edellä (aivan samoin kuin **aor. pass.** I:**ssa** *θ*:n edessä, ks. § 46, 1).

Muta-verbeissä taas konsonantit *τ*:n edessä ovat tavallisten äänilakien alaisia (ks. § 7, *B*). Esim.:

Presens.	Vbvrtlo.	Verbali-adjektivit.	
		(ε)	
ποιέω	*ποιε*	1. *ποιητός, ή, όν*	2. *ποιητέος, α, ον*
		(φ)	
γράφω	*γραφ*	1. *γραπτός, ή, όν*	2. *γραπτέος, α, ον*
		(γ)	
πράττω	*πραγ*	1. *πρακτός, ή, όν*	2. *πρακτέος, α, ον.*

3. *τος -τη -τον* loppuinen verbali-adjektivi merkitsee joko samaa kuin latinan **passivin preteritin participi** (*tus -ta -tum* loppuinen) tai **mahdollisuutta** (lat. *bilis*-loppuinen adj.). Esim.: *λῠτός, -τή, -τόν* = *solutus, a, um* (tai = *solubilis*).

τέος -τέα -τέον loppuinen verbali-adjektivi merkitsee **täytymystä** (= lat:n *gerundivum*). Esim.: *λυτέος, -τέα, -τέον* = *solvendus, -a, -um.*

Par

I. Ver

Vb

1. Presens-vrtlo: πα

Activum. *P*

	Indicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinitivus.	Part
S. 1.	παιδεύω	παιδεύω	παιδεύοιμι	—		N. πα ων, δεύο παιδε
2.	παιδεύεις	παιδεύῃς	παιδεύοις	παίδευε		
3.	παιδεύει	παιδεύῃ	παιδεύοι	παιδευέτω		
D. 1.	παιδεύομεν	παιδεύωμεν	παιδεύοιμεν	—		
2.	παιδεύετον	παιδεύητον	παιδεύοιτον	παιδεύετον	παιδεύειν	G. παι οντο παιδε σης. δεύον
3.	παιδεύετον	παιδεύητον	παιδευοίτην	παιδευέτων		
P. 1.	παιδεύομεν	παιδεύωμεν	παιδεύοιμεν	—		
2.	παιδεύετε	παιδεύητε	παιδεύοιτε	παιδεύετε		
3.	παιδεύουσι	παιδεύωσι	παιδεύοιεν	παιδευέτωσαν / παιδευόντων		

Imperfectum.

Indicativus.

S. 1. ἐπαίδευον	D. 1. ἐπαιδεύομεν	P. 1. ἐπαιδεύομεν
2. ἐπαίδευες	2. ἐπαιδεύετον	2. ἐπαιδεύετε
3. ἐπαίδευε	3. ἐπαιδευέτην	3. ἐπαίδευον

2. Futuri-vr

Activum. *Fu*

	Indicativus	Conjunctivus	Optativus	Imperativus	Infinitivus	Part
S. 1.	παιδεύσω	puuttuu	παιδεύσοιμι	puuttuu		παιδ σων, π δεύσον παι δεῦσ
2.	παιδεύσεις		παιδεύσοις			
3.	παιδεύσει		παιδεύσοι			
D. 1.	παιδεύσομεν		παιδεύσοιμεν			
2.	παιδεύσετον		παιδεύσοιτον		παιδεύσειν	
3.	παιδεύσετον		παιδευσοίτην			
P. 1.	παιδεύσομεν		παιδεύσοιμεν			
2.	παιδεύσετε		παιδεύσοιτε			
3.	παιδεύσουσι		παιδεύσοιεν			

3. Heikko Aori

Activum. *A*

	Indicativus	Conjunctivus	Optativus	Imperativus	Infinitivus	Part
S. 1.	ἐπαίδευσα	παιδεύσω	παιδεύσαιμι	—		πα δεύσ παιδε σα, δεῦσ
2.	ἐπαίδευσας	παιδεύσῃς	παιδεύσαις *	παίδευσον		
3.	ἐπαίδευσε	παιδεύσῃ	παιδεύσαι *	παιδευσάτω		
D. 1.	ἐπαιδεύσαμεν	παιδεύσωμεν	παιδεύσαιμεν	—		
2.	ἐπαιδεύσατον	παιδεύσητον	παιδεύσαιτον	παιδεύσατον	παιδεῦσαι	
3.	ἐπαιδευσάτην	παιδεύσητον	παιδευσαίτην	παιδευσάτων		
P. 1.	ἐπαιδεύσαμεν	παιδεύσωμεν	παιδεύσαιμεν	—		
2.	ἐπαιδεύσατε	παιδεύσητε	παιδεύσαιτε	παιδεύσατε		
3.	ἐπαίδευσαν	παιδεύσωσι	παιδεύσαιεν *	παιδευσάτωσαν / παιδευσάντων		

* Sing:n 2 p. myöskin παιδεύσειας, 3 p. παιδεύσ

ι
le.
ευ-.
δεύω, kasvatan, *educo*).
t.

Medium ja *Passivum.*

(In)dicativus.	*Conjunctivus.*	*Optativus.*	*Imperativus.*	*Infinitivus.*	*Particip.*
ύομαι	παιδεύωμαι	παιδευοίμην	—		
ύῃ (eli -ει)	παιδεύῃ	παιδεύοιο	παιδεύου		
ύεται	παιδεύηται	παιδεύοιτο	παιδευέσθω		
υόμεθον	παιδευώμεθον	παιδευοίμεθον	—		
ύεσθον	παιδεύησθον	παιδεύοισθον	παιδεύεσθον	παιδεύεσθαι	παιδευόμενος, -μένη, -μενον
ύεσθον	παιδεύησθον	παιδευοίσθην	παιδευέσθων		
υόμεθα	παιδευώμεθα	παιδευοίμεθα	—		
εύεσθε	παιδεύησθε	παιδεύοισθε	παιδεύεσθε		
ύονται	παιδεύωνται	παιδεύοιντο	{παιδευέσθωσαν {παιδευέσθων		

Imperfectum.

Indicativus.

S. 1. ἐπαιδευόμην	D. 1. ἐπαιδευόμεθον	P. 1. ἐπαιδευόμεθα
2. ἐπαιδεύου	2. ἐπαιδεύεσθον	2. ἐπαιδεύεσθε
3. ἐπαιδεύετο	3. ἐπαιδευέσθην	3. ἐπαιδεύοντο

ευς-.

Medium.

εύσομαι		παιδευσοίμην			
ύσῃ (l. -σει)		παιδεύσοιο			
ύσεται		παιδεύσοιτο			
υσόμεθον		παιδευσοίμεθον			
ύσεσθον	puuttuu	παιδεύσοισθον	puuttuu	παιδεύσεσθαι	παιδευσόμενος, -μένη, -μενον
ύσεσθον		παιδευσοίσθην			
υσόμεθα		παιδευσοίμεθα			
ύσεσθε		παιδεύσοισθε			
ύσονται		παιδεύσοιντο			

: παιδευς-.
I.

Medium.

δευσάμην	παιδεύσωμαι	παιδευσαίμην	—		
δεύσω	παιδεύσῃ	παιδεύσαιο	παίδευσαι		
δεύσατο	παιδεύσηται	παιδεύσαιτο	παιδευσάσθω		
δευσάμεθον	παιδευσώμεθον	παιδευσαίμεθον	—		
δεύσασθον	παιδεύσησθον	παιδεύσαισθον	παιδεύσασθον	παιδεύσασθαι	παιδευσάμενος, -μένη, -μενον
δευσάσθην	παιδεύσησθον	παιδευσαίσθην	παιδευσάσθων		
δευσάμεθα	παιδευσώμεθα	παιδευσαίμεθα	—		
δεύσασθε	παιδεύσησθε	παιδεύσαισθε	παιδεύσασθε		
δεύσαντο	παιδεύσωνται	παιδεύσαιντο	{παιδευσάσθωσαν {παιδευσάσθων		

ur:n 3 p. παιδεύσειαν (ks. § 54, muist. 3).

4. Yhteinen Pe

(Aktivinen Pe

(*Futurum*

Activum.

	Indicativus.	*Conjunctivus.*	*Optativus.*	*Imperativus.*	*Infinit.*	*Pa*
S. 1.	πεπαίδευκα	πεπαιδεύκω	πεπαιδεύκοιμι	—		
2.	πεπαίδευκας	πεπαιδεύκῃς	πεπαιδεύκοις	πεπαίδευκε		
3.	πεπαίδευκε	πεπαιδεύκῃ	πεπαιδεύκοι	πεπαιδευκέτω		N. πε
D. 1.	πεπαιδεύκαμεν	πεπαιδεύκωμεν	πεπαιδεύκοιμεν	—		δευκ
2.	πεπαιδεύκατον	πεπαιδεύκητον	πεπαιδεύκοιτον	πεπαιδεύκετον	πεπαι-	-κυ
3.	πεπαιδεύκατον	πεπαιδεύκητον	πεπαιδευκοίτην	πεπαιδευκέτων	δευκέ-	-κό
P. 1.	πεπαιδεύκαμεν	πεπαιδεύκωμεν	πεπαιδεύκοιμεν	—	ναι	G. πε
2.	πεπαιδεύκατε	πεπαιδεύκητε	πεπαιδεύκοιτε	πεπαιδεύκετε		δευκ
3.	πεπαιδεύκᾱσι	πεπαιδεύκωσι	πεπαιδεύκοιεν	πεπαιδευκέτωσαν πεπαιδευκόντων		-κυί -κότ

Plusquamperfectum.

Indicativus.

S. 1. ἐπεπαιδεύκειν	D. 1. ἐπεπαιδεύκειμεν	P. 1. ἐπεπαιδεύκειμεν
2. ἐπεπαιδεύκεις	2. ἐπεπαιδεύκειτον	2. ἐπεπαιδεύκειτε
3. ἐπεπαιδεύκει	3. ἐπεπαιδευκείτην	3. ἐπεπαιδεύκεσαν (-εισαν)

*Activum.** *Futu*

	Indicativus.		*Optativus.*		*Infinitivus.*	*Participi*
S. 1.	πεπαιδευκὼς,	ἔσομαι	πεπαιδευκὼς,	ἐσοίμην		
2.	-υῖα, -ὸς	ἔσῃ	-υῖα, -ὸς	ἔσοιο		
3.		ἔσται		ἔσοιτο		πεπαιδευ
D. 1.	πεπαιδευκότε,	ἐσόμεθον	πεπαιδευκότε,	ἐσοίμεθον	πεπαιδευκὼς,	-υῖα, ὀς
2.	-υία, -ότε	ἔσεσθον	-υία, -ότε	ἔσοισθον	-υῖα, -ὸς	ἐσόμενο
3.		ἔσεσθον		ἐσοίσθην	ἔσεσθαι	-η, -ον
P. 1.	πεπαιδευκότες,	ἐσόμεθα	πεπαιδευκότες,	ἐσοίμεθα		
2.	-υῖαι, -ότα	ἔσεσθε	-υῖαι, -ότα	ἔσοισθε		
3.		ἔσονται		ἔσοιντο		

* Tämmöistä aktivista fut. III:ia käytetään joskus.

: πεπαιδευ-

: πεπαιδευκ-)

: πεπαιδευσ-)

um.

Medium ja *Passivum.*

dicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Partic.
ιδευμαι	πεπαιδευμένος, ὦ	πεπαιδευμένος, εἴην	—	πεπαι-δεῦ-σθαι	πεπαι-δευμέ-νος, -μένη, -μένον
ιδευσαι	-η, -ον ᾖς	-η, -ον εἴης	πεπαίδευσο		
ιδευται	ᾖ	εἴη	πεπαιδεύσθω		
ιδεύμεθον	πεπαιδευμένω, ὦμεν	πεπαιδευμένω, εἴημεν	—		
ιδευσθον	-α, -ω ἦτον	-α, -ω εἴητον	πεπαίδευσθον		
ιδευσθον	ἦτον	εἰήτην	πεπαιδεύσθων		
ιδεύμεθα	πεπαιδευμένοι, ὦμεν	πεπαιδευμένοι, εἴημεν	—		
ιδευσθε	-αι, -α ἦτε	-αι, -α εἴητε	πεπαίδευσθε		
ιδευνται	ὦσι	εἴησαν	πεπαιδεύσθωσαν πεπαιδεύσθων		
παιδευμένοι, -α εἰσί(ν)					

Plusquamperfectum.

Indicativus.

S.	D.	P.
1. ἐπεπαιδεύμην	1. ἐπεπαιδεύμεθον	1. ἐπεπαιδεύμεθα
2. ἐπεπαίδευσο	2. ἐπεπαίδευσθον	2. ἐπεπαίδευσθε
3. ἐπεπαίδευτο	3. ἐπεπαιδεύσθην	3. ἐπεπαίδευντο l. πεπαιδευμένοι, -αι, -α ἦσαν

exactum).

Medium.

Indicativus.	Optativus.	Infinitivus.	Participium.
ιδεύσομαι	πεπαιδευσοίμην	πεπαιδεύσεσθαι	πεπαιδευσόμενος, -μένη, -μενον
ιδεύσῃ l. -σει	πεπαιδεύσοιο		
ιδεύσεται	πεπαιδεύσοιτο		
ιδευσόμεθον	πεπαιδευσοίμεθον		
ιδεύσεσθον	πεπαιδεύσοισθον		
ιδεύσεσθον	πεπαιδευσοίσθην		
ιδευσόμεθα	πεπαιδευσοίμεθα		
ιδεύσεσθε	πεπαιδεύσοισθε		
ιδεύσονται	πεπαιδεύσοιντο		

5. Heikko Pas

Aoristus passivus

(*Futurum passivu*

Aoristus passivus I.

	Indicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinitiv.	Par
S. 1.	ἐπαιδεύθην	παιδευθῶ	παιδευθείην	—	παιδευ-θῆναι	παι θείς, δευθε παιδ θε
2.	ἐπαιδεύθης	παιδευθῇς	παιδευθείης	παιδεύθητι		
3.	ἐπαιδεύθη	παιδευθῇ	παιδευθείη	παιδευθήτω		
D. 1.	ἐπαιδεύθημεν	παιδευθῶμεν	παιδευθείημεν	—		
2.	ἐπαιδεύθητον	παιδευθῆτον	παιδευθείητον	παιδεύθητον		
3.	ἐπαιδευθήτην	παιδευθῆτον	παιδευθειήτην	παιδευθήτων		
P. 1.	ἐπαιδεύθημεν	παιδευθῶμεν	παιδευθείημεν	—		
2.	ἐπαιδεύθητε	παιδευθῆτε	παιδευθείητε	παιδεύθητε		
3.	ἐπαιδεύθησαν	παιδευθῶσι	{παιδευθείησαν {παιδευθεῖεν	{παιδευθήτωσαν {παιδευθέντων		

6. Verbali-adjektivit: 1. παιδευ
2. παιδευ

II. Verb

Vbv

1. Presens-vrtlo: λ

Activum. *P*

	Indicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Parti
S. 1.	λείπω	λείπω	λείποιμι	—	λείπειν	M. λείπ F. λ πουσ N. λεῖ Vrtlo: πον
2.	λείπεις	λείπῃς	λείποις	λεῖπε		
3.	λείπει	λείπῃ	λείποι	λειπέτω		
D. 1.	λείπομεν	λείπωμεν	λείποιμεν	—		
2.	λείπετον	λείπητον	λείποιτον	λείπετον		
3.	λείπετον	λείπητον	λειποίτην	λειπέτων		
P. 1.	λείπομεν	λείπωμεν	λείποιμεν	—		
2.	λείπετε	λείπητε	λείποιτε	λείπετε		
3.	λείπουσι	λείπωσι	λείποιεν	{λειπέτωσαν {λειπόντων		

Imperfectum.

Indicativus.

S. 1.	ἔλειπον	D. 1.	ἐλείπομεν	P. 1.	ἐλείπομεν
2.	ἔλειπες	2.	ἐλείπετον	2.	ἐλείπετε
3.	ἔλειπε	3.	ἐλειπέτην	3.	ἔλειπον

παιδευθε-.

: παιδευθης-).

Futurum passivum I.

Indicativus.	*Optativus.*	*Infinitivus.*	*Participium.*
νθήσομαι	παιδευθησοίμην		
νθήσῃ	παιδευθήσοιο		
νθήσεται	παιδευθήσοιτο		
νθησόμεθον	παιδευθησοίμεθον		
νθήσεσθον	παιδευθήσοισθον	παιδευθήσεσθαι	παιδευθησόμενος, -μένη, -μενον
νθήσεσθον	παιδευθησοίσθην		
νθησόμεθα	παιδευθησοίμεθα		
νθήσεσθε	παιδευθήσοισθε		
νθήσονται	παιδευθήσοιντο		

υτή, παιδευτόν
ντέα, παιδευτέον.

um.

i): λιπ-.

τω jätän, *linquo.*)

s.

Medium ja *Passivum.*

dicativus.	*Conjunctivus.*	*Optativus.*	*Imperativus.*	*Infinit.*	*Partic.*
μαι	λείπωμαι	λειποίμην	—		
ῃ (eli -ει)	λείπῃ	λείποιο	λεῖπου		
ται	λείπηται	λείποιτο	λειπέσθω		M. λειπό-μενος,
όμεθον	λειπώμεθον	λειποίμεθον	—		
σθον	λείπησθον	λείποισθον	λείπεσθον	λείπεσθαι	F. λειπομένη,
σθον	λείπησθον	λειποίσθην	λειπέσθων		N. λειπό-μενον
όμεθα	λειπώμεθα	λειποίμεθα	—		
σθε	λείπησθε	λείποισθε	λείπεσθε		
ονται	λείπωνται	λείποιντο	{λειπέσθωσαν / λειπέσθων}		

Imperfectum.

Indicativus.

S. 1. ἐλειπόμην	D. 1. ἐλειπόμεθον	P. 1. ἐλειπόμεθα
2. ἐλείπου	2. ἐλείπεσθον	2. ἐλείπεσθε
3. ἐλείπετο	3. ἐλειπέσθην	3. ἐλείποντο

2. F…

Activum.

F…

	Indicativus.	*Conjunctivus.*	*Optativus.*	*Imperativus.*	*Infinit.*	*Par…*
S. 1.	λείψω	puuttuu	λείψοιμι	puuttuu	λείψειν	
2.	λείψεις		λείψοις			M. λει…
3.	λείψει		λείψοι			F. λ…
D. 1.	λείψομεν		λείψοιμεν			ψου…
2.	λείψετον		λείψοιτον			N. λεῖ…
3.	λείψετον		λειψοίτην			Vrtl…
P. 1.	λείψομεν		λείψοιμεν			λειψοι…
2.	λείψετε		λείψοιτε			
3.	λείψουσι		λείψοιεν			

3. Heikko Aoris…

Ao…

S. 1.	ἔλειψα	λείψω	λείψαιμι	—	λεῖψαι	
2.	ἔλειψας	λείψῃς	λείψαις	λεῖψον		
3.	ἔλειψε	λείψῃ	λείψαι	λειψάτω		M. λείψ…
D. 1.	ἐλείψαμεν	λείψωμεν	λείψαιμεν	—		F. λεί…
2.	ἐλείψατον	λείψητον	λείψαιτον	λείψατον		ψασ…
3.	ἐλειψάτην	λείψητον	λειψαίτην	λειψάτων		N. λεῖψ…
P. 1.	ἐλείψαμεν	λείψωμεν	λείψαιμεν	—		Vrtlo
2.	ἐλείψατε	λείψητε	λείψαιτε	λείψατε		λειψα…
3.	ἔλειψαν	λείψωσι	λείψαιεν	λειψάτωσαν / λειψάντων		

4. Väkevä Aori…

Ao…

S. 1.	ἔλιπον	λίπω	λίποιμι	—	λιπεῖν	
2.	ἔλιπες	λίπῃς	λίποις	λίπε		
3.	ἔλιπε	λίπῃ	λίποι	λιπέτω		M. λιπ…
D. 1.	ἐλίπομεν	λίπωμεν	λίποιμεν	—		F. λιπο…
2.	ἐλίπετον	λίπητον	λίποιτον	λίπετον		σα
3.	ἐλιπέτην	λίπητον	λιποίτην	λιπέτων		N. λιπ…
P. 1.	ἐλίπομεν	λίπωμεν	λίποιμεν	—		Vrtlo
2.	ἐλίπετε	λίπητε	λίποιτε	λίπετε		λιπο…
3.	ἔλιπον	λίπωσι	λίποιεν	λιπέτωσαν / λιπόντων		

λειψ-.

Medium.

…icativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Partic.
ιαι	puuttuu	λειψοίμην	puuttuu	λείψεσθαι	M. λειψό-μενος, F. λειψομένη, N. λειψόμενον
		λείψοιο			
αι		λείψοιτο			
εθον		λειψοίμεθον			
θον		λείψοισθον			
θον		λειψοίσθην			
εθα		λειψοίμεθα			
θε		λείψοισθε			
ται		λείψοιντο			

λειψ-.

I.

ίμην	λείφωμαι	λειφαίμην	—	λείφασθαι	M. λειφά-μενος F. λειφαμένη N. λειφάμε-νον
'	λείφῃ	λείφαιο	λεῖφαι		
ιτο	λείφηται	λείφαιτο	λειφάσθω		
ίμεθον	λειφώμεθον	λειφαίμεθον	—		
ισθον	λείφησθον	λείφαισθον	λείφασθον		
ίσθην	λείφησθον	λειφαίσθην	λειφάσθων		
ίμεθα	λειφώμεθα	λειφαίμεθα	—		
ισθε	λείφησθε	λείφαισθε	λείφασθε		
ιντο	λείφωνται	λείφαιντο	{λειφάσθωσαν λειφάσθων		

λιπ-.

II.

ιην	λίπωμαι	λιποίμην	—	λιπέσθαι	M. λιπόμενος, F. λιπομένη, N. λιπόμενον
'	λίπῃ	λίποιο	λιποῦ		
ο	λίπηται	λίποιτο	λιπέσθω		
μεθον	λιπώμεθον	λιποίμεθον	—		
ιθον	λίπησθον	λίποισθον	λίπεσθον		
ιθην	λίπησθον	λιποίσθην	λιπέσθων		
μεθα	λιπώμεθα	λιποίμεθα	—		
ιθε	λίπησθε	λίποισθε	λίπεσθε		
ντο	λίπωνται	λίποιντο	{λιπέσθωσαν λιπέσθων		

5. Yhteinen Pe

(Aktivinen Pe

Activum. *Perfectum II.* (*Futurum*

	Indicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Pa
S. 1.	λέλοιπα	λελοίπω	λελοίποιμι	—		
2.	λέλοιπας	λελοίπῃς	λελοίποις	λέλοιπε		M. λ
3.	λέλοιπε	λελοίπῃ	λελοίποι	λελοιπέτω		
D. 1.	λελοίπαμεν	λελοίπωμεν	λελοίποιμεν	—		F.
2.	λελοίπατον	λελοίπητον	λελοίποιτον	λελοίπετον	λελοιπέναι	
3.	λελοίπατον	λελοίπητον	λελοιποίτην	λελοιπέτων		N. λε
P. 1.	λελοίπαμεν	λελοίπωμεν	λελοίποιμεν	—		πό
2.	λελοίπατε	λελοίπητε	λελοίποιτε	λελοίπετε		Vrtlo
3.	λελοίπᾶσι	λελοίπωσι	λελοίποιεν	λελοιπέτωσαν / λελοιπόντων		λοι

Plusquamperfectum II.

Indicativus.

S. 1. ἐλελοίπειν	D. 1. ἐλελοίπειμεν	P. 1. ἐλελοίπειμεν
2. ἐλελοίπεις	2. ἐλελοίπειτον	2. ἐλελοίπειτε
3. ἐλελοίπει	3. ἐλελοιπείτην	3. ἐλελοίπεσαν (-ει-σαν)

Futu

	Indicativus.		Optativus.		Infinitivus.	Participi
S. 1.	λελοιπὼς,	ἔσομαι	λελοιπως,	ἐσοίμην		
2.	-υῖα, -ὸς	ἔσῃ	-υῖα, -ὸς	ἔσοιο		
3.		ἔσται		ἔσοιτο		
D. 1.	λελοιπότε,	ἐσόμεθον	λελοιπότε,	ἐσοίμεθον	λελοιπὼς, -υῖα, -ὸς ἔσεσθαι	λελοιπὼ -υῖα -ο ἐσόμενος, -ον
2.	-υία, -ότε	ἔσεσθον	-υία, -ότε	ἔσοισθον		
3.		ἔσεσθον		ἐσοίσθην		
P. 1.	λελοιπότες,	ἐσόμεθα	λελοιπότες,	ἐσοίμεθα		
2.	-υῖαι, -ότα	ἔσεσθε	-υῖαι, -ότα	ἔσοισθε		
3.		ἔσονται		ἔσοιντο		

6. Heikko Pas

(*Futurum passi*

Passivum. *Aoristus passivus I.*

	Indicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Par
S. 1.	ἐλείφθην	λειφθῶ	λειφθείην	—		
2.	ἐλείφθης	λειφθῇς	λειφθείης	λείφθητι		λειφ
3.	ἐλείφθη	λειφθῇ	λειφθείη	λειφθήτω	λειφ-	λει

λελειπ-.
λελοιπ-.
. λελειψ-.)

Perfectum. Medium (Passivum).

...tivus.	Conjunctivus.		Optativus.		Imperativus.	Infinit.	Partic.
...ιμαι	λελειμμένος,	ὦ	λελειμμένος,	εἴην			
...ψαι	-η, -ον	ᾖς	-η, -ον	εἴης	λέλειψο		
...πται		ᾖ		εἴη	λελείφθω		M. λελειμμένος
...ιμεθον	λελειμμένω,	ὦμεν	λελειμμένω,	εἴημεν			
...φθον	-α, -ω	ἦτον	-α, -ω	εἴητον	λέλειφθον	λελεῖφθαι	F. λελειμμένη
...φθον		ἦτον		εἰήτην	λελείφθων		
...ιμεθα	λελειμμένοι,	ὦμεν	λελειμμένοι,	εἴημεν			N. λελειμμένον
...φθε	-αι, -α	ἦτε	-αι, -α	εἴητε	λέλειφθε		
...μμένοι, ...α εἰσί		ὦσι		εἴησαν	λελείφθωσαν / λελείφθων		

Plusquamperfectum.

Indicativus.

S. 1. ἐλελείμμην	D. 1. ἐλελείμμεθον	P. 1. ἐλελείμμεθα
2. ἐλέλειψο	2. ἐλέλειφθον	2. ἐλέλειφθε
3. ἐλέλειπτο	3. ἐλελείφθην	3. λελειμμένοι, -αι, -α ἦσαν.

(exactum).

Indicativus.	Optativus.	Infinitivus.	Participium.
...ίψομαι	λελειψοίμην		
...ίψῃ	λελείψοιο		
...ίψεται	λελείψοιτο		
...ιψόμεθον	λελειψοίμεθον		
...ίψεσθον	λελείψοισθον	λελείψεσθαι	λελειψόμενος, -μένη, -μενον
...ίψεσθον	λελειψοίσθην		
...ιψόμεθα	λελειψοίμεθα		
...ίψεσθε	λελείψοισθε		
...ίψονται	λελείψοιντο		

...: λειφθε-.
...rtio: λειφθησ-.)

Futurum passivum I. Passivum.

Indicativus.	Optativus.	Infinitivus.	Participium.
...φθήσομαι	λειφθησοίμην		
...φθήσῃ	λειφθήσοιο		
...φθήσεται	λειφθήσοιτο	λειφθή-	λειφθησόμενος,

	Indicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Part
D. 1.	ἐλείφθημεν	λειφθῶμεν	λειφθείημεν		-θῆναι	-θεῖσ
2.	ἐλείφθητον	λειφθῆτον	λειφθείητον	λείφθητον		λειφθ
3.	ἐλειφθήτην	λειφθῆτον	λειφθειήτην	λειφθήτων		
P. 1.	ἐλείφθημεν	λειφθῶμεν	λειφθείημεν			
2.	ἐλείφθητε	λειφθῆτε	λειφθείητε	λείφθητε		
3.	ἐλείφθησαν	λειφθᾶσι	{λειφθείησαν {λειφθεῖεν	{λειφθήτωσαν {λειφθέντων		

7. Väkevä Passi

(*Futurum passiv*

Aoristus passivus II.

S. 1.	ἐλίπην	λιπῶ	λιπείην			
2.	ἐλίπης	λιπῇς	λιπείης	λίπηθι		
3.	ἐλίπη	λιπῇ	λιπείη	λιπήτω		
D. 1.	ἐλίπημεν	λιπῶμεν	λιπείημεν			
2.	ἐλίπητον	λιπῆτον	λιπείητον	λίπητον		λιπείς
3.	ἐλιπήτην	λιπῆτον	λιπειήτην	λιπήτων	λιπῆναι	λιπεῖσ
P. 1.	ἐλίπημεν	λιπῶμεν	λιπείημεν			λιπέν
2.	ἐλίπητε	λιπῆτε	λιπείητε	λίπητε		
3.	ἐλίπησαν	λιπῶσι	{λιπείησαν {λιπεῖεν	{λιπήτωσαν {λιπέντων		

Verbali-adjektivit: 1. λειπτά

2. λειπτέ

III. Verbu

Vbvrtl

(Futuri-vrtl

Activum.

	Indicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Partic.
Praes.	ἀγγέλλω	ἀγγέλλω	ἀγγέλλοιμι	ἄγγελλε	ἀγγέλλειν	ἀγγέλλων
Imperf.	ἤγγελλον	—	—	—	—	—
Perf. I.	ἤγγελκα	ἠγγέλκω	ἠγγέλκοιμι	ἤγγελκε	ἠγγελκέναι	ἠγγελκώς
Plusqpf.	ἠγγέλκειν	—	—	—	—	—
Aor. I.	ἤγγειλα	ἀγγείλω	ἀγγείλαιμι	ἄγγειλον	ἀγγεῖλαι	ἀγγείλᾱς

Indicativus.	Optativus.	Infinitivus.	Participium.
ησόμεθον	λειφθησοίμεθον	-σεσθαι	-μένη, -μενον
ήσεσθον	λειφθήσοισθον.		
ήσεσθον	λειφθησοίσθην		
ησόμεθα	λειφθησοίμεθα		
ήσεσθε	λειφθήσοισθε		
ήσονται	λειφθήσοιντο		

: λιπε-.

vrtlo: λιπησ-.)

Futurum passivum II.

σομαι	λιπησοίμην		
ῃ	λιπήσοιο		
σεται	λιπήσοιτο		
σόμεθον	λιπησοίμεθον		
σεσθον	λιπήσοισθον	λιπήσεσθαι	λιπησόμενος, -μένη, -μενον
σεσθον	λιπησοίσθην		
σόμεθα	λιπησοίμεθα		
σεσθε	λιπήσοισθε		
σονται	λιπήσοιντο		

ή, λειπτόν,

έα, λειπτέον.

idum.

λ- (ἀγγέλλω, ilmoitan).

λε-.)

Medium ja *Passivum.*

dicativus.	Conjunctivus.	Optativus.	Imperativus.	Infinit.	Partic.
λομαι	ἀγγέλλωμαι	ἀγγελλοίμην	ἀγγέλλου	ἀγγέλλεσθαι	ἀγγελλόμενος
λόμην	—	—	—	—	—
μαι	ἠγγελμένος ὦ	ἠγγελμένος εἴην	ἤγγελσο	ἠγγέλθαι	ἠγγελμένος
μην	—	—	—	—	—
λάμην	ἀγγείλωμαι	ἀγγειλαίμην	ἄγγειλαι	ἀγγείλασθαι	ἀγγειλάμενος

Activum. Fu

	Indicativus.	Optativus.	Infinitivus.	Participium
S. 1.	ἀγγελῶ	ἀγγελοῖμι (ἀγγελοίην)		
2.	ἀγγελεῖς	ἀγγελοῖς (ἀγγελοίης)		
3.	ἀγγελεῖ	ἀγγελοῖ (ἀγγελοίη)		N. ἀγγελῶν,
D. 1.	ἀγγελοῦμεν	ἀγγελοῖμεν (ἀγγελοίημεν)		ἀγγελοῦσα,
2.	ἀγγελεῖτον	ἀγγελοῖτον (ἀγγελοίητον)	ἀγγελεῖν	ἀγγελοῦν,
3.	ἀγγελεῖτον	ἀγγελοίτην (ἀγγελοιήτην)		G. -οῦντος,
P. 1.	ἀγγελοῦμεν	ἀγγελοῖμεν (ἀγγελοίημεν)		-ούσης, -οῦντ
2.	ἀγγελεῖτε	ἀγγελοῖτε (ἀγγελοίητε)		
3.	ἀγγελοῦσι	ἀγγελοῖεν (ἀγγελοίησαν)		

Pass

Fut. I. ἀγγελθήσομαι ἀγγελθησοίμην ἀγγελθήσεσθαι ἀγγελθησόμενος.
Aor. I. ἠγγέλθην ἀγγελθῶ ἀγγελθείην ἀγγέλθητι ἀγγελθῆναι ἀγγελθείς.
Fut. II. (ἀγγελήσομαι) (ἀγγελησοίμην) (ἀγγελήσεσθαι) (ἀγγελησόμενος).

§ 60.

Verba contracta.

(Supistus kaikissa presens-vartalon muodoissa.)

1. Ne *verba vocalia*, joitten tunnusvokali on *α*, *ε* tai *ο*, supistavat nämä tunnusvokalinsa fleksioni-vokalein kanssa aktivin ja mediumin (passivin) presensin ja imperfektin kaikissa muodoissa.

2. Supistus (enimmiten sama kuin se, joka on ilmestynyt supistuvissa nomineissa, ks. §§ 12, 14, 17 y. m.) tapahtuu seuraavasti:

α) *α* seuraavan E-äänen kanssa supistuu *ᾱ*:ksi, siis: *αε*, *αη* = *ᾱ*
α „ O-äänen „ „ *ω*:ksi, „ *αο*, *αω*, *αου* = *ω*
ι kirjoitetaan tällöin alle, „ *αει*, *αῃ* = *ᾳ*
αοι = *ῳ*.

β) *ε* seuraavan *ε*:n kanssa muuttuu *ει*:ksi,
ε „ *ο*:n „ „ *ου*:ksi,
ε pitkän vokalin tai diftongin edestä katoaa, siis:
εω, *εη*, *εει*, *εοι*, *εου* = *ω*, *η*, *ει*, *οι*, *ου*.

m. *Medium.*

Indicativus.	*Optativus.*	*Infinitivus.*	*Participium.*
γελοῦμαι	ἀγγελοίμην		
γελῇ l. -εῖ	ἀγγελοῖο		
γελεῖται	ἀγγελοῖτο		
γελούμεθον	ἀγγελοίμεθον		
γελεῖσθον	ἀγγελοῖσθον	ἀγγελεῖσθαι	ἀγγελούμενος, -μένη, -μενον.
γελεῖσθον	ἀγγελοίσθην		
γελούμεθα	ἀγγελοίμεθα		
γελεῖσθε	ἀγγελοῖσθε		
γελοῦνται	ἀγγελοῖντο		

m.

Aor. II. ἠγγέλην ἀγγελῶ ἀγγελείην ἀγγέληθι ἀγγελῆναι ἀγγελείς.
Fut. III puuttuu.
Adj. verbalia: ἀγγελτός ἀγγελτέος.

γ) ο seuraavan lyhyen vokalin kanssa supistuu ου:ksi, siis: οε, οο = ου
ο „ pitkän „ „ „ ω:ksi, „ οη, οω = ω
ο „ iota-diftongin „ „ οι:ksi, „ οει, οῃ, οοι = οι
ο „ ου-diftongin „ „ ου:ksi, „ οου = ου.

δ) Infinitivissä supistuu αει ᾱ:ksi (eikä ᾳ:ksi) ja οει οῦ:ksi (eikä οῖ:ksi).

Tämä tapahtuu siitä syystä, että infinit:n loppu oikeastaan oli -εν (eikä -ειν).

5. Taivutuskaavoja.

Praesens Activi.

Vrtlo:	1. τιμάω kunnioitan. τιμα		2. ποιέω teen. ποιε		3. δουλόω orjuutan. δουλο.	
Ind. S. 1.	(τιμάω)	τιμῶ	(ποιέω)	ποιῶ	(δουλόω)	δουλῶ
2.	(τιμάεις)	τιμᾷς	(ποιέεις)	ποιεῖς	(δουλόεις)	δουλοῖς
3.	(τιμάει)	τιμᾷ	(ποιέει)	ποιεῖ	(δουλόει)	δουλοῖ
Pl. 1.	(τιμάομεν)	τιμῶμεν	(ποιέομεν)	ποιοῦμεν	(δουλόομεν)	δουλοῦμεν
2.	(τιμάετε)	τιμᾶτε	(ποιέετε)	ποιεῖτε	(δουλόετε)	δουλοῦτε
3.	(τιμάουσι)	τιμῶσι	(ποιέουσι)	ποιοῦσι	(δουλόουσι)	δουλοῦσι.

Conj. S. 1.	(τιμάω)	τιμῶ	(ποιέω)	ποιῶ	(δουλόω)	δουλᾶ
2.	(τιμάῃς)	τιμᾷς	(ποιέῃς)	ποιῇς	(δουλόῃς)	δουλοῖς
3.	(τιμάῃ)	τιμᾷ	(ποιέῃ)	ποιῇ	(δουλόῃ)	δουλοῖ
Pl. 1.	(τιμάωμεν)	τιμῶμεν	(ποιέωμεν)	ποιῶμεν	(δουλόωμεν)	δουλῶμεν
2.	(τιμάητε)	τιμᾶτε	(ποιέητε)	ποιῆτε	(δουλόητε)	δουλῶτε
3.	(τιμάωσι)	τιμῶσι	(ποιέωσι)	ποιῶσι	(δαυλόωσι)	δουλῶσι.
Opt. S. 1.	(τιμάοιμι)	τιμῷμι	(ποιέοιμι)	ποιοῖμι	(δουλόοιμι)	δουλοῖμι
	eli		eli		eli	
	(τιμαοίην)	τιμῴην	(ποιεοίην)	ποιοίην	(δουλοοίην)	δουλοίην
2.	(τιμάοις)	τιμῷς	(ποιέοις)	ποιοῖς	(δουλόοις)	δουλοῖς
	eli		eli		eli	
	(τιμαοίης)	τιμῴης	(ποιεοίης)	ποιοίης	(δουλοοίης)	δουλοίης
3.	(τιμάοι)	τιμῷ	(ποιέοι)	ποιοῖ	(δουλόοι)	δουλοῖ
	eli		eli		eli	
	(τιμαοίη)	τιμῴη	(ποιεοίη)	ποιοίη	(δουλοοίη)	δουλοίη
Pl. 1.	(τιμάοιμεν)	τιμῷμεν	(ποιέοιμεν)	ποιοῖμεν	(δουλόοιμεν)	δουλοῖμεν
2.	(τιμάοιτε)	τιμῷτε	(ποιέοιτε)	ποιοῖτε	(δουλόοιτε)	δουλοῖτε
3.	(τιμάοιεν)	τιμῷεν	(ποιέοιεν)	ποιοῖεν	(δουλόοιεν)	δουλοῖεν.
Imp. S. 2.	(τίμαε)	τίμᾶ	(ποίεε)	ποίει	(δούλοε)	δούλου
3.	(τιμαέτω)	τιμάτω	(ποιεέτω)	ποιείτω	(δουλοέτω)	δουλούτω
Pl. 2.	(τιμάετε)	τιμᾶτε	(ποιέετε)	ποιεῖτε	(δουλόετε)	δουλοῦτε
3.	(τιμαόντων)	τιμώντων	(ποιεόντων)	ποιούντων	(δουλοόντων)	δουλούντων.
Infinit.	(τιμάειν l. τιμάεν)	τιμᾶν	(ποιέειν l. ποιέεν)	ποιεῖν	(δουλόειν l. δουλόεν)	δυλοῦν.
Part. M.	(τιμάων)	τιμῶν	(ποιέων)	ποιῶν	(δουλόων)	δουλῶν
F.	(τιμάουσα)	τιμῶσα	(ποιέουσα)	ποιοῦσα	(δουλόουσα)	δουλοῦσα
N.	(τιμάον)	τιμῶν	(ποιέον)	ποιοῦν	(δουλόον)	δουλοῦν
Gen.	(τιμάοντος)	τιμῶντος	(ποιέοντος)	ποιοῦντος	(δουλόοντος)	δουλοῦντος.

Imperfectum Activi.

Sing. 1.	(ἐτίμαον)	ἐτίμων	(ἐποίεον)	ἐποίουν	(ἐδούλοον)	ἐδούλουν
2.	(ἐτίμαες)	ἐτίμᾶς	(ἐποίεες)	ἐποίεις	(ἐδούλοες)	ἐδούλους
3.	(ἐτίμαε)	ἐτίμᾶ	(ἐποίεε)	ἐποίει	(ἐδούλοε)	ἐδούλου
Plur. 1.	(ἐτιμάομεν)	ἐτιμῶμεν	(ἐποιέομεν)	ἐποιοῦμεν	(ἐδουλόομεν)	ἐδουλοῦμεν
2.	(ἐτιμάετε)	ἐτιμᾶτε	(ἐποιέετε)	ἐποιεῖτε	(ἐδουλόετε)	ἐδουλοῦτε
3.	(ἐτίμαον)	ἐτίμων	(ἐποίεον)	ἐποίουν	(ἐδούλοον)	ἐδούλουν.

Praesens Medii (Passivi).

Ind. S. 1.	(τιμάομαι)	τιμῶμαι	(ποιέομαι)	ποιοῦμαι	(δουλόομαι)	δουλοῦμαι
2.	(τιμάει)	τιμᾷ	(ποιέει)	ποιεῖ	(δουλόει)	δουλοῖ
3.	(τιμάεται)	τιμᾶται	(ποιέεται)	ποιεῖται	(δουλόεται)	δουλοῦται

Pl. 1.	(τιμαόμεθα)	τιμώμεθα	(ποιεόμεθα)	ποιούμεθα	(δουλοόμεθα)	δουλούμεθα
2.	(τιμάεσθε)	τιμᾶσθε	(ποιέεσθε)	ποιεῖσθε	(δουλόεσθε)	δουλοῦσθε
3.	(τιμάονται)	τιμῶνται	(ποιέονται)	ποιοῦνται	(δουλόονται)	δουλοῦνται.
Conj. S. 1.	(τιμάωμαι)	τιμῶμαι	(ποιέωμαι)	ποιῶμαι	(δουλόωμαι)	δουλῶμαι
2.	(τιμάῃ)	τιμᾷ	(ποιέῃ)	ποιῇ	(δουλόῃ)	δουλοῖ
3.	(τιμάηται)	τιμᾶται	(ποιέηται)	ποιῆται	(δουλόηται)	δουλῶται
Pl. 1.	(τιμαώμεθα)	τιμώμεθα	(ποιεώμεθα)	ποιώμεθα	(δουλοώμεθα)	δουλώμεθα
2.	(τιμάησθε)	τιμᾶσθε	(ποιέησθε)	ποιῆσθε	(δουλόησθε)	δουλῶσθε
3.	(τιμάωνται)	τιμῶνται	(ποιέωνται)	ποιῶνται	(δυλόωνται)	δουλῶνται.
Opt. S. 1.	(τιμαοίμην)	τιμῴμην	(ποιεοίμην)	ποιοίμην	(δουλοοίμην)	δουλοίμην
2.	(τιμάοιο)	τιμῷο	(ποιέοιο)	ποιοῖο	(δουλόοιο)	δουλοῖο
3.	(τιμάοιτο)	τιμῷτο	(ποιέοιτο)	ποιοῖτο	(δουλόοιτο)	δουλοῖτο
Pl. 1.	(τιμαοίμεθα)	τιμῴμεθα	(ποιεοίμεθα)	ποιοίμεθα	(δουλοοίμεθα)	δουλοίμεθα
2.	(τιμάοισθε)	τιμῷσθε	(ποιέοισθε)	ποιοῖσθε	(δουλόοισθε)	δουλοῖσθε
3.	(τιμάοιντο)	τιμῷντο	(ποιέοιντο)	ποιοῖντο	(δουλόοιντο)	δουλοῖντο.
Imp. S. 2.	(τιμάου)	τιμῶ	(ποιέου)	ποιοῦ	(δουλόου)	δουλοῦ
3.	(τιμαέσθω)	τιμάσθω	(ποιεέσθω)	ποιείσθω	(δουλοέσθω)	δουλούσθω
Pl. 2.	(τιμάεσθε)	τιμᾶσθε	(ποιέεσθε)	ποιεῖσθε	(δουλόεσθε)	δουλοῦσθε
3.	(τιμαέσθωσαν)	τιμάσθωσαν	(ποιεέσθωσαν)	ποιείσθωσαν	(δουλοέσθωσαν)	δουλούσθωσαν.
Infin.	(τιμάεσθαι)	τιμᾶσθαι	(ποιέεσθαι)	ποιεῖσθαι	(δουλόεσθαι)	δουλοῦσθαι.
Part. M.	(τιμαόμενος)	τιμώμενος	(ποιεόμενος)	ποιούμενος	(δουλοόμενος)	δουλούμενος
F.	(τιμαομένη)	τιμωμένη	(ποιεομένη)	ποιουμένη	(δουλοομένη)	δουλουμένη
N.	(τιμαόμενον)	τιμώμενον	(ποιεόμενον)	ποιούμενον	(δυλοόμενον)	δουλούμενον.

Imperfectum Medii (Passiwi).

Sing. 1.	(ἐτιμαόμην)	ἐτιμώμην	(ἐποιεόμην)	ἐποιούμην	(ἐδουλοόμην)	ἐδουλούμην
2.	(ἐτιμάου)	ἐτιμῶ	(ἐποιέου)	ἐποιοῦ	(ἐδουλόου)	ἐδουλοῦ
3.	(ἐτιμάετο)	ἐτιμᾶτο	(ἐποιέετο)	ἐποιεῖτο	(ἐδουλόετο)	ἐδουλοῦτο
Pl. 1.	(ἐτιμαόμεθα)	ἐτιμώμεθα	(ἐποιεόμεθα)	ἐποιούμεθα	(ἐδουλοόμεθα)	ἐδουλούμεθα
2.	(ἐτιμάεσθε)	ἐτιμᾶσθε	(ἐποιέεσθε)	ἐποιεῖσθε	(ἐδουλόεσθε)	ἐδουλοῦσθε
3.	(ἐτιμάοντο)	ἐτιμῶντο	(ἐποιέοντο)	ἐποιοῦντο	(ἐδουλόοντο)	ἐδουλοῦντο.

Huom.! Poisjätetyt **d u a l i - m u o d o t** saadaan helposti siten, että **a k t i v i n** τε-pääte muutetaan **i n d**:n ja **k o n j**:n **p r e s**:**s s ä** τον-päätteeksi, **o p t a t**:**s s a** ja **i m p e r f**:**s s ä** τον-, την-päätteiksi, **i m p e r a t**:**s s a**

τον-, των-päätteiksi. Samoin muutetaan mediumin (passivin) *σθε*-pääte ind:n ja konj:n pres:ssä *σθον*-päätteeksi, optat:ssa ja impf:ssä *σθον-*, *σθην*-päätteiksi, imperat:ssa *σθον-*, *σθων*-päätteiksi. (Harvoin ilmestyväksi dual:n 1:n p:n *μεθον*-päätteeksi muutetaan pluralin pääte *-μεθα*.)

Poikkeuksia.

1. Moniaat *άω*-loppuiset *verba contracta* supistavat *αε*:n ja *αη*:n *η*:ksi (*pro ᾱ*:ksi). Semmoisia ovat:

   διψάω olen janoissani, *πεινάω* olen nälissäni, *ζάω* elän, *κνάω* raapin, *ψάω* hankaan, *σμάω* hieron, *χράομαι* käytän (tarvitsen).

   Esim.:

Aktivin presens.				Mediumin presens.			
Indikativi.				Indikativi.			
S. 1.	*διψῶ*	Pl. 1.	*διψῶμεν*	S. 1.	*χρῶμαι*	Pl. 1.	*χρώμεθα*
2.	*διψῇς*	2.	*διψῆτε*	2.	*χρῇ*	2.	*χρῆσθε*
3.	*διψῇ*	3.	*διψῶσι*	3.	*χρῆται*	3.	*χρῶνται*

Aktivi.

Presens.				Imperfekti.	Infinitivi.	Imperativi.
S. 1.	*ζῶ*	Pl. 1.	*ζῶμεν*	*ἔζων*		
2.	*ζῇς*	2.	*ζῆτε*	*ἔζης*	*ζῆν*	*ζῆ*
3.	*ζῇ*	3.	*ζῶσι*	*ἔζη*		

j. n. e.

2. Ne *έω*-loppuiset *verba contracta*, joilla on yksitavuinen vartalo, sallivat yksistään sellaista supistusta, josta syntyy diftongi *ει*, siis ainoastaan: *εε ει*:ksi; *εει ει*:ksi. Esim.:

Aktivin presens.				Aktivin imperfekti.			
Indikativi.				Indikativi.			
S. 1.	*πλέω*	Pl. 1.	*πλέομεν*	S. 1.	*ἔπλεον*	Pl. 1.	*ἐπλέομεν*
2.	*πλεῖς*	2.	*πλεῖτε*	2.	*ἔπλεις*	2.	*ἐπλεῖτε*
3.	*πλεῖ*	3.	*πλέουσι*	3.	*ἔπλει*	3.	*ἔπλεον*

Muist. Niin myös yhdysperäiset; esim. *ἀναπλέω*, *διαῤῥέω* y. m. Ainoastaan *δέω*, sidon, supistuu usein kaikkialla; sen *composita* aina.

3. Verbissä *λούω*, pesen (lat. *lav-o*), ilmestyy joskus omituinen supistus niin, että diftongi *ου* hävittää fleksioni-vokalin: *ἔλου* (*pro ἔλουε*), *λοῦμαι* (*pro λού-ο-μαι*) j. n. e. — Samoin myös ind:n pres:n sing:n

1 p. verbistä οἴ-ο-μαι saa usein supistuneen muodon οἶμαι, ja impf:n sing:n 1 p. kuuluu ᾤ-μην (supist. *pro* ᾠ-ό-μην).

Toinen Konjugationi.

(μι-konjugationi.)

§ 61.

Johdatus.

1. Toinen konjugationi poikkeaa ensimmäisestä konjugationista ainoastaan aktivin, mediumin (ja passivin) presensissä ja imperfektissä sekä aktivin ja mediumin *Aoristus II*:ssa, joita temporeita siitä syystä nimitetään poikkeus-temporeiksi.

Muist. Myöskin aktivin perf:ssä ja plusqpf:ssä tapahtuu muutamain verbein taivutuksessa osaksi samoja poikkeuksia kuin poikkeus-temporeissa. Paitsi sitä moniaat verbit horjuvat molempain konjugationein välillä siten, että ne muutamissa näistä poikkeus-temporeista taipuvat toisen, toisissa päinvastoin ensimmäisen konjugationin mukaan.

2. Poikkeus on pääasiallisesti siinä, että fleksionipäätteet liitetään tempus-vartaloon ilman fleksionivokalitta kaikissa poikkeus-temporein modeissa, paitsi konjunktivissa ja optativissa.

Mainittuun, kaikille tähän kuuluville verbeille yhteiseen poikkeukseen, joka erottaa ne ensimmäisen konjugationin verbeistä, tulee enimmiten lisäksi erinäinen omituisuus presensvartalon muodostamisessa.

3. Tämän suhteen toisen konjugationin verbit (μι-verbit) jakautuvat kahteen luokkaan:

I. Ensimmäisen luokan μι-verbit, s. o. semmoiset, joitten presens-vartalo on redupliseerattu tai yhtäläinen kuin verbi-vartalo;

II. Toisen luokan μι-verbit, s. o. semmoiset, jotka muodostavat presens-vartalon siten, että verbi-vartalon loppuun liitetään tavu -νυ (-ννυ).

---

2. Konjunktivin fleksioni-vokalit ovat ω ja η (nk. ω-konjugationissa), ja nämä supistuvat vartalon loppuvokalin kanssa. — Supistus tapahtuu samaten kuin supistuvissa verbeissä (ks. § 60), paitsi että άη:sta ja άῃ:sta tulee ῆ ja ῇ (supistuvissa verbeissä ᾶ ja ᾷ), όῃ:sta tulee ῷ (supistuvissa verbeissä οῖ); esim.:

Presens-vartalot:
τιθε-, ἱστα-, διδο-.

Konjunktivin presens.

Akt.	S. 1.	(τιθέω) τιθῶ	(ἱστάω) ἱστῶ	(διδόω) διδῶ
	2.	(τιθέῃς) τιθῇς	(ἱστάῃς) ἱστῇς	(διδόῃς) διδῷς
	3.	(τιθέῃ) τιθῇ	(ἱστάῃ) ἱστῇ	(διδόῃ) διδῷ
		j. n. e.	j. n. e.	j. n. e.
Med.	S. 1.	(τιθέωμαι) τιθῶμαι	(ἱστάωμαι) ἱστῶμαι	(διδόωμαι) διδῶμαι
	2.	(τιθέῃ) τιθῇ	(ἱστάῃ) ἱστῇ	(διδόῃ) διδῷ
	3.	(τιθέηται) τιθῆται	(ἱστάηται) ἱστῆται	(διδόηται) διδῶται
		j. n. e.	j. n. e.	j. n. e.

3. Optativin fleksioni-vokali on ι, joka vartalon loppuvokalin kanssa muodostaa aina aksentilla varustetun diftongin (αι, ει, οι). Aktivissa η asetetaan ι:n ja päätteen väliin (siis: ιη, nk. passivin aoristeissa).[1]

Esim.:

Presens-vartalot:
τιθε-, ἱστα-, διδο-.

Optativin presens.

Akt.	S. 1.	τιθείην	ἱσταίην	διδοίην
	2.	τιθείης	ἱσταίης	διδοίης
	3.	τιθείη	ἱσταίη	διδοίη
		j. n. e.	j. n. e.	j. n. e.
Med.	S. 1.	τιθείμην	ἱσταίμην	διδοίμην
	2.	τιθεῖο	ἱσταῖο	διδοῖο
	3.	τιθεῖτο	ἱσταῖτο	διδοῖτο
		j. n. e.	j. n. e.	j. n. e.

[1] Muutamista vähemmin tärkeistä eriäväisyyksistä ks. edempänä.

c) 1. Fleksioni-päätteet poikkeavat *ω*-konjugationin päätteistä ainoastaan aktivissa. Eriäväiset fleksioni-päätteet ovat:

α) aktivin indikativin presensin singularissa:[1]

			(α)	(ε)	(ο)
1 pers.	-μι,	esim.	ἵ-στη-μι	τί-θη-μι	δί-δω-μι
2 „	-ς,	„	ἵ-στη-ς	τί-θη-ς	δί-δω-ς
3 „	-σι(ν),	„	ἵ-στη-σι	τί-θη-σι	δί-δω-σι;

β) akt:n ind:n imperfektin ja Aoristus II:n ynnä optativin presensin ja Aoristus II:n plur:n 3:ssa p:ssa *-σαν*, esim. impf:n plur:n 3 p. *ἵστα-σαν* j. n. e.;

γ) akt:n optat:n pres:n ja Aor. II:n sing:n 1:ssä p:ssa: *-ν* (*pro -μι*), esim. optat:n pres:n 1 p. *ἱσταίη-ν* j. n. e.;

δ) akt:n imper:n pres:n ja Aor. II:n sing:n 2:ssa p:ssa: *-θι*, esim. imp:n pres:n 2 p. *ἵστα-θι* (*ἵστη*);

ε) akt:n inf:n pres:ssä ja Aor. II:ssa: *-ναι*, esim. inf. pres. *ἱστά-ναι*.

Muist. 1. Akt:n ind:n pres:n plur:n 3:ssa p:ssa saa vartalon lyhyt vokali sijaispidennyksen (nk. fleks.-vokali *ω*-konj:ssa), esim.: *τι-θεῖ-σι* (*pro τί-θε-νσι*), *δι-δοῦ-σι* (*pro δί-δο-νσι*), *ἱ-στᾶ-σι* (*pro ἵ-στα-νσι*), jonka ohessa on huomattava samanlainen säännöttömyys aksentin puolesta kuin adjektiva materialioissa, joitten loppu on *εος* = *οῦς* (ks. § 17, 2, *a*, huom.). — Tavallisemmin kuitenkin *νσι*- päätteen eteen asetetaan *α*, joka *ν*:n kadotessa saa sijaispidennyksen *ε*- ja *ο*-loppuisissa vartaloissa, mutta *α*-loppuisissa supistuu tämän loppuvokalin kanssa; siis esim.: *τι-θέ-ᾱ-σι*, *δι-δό-ᾱ-σι*, mutta *ἱ-στᾶ-σι* (*pro ἱ-στά-ᾱ-σι*).

---

[1] Nämä päätteet olivat molemmissa konjugationeissa alkuaan: *-μι*, *-σι*, *-τι* (vrt. § 48, II, nota), joista, *ι*:n muututtua diftongiksi, syntyi mediumissa (pass:ssa) *-μαι*, *-σαι*, *-ται*. — Aktivissa
-μι katosi *ω*-konjug:ssa (paitsi opt:ssa) ja fleks.-vokali piteni (korvaukseksi): *λύω pro λύ-ο-μι;*
-σι muuttui *ω*-konjug:ssa takaheiton kautta *-ις*:ksi, mutta kadotti *μι*-konj:ssa *ι*-vokalin: *λύ-ε-ις pro λύ-ε-σι*, *τίθη-ς pro τίθη-σι;*
-τι pehmeni *σι*:ksi, jonka *σ* *ω*-konj:ssa katosi, mutta säilyi *μι*-konj:ssa: *λύ-ε-ι pro λύ-ε-τι* (*λύ-ε-σι*), *τίθη-σι pro τίθη-τι*.

2. **Konju**
konjuga
puvok
kuin
että
verb
beis

Akt. S. 1. (τ
2. (
3.

Med. S. 1

Præsens.

Activum. *Medium.*

Indicativus.	*Conjunctivus.*	*Indicativus.*	*Conjunctivus.*
στᾰ-μεν	ἱ-στῶ-μεν	ἱ-στά-μεθον	ἱ-στώ-μεθον
στᾰ-τον	ἱ-στῆ-τον	ἵ-στα-σθον	ἱ-στῆ-σθον
-στᾰ-τον	ἱ-στῆ-τον	ἵ-στα-σθον	ἱ-στῆ-σθον
-στᾰ-μεν	ἱ-στῶ-μεν	ἱ-στά-μεθα	ἱ-στώ-μεθα
-στᾰ-τε	ἱ-στῆ-τε	ἵ-στα-σθε	ἱ-στῆ-σθε
-στᾱ-σι(ν)	ἱ-στῶ-σι(ν)	ἵ-στα-νται	ἱ-στῶ-νται
Optativus.	*Imperativus.*	*Optativus.*	*Imperativus.*
-στα-ίη-ν	—	ἱ-στα-ί-μην	—
ἱ-στα-ίη-ς	ἵ-στη (ἵστᾰ-θι)	ἱ-στα-ῖ-ο	ἵ-στᾰ-σο
ἱ-στα-ίη	ἱ-στᾰ́-τω	ἱ-στα-ῖ-το	ἱ-στά-σθω
ἱ-στα-ίη-μεν	—	ἱ-στα-ί-μεθον	—
ἱ-στα-ίη-τον	ἵ-στᾰ-τον	ἱ-στα-ῖ-σθον	ἵ-στα-σθον
ἱ-στα-ιή-την	ἱ-στᾰ́-των	ἱ-στα-ί-σθην	ἱ-στά-σθων
ἱ-στα-ίη-μεν	—	ἱ-στα-ί-μεθα	—
ἱ-στα-ίη-τε	ἵ-στᾰ-τε	ἱ-στα-ῖ-σθε	ἵ-στα-σθε
ἱ-στα-ίη-σαν	ἱ-στᾰ́-τωσαν -ντων	ἱ-στα-ῖ-ντο	ἱ-στά-σθωσαν -σθων

Infinitivus.	*Infinitivus.*
ἱστά-ναι.	ἵ-στα-σθαι.
Participium.	*Participium.*
ι-στᾱ́-ς, ἱ-στᾶ-σα, ἱ-στά-ν Vrtlo: ἱ-στα-ντ.	ἱ-στά-μενος, -μένη, -μενον.

Muist. Akt:n pres:n optat:n dualissa ja pluralissa ytetään seuraavia lyhyempiä muotoja pitempien ohessa, ni- ittäin:

Dual.		Plur.	
1.	ἱσταῖμεν	1.	ἱσταῖμεν
2.	ἱσταῖτον	2.	ἱσταῖτε
3.	ἱσταίτην	3.	ἱσταῖεν.

Imperfectum.

	Indicativus.	*Indicativus.*
S. 1.	ἵ-στη-ν	ἱ-στά-μην
2.	ἵ-στη-ς	ἵ-στα-σο
3.	ἵ-στη	ἵ-στα-το

Muist. 2. Akt:n imper:n pres:n sing:n 2:ssa p:ssa *θι*-pääte tavallisimmin katoaa ja korvaukseksi vartalon loppuvokali pitenee: *α η*:ksi, *ε ει*:ksi, *ο ου*:ksi; esim.: *ἵστη pro ἵστα-θι, τίθει pro τίθε-τι, δίδου pro δίδο-τι.*

Muist. 3. Yhdysperäiset *ἵστημι*-verbistä kadottavat *θι*-päätteen akt:n imper:n aor. II:n sing:n 2:ssa p:ssa ja pidentävät silloin *ᾰ ᾱ*:ksi, esim. *παρά-στᾱ pro παρά-στη-θι* (samaten yhdysperäiset *βαίνω*-verbistä; ks. säännöttöm. verbeistä edempänä).

Huom.! Akt:n imper:n Aor. II:sta verbeissä *τίθημι, ἵημι* ja *δίδωμι*, ks. edempänä.

2. Fleksioni-päätteiden suhteen mediumissa (passivissa) huomattakoon ainoastaan:

että päätteet *-σαι* ja *-σο* (sing:n 2 p.) säilyttävät *σ*:n ind:n ja imper:n pres:ssä sekä impf:ssä, mutta kadottavat *σ*:n konj:n ja opt:n pres:ssä sekä kaikissa Aoristus II:n modeissa (vrt. § 48, II, muist. *b*), esim.: ind:n pres:n sing:n 2 p. *ἵστα-σαι*, imper. ja impf. *ἵστα-σο*, mutta konj. *ἱστῇ* (*pro ἱστῆ-σαι*), opt. *ἱσταῖ-ο* (*pro ἱσται-σο*) j. n. e.

d) Aksentin suhteen noudatetaan *μι*-verbeissä yleensä samoja sääntöjä kuin *ω*-verbeissä, samoilla poikkeuksilla kuin *ω*-konjug:ssa, niin että konjunktivissa ja optativissa supistunut tavu, *ναι*-loppuisessa infinitivissä sekä mediumin infinitivin Aor. II:ssa penultima ja *ς*-loppuisissa participeissa ultima saa koron.

III. Taivutuskaavoja.

A. *ἵστημι* seisotan.

Vbvrtlo	Pres.-vrtlo	Aor. II:n vrtlo
στα.	*ἱστα* (*pro σιστα*).	*στα.*

1. Poikkeus-temporit.

Præsens.

Activum. — *Medium.*

	Indicativus.	*Conjunctivus.*	*Indicativus.*	*Conjunctivus.*
S. 1.	*ἵ-στη-μι*	*ἱ-στῶ*	*ἵ-στᾰ-μαι*	*ἱ-στῶ-μαι*
2.	*ἵ-στη-ς*	*ἱ-στῇς*	*ἵ-στα-σαι*	*ἱ-στῇ*
3.	*ἵ-στη-σι(ν)*	*ἱ-στῇ*	*ἵ-στα-ται*	*ἱ-στῆ-ται*

Præsens.

	Activum. Indicativus.	*Activum.* Conjunctivus.	*Medium.* Indicativus.	*Medium.* Conjunctivus.
D. 1.	ἵ-στᾰ-μεν	ἱ-στῶ-μεν	ἱ-στά-μεθον	ἱ-στώ-μεθον
2.	ἵ-στᾰ-τον	ἱ-στῆ-τον	ἵ-στα-σθον	ἱ-στῆ-σθον
3.	ἵ-στᾰ-τον	ἱ-στῆ-τον	ἵ-στα-σθον	ἱ-στῆ-σθον
P. 1.	ἵ-στᾰ-μεν	ἱ-στῶ-μεν	ἱ-στά-μεθα	ἱ-στώ-μεθα
2.	ἵ-στᾰ-τε	ἱ-στῆ-τε	ἵ-στα-σθε	ἱ-στῆ-σθε
3.	ἱ-στᾶ-σι(ν)	ἱ-στῶ-σι(ν)	ἵ-στα-νται	ἱ-στῶ-νται
	Optativus.	*Imperativus.*	*Optativus.*	*Imperativus.*
S. 1.	ἱ-στα-ίη-ν	—	ἱ-στα-ί-μην	—
2.	ἱ-στα-ίη-ς	ἵ-στη (ἵστᾰ-θι)	ἱ-στα-ῖ-ο	ἵ-στᾰ-σο
3.	ἱ-στα-ίη	ἱ-στᾰ́-τω	ἱ-στα-ῖ-το	ἱ-στά-σθω
D. 1.	ἱ-στα-ίη-μεν	—	ἱ-στα-ί-μεθον	—
2.	ἱ-στα-ίη-τον	ἵ-στᾰ-τον	ἱ-στα-ῖ-σθον	ἵ-στα-σθον
3.	ἱ-στα-ιή-την	ἱ-στᾰ́-των	ἱ-στα-ί-σθην	ἱ-στά-σθων
P. 1.	ἱ-στα-ίη-μεν	—	ἱ-στα-ί-μεθα	—
2.	ἱ-στα-ίη-τε	ἵ-στᾰ-τε	ἱ-στα-ῖ-σθε	ἵ-στα-σθε
3.	ἱ-στα-ίη-σαν	ἱ-στᾰ́-τωσαν -ντων	ἱ-στα-ῖ-ντο	ἱ-στά-σθωσαν -σθων

Activum	*Medium*
Infinitivus. ἱστά-ναι.	*Infinitivus.* ἵ-στα-σθαι.
Participium. ἱ-στᾰ́-ς, ἱ-στᾶ-σα, ἱ-στά-ν Vrtlo: ἱ-στα-ντ.	*Participium.* ἱ-στά-μενος, -μένη, -μενον.

Muist. Akt:n pres:n optat:n dualissa ja pluralissa käytetään seuraavia lyhyempiä muotoja pitempien ohessa, nimittäin:

Dual. 1. ἱσταῖμεν		Plur. 1. ἱσταῖμεν
2. ἱσταῖτον		2. ἱσταῖτε
3. ἱσταίτην		3. ἱσταῖεν.

Imperfectum.

	Indicativus.	Indicativus.
S. 1.	ἵ-στη-ν	ἱ-στά-μην
2.	ἵ-στη-ς	ἵ-στα-σο
3.	ἵ-στη	ἵ-στα-το

Imperfectum.

	Activum. Indicativus.	Medium. Indicativus.
D. 1.	ἵ-στᾰ-μεν	ἱ-στά-μεθον
2.	ἵ-στᾰ-τον	ἵ-στα-σθον
3.	ἱ-στᾰ́-την	ἱ-στά-σθην
P. 1.	ἵ-στᾰ-μεν	ἱ-στά-μεθα
2.	ἵ-στᾰ-τε	ἵ-στα-σθε
3.	ἵ-στᾰ-σαν	ἵ-στα-ντο

Aoristus II.

	Indicativus.	Conjunctivus.	Indicativus.	Conjunctivus.
S. 1.	ἔ-στη-ν	στῶ	ἐ-στά-μην[1]	στῶ-μαι
2.	ἔ-στη-ς	στῇς	ἔ-στω	στῇ
3.	ἔ-στη	στῇ	ἔ-στα-το	στῆ-ται
D. 1.	ἔ-στη-μεν	στῶ-μεν	ἐ-στά-μεθον	στώ-μεθον
2.	ἔ-στη-τον	στῆ-τον	ἔ-στα-σθον	στῆ-σθον
3.	ἐ-στή-την	στῆ-τον	ἐ-στά-σθην	στῆ-σθον
P. 1.	ἔ-στη-μεν	στῶ-μεν	ἐ-στά-μεθα	στώ-μεθα
2.	ἔ-στη-τε	στῆ-τε	ἔ-στα-σθε	στῆ-σθε
3.	ἔ-στη-σαν	στῶ-σι(ν)	ἔ-στα-ντο	στῶ-νται
	Optativus.	**Imperativus.**	**Optativus.**	**Imperativus.**
S. 1.	στα-ίη-ν	—	στα-ί-μην	—
2.	στα-ίη-ς	στῆ-θι	στα-ῖ-ο	στῶ
3.	στα-ίη	στή-τω	στα-ῖ-το	στά-σθω
D. 1.	στα-ίη-μεν	—	στα-ί-μεθον	—
2.	στα-ίη-τον	στῆ-τον	στα-ῖ-σθον	στά-σθον
3.	στα-ιή-την	στή-των	στα-ί-σθην	στά-σθων
P. 1.	στα-ίη-μεν	—	στα-ί-μεθα	—
2.	στα-ίη-τε	στῆ-τε	στα-ῖ-σθε	στά-σθε
3.	στα-ίη-σαν	{στή-τωσαν {στά-ντων	στα-ῖ-ντο	{στά-σθωσαν {στά-σθων.

[1] Med:n Aor. II:ia ἵστημι-verbistä ei käytetä, ja on se tähän liitetty ainoastaan taivutus-esimerkiksi.

Activum.	Medium.
Infinitivus. στῆ-ναι.	*Infinitivus* στά-σθαι.
Participium. στά-ς, στᾶ-σα, στάν. Vrtlo: στα-ντ.	*Participium.* στά-μενος, -μένη, -μενον.

Muist. Akt:n optat:n aor. II:n dualissa ja pluralissa käytetään (samoin kuin pres:ssä) lyhennetyitä muotoja pitempien ohessa, nimittäin:

Dual. 1.	σταῖμεν	Plur. 1.	σταῖμεν
2.	σταῖτον	2.	σταῖτε
3.	σταίτην	3.	σταῖεν.

2. Muut (s. o. poikkeamattomat) temporit.

Huom.! Nämä temporit muodostuvat ja taipuvat samoin kuin ω-konjugationissa, paitsi että lyhyt vartalovokali on pitenemätön koko passivissa (ja tietysti myöskin niissä mediumin temporeissa, jotka ovat pass:lle ja med:lle yhteiset); siis

	Fut. I.	*Aor. I.*	*Perfectum.*	*Plusqpfct.*	*Fut. III.*
Activum	στήσω	ἔστησα	ἕστηκα (pro σέστηκα)	ἑστήκειν εἱστήκειν	(ἑστήξω perf.-vrt:sta ἑστηκ)
Medium	στήσομαι	ἐστησάμην	ἕσταμαι	ἑστάμην	(ἑστήξομαι)
Passiv.	σταθήσομαι	ἐστάθην	ἕσταμαι	ἑστάμην	

Muist. Akt:n perf:ssä ja plusqvpf:ssä ilmestyy muutamia sivumuotoja, jotka ilman fleksioni-vokalitta muodostuvat vartalosta ἑστα. Semmoisia muotoja ovat:

Perf. Indic. Dual. 2. ἕστατον, 3. ἕστατον. Plur. 1. ἕσταμεν, 2. ἕστατε, 3. ἑστᾶσι(ν).

Plusqvpf. Indic. Dual. 3. ἑστάτην. Plur. 1. ἕσταμεν, 2. ἕστατε, 3. ἕστασαν.

Conj. Plur. 1. ἑστῶμεν, 3. ἑστῶσι.

Optat. Sing. 1. ἑσταίην.

Imperat. Sing. 2. ἕσταθι, 3. ἑστάτω. Dual. 2. ἕστατον. Plur. 2. ἕστατε.

Infinit. ἑστάναι. *Partic.* ἑστώς, ἑστῶσα, ἑστός (l. -ώς), vrtlo: ἑσταοτ. — Niinmuodoin:

Perfectum ja *Plusquamperf. activi.*

	Indicativus.		*Conjunctivus.*	*Optativus.*	*Imperativus.*
	Perf.	*Plusqpf.*			
Sing. 1.	ἕστηκα	ἑστήκειν	ἑστήκω	ἑσταίην	—
2.	ἕστηκας	ἑστήκεις	ἑστήκῃς	ἑστήκοις	ἕσταθι
3.	ἕστηκε	ἑστήκει	ἑστήκῃ	ἑστήκοι	ἑστάτω
Dual. 2.	ἕστατον	ἑστήκειτον	ἑστήκητον	ἑστήκοιτον	ἕστατον
3.	ἕστατον	ἑστάτην	ἑστήκητον	ἑστηκοίτην	ἑστηκέτων
Plur. 1.	ἕσταμεν	ἕσταμεν	ἑστῶμεν	ἑστήκοιμεν	—
2.	ἕστατε	ἕστατε	ἑστήκητε	ἑστήκοιτε	ἕστατε
3.	ἑστᾶσι(ν)	ἕστἄσαν	ἑστῶσι(ν)	ἑστήκοιεν	ἑστηκόντων

Infinitivus.	*Participium.*
ἑστάναι.	M. ἑστώς, F. ἑστῶσα, N. ἑστός. Vrtlo: ἑσταοτ.

Huom.! ἵστημι-verbin muodoilla on seuraavat eri merkitykset:
Aktivissa *a*) transitivinen: ἵστημι, ἵστην, seisotan, asetan, asetin; στήσω olen asettava; ἔστησα asetin;
b) intransitivinen: ἕστηκα olen asettunut, seison (*sto*); ἑστήκειν seisoin (*stabam*); ἔστην asetuin, seisoin.
Passivissa: asetettaa.
Mediumissa: asettaa itsellensä, pystyttää (niin yksinomaisesti aor:ssa), asettua.

B. τίθημι asetan, ἵημι lähetän, δίδωμι annan.

Vbvrtlo	Pres.-vrtlo	Aor. II:n vrtlo
θε	τιθε	θε
ἑ	ἱε (*pro* ἱἑ)	ἑ
δο	διδο	δο.

1. Poikkeustemporit.

Huom.! Verbit τίθημι, ἵημι ja δίδωμι poikkeavat akt:n aor. II:ssa muista μι-verbeistä seuraavissa kohdissa:

1. Indikativin singularia ei käytetä; vaan sen sijasta vastaavia muotoja aor. I:sta (tempus-tunnustimena *κ pro σ*);

2. Vartalon loppuvokali pysyy lyhyenä indikativin dualissa ja pluralissa sekä koko imperativissa, mutta pitenee infinitivissä (*ε ει*:ksi, *ο ου*:ksi);

3. *θι*-pääte imperat:n sing:n 2:ssa p:ssa muuttuu -ς:ksi (niin että *ι* katoaa ja *θ* pehmenee ς:ksi, ks. § 7, 11).

	Activum.			*Medium.*		
			Præsens.			
			Indicativus.			
S. 1.	τίθημι	ἵ-η-μι	δίδωμι	τίθεμαι	ἵ-ε-μαι	δίδομαι
2.	τίθης	ἵ-η-ς	δίδως	τίθεσαι	ἵ-ε-σαι	δίδοσαι
3.	τίθησι(ν)	ἵ-η-σι(ν)	δίδωσι(ν)	τίθεται	ἵ-ε-ται	δίδοται
D. 1.	τίθεμεν	ἵ-ε-μεν	δίδομεν	τιθέμεθον	ἱ-έ-μεθον	διδόμεθον
2.	τίθετον	ἵ-ε-τον	δίδοτον	τίθεσθον	ἵ-ε-σθον	δίδοσθον
3.	τίθετον	ἵ-ε-τον	δίδοτον	τίθεσθον	ἵ-ε-σθον	δίδοσθον
P. 1.	τίθεμεν	ἵ-ε-μεν	δίδομεν	τιθέμεθα	ἱ-έ-μεθα	διδόμεθα
2.	τίθετε	ἵ-ε-τε	δίδοτε	τίθεσθε	ἵ-ε-σθε	δίδοσθε
3.	τιθέᾱσι(ν) τιθεῖσι	ἱ-ᾶ-σι(ν)[1] ἱ-εῖσι	διδόᾱσι διδοῦσι	τίθενται	ἵ-ε-νται	δίδονται.
			Conjunctivus.			
S. 1.	τιθῶ	ἱ-ῶ	διδῶ	τιθῶμαι	ἱ-ῶ-μαι	διδῶμαι
2.	τιθῇς	ἱ-ῇ-ς	διδῷς	τιθῇ	ἱ-ῇ	διδῷ
3.	τιθῇ	ἱ-ῇ	διδῷ	τιθῆται	ἱ-ῆ-ται	διδῶται
D. 1.	τιθῶμεν	ἱ-ῶ-μεν	διδῶμεν	τιθώμεθον	ἱ-ώ-μεθον	διδώμεθον
2.	τιθῆτον	ἱ-ῆ-τον	διδῶτον	τιθῆσθον	ἱ-ῆ-σθον	διδῶσθον
3.	τιθῆτον	ἱ-ῆ-τον	διδῶτον	τιθῆσθον	ἱ-ῆ-σθον	διδῶσθον
P. 1.	τιθῶμεν	ἱ-ῶ-μεν	διδῶμεν	τιθώμεθα	ἱ-ώ-μεθα	διδώμεθα
2.	τιθῆτε	ἱ-ῆ-τε	διδῶτε	τιθῆσθε	ἱ-ῆ-σθε	διδῶσθε
3.	τιθῶσι(ν)	ἱ-ῶ-σι(ν)	διδῶσι(ν)	τιθῶνται	ἱ-ῶ-νται	διδῶνται.
			Optativus.			
S. 1.	τιθείην	ἱ-ε-ίη-ν	διδοίην	τιθείμην	ἱ-ε-ί-μην	διδοίμην
2.	τιθείης	ἱ-ε-ίη-ς	διδοίης	τιθεῖο	ἱ-ε-ῖ-ο	διδοῖο
3.	τιθείη	ἱ-ε-ίη	διδοίη	τιθεῖτο	ἱ-ε-ῖ-το	διδοῖτο
D. 1.	τιθείημεν τιθεῖμεν	ἱ-ε-ίη-μεν ἱ-εῖ-μεν	διδοίημεν διδοῖμεν	τιθείμεθον	ἱ-ε-ί-μεθον	διδοίμεθον
2.	τιθείητον τιθεῖτον	ἱ-ε-ίη-τον ἱ-εῖ-τον	διδοίητον διδοῖτον	τιθεῖσθον	ἱ-ε-ῖ-σθον	διδοῖσθον
3.	τιθειήτην τιθείτην	ἱ-ε-ιή-την ἱ-εί-την	διδοιήτην διδοίτην	τιθείσθην	ἱ-ε-ί-σθην	διδοίσθην
P. 1.	τιθείημεν τιθεῖμεν	ἱ-ε-ίη-μεν ἱ-εῖ-μεν	διδοίημεν διδοῖμεν	τιθείμεθα	ἱ-ε-ί-μεθα	διδοίμεθα

[1] ἱ-έ-ᾱσι supistuneena ἱ-ᾶ-σι.

2.	τιθείητε τιθεῖτε	ἱ-ε-ίη-τε ἱ-εῖ-τε	διδοίητε διδοῖτε	τιθεῖσθε	ἱ-ε-ῖ-σθε	διδοῖσθε
3.	τιθείησαν τιθεῖεν	ἱ-ε-ίη-σαν ἱ-εῖ-εν	διδοίησαν διδοῖεν	τιθεῖντο	ἱ-ε-ῖ-ντο	διδοῖντο.

Imperativus.

S. 2.	τίθει	ἷ-ει	δίδου	τίθεσο	ἷ-ε-σο	δίδοσο
3.	τιθέτω	ἱ-έ-τω	διδότω	τιθέσθω	ἱ-έ-σθω	διδόσθω
D. 2.	τίθετον	ἷ-ε-τον	δίδοτον	τίθεσθον	ἷ-ε-σθον	δίδοσθον
3.	τιθέτων	ἱ-έ-των	διδότων	τιθέσθων	ἱ-έ-σθων	διδόσθων
P. 2.	τίθετε	ἷ-ε-τε	δίδοτε	τίθεσθε	ἷ-ε-σ-θε	δίδοσθε
3.	τιθέτωσαν τιθέντων	ἱ-έ-τωσαν ἱ-έ-ντων	διδότωσαν διδόντων	τιθέσθωσαν τιθέσθων	ἱ-έ-σθωσαν ἱ-έ-σθων	διδόσθωσαν διδόσθων.

Infinitivus.

	τιθέναι	ἱ-έ-ναι	διδόναι	τίθεσθαι	ἷ-ε-σθαι	δίδοσθαι.

Participium.

M.	τιθείς	ἱ-είς	διδούς	τιθέμενος	ἱ-έ-μενος	διδόμενος
F.	τιθεῖσα	ἱ-εῖσα	διδοῦσα	τιθεμένη	ἱ-ε-μένη	διδομένη
N.	τιθέν	ἱ-έν	διδόν	τιθέμενον	ἱ-έ-μενον	διδόμενον
Vrtlo	τιθεντ	ἱ-εντ	διδοντ	τιθεμενο	ἱ-ε-μενο	διδομενο.

Imperfectum.

Indicativus.

S. 1.	ἐτίθην (ἐτίθουν)	(ἷ-η-ν) ἷ-ουν	(ἐδίδων) ἐδίδουν	ἐτιθέμην	ἱ-έ-μην	ἐδιδόμην
2.	(ἐτίθης) ἐτίθεις	(ἷ-η-ς) ἷ-εις	(ἐδίδως) ἐδίδους	ἐτίθεσο	ἷ-ε-σο	ἐδίδοσο
3.	(ἐτίθη) ἐτίθει	(ἷ-η) ἷ-ει	(ἐδίδω) ἐδίδου	ἐτίθετο	ἷ-ε-το	ἐδίδοτο
D. 1.	ἐτίθεμεν	ἷ-ε-μεν	ἐδίδομεν	ἐτιθέμεθον	ἱ-έ-μεθον	ἐδιδόμεθον
2.	ἐτίθετον	ἷ-ε-τον	ἐδίδοτον	ἐτίθεσθον	ἷ-ε-σθον	ἐδίδοσθον
3.	ἐτιθέτην	ἱ-έ-την	ἐδιδότην	ἐτιθέσθην	ἱ-έ-σθην	ἐδιδόσθην
P. 1.	ἐτίθεμεν	ἷ-ε-μεν	ἐδίδομεν	ἐτιθέμεθα	ἱ-έ-μεθα	ἐδιδόμεθα
2.	ἐτίθετε	ἷ-ε-τε	ἐδίδοτε	ἐτίθεσθε	ἷ-ε-σθε	ἐδίδοσθε
3.	ἐτίθεσαν	ἷ-ε-σαν	ἐδίδοσαν	ἐτίθεντο	ἷ-ε-ντο	ἐδίδοντο.

Aoristus II.

Indicativus.

S. 1.	ἔθηκα	ἧ-κ-α	ἔδωκα	ἐθέμην	εἵ-μην[1]	ἐδόμην
2.	ἔθηκας	ἧ-κ-α-ς	ἔδωκας	ἔθου	εἷ-σο[2]	ἔδου
3.	ἔθηκε(ν)	ἧ-κ-ε(ν)	ἔδωκε(ν)	ἔθετο	εἷ-το	ἔδοτο
D. 1.	ἔθεμεν	εἷ-μεν[1]	ἔδομεν	ἐθέμεθον	εἵ-μεθον	ἐδόμεθον
2.	ἔθετον	εἷ-τον	ἔδοτον	ἔθεσθον	εἷ-σθον	ἔδοσθον
3.	ἐθέτην	εἵ-την	ἐδότην	ἐθέσθην	εἵ-σθην	ἐδόσθην
P. 1.	ἔθεμεν	εἷ-μεν	ἔδομεν	ἐθέμεθα	εἵ-μεθα	ἐδόμεθα
2.	ἔθετε	εἷ-τε	ἔδοτε	ἔθεσθε	εἷ-σθε	ἔδοσθε
3.	ἔθεσαν	εἷ-σαν	ἔδοσαν	ἔθεντο	εἷ-ντο	ἔδοντο.

Conjunctivus.

S. 1.	θῶ (θέ-ω)	ὧ (ἕ-ω)	δῶ (δό-ω)	θῶμαι	ὧ-μαι	δῶμαι
2.	θῇς	ᾗς	δῷς	θῇ	ᾗ	δῷ
3.	θῇ	ᾗ	δῷ	θῆται	ἧ-ται	δῶται
D. 1.	θῶμεν	ὧ-μεν	δῶμεν	θώμεθον	ὥ-μεθον	δώμεθον
2.	θῆτον	ἧ-τον	δῶτον	θῆσθον	ἧ-σθον	δῶσθον
3.	θῆτον	ἧ-τον	δῶτον	θῆσθον	ἧ-σθον	δῶσθον
P. 1.	θῶμεν	ὧ-μεν	δῶμεν	θώμεθα	ὥ-μεθα	δώμεθα
2.	θῆτε	ἧ-τε	δῶτε	θῆσθε	ἧ-σθε	δῶσθε
3.	θῶσι(ν)	ὧ-σι(ν)	δῶσι(ν)	θῶνται	ὧ-νται	δῶνται.

Optativus.

S. 1.	θείην	ε-ἵη-ν	δοίην	θείμην	ε-ἵ-μην	δοίμην
2.	θείης	ε-ἵη-ς	δοίης	θεῖο	ε-ἷ-ο	δοῖο
3.	θείη	ε-ἵη	δοίη	θεῖτο	ε-ἷ-το	δοῖτο
D. 1.	θείημεν θεῖμεν	ε-ἵη-μεν εἷ-μεν	δοίημεν δοῖμεν	θείμεθον	ε-ἵ-μεθον	δοίμεθον
2.	θείητον θεῖτον	ε-ἵη-τον εἷ-τον	δοίητον δοῖτον	θεῖσθον	ε-ἷ-σθον	δοῖσθον
3.	θειήτην θείτην	ε-ἱή-την εἵ-την	δοιήτην δοίτην	θείσθην	ε-ἵ-σθην	δοίσθην
P. 1.	θείημεν θεῖμεν	ε-ἵη-μεν εἷ-μεν	δοίημεν δοῖμεν	θείμεθα	ε-ἵ-μεθα	δοίμεθα
2.	θείητε θεῖτε	ε-ἵη-τε εἷ-τε	δοίητε δοῖτε	θεῖσθε	ε-ἷ-σθε	δοῖσθε
3.	θείησαν θεῖεν	ε-ἵη-σαν εἷ-εν	δοίησαν δοῖεν	θεῖντο	ε-ἷ-ντο	δοῖντο.

[1] ἐ augmenteerattu εἰ:ksi (vrt. εἶχον verbistä ἔχω).
[2] σ säilynyt (vasten sääntöä).

			Imperativus.			
S. 2.	θές (θέτι)	ἕ-ς (ἕ-θι)	δός (δόθι)	θοῦ	οὗ (ἕο)	δοῦ
3.	θέτω	ἕ-τω	δότω	θέσθω	ἕ-σθω	δόσθω
D. 2.	θέτον	ἕ-τον	δότον	θέσθον	ἕ-σθον	δόσθον
3.	θέτων	ἕ-των	δότων	θέσθων	ἕ-σθων	δόσθων
P. 2.	θέτε	ἕ-τε	δότε	θέσθε	ἕ-σθε	δόσθε
3.	{θέτωσαν θέντων	{ἕ-τωσαν ἕ-ντων	{δότωσαν δόντων	{θέσθωσαν θέσθων	{ἕ-σθωσαν ἕ-σθων	{δόσθωσαν δόσθων.
			Infinitivus.			
	θεῖναι	εἶ-ναι	δοῦναι	θέσθαι	ἕσθαι	δόσθαι.
			Participium.			
M.	θείς	εἵς	δούς	θέμενος	ἕ-μενος	δόμενος
F.	θεῖσα	εἷσα	δοῦσα	θεμένη	ἑ-μένη	δομένη
N.	θέν	ἕν	δόν	θέμενον	ἕ-μενον	δόμενον
Vrtlo	θεντ	ἑντ	δοντ.			

Muist. *τίθημι* ja *ἵημι* kadottavat joskus vartalo-vokalinsa mediumin optat:n pres:ssä ja Aor. II:ssa ja käyttävät *ω*-konjugationin fleksioni-vokalia ja korkoa; esim. *τιθοίμην, τίθοιο, τίθοιτο; θοίμην, θοῖο* j. n. e. Yhdysperäiset säilyttävät yhdistymättömien koron; esim. *προςθοίμην, προςθοῖο; προοίμην* (verbistä *προίημι*), *προοῖο, προοῖτο* j. n. e.

2. Muut (s. o. poikkeamattomat) temporit.

Näitten suhteen huomattakoon seuraavat omituisuudet:

1. *τίθημι* ja *ἵημι* pidentävät perfektissä tunnusvokalinsa *ε*:n *ει*:ksi.

2. *ἵημι*-verbissä *ἑ* augmenteerataan *εἰ*:ksi passivin aoristissa (samoin kuin akt:n ja med:n aor. II:ssa).

3. *δίδωμι* säilyttää vartalovokalinsa pitenemättömänä koko passivissa (nk. *ἵστημι*).

4. Akt:n aor. I (jota käytetään ainoastaan indik:n sing:ssa korvaamaan aor. II:n vaillinaisia muotoja) saa tempustunnustimeksi *κ*:n.

		Perf.	Plusqpf.	Aor. I.	Fut. I.
Vrtlo: θε	Act.	τέθεικα	ἐτεθείκειν	ἔθηκα	θήσω
	Med.	τέθειμαι	ἐτεθείμην	ἐθηκάμην[1]	θήσομαι
	Pass.	τέθειμαι[2]	ἐτεθείμην[2]	ἐτέθην	τεθήσομαι
Vrtlo: ἑ	Act.	εἷκα	εἵκειν	ἧκα	ἥσω
	Med.	εἷμαι	εἵμην	ἡκάμην	ἥσομαι
	Pass.	εἷμαι	εἵμην	εἵθην	ἑθήσομαι
Vrtlo: δο.	Act.	δέδωκα	ἐδεδώκειν	ἔδωκα	δώσω
	Med.	δέδομαι	ἐδεδόμην	ἐδωκάμην[1]	δώσομαι
	Pass.	δέδομαι	ἐδεδόμην	ἐδόθην	δοθήσομαι

§ 63.

Ensimmäisen luokan μι-verbeihin kuuluu lisäksi seuraavat (kuitenkin enemmän tai vähemmän säännöttömät ja vallinaiset):

A. Præsentia ja *Imperfecta.*

1. α-vartaloita (vrt. ἵστημι, vrtlo στα).

1. ἠ-μί (vrtlo α, lat. *a-jo*) sanon (*inquam*); käytetään vaan tässä muodossa ja impf:n 1 p:ssa ἦν, 3:ssa p:ssa ἦ (ἦν δ'ἐγώ sanoin; ἦ δ'ὅς, ἦ δ'ἥ sanoi hän).
2. ὀ-νί-νη-μι (vrtlo ὀνα, redupl. ὀ-νι-να) hyödytän; akt:n inf:n pres. ὀνινάναι; fut. ὀνήσω; aor. I ὤνησα. — Med:n pres. ὀνίναμαι (hyödyn); fut. ὀνήσομαι; aor. II:n ind. ὠνήμην, -ησο, -ητο j. n. e., opt. ὀναίμην, ὄναιο, ὄναιτο (huom. aks.!), imper. ὄνησο, inf. ὄνασθαι. — Pass:n aor. I ὠνήθην. Muitten muotojen sijasta käytetään vastaavia muotoja vrbistä ὠφελέω.
3. πί-μ-πλη-μι[3] (vrtlo πλα, lat. *ple-o*, *impleo*) täytän; akt:n impf. ἐπίμπλην; fut. πλήσω; pfct. πέπληκα; aor. I ἔπλησα. — Pass:n

[1] Med:n aor. I:ta τίθημι- ja δίδωμι-verbeistä ei käytetä.

[2] Passivin perf. ja plusqvpf. τίθημι-verbistä sekä sen yhdysperäisistä ovat jotenkin harvinaisia; niiden sijasta käytetään κεῖμαι ja ἐκείμην ynnä näitten yhdysperäisiä (ks. § 63, *A*, N:o 17).

[3] Presens-reduplikationin jälkeen tässä ja seuraavassa verbissä asetetaan μ, joka yhdysperäisissä, joiden edellinen osa on ἐν tai σύν, ei kuitenkaan ilmesty niissä muodoissa, joissa prepositionin ν muuttuu μ:ksi; esim. συμ-πίπλημι, ἐμ-πίπρημι, mutta impf. συν-ε-πίμπλην, ἐν-ε-πίμπρην.

pfct. κέκλησμαι; aor. I ἐπλήσθην; fut. I πλησθήσομαι. — Kaikki passivin temporit, paitsi pres. ja impf., muodostuvat πλήθω-verbistä.

4. πί-μ-πρη-μι (vrtlo πρα) poltan. Sivumuoto: πρήθω. On aivan edellisen kaltainen.

5. φη-μί (vrtlo φα, lat. *fa-ri*) sanon (ind:n pres. enklitisenä, paitsi sing:n 2 pers. φής). Taivutetaan seuraavasti:

Aktivi.

Presens.

	Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
S. 1.	φημί	φῶ (*pro* φάω)	φαίην	—
2.	φής	φῇς	φαίης	φάθι φᾰθί
3.	φησί(ν)	φῇ	φαίη	φάθω
D. 2.	φᾰτόν	φῆτον	φαίητον (φαῖτον)	φάθον
3.	φᾰτόν	φῆτον	φαιήτην (φαίτην)	φάθων
P. 1.	φᾰμέν	φῶμεν	φαίημεν (φαῖμεν)	—
2.	φᾰτέ	φῆτε	φαίητε (φαῖτε)	φάθε
3.	φᾱσί(ν)	φῶσι(ν)	φαίησαν (φαῖεν)	φάτωσαν φάντων

Infinitivi.	*Participi.*
φάναι	M. φάς, (F. φᾶσα), (N. φᾰν). Vrtlo: φαντ.

Imperfekti.

Indikativi.

Sing. 1. ἔφην	Dual. 2. ἔφατον	Plur. 1. ἔφαμεν
2. ἔφησθα (ἔφης)	3. ἐφάτην	2. ἔφατε
3. ἔφη		3. ἔφασαν.

Akt:n fut. φήσω, aor. I ἔφησα. — Med:n inf. φάσθαι, part. φάμενος; imper:n perf. πεφάσθω, olkoon sanottuna! — Vbadj. φατός, φατέος.

6. χρή (ind:n pres:n sing:n 3 persona, josta σι on kadonnut; vrtlo χρα, χρε) pitää (*opus est*); konj. χρῇ, optat. χρείη, inf. χρῆναι, partic:n neutr. χρεών (*per metathesin quantitatis*) muodosta χρᾶον; impf. ἐχρῆν l. χρῆν (aina ν ἐφελκ.); fut. χρήσει.

7. ἀπόχρη (yhdysper. edellisestä) on tarpeeksi; pl:n 3 p. ἀποχρῶσιν, inf. ἀποχρῆναι l. ἀποχρῆν; impf. ἀπέχρη. Muutoin käytetään χράω-

verbin temporeita: fut. ἀποχρήσει, aor. 1. ἀπέχρησε. Med:ssa persoonallisesti: olen tyytyväinen.

8. κί-χρη-μι (vrtlo χρα) lainaan, annan; inf. κιχράναι; fut. χρήσω; aor. I ἔχρησα. Med:ssa: lainaan itselleni.

9. ἄγα-μαι (vrtlo ἀγα) ihmettelen; impf. ἠγάμην; fut. ἀγάσομαι; aor. I ἠγάσθην. Vbadj. ἀγαστός.

10. δύνα-μαι (vrtlo δυνα) voin; konj. δύνωμαι, opt. δυναίμην, δύναιο, δύναιτο j. n. e., (imper. δύνασο), inf. δύνασθαι, partic. δυνάμενος; impf. ἐδυνάμην l. ἠδυνάμην, ἐδύνω; fut. δυνήσομαι; aor. I ἐδυνήθην; pf. δεδύνημαι. Vbadj. δυνατός, mahdollinen, kykenevä.

11. ἐπίστα-μαι (vrtlo ἐπιστα) ymmärrän; konj. ἐπίστωμαι, opt. ἐπισταίμην, imper. ἐπίστω (σ vasten sääntöä kadonnut); impf. ἠπιστάμην, ἠπίστω; fut. ἐπιστήσομαι: aor. 1 ἠπιστήθην.

12. ἔρα-μαι (vrtlo ἐρα; pres:ssä ja impf:ssä käytetään tavallisesti ἐράω-verbiä) rakastan; fut. ἐρασθήσομαι; aor. I ἠράσθην. Vbadj. ἐρατός.

13. κρέμα-μαι (vrtlo κρεμα) riipun, lat. *pendeo*; konj. κρέμωμαι, opt. κρεμαίμην; fut. κρεμήσομαι; aor. I ἐκρεμάσθην. (Transitivinen aktivi on κρεμάννυμι.)

14. πέτα-μαι ja ἵπτα-μαι (vrtlot: πετα ja πτα, joka jälkimmäinen saa pres.-redupl:in ἰ, vrt. ἵστα) lennän; fut. πτήσομαι; aor. II activi ἔπτην, medii ἐπτάμην.

2. ε-vartaloita (vrt. τίθημι, ἵημι; vrtlot θε, ἑ).

15. δί-δη-μι (vrtlo δε, sivumuoto δέω-verbiin) sidon; plur:n 3 p. διδέᾱσι(ν).

3. ι-vartaloita.

16. εἶ-μι, olen käyvä. Vrtlo ι (lat. *i-re*).

1. Vrtlo ι pitenee ει:ksi:
   a) ind:n pres:n sing:ssa;
   b) koko imperfektissä, jossa ει augmentin kautta muuttuu ῃ:ksi; tähän lisätään plusqvamperfektin päätteet ja fleksionivokalit.
2. Konj., opt. ja partic. muodostuvat samoin kuin ω-konj:ssa. (Opt:n fleksioni-vok. οι; part:n aksenti ultimalla).
3. Infinitivin pääte on -ναι, sidevokali ε.
4. Ind:n pres:n sing:n 2:lla p:lla on lyhentynyt muoto εἶ (nk. εἰμί:ssä „olen"); impf:n sing:n 1:n p:n pääte on myöskin α (nk. mainitussa εἰμί:ssä, jonka ᾖ on syntynyt Homeron ἦ-α-muodosta).
5. Ind:n pres:llä on futurin merkitys; muilla modeilla on tavallinen presensin merkitys (joskus futurin). Ind:n pres:nä käytetään ἔρχομαι.

Presens.

		Indikat.	*Konjunkt.*	*Optativi.*	*Imperat.*
Sing.	1.	*εἶ-μι*	*ἴ-ω*	*ἴ-οι-μι*, tavall. *ἰ-οίην*	—
	2.	*εἶ*	*ἴ-ῃς*	*ἴ-οι-ς*	*ἴ-θι*
	3.	*εἶ-σι*	*ἴ-ῃ*	*ἴ-οι* j. n. e.	*ἴ-τω*
Dual.	2.	*ἴ-τον*	*ἴ-η-τον*		*ἴ-τον*
	3.	*ἴ-τον*	*ἴ-η-τον*	*Infinitivi.*	*ἴ-των*
Plur.	1.	*ἴ-μεν*	*ἴ-ω-μεν*	*ἰ-έ-ναι.*	—
	2.	*ἴ-τε*	*ἴ-η-τε*	*Participi.*	*ἴ-τε*
	3.	*ἴ-ᾱσι(ν)*	*ἴ-ω-σι(ν)*	*ἰ-ών*, *ἰ-οῦσα*, *ἰ-όν*.	*ἴ-τωσαν*
				Vrtlo: *ἰ-οντ* (*euntis*).	*ἰ-όντων*

Imperfekti.

		Indikativi.
Sing.	1.	*ᾔ-ει-ν* eli *ἦ-α*
	2.	*ᾔ-ει-ς* „ *ᾔ-ει-σθα*
	3.	*ᾔ-ει* „ *ᾔ-ει-ν*
Dual.	2.	*ᾔ-ει-τον* „ *ἦ-τον*
	3.	*ᾐ-εί-την* „ *ᾔ-την*
Plur.	1.	*ᾔ-ει-μεν* „ *ἦ-μεν*
	2.	*ᾔ-ει-τε* „ *ἦ-τε*
	3.	*ᾔ-ε-σαν* „ (runoll. *ἦ-σαν*).

Verbali-adj.: *ἰτός* ja *ἰτέος* ynnä *ἰτητέος*.

Muist. Aksenti yhdysperäisissä siirtyy taaksepäin ainoastaan ind:ssa ja imper:ssa; esim. *πρόσ-εισι*, *ἄπ-ιθι*; mutta *προσιέναι*, *ἀπ-ιών*.

17. *κεῖ-μαι* makaan; vrtlo *κει*, jonka *ι* kahden vokalin välissä muuttuu *j*:ksi ja katoaa (s. o. konj:ssa ja opt:ssa).

		Presens.				Imperfekti.
		Indikat.	*Konjunkt.*	*Optat.*	*Imper. Infinit. Partic.*	*Indikat.*
S.	1.	*κεῖμαι*	*κέωμαι*	*κεοίμην*	—	*ἐκείμην*
	2.	*κεῖσαι*	*κέῃ*	*κέοιο*	*κεῖσο*	*ἔκεισο*
	3.	*κεῖται*	*κέηται*	*κέοιτο*	*κείσθω*	*ἔκειτο*
D.	1.	*κείμεθον*	*κεώμεθον*	*κεοίμεθον*	j. n. e.	*ἐκείμεθον*
	2.	*κεῖσθον*	*κέησθον*	j. n. e.	*Infinit.*	*ἔκεισθον*
	3.	*κεῖσθον*	*κέησθον*		*κεῖσθαι*	*ἐκείσθην*

P. 1.	κείμεθα	κεώμεθα		*Partic.*	ἐκείμεθα
2.	κεῖσθε	κέησθε		κείμενος, η, ον	ἔκεισθε
3.	κεῖνται	κέωνται			ἔκειντο
			Futuri. κείσομαι.		

Muist. 1. Yhdysperäisten aksenti siirtyy taaksepäin ainoastaan indik:n ja imper:n pres:ssä; esim.: *παράκειμαι, παράκεισο*; mutta *παρακεῖσθαι*.

Muist. 2. Kun *κεῖμαι* on prepositioniin yhdistynyt, sopii sitä merkityksensä puolesta katsoa passivin perfektiksi vastaavalle yhdysperäiselle *τίθημι*-verbistä; esim.: *ὑποτίθημι* asetan perustukseksi, *ὑπόκειται* on perustuksena; *διατίθημι* asetan (jnkn) johonkin tilaan, mielentilaan, *διάκειμαι* olen jossakin suhteessa (jhnkuhun).

4. Konsonanti-vartaloita (*σ*, *δ*).

18. *εἰ-μί* olen. Vrtlo *ἐσ* (lat. *es-se*).

Vartalon *σ* katoaa:

a) kahden vokalin välistä, s. o. konj:ssa ja opt:ssa (joissa *ε* supistuu fleksioni-vokalein kanssa; *ὦ pro ἔ(σ)ω, εἴην pro ἐ(σ)ίην*) sekä participissa (jossa *ε* katoaa *per aphæresin*; *ὄν pro ἐ(σ)όν*).

b) *μι-*, *ναι-* ja (*ν*)*σι*-päätteiden edestä, jolloin *ε* pitenee *ει*:ksi;

c) koko imperfektissä (jossa kuitenkin *σ* voi säilyä *τ*:n edessä), ja

d) futurin *σ*:n edestä.

Huom.! Ind:n pres:n sing:ssa ilmestyy vanhimmat päätteet *μι, σι, τι*; mutta 2 p. kuuluu prosassa lyhentyneenä *εἶ* (muodosta *ἐσί*) Homeron *ἐσσί-*, *εἶς-* muotojen sijasta.

	Presens.			
	Indikativi.	*Konjunktivi.*	*Optativi.*	*Imperativi.*
1.	εἰ-μί (*pro* ἐσ-μι)	ὦ (*pro* ἐ-ω, ἐσ-ω)	ἐ-ίη-ν (*pro* ἐσ-ιη-ν)	—
2.	εἶ (*pro* ἐσ-σι, ἐ-σι)	ἦ-ς	ἐ-ίη-ς	ἴσ-θι (*pro* ἔσ-θι)
3.	ἐσ-τί(ν) (lat. *est*)	ᾖ	ἐ-ίη	ἔσ-τω (lat. *esto*)
2.	ἐσ-τόν	ἦ-τον	ἐ-ίη-τον l. εἶτον	ἔσ-τον
3.	ἐσ-τόν	ἦ-τον	ἐ-ιή-την l. εἴτην	ἔσ-των
1.	ἐσ-μέν	ὦ-μεν	ἐ-ίη-μεν l. εἶμεν	—
2.	ἐσ-τέ	ἦ-τε	ἐ-ίη-τε l. εἶτε	ἔσ-τε
3.	εἰ-σί(ν) (*pro* ἐσ-νσι = ἐσ-ντι)	ὦ-σι	ἐ-ίη-σαν l. εἶεν	ἔσ-τωσαν / ἔσ-των l. ὄντων

Infinitivi.	*Participi.*
εἶναι (*pro* ἐσ-ναι).	M. ὤν, F. οὖσα, N. ὄν. Vrtlo: ὀντ (*pro* ἐ(σ)οντ).

	Imperfekti. (Vrtlo: ἐς, ἐ, augm. ἠς, ἠ).	Futuri.		
	Indikativi.	*Indikativi.*	*Optativi.*	*Infinitivi.*
S. 1.	ἦ-ν l. ἦ (Hom. ἦ-α)	ἔσ-ο-μαι	ἐσ-οί-μην	ἔσ-ε-σθαι
2.	ἦ-σθα	ἔσ-ῃ l. ἔσ-ει	ἔσ-οι-ο	
3.	ἦ-ν (Hom. ἦ-εν)	ἔσ-ται (synk. *pro* ἔσ-ε-ται)	ἔσ-οι-το	*Participi.* ἐσ-ό-μενος
D. 1.	—	ἐσ-ό-μεθον	ἐσ-οί-μεθον	ἐσ-ο-μένη
2.	ἦ-τον l. ἦσ-τον	ἔσ-ε-σθον	ἔσ-οι-σθον	ἐσ-ό-μενον.
3.	ἤ-την l. ἤσ-την	ἔσ-ε-σθον	ἐσ-οί-σθην	
P. 1.	ἦ-μεν	ἐσ-ό-μεθα	ἐσ-οί-μεθα	
2.	ἦ-τε l. ἦσ-τε	ἔσ-ε-σθε	ἔσ-οι-σθε	
3.	ἦ-σαν	ἔσ-ο-νται	ἔσ-οι-ντο	

Med:n imperf.: *ἤ-μην*, pl:n 3 p. *ἦ-ντο*. Vbadj. (*ἐσ-τέον*) *συν-εσ-τέον*.

Muist. 1. Ind:n pr:n **kaksitavuiset** muodot ovat enklitisiä, jos ovat **kopulana**. Päinvastoin ne ovat ortotoniset, jos ovat täydellisenä predikatina; esim. *οἱ θεοὶ ἀγαθοί εἰσιν* jumalat ovat hyvät, mutta *εἰσὶ θεοί* jumalia on olemassa.

Sing:n 3 p. on *paroxytonon* (*ἔστι[ν]*) seuraavissa tapauksissa:
a) kun se merkitsee: **on olemassa, löytyy**;
b) kun se merkitsee: **on mahdollista, on luvallista** = *ἔξεστιν*;
c) **lauseen alussa**;
d) seuraavain partikelein perässä: *οὐκ, εἰ, ὡς, καί*; myöskin *τοῦτο-* ja *ἀλλά*-sanojen perässä, kun nämät ovat **apostrofeeratut** (*τοῦτ' ἔστιν, ἀλλ' ἔστιν*).

Muist. 2. **Yhdysperäiset** *εἰμί*:stä „olen" (samoin kuin *εἶμι*:stä „käyn" ja *κεῖμαι*-verbistä) siirtävät aksentin taaksepäin ainoastaan **ind:n ja imper:n pres:ssä**; esim. *πάρειμι, πάρεστι, πάρισθι*, mutta *παρεῖεν, παρεῖναι, παρών, παρέσται* j. n. e.

19. *ἧ-μαι* istun. Vrtlo *ἑδ* (oik. *σεδ*, vrt. lat. *sede-o*).

Vartalovokali pitenee *η*:ksi koko ind:ssa, imper:ssa ja part:ssa (nk. *ἵστημι*-verbin aor. II). Vartalon *δ* katoaa kaikkialla, paitsi *τ*:n edessä, jossa se muuttuu *σ*:ksi.

Presens.					Imperfekti.	
Indikativi.			*Imperat.*	*Infin.*		
S. 1. ἧ-μαι	D. 1. ἥμεθον	P. 1. ἥμεθα	S. 2. ἧσο	ἧσθαι	ἥμην	D. 1. ἥμεθον
2. ἧ-σαι	2. ἧσθον	2. ἧσθε	3. ἥσθω	*Partic.*	ἧσο	j. n. e.
3. ἧσ-ται	3. ἧσθον	3. ἧνται	j. n. e.	ἥμενος	ἧστο	P. 3. ἧντο.

Muist. ἧμαι-muotoa sopii myös katsoa passivin pf:ksi vrtlosta ἑ (ἑδ), (josta Hom. aor. I εἷσα asetin, trans.), ja se voisi siis merkitä: olen tullut asetetuksi eli olen istuutunut (vrt. κεῖμαι).

Attikan prosassa käytetään ainoastaan yhdysperäistä κάθημαι, jossa vartalon (ἑδ) δ ilmestyy (σ:na) ainoastaan siinä impf:n sing:n 3:ssa p:ssa, jolla ei ole augmentia.

	Ind:n Pres.	*Konj.*	*Optat.*	*Imperat.*	*Infinit.*
		(έω)	(έ-οι)	2. κάθησο l.	καθῆσθαι
S. 1.	κάθημαι	καθῶμαι	καθοίμην	κάθου (*pro*	
2.	κάθησαι	καθῇ	καθοῖο	κάθεσο)	*Partic.*
3.	κάθηται	καθῆται	καθοῖτο	3. καθήσθω	καθήμενος.
P. 3.	κάθηνται	καθῶνται	καθοῖντο	j. n. e.	

Impf:n Sing:n 1. ἐκαθήμην eli καθήμην
3. ἐκάθητο „ καθῆστο (harvoin καθῆτο)
P. 3. ἐκάθηντο „ καθῆντο.

Konj:ssa ja opt:ssa sekä imperat:n sing:n 2:n p:n sivumuodossa ilmestyy vartalovokali lyhyenä ja supistuu fleksioni-vokalin kanssa.

(Aksentin siirtymisestä taaksepäin vrt. muist. verbeihin εἶμι, κεῖμαι ja εἰμί.)

B. Aoristi secundi.

Useat verbit, jotka muissa temporeissa taipuvat ω-konjugationin mukaan, muodostavat aor. II:n (enimmiten aktivissa) μι-konjugationin mukaan.

Semmoisten verbein vartalot loppuvat α:lla, ε:lla, ο:lla, ι:lla tai υ:lla ja taipuvat aor. II:ssa samoin kuin ἵστημι-verbi.

Semmoista aor. II:ta nimitetään myöskin „synkopeeratuksi aoristiksi" (fleksioni-vokali kadonnut *per syncopen*).

Esimerkkejä.

	Vrtlo: βα. Pres. βαίνω, astun, käyn.	Vrtlo: σβε. Pres. σβέννυμι, sammutan.	Vrtlo: γνο. Pres. γιγνώσκω, tiedän.	Vrtlo: δυ. Pres. δύω (= *duo, induo*), pukeun.
	Indikativi.			
1.	ἔ-βη-ν	ἔσβην	ἔγνων	ἔδῡν
2.	ἔ-βη-ς	ἔσβης	ἔγνως	ἔδῡς
3.	ἔ-βη	ἔσβη	ἔγνω	ἔδῡ
2.	ἔ-βη-τον	ἔσβητον	ἔγνωτον	ἔδῡτον
3.	ἐ-βή-την	ἐσβήτην	ἐγνώτην	ἐδῡ́την

P. 1.	ἔ-βη-μεν	ἔσβημεν	ἔγνωμεν	ἔδῡμεν
2.	ἔ-βη-τε	ἔσβητε	ἔγνωτε	ἔδῡτε
3.	ἔ-βη-σαν	ἔσβησαν	ἔγνωσαν	ἔδῡσαν
	Konjunktivi.			
S. 1.	βῶ (*pro* βά-ω)	σβῶ (*pro* σβέ-ω)	γνῶ (*pro* γνό-ω)	δύω
2.	βῇς	σβῇς	γνῷς	δύῃς
3.	βῇ	σβῇ	γνῷ	δύῃ
D. 2.	βῆτον	σβῆτον	γνῶτον	δύητον
3.	βῆτον	σβῆτον	γνῶτον	δύητον
P. 1.	βῶμεν	σβῶμεν	γνῶμεν	δύωμεν
2.	βῆτε	σβῆτε	γνῶτε	δύητε
3.	βῶσι(ν)	σβῶσι(ν)	γνῶσι(ν)	δύωσι(ν)
	Optativi.			
S. 1.	βαίην	σβείην	γνοίην	δυίην eli δύην
2.	βαίης	σβείης	γνοίης	δυίης „ δύης
3.	βαίη	σβείη	γνοίη	δυίη „ δύη
D. 2.	βαίητον, βαῖτον	σβείητον, σβεῖτον	γνοίητον, γνοῖτον	δυίητον, δύητο
3.	βαιήτην, βαίτην	σβειήτην, σβείτην	γνοιήτην, γνοίτην	δυιήτην, δυήτ
P. 1.	βαίημεν, βαῖμεν	σβείημεν, σβεῖμεν	γνοίημεν, γνοῖμεν	δυίημεν, δύημε
2.	βαίητε, βαῖτε	σβείητε, σβεῖτε	γνοίητε, γνοῖτε	δυίητε, δύητε
3.	(βαίησαν), βαῖεν	(σβείησαν), σβεῖεν	(γνοίησαν), γνοῖεν	δυίησαν, δύησα
	Imperativi.			
S. 2.	βῆθι[1]	σβῆθι	γνῶθι	δῦθι
3.	βήτω	σβήτω	γνώτω	δύτω
D. 2.	βῆτον	σβῆτον	γνῶτον	δῦτον
3.	βήτων	σβήτων	γνώτων	δύτων
P. 2.	βῆτε	σβῆτε	γνῶτε	δῦτε
3.	βήτωσαν βάντων	σβήτωσαν σβέντων	γνώτωσαν γνόντων	δύτωσαν δύντων
	Infinitivi.			
	βῆναι	σβῆναι	γνῶναι	δῦναι
	Participi.			
	βάς, βᾶσα, βάν. Vrtlo: βαντ.	σβείς, εῖσα, έν. Vrtlo: σβεντ.	γνούς, οῦσα, όν. Vrtlo: γνοντ.	δύς, δῦσα, δύν Vrtlo: δυντ.

[1] Yhdysperäisenä: βᾰ; esim. παράβᾱ, κατάβᾱ. (Vrt. ἵστημι.)

Paitsi näitä löytyy lisäksi seuraavat *aoristi II μι*-konjugationin mukaan:

α-vartaloita.

1. *γηρᾶ-ναι* l. *γηρά-ναι* (vrtlo *γηρᾰ*; *ᾰ* ρ:n jälkeen pidennyt ᾱ:ksi). Aor:n inf. pres:iin *γηράσκω* vanhenen.
2. *ἔ-δρᾱ-ν* (vrtlo *δρα*; *ᾰ* ρ:n jälkeen pidennyt ᾱ:ksi); konj. *δρῶ, δρᾷς, δρᾷ*; opt. *δραίην*; imper. *δρᾶθι*; inf. *δρᾶναι*; part. *δράς*. Pres. *διδράσκω* juoksen.
3. *ἔ-πτη-ν* (vrtlo *πτα, πτε*, vrt. § 63, *A*, N:o 14); inf. *πτῆναι*; part. *πτάς*. Pres. *πέτομαι* lennän. Pres:stä *ἵπταμαι* (ks. *ibidem*) med:n aor. II *πτάσθαι* l. *πτέσθαι*; part. *πτάμενος*.
4. *ἔ-τλη-ν* (vrtlo *τλα*); konj. *τλῶ*; opt. *τλαίην*; imp. *τλῆθι*; inf. *τλῆναι*; part. *τλάς*. Pres. *τλάω* kärsin, kestän. Pf:stä ks. edemp.
5. *ἔ-φθη-ν* (vrtlo *φθα*); inf. *φθῆναι*. Pres. *φθάνω* joudun ennen.
6. *ἐ-πριά-μην* (vrtlo *πρια*) ostin, 2 p. *ἐπρίω*, 3 p. *ἐπρίατο*; konj. *πρίωμαι*; opt. *πριαίμην*; imper. *πρίω* (-ασο); inf. *πρίασθαι*; part. *πριάμενος*. Presens ja muut temporit ovat käyttämättömiä; niitten asemesta käytetään *ὠνέομαι*-verbin muotoja.

Huom.! Aor. II *ὠνή-μην*, ks. *ὀνίνημι* § 63, *A*, N:o 2.

ε-vartaloita. (7. *ἔσβην*; pres. *σβέννυμι* sammutan.)

8. *ἔ-σκλη-ν* (vrtlo *σκλε*); inf. *σκλῆναι*. Pres. *σκέλλω* kuivaan.
9. *ἐῤῥύη-ν* (vrtlo *ῥυε*). Pres. *ῥέω* virtaan.
10. *ἐ-χάρη-ν* (vrtlo *χαρε*, laajent. muodosta *χαρ*). Pres. *χαίρω* riemuitsen.
11. *σχέ-ς pro σχέ-θι* (vrtlo *σχε*), aor. II:n imperat. (ind:n 1 p. *ἔσχον*) pres:iin *ἔχω* minulla on.

ο-vartaloita. (12. *ἔγνων*; pres. *γιγνώσκω* tiedän.)

13. *ἑ-άλω-ν* eli *ἥλω-ν* (vrtlo *ἁλο*) jouduin vangiksi; opt. *ἁλοίην*; inf. *ἁλῶναι*; part. *ἁλούς*. Pres. *ἁλίσκομαι* minä otetaan vangiksi, valloitetaan. Aktivina käytetään *αἱρέω*.
14. *ἐ-βίω-ν* (vrtlo *βιο*), konj. *βιῶ, -ῷς, -ῷ*, opt. *βιῴην* (nk. vartalosta *βιω*; opt:n pres. on *βιοίην*); inf. *βιῶναι*; partic. *βιούς*. Pres. *βιόω* elän. — Presensin ja imperfektin asemesta käytetään tavallisesti vastaavia *ζάω*-verbin muotoja.

ι-vartalo.

15. *πῖ-θι* (vrtlo *πι*), aor. II:n imperat. (ind:n 1 p. *ἔπιον*) pres:iin *πίνω* juon.

υ-vartaloita. (16. *ἔδῡν*; pres. *δύω* pukeun.)

17. *ἔ-φῡ-ν* (vrtlo *φυ*) synnyin, tulin; konj. *φύω*, opt. *φύην* l. *φύοιμι*, inf. *φῦναι*, part. *φύς*. Pres. *φύω* synnytän, tuotan. Intransitivinen merkitys on myöskin perf:llä *πέφῡκα* olen syntynyt, tullut.

C. Perfecta ja *Plusquamperfecta.*

Muutamat verbit, jotka muissa temporeissa taipuvat *ω*-konjugationin mukaan, muodostavat aktivin perfektissä ja plusqvamperfektissä erinäisiä muotoja *μι*-konjugationin mukaan siten, että:

a) Indikativin singulari taipuu *ω*-konjugationin mukaan; mutta dualissa ja pluralissa ynnä myöskin muissa modeissa palautuu lyhyt vartalovokali, jonka ohessa päätteet liitetään perfektivartaloon ilman fleksioni-vokalitta (ei kuitenkaan konj:ssa ja opt:ssa).

b) Participi muodostuu suffiksilla *οτ* (jonka *ο* supistuu edellisen *α*:n kanssa) ja sen loppu sing:n nom:ssa on -*ώς* -*ῶσα* -*ώς* l. -*ός*. Kaikki nämä perfektit ja plusqvamperfektit taipuvat samoin kuin vastaavat *ἵστημι*-verbin temporit.

1. Vokali-vartaloita.

1. *βέ-βη-κα* (vrtlo *βα*); pres. *βαίνω* käyn.

Perf:n ind.:	S. 1. *βέβηκα*	D. 1. *βέβαμεν*	P. 1. *βέβαμεν*
	2. *βέβηκας*	2. *βέβατον*	2. *βέβατε*
	3. *βέβηκε*	2. *βέβατον*	3. *βεβᾶσι(ν)*.

Konj. *βεβῶ*, plur:n 3 p. *βεβῶσι(ν)*; inf. *βεβάναι*; part. *βεβώς*.

2. *γέ-γο-να* (vrtlo *γεν*, josta pres. *γί-γ(ε)ν-ο-μαι* sekä perf.-vrtlot *γεγον* ja *γεγα*) olen syntynyt, plur. *γέγαμεν*, part. *γεγώς*, gen. *γεγώτος*.

3. *τέ-θνη-κα* (pres. *θνήσκω* kuolen; verbivrtlo *θαν*, perf.-vrtlo *τεθνη*, lyhytvokalisena *τεθνα*) taipuu samoin kuin *ἕστηκα*, mutta partic:ssa *ε* asetetaan päätteen eteen: *τεθνεώς*, -*ῶσα*, -*ώς* l. -*ός*; gen. *τεθνεῶτος*.

4. *τέ-τλη-κα* (pres. *τλάω*, kestän, kärsin; vrtlo *τλα*) taipuu niink. edellinen, mutta kuuluu partic:ssa *τετληώς*, *τετληυῖα*.

5. *δέ-δι-α*, perf. 2 verbiin *δείδω* pelkään (vrtlo *δι*, josta Hom. *δίω*).

Ind:n perf.	S. 1. (*δέδια*)	P. 1. *δέδῐμεν*	Konj. *δεδίω*
	2. (*δέδιας*)	2. *δέδῐτε*	Opt. *δεδιείην*[1]
	3. (*δέδιε*)	3. *δεδῐᾶσι*.	Imp. *δέδιθι*.
		Inf. *δεδιέναι*.	
		Part. *δεδιώς*.	

Plqvpf. S. (*ἐδεδίειν* j. n. e.) P. *ἐδέδιμεν*, *ἐδέδιτε*, *ἐδέδισαν*.

Muist. *δέδια*- ja *ἐδεδίειν*-muotojen sijasta tavall. käytetään perf:nä ja plqvpf:nä: *δέδοικα*, *ἐδεδοίκειν*; niin myös *δεδοικώς pro δεδιώς*.

Huom.! Kaikissa näissä perfekteissä käytetään myöskin vastaavia muotoja *ω*-konjugationin mukaan.

---

[1] *ε* lisätty.

2. Konsonanti-vartaloita.

6. **οἶδα** tiedän; vrtlo **ἰδ**, vokalin diftongiksi muututtua **εἰδ**, **οἰδ**. — (Vrt. vrtloa **λιπ**, pres. **λείπ-ω**, pf. **λέ-λοιπ-α**.)

Muist. Vrtlo on oik. **ϝιδ** (lat. *vid-eo*), josta aor. II augmentilla varustettuna **ἔϝιδον**, **εἶδον**, näin, ja, ι:n diftongiksi muututtua, pres. **ϝείδω**, **εἴδω** (ich weiss, jag vet) näen, perf. **ϝοῖδα**, **οἶδα** olen nähnyt, tiedän.

Modein muodostumisesta huomattakoon:

1. Perfektissä vrtloa **οἰδ** käytetään Indikativin singularissa; mutta vrtloa **ἰδ** Indikativin dualissa ja pluralissa sekä koko Imperativissa; vrtloa **εἰδ** sen sijaan muissa modeissa.

Plusqvpf. muodostuu vrtlosta **εἰδ**, augmentilla varustettuna: **ᾐδ**.

2. Perf:n konj., opt., inf. laajentavat tämän vrtlon ε:llä: **εἰδε**.

3. Plusqvpf:n loppu sing:ssa on, paitsi **-ει-ν**, **-ει-ς**, **-ει**, myös **-η**, **-ης** l. **ησθα**, **-η**; duali ja plurali muodostuu joko sidevokalin ει:n avulla tai ilman sitä.

Äänilaki: T-ääni T-äänen tai μ:n edessä muuttuu σ:ksi; T-ääni σ:n edestä katoaa.

	Perfectum.				*Plusquamperf.*	
	Indicat.	*Conjunct.*	*Optat.*			
S. 1.	οἶδ-α	εἰδῶ (-έ-ω)	εἰδείην	S. 1.	ᾔδ-ει-ν	eli ᾔδ-η
2.	οἶ-σθα	εἰδῇς	j. n. e.	2.	ᾔδ-ει-ς ᾔδ-ει-σθα	” ᾔδ-η-ς ᾔδ-η-σθα
3.	οἶδ-ε	εἰδῇ	*Imperat.*	3.	ᾔδ-ει(ν)	” ᾔδ-η
D. 2.	ἴσ-τον	εἰδῆτον	S. ἴσ-θι	D. 2.	ᾔδ-ει-τον	” ᾖσ-τον
3.	ἴσ-τον	εἰδῆτον	ἴσ-τω	3.	ᾐδ-εί-την	” ᾔσ-την
P. 1.	ἴσ-μεν	εἰδῶμεν	D. ἴσ-τον	P. 1.	ᾔδ-ει-μεν	” ᾖσ-μεν
2.	ἴσ-τε	εἰδῆτε	ἴσ-των	2.	ᾔδ-ει-τε	” ᾖσ-τε
3.	ἴσ-ᾱ-σι(ν)	εἰδῶσι(ν)	j. n. e.	3.	ᾔδ-ε-σαν	” ᾖ-σαν.
	Infinit. εἰδέναι.					
	Partic. εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός.					

Fut. **εἴ-σομαι** l. **εἰδή-σω**. Vbadj. **ἰστέον**.

7. **ἔ-οικ-α**, olen kaltainen, näytän (joltakin). [Vrtlo oik. **ϳικ**, ι:n diftongiksi muututtua **ϳεικ**, **ϳοικ** (vrt. **ἰδ**, **εἰδ**, **οἰδ**), josta redupl. pf. **ϳε-ϳοικα** ja molempien ϳ:in kadottua **ἔ-οικα**.] — Pl:n 1 p. **ἔοιγμεν** ynnä **ἐοίκαμεν**, pl:n 3 p. **ἐοίκᾱσι** ynnä säännötön **εἴξ(κσ)ᾱσι** (σ asetettu väliin niink. muodossa **ἴσᾱσι** *pro* **ἴδσᾱσι**); inf. **ἐοικέναι**, part. **εἰκώς**, **εἰκυῖα**, **εἰκός** (vrtlo **εἰκ**) ynnä **ἐοικώς**; plqvpf. **ἐῴκειν**.

8. **κέ-κρᾱγ-α** (vrtlo **κραγ**; pres. **κράζω** huudan) muodostaa imperat:n ilman sidevokalitta: **κέκραχ-θι**.

§ 64.
Toisen luokan *μι*-verbit.

1. Tähän kuuluvilla verbeillä on joko vokalinen tai konsonantinen vartalo.
2. Presens-vartalo muodostuu siten, että verbi-vartaloon liittyy *-νυ* konsonanti-vartaloissa ja *-ννυ* vokali-vartaloissa (ks. § 61, 3, II).
3. Tämän liitteen *υ* pitenee aktivin indikativin singularissa, mutta pysyy lyhyenä sen dualissa ja pluralissa sekä muissa modeissa ynnä myös mediumissa ja passivissa; esim. *δείκ-νῡ-μι*, mutta *δείκ-νῠ-μεν*, *δείκ-νῠ-μαι*. (Vrt. 1:sen luokan *μι*-verbejä, § 62, II, *a*, 1.)
4. Konjunktivin ja optativin presens taipuvat *ω*-konjugationin mukaan; muissa modeissa ilmestyy myöskin sivumuotoja *ω*-konjugationin mukaan (erittäin akt:n ind:n pres:n pl:n 3:ssa p:ssa *-ουσι pro -ᾱσι*).
5. Kaikki muut temporit, paitsi presens ja imperfekti, taipuvat *ω*-konjugationin mukaan.

Taivutuskaava.

δείκ-νῡ-μι näytän; vbvrtlo: *δεικ*; pres.-vrtlo: *δεικ-νυ*.

1. Poikkeustemporit.

(Praes. ja *impf.)*

	Præsens.			
	Activum.	*Medium.*	*Activum.*	*Medium.*
	Indicativus.		*Imperativus.*	
S. 1.	δείκ-νῡ-μι	δείκ-νῠ-μαι	—	—
2.	δείκ-νῡ-ς	δείκ-νῠ-σαι	δείκ-νῡ (-νῠ-θι)	δείκ-νῠσο
3.	δείκ-νῡ-σι(ν)	δείκ-νῠ-ται	δεικ-νύ-τω	δεικ-νύ-σθω
D. 1.	δείκ-νῠ-μεν	δεικ-νύ-μεθον	—	—
2.	δείκ-νῠ-τον	δείκ-νῠ-σθον	δείκ-νῠ-τον	δείκ-νῠ-σθον
3.	δείκ-νῠ-τον	δείκ-νῠ-σθον	δεικ-νύ-των	δεικ-νύ-σθων
P. 1.	δείκ-νῠ-μεν	δεικ-νύ-μεθα	—	—
2.	δείκ-νῠ-τε	δείκ-νῠ-σθε	δείκ-νῠ-τε	δείκ-νῠ-σθε
3.	δεικ-νύ-ᾱσι(ν) / δεικ-νῡ-σι / [δεικ-νύ-ουσι(ν)]	δείκ-νῠ-νται	δεικ-νύ-τωσαν / δεικ-νύ-ντων	δεικ-νύ-σθωσαν / δεικ-νύ-σθων

	Conjunctivus.		*Infinitivus.*	
S. 1.	δεικ-νύ-ω	δεικ-νύ-ωμαι	—	—
2.	δεικ-νύ-ῃς	δεικ-νύ-ῃ	δεικ-νύ-ναι	δείκ-νῠ-σθαι
3.	δεικ-νύ-ῃ	δεικ-νύ-ηται	—	—
	j. n. e.	j. n. e.		
	Optativus.		*Participium.*	
S. 1.	δεικ-νύ-οιμι	δεικ-νῠ-οί-μην	M. δεικ-νύς	δεικ-νύ-μενος
2.	δεικ-νύ-οις	δεικ-νύ-οι-ο	F. δεικ-νῦσα	δεικ-νῠ-μένη
3.	δεικ-νύ-οι	δεικ-νύ-οι-το	N. δεικ-νύν	δεικ-νύ-μενον
	j. n. e.	j. n. e.	Vrtlo: δεικ-νυ-ντ	

Imperfectum.

S. 1.	ἐ-δείκ-νῡ-ν (l. ἐδείκνῠον)	ἐ-δεικ-νύ-μην
2.	ἐ-δείκ-νῡ-ς (l. ἐδείκνῠες)	ἐ-δείκ-νῠ-σο
3.	ἐ-δείκ-νῡ (l. ἐδείκνῠε)	ἐ-δείκ-νῠ-το
D. 1.	ἐ-δείκ-νῠ-μεν	ἐ-δεικ-νύ-μεθον
2.	ἐ-δείκ-νῠ-τον	ἐ-δείκ-νῠ-σθον
3.	ἐ-δεικ-νύ-την	ἐ-δεικ-νύ-σθην
P. 1.	ἐ-δείκ-νῠ-μεν	ἐ-δεικ-νύ-μεθα
2.	ἐ-δείκ-νῠ-τε	ἐ-δείκ-νῠ-σθε
3.	ἐ-δείκ-νῠ-σαν	ἐ-δείκ-νῠ-ντο.

2. Muut temporit.

Aktivi:	fut. δείξω,	pf. δέδειχα,	aor. I ἔδειξα
Medium:	„ δείξομαι	„ δέδειγμαι	„ ἐδειξάμην
Passivi:	„ δειχθήσομαι	„ „	„ ἐδείχθην.

Toisen luokan μι-verbeihin kuuluu lisäksi seuraavat:

A. Konsonanti-vartalot.

(Presens-laajennus -νυ.)

1. ἄγ-νῡ-μι (vrtlo ϝαγ) taitan; fut. ἄξω; aor. I ἔαξα (inf. ἄξαι); pf. 2 ἔ-ᾱγα (olen murtunut); pass:n aor. II ἐ-άγην.

2. οἴγ-νῡ-μι (vrtlo: ϝοιγ) aukasen (tavall. yhdistetty ἀν- tai δι-prefikseihin); fut. οἴξω; aor. I ἔῳξα; pf. I ἔῳχα;

(*pro* pf. II *ἀν-έῳγα*, olen avoinna, käytetään tavall. passivia *ἀνέῳγμαι*); pass:n aor. I *ἐῴχθην*.

Sivumuoto: *οἴγω*.

3. *μίγ-νῡ-μι* (vrtlo *μιγ*, lat. *misc-eo*) sekoitan; fut. *μίξω*: aor. I *ἔμιξα* (inf. *μῖξαι*); pf. *μέμιχα*; pass:n pf. *μέμιγμαι*. aor. I *ἐμίχθην*, aor. II *ἐμίγην*.

Sivumuoto: *μίσγω*.

4. *ζεύγ-νῡ-μι* (vrtlo *ζυγ*, lat. *jug*; *υ*:n dift:ksi muututtua *ζευγ*, niink. *φευγ* *pro* *φυγ*) yhdistän; fut. *ζεύξω*; aor. I *ἔζευξα*: pass:n pf. *ἔζευγμαι*, aor. II *ἐζύγην* (aor. I *ἐζεύχθην*).

5. *εἴργ-νῡ-μι* (vrtlo *ϝεργ*) ahdistan, suljen sisään (lat. *urg-eo*. *arc-eo*); fut. *εἴρξω*; aor. I *εἶρξα* (partic. *ἔρξᾱς*). Päinvastoin merkitsee *εἴργω*, *εἴρξω*, *εἶρξα* pidän luota, suljen ulos. Molemmat ovat akt:n pf:iä vailla. — Sivumuoto: *εἵργω*.

6. *πήγ-νῡ-μι* (vrtlo *παγ*, pident. *πηγ*, lat. *pa-n-go*) kiinnitän; fut. *πήξω*; aor. I *ἔπηξα*; (pf. I *πέπηχα*); pf. II *πέπηγα* olen kiinnitetty. — Pass:n aor. II *ἐπάγην* (aor. I *ἐπήχθην*); fut. II *παγήσομαι*. — Vbadj. *πηκ-τός*.

7. *ῥήγ-νῡ-μι* (vrtlo *ϝραγ*, lat. *fra-ng-o*, *frac-tus*, pident. *ῥηγ*) murran; fut. *ῥήξω*; aor. I. *ἔῤῥηξα*; (pf. I *ἔρρηχα*); pf. II *ἔῤῥωγα* olen murtunut. — Pass:n aor. II *ἐῤῥάγην*, fut. II *ῥαγήσομαι*.

8. *ὀμόργ-νῡ-μι* (vrtlo *ὀμοργ*) pyyhin pois; fut. *ὀμόρξω*; aor. I *ὤμορξα*; pass:n aor. I *ὠμόρχθην*.

9. *ὄλ-λῡ-μι* (*pro* *ὄλ-νῡ-μι*, *ν* assimileerattuna; vrtlo *ὀλ* ja *ὀλε*· hukutan; akt:n fut. *ὀλῶ* (*pro* *ὀλέσω*), med:n fut. *ὀλοῦμαι* (*pro* *ὀλέσομαι*); akt:n aor. I *ὤλεσα*; pf. I *ὀλώλεκα*; pf. II *ὄλωλα* olen hukassa; med:n aor. II *ὠλόμην*.

10. *ὄμ-νῡ-μι* (vrtlo *ὀμ*, *ὀμε*, *ὀμο*) vannon; med:n fut. *ὀμοῦμαι*: akt:n aor. I *ὤμοσα*, pf. *ὀμώμοκα*; pass. aor. I *ὠμόσθην* ja *ὠμόθην*, pf. *ὀμώμοσμαι*, fut. *ὀμοσθήσομαι*.

11. *στόρ-νῡ-μι* (vrtlo *στορ*), sivumuoto verbeihin *στορέννυμι* (ks. 19) ja *στρώννυμι* (ks. 22).

B. Vokali-vartalot.

(Presens-laajennus *-ννυ*.)

1. *α*-vartaloita.

12. *κερά-ννῡ-μι* (vrtlo *κερᾰ*, synk. *κρᾱ*) sekoitan; fut. *κεράσω* (*fut. attic.* *κερῶ*), aor. I *ἐκέρᾰσα*, pf. *κέκρᾱκα*; pass:n pf.

κέκρᾱμαι, aor. I *ἐκράθην* l. *ἐκεράσθην*, fut. *κρᾱθήσομαι*. — Vbadj. *κρᾱτέος*.

13. *κρεμά-ννῡ-μι* (vrtlo *κρεμα*) ripustan; fut. *κρεμῶ*, aor. I *ἐκρέμᾰσα*; pass:n aor. I *ἐκρεμάσθην*, fut. *κρεμασθήσομαι*. — Med. *κρέμαμαι*. Sivumuoto: *κρήμναμαι*.

14. *πετά-ννῡ-μι* (vrtlo *πετα*, synk. *πτα*, lat. *pat-eo*) levitän, aukasen; fut. *πετῶ*, aor. I *ἐπέτᾰσα*; pass:n pf. *πέπταμαι*, aor. I *ἐπετάσθην*.

15. *σκεδά-ννῡ-μι* (vrtlo *σκεδα*) hajoitan; fut. *σκεδῶ*, aor. *ἐσκέδᾰσα*; pass:n pf. *ἐσκέδασμαι*, aor. I *ἐσκεδάσθην*. — Sivumuoto: *σκίδνημι*.

2. *ε*-vartaloita.

16. *ἕ-ννῡμι* (vrtlo *ἑ*, oik. *ϝες*, lat. *ves-tis*) puen. Tavallisempi prosassa on *ἀμφι-έννῡμι*, fut. *ἀμφιῶ*, aor. *ἠμφίεσα*. — Med:n pf. *ἠμφίεσμαι*, fut. *ἀμφιέσομαι*.

17. *κορέ-ννῡ-μι* (vrtlo *κορε*) tyydytän ruualla; fut. *κορέσω*; *κορῶ*, aor. I *ἐκόρεσα*. — Pass:n pf. *κεκόρεσμαι*, aor. I *ἐκορέσθην*.

18. *σβέ-ννῡ-μι* (vrtlo *σβε*) sammutan; fut. *σβέσω*, aor. I *ἔσβεσα*; pass:n pf. *ἔσβεσμαι*, aor. I *ἐσβέσθην*, fut. *σβεσθήσομαι*. — Vbadj. *ἄ-σβεστος* sammumaton. — Intransitivisia merkitykseltään ovat: akt:n pf. *ἔσβηκα*, aor. II *ἔσβην*, med:n fut. *σβήσομαι* (kaikissa vartalovokali pidennyt).

19. *στορέ-ννῡ-μι* (vrtlo *στορε*, lat. *ster-no*) levitän; fut. *στορῶ*, aor. *ἐστόρεσα*; pass:n pf. *ἐστόρεσμαι*. — Vrt. *στρώννυμι* (22) ja *στόρνυμι* (11).

3. *ω*-vartaloita.

20. *ζώ-ννῡ-μι* (vrtlo *ζω*) vyötän; fut. *ζώσω*, aor. I *ἔζωσα*. — Pass:n pf. *ἔζωσμαι*, aor. I *ἐζώσθην*.

21. *ῥώ-ννῡ-μι* (vrtlo *ῥω*) vahvistan; fut. *ῥώσω*, aor. I *ἔῤῥωσα*. — Pass:n aor. I *ἐῤῥώσθην*, fut. *ῥωσθήσομαι*, pf. *ἔῤῥωμαι* (imperat. *ἔῤῥωσο* voi hyvin! *vale!* partic. *ἐῤῥωμένος* väkevä).

22. *στρώ-ννῡ-μι* (vrtlo *στρω*) levitän; fut. *στρώσω*, aor. I *ἔστρωσα*. — Pass:n pf. *ἔστρωμαι*, aor. *ἐστρώθην*. — Vrt. N:is 19, 11.

23. *χρώ-ννῡ-μι* (vrtlo *χρω*) värjään; aor. I *ἔχρωσα*. — Pass:n pf. *κέχρωσμαι*, aor. I *ἐχρώσθην*.

---

§ 65.

Yleinen silmäys verbein augmenti-oppiin.

I. Augmenti on tempus-vartalon eteen asetettu liite indikativin historiallisissa temporeissa (vrt. § 48, III). — Sitä voi sen vuoksi katsoa semmoiseksi fleksioni-välineeksi, joka osoittaa mennyttä aikaa.

Muist. Augmenti ilmestyy kuitenkin perfektissäkin reduplikationin asemesta (ks. § 45, I, *A*, *γ* ja *B*).

Augmenti on kahta laatua:

1. *Augmentum syllabicum:* *ε*:n asettaminen semmoisten vartalojen eteen, jotka alkavat konsonantilla (vrt. § 48, III, 1.).

Poikk. Verbeihin *μέλλω* ai'on, *βούλομαι* tahdon, *δύναμαι* voin, liitetään augmentiksi *η* useammin kuin *ε*; siis impf:n 1 p. *ἤ-μελλον*, *ἠ-βουλόμην*, *ἠ-δυνάμην*.

2. *Augmentum temporale:* alkuvokalin organinen pidennys semmoisissa vartaloissa, jotka alkavat vokalilla (vrt. § 48, III, 2):

α, *ε* } — *η*:ksi; *ι* — *ῑ*:ksi; *αι*, *ει* } — *ῃ*:ksi;

ο — *ω*:ksi; *ῠ* — *ῡ*:ksi; *οι* — *ῳ*:ksi;

αυ — *ηυ*:ksi.

(Vrt. § 45, I, *B*.)

Muist. 1. Augmentia vailla ovat ne vartalot, jotka alkavat pitkällä vokalilla, sekä tavallisesti ne, jotka alkavat diftongeilla *ει*, *ευ* ja *ου*; samoin myös vartalot, joitten alussa on diftongit *αι* ja *αυ*, jos vokali suorastaan seuraa, ynnä erityisissä tapauksissa nekin, jotka alkavat muilla diftongeilla.

Muist. 2. *Spiritus asper* säilyy augmentissakin.

Poikkeuksia.

1. **Muutamat verbit, joitten alkuvokali on** ε[1], **pidentävät tämän** ε:n **ει:ksi (eikä** η:ksi), **nimittäin:**

ἔχω	minulla on	ἕλκω	vedän	ἕπομαι	seuraan
ἐάω	sallin	ἑλκύω	vedän	ἑλίσσω	kierrän
ἐθίζω	totutan	ἕρπω	matelen	ἑστιάω	kestitsen.
ἐργάζομαι	teen työtä	ἑρπύζω	matelen		

[Vrt. myös aor. II:ta εἷλον (αἱρέω, siv. 206), εἵμην (ἵημι, siv. 181) y. m.]

2. Verbeillä ὠθέω, työnnän, ja ὠνέομαι, ostan, on *augmentum syllabicum*;[2] siis impf:n 1 p. ἐ-ώθουν (*pro* ὤθουν), ἐωνούμην (*pro* ὠνούμην). [Vrt. myös pass:n aor. II ἐ-άγην ja akt:n aor. I ἔ-αξα (ἄγνυμι-verbistä) sekä akt:n aor. II εἶδον (ὁράω-verbistä) y. m.]

3. Verbeillä ὁράω, näen, ja ἀνοίγω (= ἀν-οίγω), aukasen, on kaksinkertainen augmenti (sekä *temporale* että *syllabicum*); siis impf:n 1 p. ἑ-ώρων, ἀν-έ-ῳγον; pf. ἑ-ώ̣-ρᾱκα, ἀν-έ-ῳχα l. ἀν-έ-ῳγα.

4. ἑορτάζω, vietän juhlaa, on impf:n 1 p:ssa ἑώρταζον (*pro* ἡόρταζον).

II. Niissä verbeissä, joitten yhdysosana on prepositioni, augmenti (samoin kuin reduplikationi) asetetaan prepositionin ja vartalon väliin.

Muistutuksia.

1. Ne prepositionit, jotka loppuvat vokalilla (paitsi περί ja πρό), elideeraavat tämän loppuvokalinsa augmentin edestä; esim. ἀπ-έφερον (*pro* ἀπο-έφερον) vbistä ἀπο-φέρω; μετ-έβαλλον vbistä μετα-βάλλω; ἐπ-ήγαγον vbistä ἐπάγω (*pro* ἐπι-

---

[1] Nämä verbit ovat oik. alkaneet konsonantilla ja siitä syystä saaneet *augmentum syllabic*'in, jonka perästä kahden vokalin väliin joutunut alkukonsonanti katosi ja augmenti (ε) seuraavan ε:n kanssa säännöllisesti supistui ει:ksi. Siis ϝεργάζομαι = ἐργάζομαι, impf. ἐϝεργαζόμην = ἐ(ϝ)εγραζόμην = εἰργαζόμην; σέχω = ἔχω, impf. ἔσεχον = ἔ(σ)εχον = εἶχον.

[2] Nämä verbit ovat myös alkuperäisesti alkaneet konsonantilla (*digammalla*) ja siitä syystä saaneet *augmentum syllabic*'in, jonka perästä *digamma* katosi; siis (ϝ)ωθέω, impf. ἐ(ϝ)ώθουν; (ϝ)ωνέομαι, impf. ἐ(ϝ)ωνούμην.

ἄγω). *προ* supistuu usein *ε*:n kanssa *πρου*:ksi; esim. *προύβαινον* (*pro προ-έ-βαινον*).

2. *ἐκ* augmentin edessä muuttuu *ἐξ*:ksi; esim. *ἐξ-έ-φερον* vbistä *ἐκ-φέρω*; *ἐξ-έ-βην* vbistä *ἐκ-βαίνω*.

3. *ἐν* ja *σύν*, joitten *ν* konsonantiin yhtyessään joko assimileerautuu tämän kanssa tai muulla tavoin muuttuu tai katoaa, säilyttävät *ν*:n muuttumatonna augmentin edessä; esim. *συν-έλεγον* vbistä *συλλέγω* (*pro συν-λέγω*), *ἐν-ε-κάλυπτον* vbistä *ἐγκαλύπτω* (*pro ἐν-καλύπτω*), *ἐν-έ-βαινον* vbistä *ἐμ-βαίνω* (*pro ἐν-βαίνω*), *συν-έ-στελλον* vbistä *συ-στέλλω* (*pro συν-στέλλω*).

Poikkeuksia.

1. Verbeissä *καθεύδω* (*κατά-εὕδω*) nukahdan, *καθίζω* (*κατά-ἵζω*) istun, *ἀντιβολέω* (*ἀντί-βολέω* = *βάλλω*) kohtaan, rukoilen, ynnä muutamissa muissa, augmenti asetetaan prepositionin eteen (eikä jälkeen); siis impf. *ἐκάθευδον* (myös *καθηῦδον*), *ἐκάθιζον*, *ἠντιβόλουν*.
(Vrt. *ἠπιστάμην* verbistä *ἐπίσταμαι*, § 63, *A*, N:o 11, *ἐκαθήμην* verbistä *κάθημαι*, *ibid.* N:o 19).

2. Verbit *ἀνέχομαι* kestän, *ἀνορθόω* pystytän, *ἐνοχλέω* häiritsen, *παροινέω* menettelen kuin juopunut, saavat augmentin prepositionin sekä eteen että jälkeen; siis impf. *ἠνειχόμην*, *ἠνώρθουν*, *ἠνώχλουν*, *ἐπαρῴνουν*.

3. Verbi *παρανομέω*, rikon lakia, kuuluu impf:ssä *παρηνόμουν*.

III. Niissä verbeissä, joitten yhdysosana on partikeli *δύς*- tai *εὖ*, augmenti joskus astuu partikelin ja vartalon väliin (vk. prepositioneilla yhdistetyissä verbeissä), jos vartalo alkaa lyhyellä vokalilla; esim. *δυς-αρε-στέω* olen tyytymätön, impf. *δυς-ηρέστουν*, *εὐεργετέω* olen hyvää tekevä, impf. *εὐηργέτουν*. Sen sijaan *ἐδυστύχουν* vbistä *δυςτυχέω*; *ἐδυςώπουν* vbistä *δυςωπέω*.

§ 66.
Yleinen silmäys verbein aksenti-oppiin.

1. Verbein aksenti siirtyy niin kauas taaksepäin lopputavusta kuin mahdollista, ei kuitenkaan augmentia eikä reduplikationia etäämmäksi. — Loppudiftongi *-αι* on aksentin paikan puolesta lyhyt, paitsi optativissa. — Participeissa aksenti on samalla tavulla kuin sing:n nom:ssa *masculini generis*, jos vaan yleiset aksenti-säännöt sen sallivat. (Vrt. § 49, 1 ja 2 sekä huom.!)

2. Supistuneitten ja yhdysperäisten verbi-muotojen aksentia määräävät erinäiset säännöt §:ssa 6, 1, *f*, *g*; jonka lisäksi kuitenkin on huomattava, että

aksenti ei koskaan siirry taaksepäin siitä ensimmäisen yhdysosan tavusta, joka ennen yhdistymistä oli korollinen; esim. *ἀπόδος* (*ἀπό-δός*) — ei *ἄποδος*; *ἐπίσχες* (*ἐπί-σχές*) — ei *ἔπισχες*.

3. Poikkeavia aksentinsa puolesta ovat seuraavat verbi-muodot:

A) Infinitivit.

1. Kaikissa *ναι*-loppuisissa infinitiveissä on penultima korollinen: —*λελυκέναι*, *λυθῆναι*, *τιθέναι*, *θεῖναι*;
2. Akt:n inf:n aor. I:ssa penultima saapi koron (properispomenon tai paroxytonon): —*παιδεῦσαι*, *λῦσαι*, *γράψαι*;
3. Mediumin (passivin) inf:n perf:ssä penultima on korollinen (properispomenon tai paroxytonon):—*πεπαιδεῦσθαι*, *λελύσθαι*;
4. Akt:n inf:n aor. II on perispomenon: —*λιπεῖν*;
5. Mediumin inf:n aor. II on paroxytonon: —*λιπέσθαι*.

B) Participit.

1. Mediumin (passivin) partic:n perf. on paroxytonon: —*λελυμένος*, *η*, *ον*;
2. Akt:n partic:n aor. II
3. „ „ perf.
4. Pass:n „ aor. I ja II
5. Akt:n „ presens *μι*-konj:ssa

} ovat mask:ssa ja neutrissä oxytonoita, fem:ssä *pro*perispomenoita.

Esim. *λιπών-οῦσα-όν*; *δούς*, *δοῦσα*, *δόν*; *λελυκώς-υῖα-ός*; *λυθείς-εῖσα-έν*; *γραφείς-εῖσα-έν*; *τιθείς-εῖσα-έν*.

C) Imperativit.

1. Seuraavat viisi imperativin muotoa (aor. II) ovat oxytonoita: *εἰπέ* (sano!), *ἐλθέ* (tule!), *εὑρέ* (löydä!), *ἰδέ* (katso!), *λαβέ* (ota!).

Muist. Yhdysperäiset siirtävät imp:n aor. II:ssa aksentin taaksepäin, aina aktivissa, harvoin mediumissa; esim. *ἄπελθε*, *ἀποβαλοῦ*.

2. Mediumin aor. II:n sing:n supistunut 2 p. on perispomenon: —*λιποῦ*, *θοῦ*.

Muist. Poikkeuksen tästä tekevät ainoastaan ne yhdysperäiset, joissa yksitavuiseen vartaloon on yhdistetty kaksitavuinen prepositioni, esim. *περίθου* (osista *περί-θοῦ*).

---

§ 67.

Säännöttömiä verbejä.

Yleinen silmäys presensin laajennuksiin *ω*-konjugationissa (ynnä erinäisiä omituisuuksia muittenkin temporein muodostumisessa).

Ne verbit, jotka muodostavat presens-vartalonsa verbi-vartalon laajentamalla, jakautuvat seuraaviin luokkiin:

1. Pidennysluokka
2. τ-luokka
3. ȷ-luokka

} ks. § 41, 2, α, β, γ.

4. ν-luokka. ν lisätään joko yksinään tai vokalin kanssa (tavut νυ, αν, νε).

α) ν yksinään.

	Presens.	*Vartalo.*	*Futuri.*	*Aoristi.*	*Perfekti.*
1.	κάμνω väsyn	κᾰμ	καμ-οῦ-μαι	ἔ-καμ-ο-ν	κέ-κμη-κα
2.	τέμνω leikkaan	τεμ	τεμ-ῶ	ἔ-τεμ-ο-ν [ἔ-ταμον] ἐ-τμή-θη-ν	τέ-τμη-κα
3.	δάκνω puren	δᾰκ	δήξομαι	ἔ-δᾰκ-ο-ν ἐ-δήχ-θη-ν	δέ-δηχ-α δέ-δηγ-μαι
4.	φθάνω ennätän	φθα	φθή-σομαι [φθάσω]	ἔ-φθη-ν ἔ-φθᾰ-σα	ἔ-φθᾰ-κα
5.	τίνω maksan	τι	τί-σω	ἔ-τῑ-σα ἐ-τί-σ-θη-ν	τέ-τῑ-κα τέ-τι-σ-μαι
6.	φθίνω hävitän, häviän	φθι	φθί-σω (trans.) φθί-σομαι	ἔ-φθι-σα ἐ-φθί-θη-ν	ἔ-φθι-μαι
7.	δύνω (δύω) lasken, laskeudun	δυ	δύ-σω (trans.) δύ-σομαι (intrans.)	ἔ-δῡ-ν (intr.) ἔ-δῡ-σα (tr.) ἐ-δύ-θη-ν	δέ-δῡ-κα (ἐκ)δέ-δῠ-μαι
8.	βαίνω käyn (ν lisätty ja α muuttunut diftongiksi αι)	βα	βή-σομαι	ἔ-βη-ν Vbadj. βατός	βέ-βη-κα
9.	ἐλαύνω ajan (lisätty: ν + υ = νυ = υν)	ἐλα	[ἐλά-σω] ἐλῶ	ἤλα-σα ἠλά-θη-ν Vbadj. ἐλατέος.	ἐλ-ήλᾰ-κα ἐλ-ήλα-μαι
	β) Tavu αν lisätään seuraaviin vartaloihin:				
10.	αἰσθ-άν-ομαι [αἴσθομαι] huomaan	αἰσθ	αἰσθ-ή-σομαι[1]	ᾐσθ-ό-μην	ᾖσθ-η-μαι
11.	ἁμαρτ-άν-ω erhetyn	ἁμαρτ	ἁμαρτ-ή-σομαι[1]	ἥμαρτ-ον ἡμαρτ-ή-θη-ν	ἡμάρτ-η-κα

[1] Futuri-vartalo samoin kuin muut tempus-vartalot, paitsi presens ja aor. II, muodostuvat ε-loppuisesta verbi-vartalosta (ks. edempänä ε-luokkaa, B).

12. *αὐξ-άν-ω*, *αὔξω* [*augeo*] lisään	*αὐξ*	*αὐξ-ή-σω*[1] *αὐξ-ή-σομαι* (pass.)	*ηὔξ-η-σα*	*ηὔξ-η-κα*
13. *κῐχ-άν-ω*, *κιγχάνω* tapaan	*κῐχ*	*κῐχ-ή-σομαι*[1]	*ἔ-κῐχ-ο-ν*	
14. *ἁνδ-άν-ω*[2] miellytän	*ἁδ*	*ἁδ-ή-σω*[1]	*ἕ-ᾰδ-ο-ν*	*ἕ-ᾱδ-α*
15. *λαμβ-άν-ω* (*ν* *β*:n edessä = *μ*) otan	*λᾰβ*	*λήψ-ομαι*	*ἔ-λαβ-ο-ν* *ἐ-λήφ-θη-ν*	*εἴ-ληφ-α* *εἴ-λημ-μαι*
16. *λανθ-άν-ω*, *λήθω* olen salassa (*med.* unhotan)	*λᾰθ*	*λή-σω* *λή-σομαι*	*ἔ-λαθ-ο-ν* *ἐ-λαθ-ό-μην*	*λέ-ληθ-α* *λέ-λησ-μαι*
17. *λαγχ-άν-ω* (*ν* *χ*:n edessä = *γ*) saan osakseni	*λᾰχ*	*λήξ-ομαι*	*ἔ-λαχ-ο-ν* *ἐ-λήχ-θη-ν*	*εἴ-λη-χα* *εἴ-ληγ-μαι*
18. *μανθ-άν-ω* opin	*μᾰθ*	*μαθ-ή-σομαι*[1]	*ἔ-μᾰθ-ο-ν* Vbadj.	*με-μάθ-η-κα* *μαθ-η-τός*
19. *πυνθ-άν-ομαι*, *πεύθομαι* tiedustelen	*πῠθ*	*πεύ-σομαι*	*ἐ-πυθ-ό-μην*	*πέ-πυσ-μαι*
20. *τυγχ-άν-ω* tapaan (sivumuoto *τεύχω* valmistan)	*τῠχ*	*τεύξ-ομαι*	*ἔ-τυχ-ο-ν*	*τε-τύχ-η-κα* *τέ-τευχ-α*
γ) Tavu *νε* lisätään seuraaviin vartaloihin:				
21. *ἱκ-νέ-ομαι* (sivumuoto *ἱκάνω*) tulen; (prosassa *ἀφικνέομαι*)	*ἱκ*	*ἵξ-ομαι*	*ἱκ-ό-μην*	*ἷγ-μαι*
22. *κυ-νέ-ω* suutelen (*προσκυνέω* kunnioitan)	*κῠ*	*κυνή-σομαι*	*ἔ-κῠ-σα*	
23. *ὑπισχ-νέ-ομαι* lupaan	*ὑπεχ*	*ὑπο-σχή-σομαι*	*ὑπ-ε-σχό-μην*	*ὑπ-έ-σχη-μαι*

[1] Futuri-vartalo samoin kuin muut tempus-vartalot, paitsi presens ja aor. II, muodostuvat *ε*-loppuisesta verbi-vartalosta (ks. edempänä *ε*-luokkaa, *B*).

[2] Tässä ja seuraavissa verbeissä, jotka saavat liitteen -*αν*, asetetaan lisäksi *ν* tunnuskirjaimen eteen.

5. Inkoativi-luokka.

Presens-vartalo syntyy siten, että *σκ* lisätään verbi-vartaloon. Tämä *σκ* liittyy vokali-vartaloihin suorastaan, konsonanti-vartaloihin sidevokalin *ι*:n perästä. Useammat tähän kuuluvista verbeistä vahvistavat lisäksi presens-vartalon *ι*-reduplikationin kautta; esim. *γι-γνώ-σκω* (lat. *gno-sc-o*).

Koska moni näistä verbeistä merkitsee alkamista tai joksikin tulemista, nimitetään koko tätä luokkaa inkoativi-luokaksi.

α) *α*-vartaloita.

Presens.	*Vartalo.*	*Futuri.*	*Aoristi.*	*Perfekti.*
1. *γηρά-σκ-ω* (lat. *sene-sc-o*), harvoin *γηρά-ω*, vanhenen	*γηρα*	*γηρᾱ́-σομαι* *γηρᾱ́-σω*	*ἐ-γήρᾱ-σα* inf. *γηρᾶναι* l. *γηρᾶσαι*	*γε-γήρᾱ-κα*
2. *δι-δρά-σκω* juoksen (ain. yhdysp:nä)	*δρα*	*δρά-σομαι*	*ἔ-δρᾱ-ν*	*δέ-δρᾱ-κα*
3. *ἡβά-σκω* (lat. *pube-sc-o*) miehistyn	*ἡβα*		*ἥβη-σα*	
4. *θνή-σκ-ω* (tav. *ἀποθνήσκω*) kuolen	*θνα* (*θᾰν*)	*θᾰν-οῦμαι* *τε-θνήξω* (fut. III)	*ἔ-θᾰν-ον* Vbadj. *θνη-τός*, kuolevainen	*τέ-θνη-κα*
5. *ἱλά-σκ-ομαι* lepytän	*ἱλα*	*ἱλ-ά-σομαι*	*ἱλᾰ-σά-μην* *ἱλά-σ-θη-ν*	
6. *μι-μνή-σκ-ω* muistutan (med. muistan)	*μνα*	*μνή-σω* *με-μνή-σομαι* *μνη-σ-θή-σομαι*	*ἔ-μνη-σα* (runoll.) *ἐ-μνή-σ-θη-ν*	*μέ-μνη-μαι* [*memini*]
7. *ἀρέ-σκ-ω* tydytän	*ἀρε*	*ἀρέ-σω*	*ἤρε-σα* (*ἠρέ-σ-θη-ν*)	
***β*) *ω*-vartaloita.**				
8. *γι-γνώ-σκ-ω* (myös *γινώσκω*) (lat. (*g*)*no-sc-o*) tunnen	*γνω* (*γνο*)	*γνώ-σομαι*	*ἔ-γνω-ν* *ἐ-γνώ-σ-θη-ν* Vbadj. *γνω-στός*	*ἔ-γνω-κα* *ἔ-γνω-σ-μαι*
9. *θρώ-σκ-ω* juoksen	*θρω* (*θορ*)	*θορ-οῦμαι*	*ἔ-θορ-ο-ν*	
10. *τι-τρώ-σκ-ω* haavoitan	*τρω*	*τρώ-σω*	*ἔ-τρω-σα* *ἐ-τρώ-θη-ν*	*τέ-τρω-μαι*
11. *βλώ-σκ-ω* . (runoll.) käyn	*βλω* (oik. *μολ*= *μλο*=*βλο*)	*μολ-οῦμαι*	*ἔ-μολ-ο-ν*	

12. βι-βρώ-σκ-ω syön	βρω			βέ-βρω-κα (part. βεβρώς) βέ-βρω-μαι
13. ἁλ-ί-σκ-ομαι vangitaan	ἁλ, ἁλω (ἁλο)	ἁλώ-σομαι	ἑ-άλω-ν, ἥλω-ν	ἑ-άλω-κα l. ἥλω-κα

γ) Konsonanti-vartaloita.

14. εὑρ-ί-σκ-ω tapaan	εὑρ	εὑρ-ή-σω	εὗρ-ο-ν, εὑρ-έ-θη-ν	εὕρ-η-κα, εὕρ-η-μαι
15. δι-δά-σκ-ω opetan	διδαχ	δι-δάξω	ἐ-δί-δαξα, ἐ-δι-δάχ-θη-ν	δε-δί-δαχ-α, δε-δί-δαγ-μαι
			Vbadj. δι-δακ-τός.	

6. ε-luokka.

Lyhyt ja ε:lla laajentunut vartalo vaihtuvat.

A) Laajentunut ε-vartalo on presens-vartalo, lyhyempi muitten tempus-vartalojen perusmuoto.

Presens.	*Vartalo.*	*Futuri.*	*Aoristi.*	*Perfekti.*
1. δοκ-έω arvelen, minusta näyttää	δοκ	δόξω, δοκ-ή-σω (run.)	ἔ-δοξα, ἐ-δόκ-η-σα, ἐ-δόχ-θη (sing. 3 p.)	δέ-δοκ-ται (sing. 3 p.)
2. γαμ-έ-ω nain (akt. *uxorem duco*; pass. *nubo*)	γαμ	γᾰμ-ῶ	ἔ-γημα	γε-γάμ-η-κα, γε-γάμ-η-μαι
3. ὠθ-έ-ω työnnän	ὠθ	ὤσω (ὠθήσω)	ἐ-ώσ-θη-ν	ἔ-ωσ-μαι

B) Lyhyempi vartalo on presens-vartalo, laajentunut ε-vartalo muitten tempus-vartalojen perusmuoto.

4. βούλ-ομαι tahdon	βουλ(ε)	βουλή-σομαι	ἐ-βουλή-θη-ν	βε-βούλη-μαι
5. δέ-ω tarvitsen (δέομαι kärsin puutetta)	δε(ε)	δεή-σω	ἐ-δέη-σα, ἐ-δεή-θη-ν	δε-δέη-κα
6. θέλ-ω, ἐθέλ-ω tahdon	θελ(ε), ἐθελ(ε)	(ἐ)θελή-σω	ἠθέλη-σα	ἠθέλη-κα

7. ἕψ-ω keitän	ἑψ(ε)	ἑψή-σομαι	ἥψη-σα ἡψή-θη-ν	ἧψη-μαι
			Vbadj.	ἑφθός, ἑψητός
8. μάχ-ομαι taistelen	μαχ(ε)	μαχ-οῦμαι	ἐ-μαχε-σάμην	με-μάχη-μαι
9. (μέλει μοι) on huolenani, μέλομαι pidän huolta	μελ(ε)	μελή-σει (ἐπι)μελή-σομαι	ἐ-μέλη-σε ἐ-μελή-θη-ν	με-μέλη-κε
10. ἀλέξ-ω torjun	ἀλεξ(ε)	ἀλεξή-σομαι (myös ἀλέξομαι)	ἠλεξ-άμην	
11. μέν-ω [*maneo, mansi*] viivyn	μεν(ε)	μεν-ῶ	ἔ-μειν-α Vbadj.	με-μένη-κα μεν-ε-τός
12. νέμ-ω ja'an	νεμ(ε)	νεμ-ῶ	ἔ-νειμ-α ἐ-νεμή-θη-ν Vbadj.	νε-νέμη-κα νεμη-τέον
13. ὄζ-ω lemuan	ὀζ(ε) (puhdas vrtlo ὀδ) (lat. *od-or*)	ὀζή-σω	ὤζη-σα	ὄδ-ωδ-α
14. οἴ-ομαι luulen	οἰ(ε)	οἰή-σομαι	ᾠή-θη-ν	
15. ὀφείλ-ω olen velkaa	ὀφειλ(ε) (puhdas vrtlo ὀφελ)	ὀφειλή-σω	ὤφελ-ον (*utinam*) ὠφείλη-σα ὠφειλή-θη-ν	ὠφείλη-κα
16. πέτ-ομαι lennän	π(ε)τ(ε)	π(ε)τή-σομαι	ἐ-π(ε)τ-όμην	
17. ῥέ-ω virtaan	ῥυ(ε)	ῥυή-σομαι (ῥεύ-σομαι)	ἔ-ῤῥευ-σα (harv.) ἐ-ῤῥύη-ν	ἐ-ῤῥύη-κα
18. χαίρ-ω	χαιρε (puhdas vrtlo χαρ)	χαιρή-σω	ἐ-χάρ-η-ν Vbadj.	κε-χάρη-κα κε-χάρη-μαι κέ-χαρ-μαι χαρ-τέον

Paitsi edellä mainittuja löytyy lisäksi sellaisiakin säännöttömiä verbejä, joitten eri tempus-vartalot johtuvat erinäisistä verbi-vartaloista. Semmoisia ovat:

Presens.	*Vartalo.*	*Futuri.*	*Aoristi.*	*Perfekti.*
1. αἱρέω otan (*med.* valitsen)	αἱρε ja ἑλ	αἱρή-σω αἱρή-σομαι αἱρε-θή-σομαι	εἷλ-ον εἱλ-όμην ᾑρέ-θη-ν Vbadj.	ᾕρη-κα ᾕρη-μαι αἱρε-τός

2. ἔρχ-ομαι[1] käyn, tulen	ἐρχ ja ἐλ(υ)θ	ἐλεύ-σομαι (run.)	ἦλθ-ον imp. ἐλθέ	ἐλ-ήλῠθ-α
3. ἔρδ-ω ja ῥέζ-ω teen (run.)	{ἐρδ ἐργ ῥεγ	{ἔρξω ῥέξω	{ἔ-ρεξα ἔ-ῤῥεξα	ἔ-οργ-α (ϝέ-ϝοργ-α)
4. ἐσθί-ω syön	ἐσθι, ἐδ (*edo*), φαγ	ἔδ-ομαι	ἔ-φᾰγ-ον	ἐδ-ήδο-κα
5. ἕπ-ομαι[2] seuraan	ἑπ ja σ(ε)π	ἕψομαι	ἑ-σπ-όμην konj. σπῶμαι imp. σποῦ inf. σπέσθαι	
6. ἔχ-ω pidän, omaan, (sivumuoto: ἴσχω)	{ἐχ[3] ja σχ(ε)	{ἕξω σχή-σω	ἔ-σχ-ον[4] Vbadj. ἑκ-τός, σχε-τός	{ἔ-σχη-κα ἔ-σχη-μαι
7. μίσγ-ω (*misc-eo*) sekoitan, (sivumuoto: *μίγνυμι*, § 64, *A*, N:o 3.)	(μισγ ja μιγ)			
8. ὁρά-ω näen	ὁρα ἰδ[5] ὀπ	ὄψομαι (s. 2. ὄψει)	εἶδ-ον Imp. A. ἰδέ M. ἰδοῦ Inf. A. ἰδ-εῖν ὤφ-θη-ν (ὠψάμην) Vbadj. ὀπ-τός, ὁρᾱ-τός	{ἑ-ώρᾱ-κα ὄπ-ωπ-α (run.) {ἑώρᾱ-μαι ὦμ-μαι

[1] Ind:n fut:na käytetään prosassa *εἶμι*; *ἴω*, *ἴοιμι*, *ἰέναι* konj:n, opt:n ja inf:n presensinä.

[2] Alkuperäinen vartalo on *σεπ*, josta, *σ*:n spiritus asperiksi heikonnuttua, syntyi ἑπ. ἑ-σπ-όμην on oikeastaan redupliseerattu aoristi, synkopen kautta *pro* σε-σ(ε)π-όμην. Sittemmin tavu ἑ, samoin kuin augmenti, katosi muualla, paitsi ind:ssa.

[3] Vrtlo oik. *σεχ*, josta, *σ*:n spir. asperiksi muututtua, syntyi ἑχ. Vrtlosta *σεχ per syncopen* ἔ-σχ-ον, *per metathesin* σχε, josta σχέ-ς ja ἔ-σχη-κα. Vrtloon ἑχ perustuu fut. ἕξω ja vbadj. ἑκ-τός; pres.-vrtlossa spir. asper seuraavan tavun aspiratan vuoksi muuttuu spir. leniksi: ἕ-χω *pro* ἕ-χω. Vrt. myös ὑπ-ισχνέομαι (ja ἀμπ-ισχνέομαι) siv. 203. Kaikki vrtlo-muodot ilmestyvät nominien johdon alalla: το σχῆμα (asema, muoto), ἡ ἕξι-ς (asema, laita), ἐχ-υρός (kestävä, luja).

[4] Konj. σχῶ, opt. σχοίην ja σχοῖμι, inf. σχεῖν, part. σχών, imper. σχέ-ς; med. ἐ-σχ-όμην, σχῶμαι j. n. e.; inf. σχέ-σθαι.

[5] Vrtlo ἰδ kuului alkuaan *ϝιδ* (vrt. *vid-e-o*); aor:n ind. siis augmentilla varustettuna: ἔ-ϝιδ-ον, josta *ϝ*:n kahden vok:n välistä kadot-

9.	πάσχ-ω	πασχ[1]	πεί-σομαι	ἔ-πᾰθ-ον	πέπονθ-α
	kärsin	παθ(ε)	(*pro*	Vbadj. παθη-τός	
		πενθ	πενθ-σομαι)		
10.	πίν-ω	πιν	πί-ομαι	ἔ-πῐ-ον	πέ-πω-κα
	juon	πι		imp. πῖ-θι	πέ-πο-μαι
		πο[2]		ἐ-πόθην	
				Vbadj. πο-τός	
11.	τρέχ-ω	θρεχ[3]	δρᾰμ-οῦμαι	ἔ-δρᾰμ-ον	δε-δράμ-η-κα
	juoksen	δραμ	(θρέξομαι)	Vbadj. θρεκ-τέο-ν	
12.	φέρ-ω	φερ[4]	οἴ-σω	ἤνεγκ-ον	ἐν-ήνοχ-α
	(*fero*)	ἐνε(γ)κ	οἴ-σομαι	ἤνεγκ-α	ἐν-ήνεγ-μαι
	kannan	οἰ	(s. 2. οἴσει)	ἠνέχ-θη-ν	
			οἰ-σ-θή-σομαι	Vbadj. οἰ-σ-τός	
			ἐνεχ-θή-σομαι		
13.	Aor. εἶπον	εἰπ[5]	ἐρ-ῶ	εἶπ-ον	εἴ-ρη-κα
	sanoin	ἐρ	εἰ-ρή-σομαι	εἶπ-α	εἴ-ρη-μαι
		ῥε	ῥη-θή-σομαι	imp. εἰπ-έ	
				inf. εἰπ-εῖν	
				ἐρρή-θη-ν	
				Vbadj. ῥη-τός	

tua: εἶδ-ον, mutta konj. ἴδ-ω, opt. ἴδ-οι-μι, kun ϝ sanan alusta on kadonnut. Tämän vrtlon pf. on οἶδα tiedän (§ 63, *C*, N:o 6). Kaikki kolme vartaloa ilmestyvät myöskin nominien johdon alalla: τὸ ὅρᾱ-μα (näytelmä), τὸ εἶδ-ος (näkö, muoto), ἡ ὄψι-ς (näkövoima), τὸ ὄμ-μα (katse, silmä).

[1] Lyhyemmistä vartaloista nominit: τὸ πάθ-ος (kärsimys), τὸ πένθ-ος (suru).

[2] Huom. nominit: ὁ πό-τη-ς (*po-tor*), ἡ πό-σι-ς (*po-tio*), τὸ ποτήριον (*po-culu-m*).

[3] Molemmista vrtloista nomineja: ὁ τροχ-ό-ς (pyörä), ὁ δρομεύ-ς (juoksija).

[4] Tästä vrtlosta nominit: τὸ φέρ-ε-τρο-ν (kannin), ὁ φόρ-ος (vero), ὁ φόρ-το-ς (kuorma).

[5] Vrtlo εἰπ supistuksen kautta muodosta ἐ-επ. Tämä on syntynyt muodosta ϝε-ϝεπ, joka on redupliseerattu aoristi-vartalo vb-vrtlosta ϝεπ (ἔπος sana). Siinä syy, jonka vuoksi diftongi ilmestyy muissakin modeissa, paitsi ind:ssa. — Vrtlosta ἐρ (fut. ἐρῶ) on myöskin ϝ hävinnyt; alkuperäisesti siis ϝερ (lat. *ver-bu-m*). — Muodosta ϝερ syntyi *per metathesin* ϝρε, digamman kadottua ῥε, siis εἴ-ρη-κα *pro* ϝε-ϝρη-κα, ἐ-ῤῥή-θη-ν *pro* ἐ-ϝρη-θη-ν, ῥη-τό-ς *pro* ϝρη-τό-ς. — Presensmuodoiksi sopii katsoa verbejä φημί, λέγω ja erittäinkin yhdistyksissä ἀγορεύω, esim. ἀπαγορεύω (kiellän), aor. ἀπεῖπον, fut. ἀπερῶ, perf. ἀπείρηκα. — Vrtloista ἐπ ja ῥε nominit: ἡ ὄψ (ääni), τὸ ῥῆ-μα (sana), ὁ ῥή-τωρ (puhuja).

14. *γί-γν-ομαι* *pro γι-γέν-ομαι* synnyn [lat. *gigno*]	*γεν*[1] *γενε*[1] (lat. *gen-ui*)	*γενή-σομαι*	*ἐ-γεν-όμην*	*γέ-γον-α* *γε-γένη-μαι*
15. *πί-πτ-ω* (*pro πι-πέτ-ω*) putoan	*πετ* *πεσε* *πτω*[2]	*πεσ-οῦμαι*	*ἔ-πεσ-ον* (Dor. *ἔ-πετ-ον*)	*πέ-πτωκα*
16. *τι-τρά-ω* lävistän	*τρᾱ* *τρη*	*τρή-σω*	*ἔ-τρη-σα*	*τέ-τρη-μαι*

Säännöttömyyksiä merkityksessä.

Tärkeimmät epäsäännöllisyydet merkityksessä ovat siinä, että aktivinen, medialinen ja passivinen niinkuin myös transitivinen ja intransitivinen merkitys vaihtelee.

A) Aktivinen, medialinen ja passivinen merkitys.

1. Varsin monella aktivisella verbillä on mediumin futuri aktivisella merkityksellä; esim. *ἀκούω* kuulen, fut. *ἀκούσομαι* olen kuuleva.

2. Deponentiat ovat medioiksi katsottavat ja muodostavatkin temporinsa mediumin tapaan; esim. *κτᾶσθαι* ansaita, hankkia itselleen. Passivisiksi deponentioiksi nimitetään semmoisia, joitten aoristi on muodoltaan passivinen, merkitykseltään aktivinen; esim. *βούλομαι* tahdon, *ἐβουλήθην* tahdoin. Tärkeimmät passiviset deponentiat ovat seuraavat:

ἄγαμαι ihmettelen	*αἰδέομαι* häpeän	*ἀλάομαι* harhailen
βούλομαι tahdon	*δέομαι* tarvitsen	*δύναμαι* voin
ἐπίσταμαι tiedän	*ἥδομαι* iloitsen	*οἶομαι* luulen.

(Muist. Muutamissa näissä verbeissä ilmestyy passivin aoristin rinnalla myöskin mediumin aoristi.)

3. Useissa aktivisissa verbeissä on passivin aoristilla joko aina tai joskus medialinen merkitys; esim. *εὐφραίνω* ilahutan, *εὐφράνθην* iloitsin, *φοβέω* pelotan, *ἐφοβήθην* pelästyin, *στρέφω* käännän, *ἐστράφην* käännyin, *φαίνω* näytän, *ἐφάνην* näyin, ilmestyin (jota vastaan *ἐφάνθην* minä näytettiin) y. m.

2. Muutamissa deponentioissa on passivin muodoilla passivinen merkitys; esim. *ἰάομαι* parannan, *ἰάθην* parannettiin, *δέχομαι* otan vastaan, *ἐδέχθην* otettiin vastaan.

---

[1] Vrtlosta *γεν: τὸ γέν-ος* (suku, *genus*), *οἱ γον-εῖς* (vanhemmat); vrtlosta *γενε*: *ἡ γένε-σι-ς* (synty, alku).

[2] Vrtlosta *πτω: ἡ πτῶ-σι-ς, τὸ πτῶ-μα* (lankeemus).

B) Transitivinen ja intransitivinen merkitys.

Jos verbi horjuu transitivisen ja intransitivisen merkityksen välillä, niin aktivin aoristus II:lla on intransitivinen, aoristus I:lla ja futurilla transitivinen merkitys; jos kaksi perfektin muotoa löytyy, niin samoin perf. II:ssa ilmestyy intransitivinen, perf. I:ssa transitivinen merkitys. Jos vaan yksi perfektin muoto on olemassa, se säännöllisesti on intransitivinen. Tärkeimmät kohdat tätä laatua ovat:

1. Vrtlo *στα*, pr. *ἵστημι* asetan; aor. I *ἔστησα* asetin, *στήσω* olen asettava. Med:n pr. *ἵσταμαι* asetun, aor. II *ἔστην* asetuin, seisotuin (seisoin), pf. *ἕστηκα* olen asettunut, seison, plqvpf. *ἑστήκειν* seisoin, fut. *ἑστήξω* olen seisova, fut. *στήσομαι* olen asettuva tai itselleni asettava.

Muist. Sama tärkeä eroitus huomataan myöskin lukuisissa yhdysperäisissä: *ἀφίστημι* luovutan, *ἀπέστην* luovuin, *ἀφέστηκα* olen luopunut, olen kaukana; *ἐφίστημι* asetan päälle, päälliköksi, *ἐπέστην* asetuin eteen, tulin lisäksi, *ἐφέστηκα* olen asetettu eteen; *καθίστημι* asetan johonkin, *κατέστην* astuin esiin, *καθέστηκα* olen (asetettu). — Med:n aoristilla on erityinen medialinen merkitys, esim. *κατεστήσατο* asetti itselleen.

2. Vrtlo *βα*, pr. *βαίνω* käyn, säännöllisesti intransitivinen: fut. *βήσομαι* olen käyvä, aor. II *ἔβην* kävin, perf. *βέβηκα* olen käynyt, seison; transitivisiä ovat aor. I *ἔβησα*, käyttäytin, fut. *βήσω*.
3. Vrtlo *φυ*, pr. *φύω* synnytän, kasvatan, johon kuuluu aor. I *ἔφῡσα* ja fut. *φύσω*; mutta aor. II *ἔφῡν* synnyin, olin, *πέφῡκα* olen luonnosta, johon pr. *φύομαι*.
4. Vrtlo *δυ*, pr. *δύω* painan alas, peitän, enimmiten transitivisesti: *καταδύω* upotan, johon liittyy *ἔδῡσα*, *δύσω*; mutta *ἔδῡν* painuin alas, peityin, *ἐνέδῡν* pukeusin, *ἐξέδῡν* riisuin päältäni, johon kuuluu pr. *δύομαι*. Akt:n pf. enimmiten intr.
5. Vrtlo *σβε(σ)*, pr. *σβέννῡμι* sammutan, aor. I *ἔσβεσα* sammutin; aor. II *ἔσβην* sammuin, pf. *ἔσβηκα* olen sammunut, johon kuuluu pr. *σβέννυμαι*.
6. Vrtlo *σκελ*, pr. *σκέλλω* kuivaan, aor. II *ἔσκλην* kuivuin, johon liittyy pr. *σκέλλομαι*.
7. Vrtlo *πι*, aor. II *ἔπιον* join, aor. I *ἔπῑσα* (pr. *πιπίσκω*) juotin.
8. (Vrtlo *γεν*, pr. *γείνομαι* ja *γίγνομαι* synnyn, aor. *ἐγεινάμην* synnytin.)
9. Vrtlo *ὀλ*, pr. *ὄλλῡμι* hukutan, pf. II *ὄλωλα* hukuin (*perii*), pf. I *ὀλώλεκα* olen hukuttanut (*perdidi*).
10. Vrtlo *φθι*, pr. *φθίνω* hävitän, enimmiten intrans.; fut. *φθίσω*, aor. *ἔφθισα* transit.

Muutamissa verbeissä perfectum II:lla on ainoastaan intransitivinen merkitys; esim.:

1. ἄγνῡμι murran	pf. ἔᾱγα olen murtunut
2. ἐγείρω herätän	„ ἐγρήγορα olen hereillä
3. πείθω[1] taivutan	„ πέποιθα luotan
4. πήγνῡμι kiinnitän	„ πέπηγα olen kiinnitetty
5. ῥήγνῡμι muserran	„ ἔρρωγα olen muserrettu
6. σήπω mädätän	„ σέσηπα olen mädäntynyt
7. τήκω sulan	„ τέτηκα olen sulannut
8. φαίνω[2] ilmoitan	„ πέφηνα olen ilmestynyt.

[1] πείθομαι noudatan, tottelen; pf:llä πέ-πεικα on transit. merkitys.
[2] φαίνομαι ilmestyn.

LIITE I.

Yleinen silmäys äänilakeihin.

I. *Vokalit.*

a) Pidennys.

Vokalinpidennys on kahta laatua:

1. Organinen pidennys (sanojen taivutuksen ja johdon vuoksi), jolloin

   α tavall. muuttuu *η*:ksi (*ᾱ*:ksi *ε*:n, *ι*:n ja *ρ*:n jälkeen), esim. *γλῶσσᾰ γλώσσης* (mutta *ἐάω ἐάσω*);

   ε muuttuu *η*:ksi ja *ο* *ω*:ksi, esim. *ποιέω ποιήσω*, *δουλόω δουλώσω*;

   ῐ, *ῠ* muuttuvat *ῑ*:ksi, *ῡ*:ksi, esim. *τίω τίσω*, *φύω φύσω*.

2. Sijaispidennys (kadonneitten konsonantien korvaukseksi), jolloin

   ᾰ muuttuu *ᾱ*:ksi, esim. muodosta *παντς* syntyy *πᾶς*;

   ε muuttuu *ει*:ksi ja *ο* *ου*:ksi, esim. *θεντς* = *θείς*, *λεοντσι* = *λέουσι*;

   ῐ ja *ῠ* muuttuvat *ῑ*:ksi ja *ῡ*:ksi, esim. *δῠντς* = *δῡς*.

b) Kohotus.

Sanojen sekä taipuessa että johtuessa lyhyt vartalovokali usein kohotetaan kahdessa asteessa seuraavasti:

Vrtlovokali.		1:nen kohotusaste.		2:nen kohotusaste.
ε	kohotetaan	*ο*:ksi	ja sitten	*ω*:ksi
ῐ	„	*ει*:ksi	„	*οι*:ksi
ῠ	„	*ευ*:ksi	„	*ου*:ksi (harvoin)
ᾰ	„	*η*:ksi	„	*ω*:ksi.

Esim.		
	1. Vartalovokali ε.	
δέμ-ω rakennan	δόμ-ος huone	δῶμ-α huone
τρέπ-ω käännän	τροπ-ή käännös (pf. τέτροφα)	τρωπ-ά-ω käännän
κλέπ-τ-ω varastan	κλοπ-ή varkaus (pf. κέκλοφα)	(π-σ) κλώψ varas.
	2. Vartalovokali ι.	
Vrtlo λιπ (ἔ-λιπ-ον jätin)	(π) λεῖμ-μα jäännös (pr. λείπω)	λοιπ-ός jälellä oleva (pf. λέλοιπα)
vrtlo ἰ, inf. ἰ-έ-ναι (lat. *i-re*)	εἶ-μι käyn	οἶ-μος tie
vrtlo λιβ λιβ-άς tippa	λείβ-ω vuodatan	λοιβ-ή *libatio.*
	3. Vartalovokali υ.	
Vrtlo συ, ἔσ-συ-μαι riennän	σεύ-ω panen liikkeelle	σοῦ-μαι riennän
vrtlo ζυγ (ζυγ-όν *jug-um*)	ζεύγ-νυμι, ζεῦγ-μα, ζεύγ-λη	
vrtlo φυγ (φυγ-ή *fug-a*)	(γ-σ) φεύγ-ω, φεῦξις.	
	4. Vartalovokali α.	
Vrtlo βα (βά-σις käynti)	βῆ-μα askel	βω-μός rappujen kaltainen alusta, alttari
vrtlo (ϝ)ῥαγ (ῥαγ-ή halkeama; aor. ἐῤ-ῥάγ-ην)	ῥήγ-νυμι murran, ῥηγ-μίν meren kuohu	ἔῤ-ῥωγ-α, pf. 2; ῥωγ-αλέος revitty
vrtlo ἀγ (ἄγ-ω johdan)	ἡγ-έομαι johdan	ἀγ-ωγ-ή johto.

c) Supistus.

Vokalit (ja diftongit), jotka sanan sisässä yhtyvät, **supistuvat** seuraavien sääntöjen mukaan:

1. **Yhtäläiset** äänet sulautuvat **yhdeksi pitkäksi**, esim. **λάας = λᾶς, Χί-ιος = Χῖος, ποιέητε = ποιῆτε, δουλόω = δουλῶ; εε** supistuu kuitenkin **ει**:ksi (**η**:ksi ainoastaan konsonantisen deklinationin dualissa) ja **οο ου**:ksi, esim. **τριήρεες = τριήρεις, πλό-ος = πλοῦς.**

   Muist. Siitä syystä hävittävät diftongit edellä käyvän lyhyen vokalin, jos se on yhtäläinen kuin niiden **oma edellinen** vokali, esim. πλό-ου = πλοῦ, πλό-ῳ = πλῷ, φιλέ-ει = φιλεῖ, φιλέ-ῃ = φιλῇ.

2. **Erilaiset** äänet supistuvat niin, että

   a) O-ääni voittaa a- ja e-äänen, esim.:

αο, οα, ηο, οη, αω, ωα, εω	supistuvat ω:ksi, esim.	τιμάομεν	=	τιμῶμεν
		αἰδόα	=	αἰδῶ
		νηόδυνος	=	νώδυνος
		ζηλόητε	=	ζηλῶτε
		τιμάω	=	τιμῶ
		ἥρωα	=	ἥρω
		ποιέω	=	ποιῶ
αοι	supistuu ῳ:ksi:	τιμάοι	=	τιμῷ
εοι	„ οι:ksi:	φιλέοι	=	φιλοῖ
οε, εο, εου	„ ου:ksi:	μίσθοε	=	μίσθου
		γένεος	=	γένους
		χρυσέου	=	χρυσοῦ
ηου, αου	„ ω:ksi:	μὴ οὖν	=	μῶν
		τιμάου	=	τιμῶ.

Muist. 1. Supistuvissa οος-loppuisissa adjektiveissa a- ja e-ääni voittaa o-äänen, niin että οα:sta tulee ᾱ, οαι:sta αι ja οη:sta η (ks. § 17, 1, b, 1 ja 3).

Muist. 2. όη muuttuu tavallisesti ῷ:ksi (δόης δῷς), mutta ῇ:ksi supistuvissa οος-loppuisissa adj:ssa (ἁπλόῃ ἁπλῇ) ja οι:ksi οω-loppuisissa verbeissä (δουλόῃς δουλοῖς).

Muist. 3. οει muuttuu οι:ksi supistuvissa verbeissä (δουλόεις δουλοῖς), paitsi inf:ssä, jossa siitä tulee ου (δουλόειν δουλοῦν); samoin myös, kun οει on syntynyt pidentyneestä οε:sta (ὀποεντς = ὀπόεις = ὀποῦς).

b) Kun a- ja e-ääni yhtyvät, edellinen niistä tavallisesti voittaa. Siten muuttuu

αε, αη	α:ksi	ἀέκων	=	ἄκων
		τιμάητε	=	τιμᾶτε
αει, αῃ	ᾳ:ksi	τιμάει	=	τιμᾷ
		τιμάῃ	=	τιμᾳ
εα	η:ksi	τείχεα	=	τείχη
εαι, ηαι	ῃ:ksi	λύεαι	=	λύῃ
		λύηαι	=	λύῃ.

Poikk. 1. εαι supistuu ῃ:ksi tai ει:ksi med:n (pass:n) ind:n sing:n 2 p:ssa (ks. verbien paradigmeja), joskus ainoastaan ει:ksi (nk. mainitussa muodossa verbeistä βούλομαι, οἴομαι ja ὄψομαι, joissa supistuksen kautta syntyy: βούλει, οἴει ja ὄψει); ainoastaan αι:ksi A-deklinationin dual:ssa ja plur:ssa (συκέαιν συκαῖν, χρυσέαις χρυσαῖς).

Poikk. 2. εα supistuu joskus α:ksi, nimittäin:

1. A-deklinationin dual:ssa ja plur:ssa aina, mutta sing:ssa ainoastaan edellä käyvän ε:n, ι:n, ρ:n jälkeen (ks. § 12, *b*);

2. O-deklinationin plur:n neutrissä, esim. ὀστέα ὀστᾶ, χρύσεα χρυσᾶ;
3. Konsonantisen dekl:n sing:n akk:ssa ja plur:n neutrissä, jos vokali käy εα:n edellä (ks. § 23, α, 4, muist. Plur:n akk:sta ks. § 23, α, 4, b).

d) Muita vokalein muutoksia.

Hiatus (s. o. jonkun sanan loppuvokalin ja seuraavan sanan alkuvokalin yhtyminen) on vältettävä kolmella tavalla, nimittäin:

a) Elisionin kautta, jolloin lyhyet loppuvokalit (ε, ο, ᾰ, ῐ) katoavat seuraavan sanan alkuvokalin edestä ja niiden sijaan asetetaan apostrofi (') (paitsi sanojen yhdistyksissä), esim. *ἐπ' αὐτῷ pro ἐπὶ αὐτῷ, ἀπάγω pro ἀποαγω.*

Muist. Elisioni tapahtuu enimmiten kaksitavuisissa partikeleissa sekä yksitavuisissa γέ, τέ, δέ; mutta υ ei koskaan katoa elisionin kautta, ei myöskään ο, α, ι yksitavuisissa sanoissa, eikä liioin ι sanoissa περί, ἄχρι, μέχρι, ὅτι ja dativin päätteessä -σι.

☞ Aksentista ks. § 7, *A*, 3, huom.

b) Krasin kautta, jolloin sanan loppuvokali supistuu seuraavan sanan alkuvokalin kanssa pitkäksi vokaliksi tai diftongiksi, esim. *τοὔνομα pro τὸ ὄνομα.*

Muist. 1. Krasin merkki on κορωνίς (jälkimmäisen vokalin *spiritus lenis*, joka pysyy supistuneella tavulla, paitsi kun edellisellä vokalilla on ollut *spiritus asper*, esim. τὰ ἀγαθά = τἀγαθά, mutta ὁ ἀνήρ = ἁνήρ ilman koronitta).

Muist. 2. Krasin alaisia ovat enimmiten artikeli, partikelit καί ja πρό sekä relat.-pron:n muodot ὅ, ἅ. Supistus tapahtuu tavallisten sääntöjen mukaan, paitsi että

α) seuraava α voittaa artikelin vokalin: ὁ ἀνήρ ἁνήρ, τοῦ ἀνδρός τἀνδρός, τὸ αὐτό ταὐτό j. n. e.

β) ι kirjoitetaan alle, jos toisessa (ei jos ensimmäisessä) tavussa on ollut ι, esim. κᾆτα pro καὶ εἶτα, κἄπειτα pro καὶ ἔπειτα.

☞ Aksentista, ks. § 7, *A*, 2, huom.

c) Siten, että „ν ἐφελκυστικόν" liitetetään 1) verbein sing:n ja plur:n 3 p:aan, kun tämä loppuu ε:lla tai σι:llä, sekä 2) σι-loppuiseen plur:n dativiin, sanoihin εἴκοσι(ν), πανταπασι(ν), πέρυσι(ν), paikallissuffiksiin σι, homerolaiseen suffiksiin φι sekä verbin muotoon ἐστί. Vrt. § 7, *B*, 10.

Muist. 1. *N* ἐφελκυστικόν'ia ei ainoastaan käytetä hiatuksen välttämiseksi vaan myöskin usein komman ja suuremman välimerkin edessä (runoilijoissa positionin saavuttamiseksi).

Muist. 2. Hiatuksen välttämiseksi saa vokalin edessä kieltosana *οὐ* κ:n (*οὐκ*, aspiratan edessä *οὐχ*), ja partikelit *ἐκ*, *οὕτω*, *ἄχρι*, *μέχρι* saavat σ:n (*ἐξ*, *οὕτως* j. n. e.).

II. Konsonantit.

a) Mutæ.

1. K- ja P-ääni T-äänen edessä muuttuu saman-luokkaiseksi kuin tämä; — tenuin edessä tenuiksi, median edessä mediaksi, aspiratan edessä aspirataksi, esim.:

   (χ) (γ) (φ) (β) (κ)
   βέβρεκ-ται, *τέτακ-ται*, *γέγραπ-ται*, *τέτριπ-ται*, *πλέγ-δην*,
   (φ) (κ) (γ) (π) (β)
   γράβ-δην, *ἐπλέχ-θην*, *ἐφλέχ-θην*, *ἐτύφ-θην*, *ἐτρίφ-θην*.

2. K- ja P-ääni σ:n edessä sulautuvat tämän kanssa yhteen ψ:ksi ja ξ:ksi, esim.:

   (κ-σ) (γ-σ) (χ-σ) (π-σ) (β-σ) (φ-σ)
   φύλαξ, *φλέξω*, *βρέξω*, *τύψω*, *φλέψ*, *γράψω*.

3. K-ääni μ:n edessä muuttuu γ:ksi, P-ääni μ:n edessä μ:ksi, esim.:

   (κ) (χ) (π) (φ) (β)
   πέπλεγ-μαι, *βέβρεγ-μαι*, *τέτυμ-μαι*, *γέγραμ-μαι*, *τέτριμ-μαι*.

Poikk. Prepos. *ἐκ* on muuttumatonna kaikissa näissä kolmessa tapauksessa, esim. *ἐκ-θεῖναι*, *ἔκστασις*, *ἐκμάσσω*.

4. T-äänestä T-äänen tai μ:n edessä tulee σ, esim.:

   (τ) (δ) (θ) (τ) (δ)
   ἠνύσ-θην, *ἐψεύσ-θην*, *ἐπείσ-θην*, *ἤνυσ-μαι*, *ἔψευσ-μαι*,
   (θ)
   πέπεισ-μαι.

Muist. T-ääni muuttuu paitsi sitä σ:ksi:

α) joskus sanan sisässä vokalin, erittäin ι:n edessä, esim. *ἔπεσ-ον* (τ), vrtlo *πετ*, pres. *πίπτω*; *ἐνιαύσ-ιος* (τ), subst:sta *ἐνιαυτός*; niin myöskin plur:n 3 p:ssa *νσι*, joka on syntynyt tavusta *ντι* (*λυο-ντι* = *λυο-νσι* = *λύουσι*);

β) joskus sanain lopussa (josta sen oik. tulisi kadota), nim. partic:n perf:n neutrissä ja muutamissa neutrisissä substantiveissa, nk. *φῶς* (τ), *οὖς* (τ); niin myöskin prep:ssa *πρός* [*pro* *προτ(ι)*] sekä imperativeissä *θές*, *ἕς*, *δός*, *σχές* [*pro* *θετ(ι)*, *δοθ(ι)* j. n. e.].

5. σ:n edestä katoaa

a) yksinäinen T-ääni jäljettömästi, esim. *ἔρι-ς pro ἔριδ-ς, κόρυς pro κορυθ-ς* (ainoastaan *πούς* saa sijaispidennyksen: *ποδ-ς*).

b) NT-ääni (*νδ, ντ, νθ*), vaikuttaen sijaispidennyksen, esim. *γίγᾱς pro γιγαντ-ς, ὀδοῦσι pro ὀδοντ-σι, τιθείς pro τιθεντ-ς.*

6. Myöskin κ:n edestä yksinäinen T-ääni katoaa jäljettömästi, mutta NT sijaispidennyksellä, esim. *ἤνυκα pro ἤνυτ-κα, πέπεικα pro πεπειθ-κα,* mutta *ἔσπεικα pro ἐσπενδ-κα.*

7. Tenuis spiritus asperin edessä muuttuu vastaavaksi aspirataksi, esim. *ἀφ' (π') οὗ, δεχ' (κ') ἡμέραι, νυχθ' (κτ') ὅλην* (vrt. 1).

8. Jos kaksi perätysten olevaa tavua alkaisivat aspiratalla, niin muuttuu

1. edellisen tavun aspirata tenuiksi: reduplikationissa, esim. *πε-φί-ληκα* (φ), *κε-χάρηκα* (χ), *τέ-θυκα* (θ), *τί-θημι* (θ).

Samoin myös:

a) *τίθημι-* ja *θύω*-verbein heikossa passivi-vartalossa, esim. *ἐτέ-θην* (θ) (vrtlo *θε*), *τυ-θήσομαι* (θ) (vrtlo *θυ*);

b) muutamissa θ:lla alkavissa ja φ:llä tai χ:llä loppuvissa vartaloissa, nim.:

vrtlo *θαχ,*	posit. *τα-χύς* (θ),	komp. *θάσσων*		
„ *θριχ,*	sing. nom. *θρίξ,*	gen. *τρι-χός* (θ),	pl:n dat. *θριξί*	
„ *θρεφ,*	pres. *τρέ-φω* (θ)	fut. *θρέψω*	pf. *τέ-τρο-φα, τέ-θραμμαι*	
„ *θρεχ,*	„ *τρέχω* (θ)	„ *θρέξομαι*		
„ *θρυφ,*	„ *θρύπτω*	„ *θρύψω*	pass:n aor. II	*ἐ-τρύ-φην* (θ)
„ *θυφ,*	„ *τύφω* (θ)	„ *θύψω*	„	*ἐ-τύ-φην* (θ)
„ *θαφ,*	„ *θάπτω*	„ *θάψω*	„	*ἐ-τά-φην.* (θ)

2. jälkimmäisen tavun aspirata tenuiksi: aoristin impe-
(ϑ) (ϑ)
rativi-päätteessä *ϑι*, esim. *λύϑη-τι*, *ϑέ-τι* (tavall. *ϑές*)
(ϑ)
ja käyttämättömässä imper:n presensissä *τί-ϑε-τι* (tavall. *τίϑει*).

3. Muissa tapauksissa ei kummankaan muutu, esim. *φά-ϑι* (imp:n pres.), *ἐ-ϑέλ-χϑην*, *ὠρϑώ-ϑην*, *ὀρνι-ϑο-ϑήρας*; ei edes vasta mainituissa verbeissä (1, *b*), jos konsonanti seuraa jälkimmäistä aspirataa, esim. pres.
(ϑ) (ϑ)
τρέφω, aor. I *ἐ-ϑρε-φϑην* (mutta aor. II *ἐ-τρά-φην*);
(ϑ)
pres. *ϑάπτω*, aor. I *ἐ-ϑά-φϑην* (aor. II *ἐ-τά-φην*).

9. Jos aspiratan tulisi kahdistua, asetetaan edellisen sijaan vastaava tenuis, esim. *Βάκχος pro Βαχχος.*

10. Ei minkään Kreikan sanan loppuna saa olla muu konsonanti kuin *ν*, *ρ*, *σ* (sekä *ξ* ja *ψ*); muut konsonantit katoavat sanan lopusta (esim. vok. *γύναι pro γυναικ*), tavallisesti myöskin T-ääni (esim. vrtlo *σωματ*, nom. *σῶμα*), joka kuitenkin joskus pehmenee *σ*:ksi. (Ks. 4, muist. 2.)

11. Kolme konsonantia ei saata seisoa yhdessä muutoin kuin jos muta on keskellä ja liqvida jommalla kummalla puolen tai molemmin puolin sitä, esim. *λάσκω pro λακ-σκω*, *ἐνίψω pro ἐνισψω.* (Poikkeuksia tapahtuu ainoastaan yhdysperäisissä, esim. *ἔκ-στασις*).

Muist. Siitä syystä täytyy esim. pass:n perf:ssä heittää *σ* kahden konsonantin välistä (*ἤγγελ-[σ]ϑε*) ja *ἠγγελν-ται*-muodon sijasta käyttää *ἠγγελμένοι εἰσίν.*

b) Liquidæ.

12. *ν* *σ*:n edestä katoaa

a) tavallisesti jäljettömästi, esim. *δαίμο-σι pro δαιμον-σι*, *ποιμέ-σι pro ποιμεν-σι*;

b) vaikuttaen sijaispidennystä: ainoastaan muutamissa nominativin muodoissa (*εἷς*, *κτείς*, *οὐδείς*, *μηδείς*, *μέλᾱς*, *τάλᾱς pro ἕν-ς*, *κτεν-ς*, *οὐδεν-ς*, *μηδεν-ς*, *μελαν-ς*, *ταλαν-ς*) ynnä verbali-päätteessä *-νσι*, esim. *λύου-σι pro λυο-νσι*, *τι-ϑεῖ-σι pro τιϑε-νσι.*

Muist. ν σ:n edessä

a) **säilyy** pass:n perf:n sing. 2:ssa p:ssa (πέφαν-σαι) sekä prep:ssa ἐν sana-yhdistyksissä, esim. ἐν-σείω;

b) **assimileerautuu** σ:ksi prep:ssa σύν, kun **yksinäinen** σ seuraa: (ν) συσ-σιτία, mutta συ[ν]-στρέφω.

13. ν **P-äänen** tai ψ:n edessä muuttuu μ:ksi, esim. (ν) ἐμ-βάλλω, (ν) συμ-πίπτω, (ν) ἐμ-φύω, (ν) ἔμ-ψυχος.

14. ν **K-äänen** tai ξ:n edessä muuttuu γ:ksi, esim. (ν) συγ-καλέω, (ν) ἐγ-χειρέω, (ν) συγ-ξέω.

15. ν λ:n, μ:n, ρ:n edessä assimileerautuu (paitsi prep:ssa ἐν ρ:n edessä): (ν) συλ-λέγω (vrt. (n) *colligo*), (ν) συμ-μί-γνυμι (*(n) commisceo*), (ν) συρ-ρέω (*(n) corruo*), mutta ἐν-ράπτω.

16. ρ **kahdistuu augmentin** jälestä sekä **yhdistyksissä lyhyen** vokalin perästä, esim. ἔρ-ῥαπτον, ἄρ-ῥητος.

17. **Liqvidat** joutuvat joskus (Homerossa usein) **metathesin** alaisiksi, niin että ne varsinaisesta paikastaan vokalin **jäljestä** muutetaan tämän **eteen** muta-konsonantin viereen; esim.:
κράτος vrtlosta καρτ, θράσος vrtlosta θαρς;
τέ-θνη-κα vrtlosta θαν, βέ-βλη-κα vrtlosta βαλ, θρώ-σκω vrtlosta θορ.

c) Sibilantes.

18. σ **vokalin** edessä **sanan alussa** muuttuu joskus **spiritus asperiksi**, esim. (σι) ἵστημι (*sisto*), (σε) ἕρπω (*serpo*); mutta σεχω (vrtlo σεχ) muuttuu — että vältettäisiin kahden peräkkäin olevan tavun aspireeraamista — ἔχω:ksi; siitä syystä myöskin impf. εἶ-χον (*pro* ἐε-χον; spir. asper kadonnut); futuri sen sijaan (σε) ἕξω.

19. σ **kahden vokalin välistä** katoaa usein sanojen taivutuksessa, esim. λύου *pro* λυεσο, τείχους *pro* τειχεσος.

20. σ **toisen** σ:n edestä katoaa, esim. *τείχε-σι pro τειχεσ-σι, σαφέ-σι pro σαφεσ-σι.*

21. ϝ:n ja j:n suhteen huomattakoon, että ne

a) kahden vokalin välistä **katoavat**, esim. *βο-ός pro βοϝ-ος, κέ-ωμαι pro κεj-ωμαι*;

b) **muuttuvat** υ- ja ι-**vokaliksi**, kun ne säilyvät, esim.
(ϝ) (j)
βασιλεῦ (vok.), *ἥδιον*;

c) **assimileerautuvat** edellä käyvän λ:n kanssa, esim.
(j) (j) (j)
μᾶλλ-ον, ἄλλ-ομαι, βάλλ-ω.

22. ϝ sanan alussa muuttuu **spiritus asperiksi** tai katoaa,
(ϝε) (ϝε)
esim. *ἕννυμι, ἐσθής* (*vestis*).

(κ-j)
23. K-ääni ja j sulautuvat σσ:ksi (ττ:ksi), esim. *φρίσσω,*
(χ-j) (γ-j) (κ-j) (χ-j)
πτύσσω, τάσσω, ἥσσων, θάσσων.

Poikk. γ ja j muuttuu ζ:ksi *a*) useammissa verbeissä, jotka
(γ-j)
merkitsevät **ääntä**, esim. *κράζω*; *b*) muutamissa komparativeissa, nk. *μείζων* (oik. ja jon. *μέζων*) *pro μεγjων*, hom. *ὀλίζων pro ὀλιγjων* j. n. e.

(δ-j) (δ-j) (δ-j)
24. T-ääni ja j sulautuvat ζ:ksi, esim. *φράζω, ὄζω, σχίζω,*
(δ-j)
χωρίζω.

Poikk. τ tai θ ja j muuttuvat σσ:ksi *a*) muutamissa verbeissä,
(τ-j) (θ-j) (τ-j) (τ-j)
esim. *ἐρέσσω, κορύσσω, λίσσομαι*; *b*) adjektivein feminini-päätteessä *εσσα* (vrt. § 29, *A*, I, α, 2, *a*, 1) ja komparativissa *κρείσσων* (oik. ja jon. *κρέσσων pro κρετ-jων*).

25. νj ja ϱj muuttuvat ιν:ksi ja ιϱ:ksi siten, että j siirtyy ν:n ja ϱ:n **eteen** ja muuttuu ι-vokaliksi, esim.:
(ν-j) (ν-j) (ν-j) (ϱ-j)
ἀμείνων, μέλαινα, τείνω, κείρω.

Muist. Jos tässä muutoksessa ι sattuu yhteen edellä käyvän ι:n tai υ:n kanssa, **sulautuu** se tämän kanssa ῑ:ksi tai ῡ:ksi, esim.
(ν-j) (ϱ-j)
κρίνω pro κριινω, σύρω pro συιρω.

———※———

LIITE II.

Sananjohto-oppi.

Sana on joko yksinkertainen s. o. yhdestä vartalosta syntynyt: λόγ-ο-ς puhe (vrtlo λεγ), γράφω kirjoitan (vrtlo γραφ), tai yhdysperäinen s. o. kahdesta tai useammasta vartalosta syntynyt: λογο-γράφο-ς puheen kirjoittaja.

A. *Yksinkertainen sananjohto.*

Yksinkertaiset sanat ovat joko alkuperäisiä (*Verbalia*) s. o. suorastaan verbivartalosta johtuneita: ἀρχή alku (vbvrtlosta ἀρχ), tai johtoperäisiä (*Denominativa*) s. o. nomini-vartalosta syntyneitä: ἀρχα-ῖο-ς vanha (nom.-vrtlosta ἀρχα). — Sitä verbi- tai nomini-vartaloon liittyvää päätettä, jolla useimmat nominit johdetaan, nimitetään johtopäätteeksi eli suffiksiksi. Niin esim. johtuu λόγ-ο-ς suffiksilla *ο* vbvrtlosta λεγ, ἀρχα-ῖο-ς suff:lla *ιο* nom.-vrtlosta ἀρχα.

Muist. Suffiksin edessä huomattakoon konsonanti-vartaloissa tavalliset muutokset, esim. γράμ-μα (γραφ); vokali-vartalot pidentävät usein vokalinsa: ποίη-μα (ποιε).

I. Johdetut substantivit.

A) Niitä substantiveja, jotka merkitsevät toimivaa henkilöä (*nomina agentis*), johdetaan seuraavilla suffikseilla:

1. -εv, nom. -ευς (aina oxyt.; vrt. § 24, 5, huom.). Mask.:
   γραφ-εύ-ς kirjoitta-ja Vbvrtlo γραφ Pres. γράφω
   γον-εύ-ς synnyttä-jä „ γεν „ γίγνομαι.

   Muist. Useita ευς-loppuisia maskulineja vastaa εια-loppuinen feminini-muoto (*proparox.*): βασιλεύς, βασίλεια.

2. Mask.: -τηρ, -τορ, -τα; nom.: -τηρ, -τωρ, -της (lat. -*tor*). Fem.: -τειρα, -τρια, -τριδ, -τιδ; nom.: -τειρα, -τρια, -τρίς, -τις.

Esim.:

Vrtlo	ja	nom.	σω-τήρ pelasta-ja	Vbvrtlo σω
„	„	„	σώ-τειρα pelasta-jatar	(σώζω)
„	ῥη-τορ	„	ῥή-τωρ puhu-ja Vbvrtlo ῥε, fut. ἐρῶ [ora-tor]	
„	ποιη-τα	„	ποιη-τή-ς runoili-ja	Vbvrtlo ποιε
„	„	„	ποιή-τρια runoili-jatar	(ποιέω)
„	οἰκε-τιδ	„	οἰκέ-τι-ς asuinkumppani (nainen) Vrtlo οἰκο, nom. οἶκο-ς.	

B) Substantiveja, jotka merkitsevät itse toimintaa (*nomina actionis*), johdetaan tavallisimmin seuraavilla suffikseilla:

1. -τι, -σι, -σια; nom.: -τις, -σις (vrt. lat. -*tio*) , -σία. Feminineja, barytonoita.

Esim.:

πίσ-τι-ς uskollisuus	Vbvrtlo	πιθ	Med:n	pres.	πείθομαι
πρᾶξι-ς toimi	„	πρᾱγ	Akt:n	„	πράσσω
δοκιμα-σία tarkastus	„	δοκιμαδ	„	„	δοκιμάζω.

2. -μο, nom. μό-ς (aina *oxyt.*). Mask.

Esim.:

ὀδυρ-μός valitus	Vbvrtlo	ὀδυρ	Pres.	ὀδύρομαι valitan
δε-σ-μός side	„	δε	„	δέω sidon.

C) Toiminnan tuotetta tarkoittavat suffiksit:

1. -ματ, nom. -μα, neutrum barytonon (lat. -*men*, -*mentu-m*):

πρᾶγ-μα(τ) teke-mä, työ	Vbvrtlo	πρᾱγ	Pres.	πράσσω
ῥῆ-μα(τ) sano-ma, sana	„	ῥε	Fut.	ἐρῶ.

2. -ες, nom. -ος, neutrum barytonon, esim.:

Vrtlo	λαχ-ες	Nom.	λάχ-ος arpa	Vbvrtlo λαχ	Pr.	λαγχάνω
„	τεκ-ες	„	τέκ-ος lapsi	„ τεκ	„	τίκτω
„	γεν-ες	„	γέν-ος suku [*genus*]	„ γεν	„	γίγνομαι.

D) Toiminnan välikappaletta eli keinoa tarkoittaa: -τρο, nom. -τρον [lat. -*tru-m*], neutrum, useimmiten barytonon:

ἄρο-τρο-ν aura Vbvrtlo ἀρο Pr. ἀρόω [*ara-tru-m*].

E) Paikkaa merkitsevät substantivit johtuvat suffikseillä:

1. -τηριο, nom. -τήριο-ν, *neutrum*, *proparoxytonon*, esim.

ἀκροα-τήριο-ν *audit-toriu-m* Vbvrtlo ἀκροα Pr. ἀκροάομαι.

2. -ειο, nom. -εῖο-ν, *neutrum*, *properispomenon*, esim.

λογ-εῖο-ν juttelupaikka Nom.-vrtlo λογο Nomin. λό-γο-ς.

3. *-ων*, nom. *-ών*, *masculinum, oxytonon*, esim.
ἀμπελ-ών viinitarha Nom.-vrtlo *ἀμπελο* Nomin. *ἄμπελο-ς*.

F) Ominaisuutta merkitsevät substantivit johtuvat adjektivi-vartaloista seuraavilla suffikseilla:

1. *-τητ*, nom. *-τη-ς*, fem. [lat. *-tât*, *-tût*, nom. *-tâ-s*, *-tû-s*], esim.

Vrtlo *νεο-τητ*	Nom. *νεό-της* nuoruus	Adjvrtlo *νεο*	Nom. *νέο-ς*
„ *ἰσο-τητ*	„ *ἰσό-της* kaltaisuus	„ *ἰσο*	„ *ἴσο-ς*.

2. *-συνα*, nom. *-σύνη*, *femininum, paroxytonon*, esim.
δικαιο-σύνη oikeus Adjvrtlo *δικαιο* Nom. *δίκαιο-ς*.

3. *-ια*, nom. *-ία*, *fem., paroxytonon*; *ες-* ja *οο*-loppuisista adjektivi-vartaloista: *εια*, *οια* (*proparox.*), esim.

σοφ-ία viisaus	Adjvrtlo *σοφο*	Nom. *σοφό-ς*
ἀλήθε-ια totuus	„ *ἀληθες*	„ *ἀληθή-ς*
εὔνο-ια hyväntahtoisuus	„ *εὐνοο*	„ *εὔνου-ς*.

4. *-ες*, nom. *-ος*, *neutrum, barytonon*, esim.
βάθος syvyys Adjvrtlo *βαθυ* Nom. *βαθύ-ς*.

G) Deminutiveja johtuu nomini-vartaloista suffikseilla

1. *-ιο*, *-ιδιο*, *-αριο*; nom. *-ιο-ν*, *-ιδιο-ν*, *-αριο-ν*, *neutra*:

{*παιδ-ίο-ν* poikanen	Nom.-vrtlo *παιδ*	Nomin. *παῖ-ς*
{*παιδ-άριο-ν* „	„ „	„ „
οἰκ-ίδιο-ν pikku huone	„ *οἰκο*	„ *οἶκο-ς*.

2. *-ισκο* mask., *-ισκα* fem., nom. *-ισκο-ς*, *-ισκη*, *paroxytonon:*

νεαν-ίσκο-ς *adolescent-ulus*	Nom.-vrtlo *νεανια*	Nom. *νεανία-ς*
παιδ-ίσκη tytti	„ *παιδ*	„ *παῖ-ς*.

H) Patronymikat johtuvat useimmiten suffiksilla *-δα* (nom. *-δης*) maskulineja ja ainoastaan *δ*:lla (nom. *-ς*) femininejä varten, jotka suffiksit liitetään *α*-vartaloihin suorastaan, mutta konsonanti-vartaloihin sidevokalilla *ι*. Tätä vokalia käyttävät myös *ο*-vartalot tunnusvokalinsa asemesta. Mask:it ovat paroxytonoita, fem:it oxytonoita:

Mask. *Βορεά-δη-ς*	Fem. *Βορεά-ς*	Nom.-vrtlo *Βορεα*	Nom. *Βορέᾱ-ς*
„ *Κεκροπ-ί-δη-ς*	„ *Κεκροπ-ί-ς*	„ *Κεκροπ*	„ *Κέκροψ*
„ *Πηλε-ί-δη-ς*	*pro* *Πηλεϝ-ί-δη-ς*	„ *Πηλεϝ*	„ *Πηλεύ-ς*
„ *Κρον-ί-δη-ς*		„ *Κρονο*	„ *Κρόνο-ς*
„ *Θεστιά-δη-ς*	Fem. *Θεστιά-ς*	„ *Θεστιο*	„ *Θέστιο-ς*

(*-ιο* muuttuu *-ια*:ksi)

Muist. Harvinainen on suffiksi -*ἴον* eli -*ἰων*, nom. -*ιων*: *Κρονίων* Kronon poika.

I) *Gentilioilla* eli kotoperää merkitsevillä substantiveilla on suffiksit:

1. -*εν*, nom. -*ευς*, *masculinum*, *oxytonon*, esim.
Μεγαρ-εύς Nom.-vrtlo *Μεγαρο* Nomin. *τὰ Μέγαρα*.

2. -*τα*, nom. -*της*, *paroxytonon*, esim.
Αἰγινή-τη-ς Nom.-vrtlo *Αἰγινα* Nomin. *Αἰγίνη*.

Muist. Femininisten gentiliain vrtlot loppuvat *δ*:lla (nom. -*ς*): *Μεγαριδ*, nom. *Μεγαρίς*.

II. Johdetut adjektivit.

Tärkeimmät adjektiveja johtavat suffiksit ovat:

1. -*ιο*, nom. -*ιο-ς* (*proparoxytonon*), joka osoittaa yleisintä suhdetta siihen substantiviseen käsitteesen, josta adjektivi on johtunut: *οὐράν-ιο-ς* taivaallinen (*οὐρανός*), *ἑσπέρ-ιο-ς* iltainen (*ἑσπέρα*).

2. -*ι-κο*, nom. -*ι-κό-ς* (*oxytonon*), joka verbeistä johtuville sanoille antaa kelpaavaisuuden merkityksen: *ἀρχ-ικό-ς* sovelias hallitsemaan. — *Nomini*-vartaloista johdetut adjektivit puolestaan merkitsevät sitä, mikä on nominin nimittämälle esineelle omituista, esim. *βασιλ-ι-κός* kuninkaalle omituinen, kuninkaallinen.

Huom.! Useampain taiteiden ja tieteiden nimenä käytetään tämän suffiksin feminini-muotoa substantivina, johon lisäksi on ajateltava *ἡ τέχνη*: *ἡ μουσ-ι-κή* musiikki, *ἡ γραμματ-ι-κή* kielioppi.

3 ja 4. -*ινο*, nom. -*ινο-ς* (*proparoxytonon*), ja -*εο*, nom. -*εο-ς* [lat. *eu-s*] (*proparoxytonon*; *οῦς perispomenon*), jotka merkitsevät ainetta: *λίθ-ινο-ς*, *χρύσ-εο-ς*, *χρυσ-οῦς* [*aur-eu-s*]. — *ινο*-loppuiset adj:vit (*oxyt.*) merkitsevät myös aikaa, esim. *ἐαρ-ινό-ς vernus*.

5. -*εντ*, nom. *ει-ς*, -*εσσα*, -*εν*, joka merkitsee runsautta, esim. *ὑλή-ει-ς* metsäkäs. Vrt. lat. -*osu-s*: *silvosus*.

6. -*μον*, nom. -*μων*, -*μον*, joka merkitsee taipumusta johonkin, esim. *μνή-μων memor*.

Muist. -*σι-μο*(*ς*)-loppuiset merkitsevät kelpaavaisuutta joko aktivisesti tai passivisesti, esim. *χρήσιμος* käytettävä (pass.), *θανάσιμος* kuolettava (akt.); *ώδης*-loppuiset merkitsevät kaltaisuutta (*θηριώδης* eläimenkaltainen) tai runsautta (*αἱματώδης* verinen).

III. Johdetut verbit.

1. **Nomini**-vartaloista johtuvien verbein suhteen huomattakoon, että

   a) *έω-*, *εύω*-loppuiset tavallisesti ovat intransitivisia, *όω*-loppuiset transitivisia; esim. *πολεμέω* sodin, *δουλεύω* olen orja, mutta *πολεμόω*, *δουλόω*, teen viholliseksi, orjaksi.

   b) *άω*-loppuiset merkitsevät esineen omaamista (*κομάω* minulla on pitkä tukka) tai toiminnan suorittamista, esim. *βοάω* huudan.

   c) adjektiveista johtuvat *αίνω-* ja *ύνω*-loppuiset osoittavat ominaisuuden saattamista toiselle, esim. *λευκαίνω* teen valkeaksi, *ἡδύνω* teen suloiseksi, *κοιλαίνω* teen ontoksi, *ὀξύνω* teroitan.

Muist. Nomina proprioista syntyvät *ίζω*-loppuiset verbit merkitsevät yhtäläisyyttä jonkun kielen, puolueen tai tavan kanssa, esim. *ἑλληνίζω* puhun Kreikan kieltä, *φιλιππίζω* pidän Philipin puolta.

2. **Verbi**-vartaloista johdettujen verbein suhteen huomattakoon, että

   a) Freqventativein loppu on *άζω*, *ίζω*, *ύζω*, esim. *ῥιπτάζω*, *αἰτ-ίζω*, *ἑρπ-ύζω*.

   b) Inkoativein loppu on *σκω*, desiderativein *σειω*, esim. *ἡβά-σκω*, *γελα-σείω*.

IV. Johdetut adverbit.

(Ks. § 36, II.)

B. Sanain yhdistys.

1. Edellinen yhdysosa on joko nomini, verbi tai partikeli.

   a) Nomini-vartalot liittyvät usein sidevokalilla *o* jälkimmäiseen yhdysosaan, esim. *ἀνδριαντ-ο-ποιό-ς* kuvanveistäjä, *φυσι-ο-λόγο-ς* luonnontuntija. Jos nominin tulisi liittyä verbi-vartaloon, syntyy täten ensinnä *nomen agentis*, josta sitten verbi johdetaan, esim. *λιθο* + *βαλ* = *λιθο-βόλο-ς* kiviä heittävä, josta verbi *λιθο-βολέ-ω* heitän kiviä.

b) Semmoiset sana-yhdistykset, joitten edellinen osa on verbi, ovat harvinaisia ja kuuluvat melkein yksinomaisesti runokieleen. Verbi- tai presens-vartalo liittyy vokalilla alkaviin vartaloihin suorastaan, konsonantilla alkaviin sidevokalilla *ε*, *ι* tai *ο*. Joskus lisätään verbivartalon vahvikkeeksi *σ* näitten sidevokalein eteen. Esim. *πείθ-αρχο-ς* (*πείθ-ομαι* + *ἀρχή*) käskyä totteleva, *δακ-έ-θυμο-ς* (vbvrtlo *δᾰκ*, pr. *δάκνω*) mieltä kalvava, *λυ-σ-ί-πονο-ς* vaivoja lievittävä.

c) Seuraavat partikelit, jotka ilmestyvät edellisenä yhdysosana, ovat eriämättömiä (*inseparabiles*).

1. *α privativum* [lat. *in*] (vokalin edessä usein *ἀν*), purkaen merkitystä, esim. *ἀν-άξιος* arvoton, *ἄ-παις* lapseton;
2. *α intensivum*, vahvistaen merkitystä, esim. *ἀ-σπερχές* kovin kiivaasti (*σπέρχω* rientää);
3. *α copulativum* (s:sta *ἅμα*) osoittaen yhteisyyttä, esim. *ἀ-κόλου-θος* seurakumppani (*κέλευθος* tie), *ἄ-κοιτις* puoliso (*κοίτη* vuode).
4. *δυς* (vaikeutta osottava) ja *ἡμι* (puoli), esim. *δύσμαχος* vaikea kukistaa, *ἡμίθεος* puolijumala.

2. Yhdysperäisen sanan jälkimmäinen osa pidentää usein lyhyen alkuvokalinsa (ei kuitenkaan semmoisissa verbeissä, joitten yhdysosa on prepositioni), esim. *στρατ-ηγός* (*ἄγω*), *συν-ώμοτος* (*ὄμνυμι*), (mutta *συν-άγω*, *συν-όμνυμι*).

Muist. Runokielessä prep. usein erotetaan verbistään (*tmesis*), esim. *ἀπο λοιγὸν ἀμῦναι* (*pro ἀπαμῦναι*).

3. Yhdysperäisten aksenti siirtyy niin kauas taaksepäin kuin mahdollista, esim *σύνοδος* (*ὁδός*), *ἄτιμος* (*τιμή*).

Muist. Vastoin sääntöä ne *ος*-loppuiset *nomina composita*, joiden jälkimmäisenä yhdysosana on verbi, saavat transitivisessa merkityksessä aksentin penultimalle (tai — jos tämä on pitkä — ultimalle), esim. *μητρ-ο-κτόνο-ς* äitinsä tappaja, *παιδ-αγωγό-ς* lasten johdattaja. Jos sen sijaan merkitys on passivinen tai intransitivinen, siirtyy aksenti antepenultimalle, esim. *μητρ-ό-κτονο-ς* äitinsä tappama, *αὐ-τό-μολο-ς* karkuri (*αὐτὸς ἔμολον*).

LIITE III.

Homerinen Muoto-oppi
käsittäen
Epillisen murteen tärkeimmät omituisuudet Ääni- ja Taivutusopissa.

Johdatus. Homeron runot, jotka muodostavat Kreikan kaksi suurta kansalliseposta — Iliadin ja Odysseian — ovat kreikkalaisen kirjallisuuden vanhin muistomerkki. Samoin kuin meidän Kalevalan runot, ei näitäkään alkuansa kirjallisesti säilytetty, vaan ne laulettiin ja levitettiin suullisten kertomusten kautta. Tämä asianlaita selittää sen epävakaisuuden, joka niissä usein ilmestyy niin kirjainten muutoksissa kuin muotojenkin synnyssä. Niitten kieltä luetaan muinaisjonialaiseen eli n. k. epilliseen murteesen.

Epillinen murre, Attikan murteesen verrattuna, osoittaa suurempaa notkeutta ja pehmeyttä äännöksessä, joka seikka riippuu erittäin siitä, että edellinen usein kokoaa vokaleja vierekkäin niitä supistamatta, kun jälkimmäinen enimmiten ne supistaa. Tärkeä eroitus näiden kahden murteen välillä ilmestyy siis siinä, että epillinen (homerinen) murre vaan vähässä määrässä käyttää vierekkäin joutuvien vokalein supistusta, joka päin vastoin on Attikan kielelle omituinen.

I. Äänioppi.

A) Qvantiteti. (Vrt. § 5.)

a) Myöskin *muta cum liquida* vaikuttaa melkein poikkeamatta positionia; esim. *ὕπατε κρειόντων* (◡ ◡ | —́ — | — —). Vieläpä joskus liqvida voi sanan alussa yksinäänkin vaikuttaa positionia; esim. *κατὰ ῥόον* (◡ | —́ ◡ ◡), *ἰδὲ λόφον* (◡ | —́ ◡ ◡), *ταῦτα κατὰ μοῖραν κατέλεξας* (— ◡ ◡ | —́ — | — ◡ ◡ | — ◡),

ὄρεα νιφόεντα (⏑ ⏑ ¦ ⏒ ⏑ ⏑ | — ⏑). Samoin myöskin yksinäinen *δ* alkukirjaimena synnyttää positionia verbissä *δείδω* ja partikelissa *δήν*; esim. *ἡμεῖς δὲ δείσαντες* (— — | ⏒ — ¦ — ⏑), *οὐδ' ἄρ' ἔτι δήν* (— ⏑ ⏑ | ⏒ —).

b) Pitkä vokali tai diftongi, kun se on sanan lopussa, käy lyhyestä thesissä seuraavan vokalin edessä; esim. *λιμένος ῥέει ἀγλαόν* (⏑ ⏑ | — ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏑), *εἰπὲ καὶ ἡμῖν* (— ⏑ ⏑ | — —).

c) Lyhyt tavu voi arsissa pidentyä, erittäinkin cesurin edessä; esim. *ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται* (— ⏑ ⏑ | — — | ⏒ ‖ ⏑ ⏑ | — ⏑ ⏑ ¦ — ⏑ ⏑ | — ⏑).

B) Vokalit. (Vrt. § 7, *A.*)

1. Pidennys ja muita muutoksia.

a) Seuraavat vokalit ilmestyvät pidentyneinä: *ε* usein *ει*:ksi, joskus *η*:ksi; *ο* usein *ου*:ksi, joskus *οι*:ksi; *α* välisti *αι*:ksi; esim. *ξεῖνος pro ξένος, χρύσειος pro χρύσεος, τιθήμενος pro τιθέμενος, πουλύς pro πολύς, πνοίη pro πνόη, αἰετός pro ἀετός.*

b) Vokali *η* tavataan useimmiten Attikan kielen *ᾱ*:n asemesta; esim. *ἀγορή pro ἀγορά, ὁμοίη pro ὁμοία, πειρήσομαι pro πειράσομαι.*

c) Vokalit *ᾱο* (*ηο*) ovat usein muuttuneet *εω*:ksi (*pro αω*); esim. *Ἀτρείδεω pro Ἀτρείδᾱο, Ἀτρείδαω* (*per metathesin quantitatis*).

2. Supistus.

a) Supistus tapahtuu tavallisten sääntöjen mukaan, paitsi että *εο* ja *εου* supistuvat *ευ*:ksi; esim. *φιλεῦντας pro φιλέοντας = φιλοῦντας, νεικεῦσι pro νεικέουσι = νεικοῦσι.*

b) Usein supistus ei tapahdu siinä, missä Attikan kieli semmoista vaatii; esim. *ἀέκων, θάρσεος, ἄλγεα.* Päin vastoin supistus usein syntyy silloin kun se ei tapahdu Attikan kielessä; esim. *ἱρός pro ἱερός.*

c) Monesti kaksi vokalia, jotka eivät muodosta diftongia, äännettäissä (runomitan vuoksi) sulautuvat yhdeksi pitkäksi vokali-ääneksi (*συνίζησις, synizesis*); esim. *Ἀτρείδεω* (äännetään kuin *Ἀτρείδω*).

3. Hiatus.

Hiatusta sallitaan

a) *ι*:n ja *υ*:n jälkeen; esim. *παιδὶ ὄπασσεν* (_ ⏑ ⏑ | _ ⏑);

b) kun *cesuri* tapahtuu kahden sanan välissä; esim. *Ὀλύμπιε, οὔ νύ τ' Ὀδυσσεύς* (⏑ | _ ⏑ ⏑ | _ ⏑ ⏑ | _ _);

c) jos loppuvokali on pitkä sekä *arsissa*; esim. *ἀντιθέῳ Ὀδυσῆι* (_ ⏑ ⏑ | _ ⏑ ⏑ | _ ⏑);

d) jos pitkää loppuvokalia katsotaan lyhyeksi thesissä seuraavan vokalin edessä (ks. edell. *A*, *b*); esim. *πλάγχθη ἐπεί* (_ ⏑ ⏑ | _);

e) jos edellisen sanan loppuvokali jo on elideerattu, esim. *ἄλγε' ἔδωκεν* (_ ⏑ ⏑ | _ ⏑).

Muist. Näennäinen *hiatus* tavataan semmoisten sanojen edessä, jotka oikeastaan ovat alkaneet digammalla; esim. *θεοὶ οἰκόνδε νέεσθαι* (= *ϝοικόνδε*); *οὐδέ τι ἔργων* (= *ϝέργων*).

4. Elisioni.

Myöskin diftongit voivat sanan lopusta kadota, nimittäin: *αι* fleksioni-päätteistä *μαι, σαι, ται* ja *σθαι*; *οι* dativin muodosta *μοί*.

5. Apokope.

Partikelissa *ἄρα* sekä prepositioneissa *ἀνά*, *παρά* ja *κατά* katoaa loppuvokali joskus seuraavan konsonantinkin edestä (*ἀποκοπή*), jolloin mainittujen prepositionein aksenti siirtyy ainoalle jälellä olevalle tavulle (*ἀναστροφή*), siis: *ἄρ*, *ἄν*, *πάρ*, *κάτ*.

Muist. *τ* voi assimileerautua jokaisen seuraavan konsonantin kanssa; esim. *κὰπ* (*pro* *κὰτ*) *πεδίον*, *κὰρ ῥόον*. — *ν* prep:ssa *ἄν* yhtäläistyy seuraavan *λ*:n ja *μ*:n kanssa, mutta muuttuu P-äänen edessä *μ*:ksi, K-äänen edessä *γ*:ksi; esim. *ἀμμίξας*, *ἂμ πεδίον*, *ἀγκλίνας*.

C) Konsonantit. (Vrt. § 7, *B*.)

a) T- ja K-ääni *μ*:n edessä pysyvät usein muuttumattomina; esim. *ἴδμεν*, *κεκορυθμένος*, *ἀκαχμένος*.

b) T-ääni assimileerautuu usein seuraavan *σ*:n kanssa; esim. *ποσσί* (*pro* *πο*(*δ*)-*σί*).

c) Yksinkertaiset konsonantit sanan sisässä usein kahdistetaan, erittäinkin *λ*, *μ*, *ν*, *ρ*, *σ*; esim. *ἔλλαβον* *pro* *ἔλαβον*, *ἔσσευον* *pro* *ἔσευον*, *ὅππως* *pro* *ὅπως*, *ὅττι* *pro* *ὅτι*.

d) *μ*:n ja *ϱ*:n sekä *μ*:n ja *λ*:n väliin asetetaan *β*; esim. *ἄμ-β-ϱοτος* (*α* + *βϱοτός* = *μϱοτός*, vrtlo *μοϱ*, lat. *mor-i-or*), *μέμ-β-λωκα* (vbvrtlo *μλω* = *μολ*). — *πόλις*- ja *πόλεμος*-sanojen sijasta tavataan usein *πτόλις*, *πτόλεμος*.

e) *Digamma* alkukonsonantina ilmestyi alkuaan seuraavissa sanoissa: *ἄγνυμι*, *ἁλίσκομαι*, *ἄναξ*, *ἄστυ*, *ἔαϱ* (lat. *vēr*), *ἔϑος*, *εἴκ-οσι* (lat. *vig-inti*), *εἴϱω*, fut. *ἐϱ-έω* (lat. *ver-bum*), *ἑκών*, *ἐλπίς*, *ἔπος*, *ἔϱγον*, *ἕννυμι*, *ἐσϑής* (lat. *vestis*), *ἕσπεϱος* (lat. *vesper*), *ἔτος* (lat. *vetus*), *ἰδεῖν* (lat. *vid-eo*), *ἴον* (lat. *viola*), *ἴς* (lat. *vis*), *ἴσος*, *οἶκος* (lat. *vicus*, *vicinus*), *οἶνος* (lat. *vinum*) y. m.

Sigma + *digamma* alkukonsonantina oli alkuaan seuraavilla: *ἁνδάνω*, aor. *εὔαδε* (= *ἔσϝαδε*), *ἡδύς* (lat. *svavis* = *svadvis*), *ἕ* = *σϝε* (lat. *se* = *sve*), *ὅς* = *σϝός* (lat. *suus*), *ἦϑος* (lat. *sve-sco*).

Konsonantin asemesta ovat muutamat alkukirjaimeksi ottaneet *ε*:n, esim. *ἐείκοσι* *pro* (*ϝ*)*εἴκοσι*.

II. Taivutusoppi.

A) Substantivit.

Deklinationi.

Yhteinen molemmille deklinationeille on pääte *φι*(*ν*), joka genetivin päätteenä vastaa kysymykseen: mistä? dativin päätteenä kysymykseen: missä? millä? esim. *ἐξ εὐνῆ-φιν* vuoteelta, *ἐκ ποντό-φιν* merestä, *ἐκ στήτεσ-φιν* rinnasta, *ϑύϱη-φι* oven luona, *βίη-φι* väkivallalla, voimalla.

Ensimmäinen deklinationi.

α) A-deklinationi. (Vrt. §§ 9—12.)

1. Koko singularissa tavataan *η* *ᾰ*:n asemesta (paitsi maskulinein genet:ssä), esim. *ϑήϱη*, *νεηνίης*, *ἀληϑείη*.

Poikk. *ϑεά* säilyttää *α*:n kaikissa sijoissa, esim. gen. *ϑεᾶς*, akk. *ϑεάν* j. n. e. — Muutamissa maskulineissa sing:n nom. on yhtäläinen kuin vartalo ja loppuu siis *α*:lla (*pro ης*), esim. *ἱππότα*, *νεφεληγεϱέτα* (*pro ἱππότης*, *νεφεληγεϱέτης*). — Sing:n genet:ssä maskulinit usein eivät supista tunnusvokaliansa *α*:aa *ο*-päätteen kanssa, vaan loppuvat *ᾱο*:lla (*pro ου*:lla), joka välisti muuttuu *εω*:ksi; esim. *Ἀτϱείδᾱο* l. *Ἀτϱείδεω pro Ἀτϱείδου*.

2. **Pluralin genetivi useimmiten ei supista tunnusvokalia päätteen vokalin kanssa, ja on sen loppuna sentähden tavallisesti** *άων*, joka joskus muuttuu *έων*:ksi *(metathesis quantitatis)*, esim. *θεάων, πυλέων*.

3. **Dual:n genet:n ja dat:n** loppu on *-ηιν* (*pro -αιν*); esim. *μάχηιν, ῥίζηιν*.

4. **Plur:n dat:n** loppu on *-ησι(ν)* l. *-ῃς*, harvoin *-αις*, esim. *θύρησιν, πέτρῃς, θεαῖς*.

β) **O-deklinationi.** (Vrt. §§ 13—14.)

1. **Sing:n genet:n** pääte on usein *-ιο* (*pro -ο*); esim. *ἀνέμοιο, ἵπποιο*.

2. **Dual:n genet:n ja dat:n** loppu on *-οιιν* (*pro -οιν*); esim. *τοῖιν, ὤμοιιν*.

3. **Plur:n dat:n** loppu on usein *-οισι(ν)* (*pro -οις*); esim. *θεοῖσιν* l. *θεοῖς*.

Toinen deklinationi. (Vrt. §§ 20—27.)

1. **Dual:n genet:n ja dat:n** loppu on *-οιιν* (*pro -οιν*); esim. *πατέροιιν, ποδοῖιν*.

2. **Plur:n dat:n** pääte on *-σσι(ν)* ynnä tavallinen *-σι(ν)*; konsonanti-vartaloihin (joskus myös vokali-vartaloihin) sisäytetään *ε* päätteen eteen; esim. *πόδ-ε-σσιν* ynnä *ποσσί, βελέ-ε-σσι* (= *βελέσ-ε-σσι*) ynnä *βέλεσσι* ja *βέλεσι, νέκυ-σσι* ynnä *νεκύ-ε-σσι, θυγατέρ-ε-σσι* (att. *θυγατράσι*), *κλαιόντ-ε-σσι* (att. *κλαίουσι*).

3. **Sigma-vartaloissa** (ks. § 23) tapahtuu harvoin supistus, vaikka *σ* elideerataan; esim. nom. *γένος*, gen. *γένεος* (att. *γένους*), nom. *τριήρης*, gen. *τριήρεος* (att. *τριήρους*), akk. *τριήρεα* (att. *τριήρη*); plur:n nom. *ἄλγεα, τείχεα*, gen. *τειχέων* (att. *τειχῶν*) j. n. e.

Nomina propriat, joitten loppu on *-κλέης*, supist. *-κλῆς* (vrtlo *-κλεες*), pidentävät vartalon *εε*:n *ῆ*:ksi; siis nom. *Ἡρακλῆς*, gen. *Ἡρακλῆος*, dat. *Ἡρακλῆι*, akk. *Ἡρακλῆα*. — (Sing:n ja pl:n dat:ssa tapahtuu samoin sanassa *σπέος* luola; siis: *σπῆι, σπῆεσι*).

4. *ι*-vartalot (ks. § 25, I) säilyttävät enimmiten *ι*:n **muuttumatonna**; esim. nom. *μάντις*, gen. *μάντιος* j. n. e.; joskus

muuttavat ι:n η:ksi (sing:n ja pl:n dat:ssa myös ε:ksi); esim. gen. μάντηος, dat. μάντηϊ l. μάντεϊ. Siitä syystä taipuu esim. πόλις seuraavasti:

	Sing.	Plur.
N.	πόλις (πτόλις)	πόλιες l. πόληες
G.	πόλιος l. πόληος	πολίων
D.	πόλῑ l. πόληι l. πόλεϊ	πολίεσσι l. πόλεσι
A.	πόλιν	πόλιας l. πόληας
V.	πόλι	πόλιες l. πόληες.

5. Ne *Digamma*-vartalot (ks. § 24), jotka loppuvat εϝ:lla, pidentävät ε:n η:ksi kaikissa niissä sijoisa, joista ϝ on kadonnut (siis kadonneen ϝ:n korvaukseksi). Sen mukaan taipuu esim. sana βασιλεύς seuraavalla tavalla:

	Sing.	Plur.
N.	βασιλεύς	βασιλῆες
G.	βασιλῆος	βασιλήων
D.	βασιλῆι	βασιλεῦσι
A.	βασιλῆα	βασιλῆας
V.	βασιλεῦ	βασιλῆες.

Muist. 1. Välisti ε tavataan muuttumatonna; esim. gen. Τυδέος, akk. Τυδέα ynnä Τυδῆ. Sing:n gen:ssä joskus εος supistuu ευς:ksi; esim. gen. Ὀδυσσῆος, -έος, -εῦς.

Muist. 2. Sana ναῦς saa η:n kaikissa sijoissa taikka ε:n kaikissa paitsi sing:n nom:ssa ja dat:ssa; sing:n akk:n pääte on α. Siis:

	Sing.	Plur.
N.	νηῦς	νῆες l. νέες
G.	νηός l. νεός	νηῶν l. νεῶν
D.	νηΐ	νηυσί l. νήεσσι l. νέεσσι
A.	νῆα l. νέα	νῆας l. νέας.

6. Ne *liquida*-vartalot, jotka Attikan kielessä synkopeerataan (ks. § 22, 5), usein eivät suvaitse synkopea; toiselta puolen käyttävät sitä joskus niissäkin sijoissa, jotka Attikan kielessä ovat sitä vailla; esim. sing:n akk. θύγατρα, pl:n gen. θυγατρῶν. Plur:n dat:lla on ynnä -άσι myöskin -εσσι: θυγατέρ-εσσι(ν).

Sana χείρ voi kadottaa ι:n kaikissa *casus* obliqveissa; siis: g. χερός ja χειρός, d. χερί ja χειρί j. n. e.

B) Adjektivit.

Deklinationi ja komparationi.

(Vrt. §§ 16—18 ja 29—30).

1. Adjektivein deklinationissa ilmestyy yleensä samanlaisia omituisuuksia kuin vastaavain substantivein; siis esim.:

a) Feminini-pääte *η* (*pro α*) myös *ε*:n, *ι*:n, *ϱ*:n perästä;

b) sing:n gen:ssä loppuna *-οιο*, dual:ssa *-οιιν*, plur:n dat:ssa *-οισι* j. n. e.;

c) enimmiten supistumattomat muodot, nk. esim. *ἁπλόος*, *ἐΰῤῥοος*; — usein *-ειος pro -εος*: *χρύσειος*, *χρυσείη*, *χρύσειον*.

2. *ήεις*- ja *όεις*-loppuiset adjektivit sen sijaan supistuvat; esim. *τιμῆς*, *τιμῆσσα*, *τιμῆν* (supist. *pro -ήεις*, *-ήεσσᾰ*, *-ῆεν*), *μελιτοῦς*, *μελιτοῦσσᾰ*, *μελιτοῦν* (supist. *pro -όεις*, *-όεσσᾰ*, *-όεν*).

3. Adjektivissa *πολύς* taipuvat molemmat vartalot (*πολυ* ja *πολλο*) melkein täydellisesti (mutta feminini on aina yhtäläinen kuin Attikan kielessä); siis:

	M.	F.	N.	M.	F.	N.
N.	*πολύς*	*πολλή*	*πολύ*	*πολλός*	*πολλή*	*πολλόν*
G.	*πολέος*	*πολλῆς*	*πολέος*	*πολλοῦ*	*πολλῆς*	*πολλοῦ*
		j. n. e.			j. n. e.	

4. Komparationi-suffiksia *-ιον*, *-ιστο* käytetään usein myöskin niissä tapauksissa, joissa Attikan murteessa on *-τερο*, *-τατο*; esim. *παχύς*, komp. *παχίων* ja *πάσσων*, superl. *πάχιστος*; *βραχύς*, *βραχίων* ja *βράσσων*, *βράχιστος*; *γλυκύς*, *γλυκίων*; *μακρός*, *μάσσων*, *μήκιστος* y. m.

C) Pronominit. (Vrt. § 34.)

1. Personali-pronominit.

Attikan muotojen rinnalla tavataan muutamia omituisia epillisiä muotoja, seuraavan kaavan mukaan:

Singulari.

	1 pers.	2 pers.	3 pers.
N.	*ἐγώ*, *ἐγών*	*σύ*, *τύνη*	—
G.	*ἐμεῖο*, *ἐμέο*, *ἐμεῦ*, *μεῦ*, *ἐμέθεν*	*σεῖο*, *σέο*, *σεῦ*, *σέθεν*	*εἷο*, *ἕο*, *εὗ*, *ἕθεν*
D.	*ἐμοί*, *μοί*	*σοι*, *τοι*, *τεΐν*	*οἷ*, *ἑοῖ*
A.	*ἐμέ*, *μέ*	*σέ*	*ἕ*, *ἑέ*, *μίν*.

Plurali.

N.	ἡμεῖς, ἄμμες	ὑμεῖς, ὔμμες	—
G.	ἡμέων, ἡμείων	ὑμέων, ὑμείων	σφέων, σφείων, σφῶν
D.	ἡμῖν, ἧμιν, ἄμμι(ν)	ὑμῖν, ὗμιν, ὔμμι(ν)	σφίσι(ν), σφί(ν)
A.	ἡμέας, ἧμας, ἄμμε	ὑμέας, ὔμμε	σφέας, σφείας, σφᾶς, σφέ.

2. Refleksivi-pronominit.

Myöskin singularissa tavataan personali-pronominin ja *αὐτός*-pronominin muodot erillään; siis esim. *ἐμὲ αὐτόν pro ἐμαυτόν*, *οἷ αὐτῷ pro ἑαυτῷ* j. n. e.

3. Demonstrativi-pronominit.

Demonstrativi-pronominina käytetään useimmiten artikelia, jolla taivutuksen puolesta on substantivein omituisuudet; siis esim. sing:n gen. *τοῖο*, dual:n gen. ja dat. *τοῖϊν*, plur:n gen:n fem. *τάων*, dat:n mask. *τοῖσι*, fem. *τῇσι* l. *τῇς*. Plur:n nom. on *τοί*, *ταί* ynnä *οἱ*, *αἱ*. — *ὅδε* kuuluu pl. dat:ssa *τοίσδεσσι* ja *τοίσδεσι*. *ἐκεῖνος* kuuluu usein lyhentyneenä *κεῖνος*.

4. Relativi-pronominit.

Relativi-pronominina ilmestyvät usein artikelin muodot, erittäinkin ne, jotka alkavat *τ*:lla; siis esim. *τοῦ* (*pro οὗ*) *cujus*, *τῷ* (*pro ᾧ*) *cui*, *τά* (*pro ἅ*) *quæ* j. n. e. — Attikan muotojen rinnalla käytetään myöskin: *ὅ* = *ὅς*, *ὅο* = *οὗ*, *ἕης* = *ἧς*. Relat. pron:n nom. mask:ssa, *ὅς* ja *ὅ*, saa myös demonstrativisen merkityksen.

5. Interrogativi- ja indefiniti-pronominit.

Attikan kielestä poikkeavia ovat:

	Sing.	Plur.
Gen.	*τέο*, *τεῦ*	*τέων*
Dat.	*τέῳ*	*τέοισι*

(Plur:n neutri *ἄσσα*).

Huom.! Pronominissa *ὅστις* (*ὅτις*) taipuu usein ainoastaan jälkimmäinen vartalo; siis esim. sing:n gen. *ὅτεο* l. *ὅττεο*, *ὅτευ* l. *ὅττευ*, dat. *ὅτεῳ*, akk. *ὅτινα*, pl:n gen. *ὅτεων*, dat. *ὁτέοισι*, akk. *ὅτινας* (pl:n neutr. *ἄσσα*).

D) **Numeralit.** (Vrt. § 35.)

Feminini *εἷς*-sanasta kuuluu (ynnä *μία*) n. *ἴα*, g. *ἰῆς*, d. *ἰῇ*, akk. *ἴαν*. — *δύω*:n ohessa tavataan n. *δοιώ* ja *δοιοί*, *-αί*, *-ά*, dat:ssa *δοιοῖσι* ja *δοιοῖς*, akk:ssa *δοιώ* ja *δοιούς*, *-άς*, *-ά*. — *τέσσαρες*-muodon rinnalla tavataan *πίσυρες*.

E) Verbit.

I. Ensimmäinen konjugationi.

1. Augmenti ja reduplikationi.

(Vrt. § 45, *A*, ja § 48, III.)

1. Augmenti usein jätetään pois; jolloin aksenti siirtyy taaksepäin niin kauas kuin mahdollista ja pitkä-vokaliset, yksitavuiset muodot saavat cirkumfleksin; esim. *λῦσε pro ἔλυσε*, *βῆ pro ἔβη*, *κάθεμεν pro καθεῖμεν*. — Myöskin reduplikationi joskus katoaa; esim. *δέχαται* (= *δεδεγμένοι εἰσίν*).

2. Akt:n ja med:n aoristi saa usein reduplikationin; esim. *ἐπέφραδον* (*φράζω*), *ἔπεφνον* ja *πέφνον* (pres. käyttämätön; vrtlo *φεν*, vrt. *φόνος*), *ἐκέκλετο* ja *κέκλετο* (*κέλομαι*), *πεπίθωμεν* (*πείθω*), *πεπύθοιτο* (*πυνθάνομαι*), *τετυκεῖν* (*τεύχω*), *πεφιδέσθαι* (*φείδομαι*), *ἀμπεπαλών* (*ἀναπάλλω*), *ἤραρον* ja *ἄραρον*, *ἀραρών* (vrtlo *ἀρ*, pres. *ἀραρίσκω*), *ἤκαχον*, *ἀκάχοντο* (vrtlo *ἀχ*, pres. *ἀκαχίζω*), *ἤλαλκον*, *ἀλαλκεῖν* (vrtlo *ἀλεκ*, pres. *ἀλέξω*), *ὤρορε* (= *ὦρσε*, vrtlo *ὀρ*, pres. *ὄρνυμι*). Muutamista näistä aoristeista syntyy myös futuri (reduplikationilla); esim. *πεπιθήσω*, *πεφιδήσομαι*.

2. Fleksioni-päätteet.

(Vrt. § 48, II.)

1. Vanhat singularin päätteet *-μι*, *-σθα*, *-σι* tavataan usein, varsinkin konj:ssa (ja opt:ssa); esim. *ἐθέλωμι*, *ἐθέλῃσθα*, *ἐθέλῃσι*, *ἴδωμι*, *βάλῃσι*, *βάλοισθα* y. m.

2. Med:n (pass:n) sing:n 2 p. on usein supistumaton; esim. ind:n pres. *ὀδύρεαι*, konj. *ἔχηαι*, imper. *βάλλεο*, impf. *ἔπλεο* (supist. *ἔπλευ*). Med:n perf:n sing:n 2:sta p:sta päätteen *σ* joskus on kadonnut; esim. *βέβληαι*.

3. Med:n dual:n ja pl:n 1 p. saa usein päätteeksi *-μεσθα* (*pro -μεθα*); esim. *ὁπλισάμεσθα*.

4. Med:n pl:n 3:n p:n pääte on usein *-αται*, *-ατο* (*pro -νται*, *-ντο*), jolloin K- ja P-ääni *α*:n edessä aspireerautuu;

esim. *δεδαίαται, γενοίατο, τετράφαται* (*τρέπω*), *ἐέρχατο* (*ἔργω*).

5. Akt:n infinitiveissä, paitsi inf:n aor. I:ssa, on usein päätteenä *-μεναι* l. *-μεν*; esim. pres. *τυπτέμεν(αι)*, fut. *ἀξέμεν(αι)*, aor. II. *ἐλθέμεν(αι)*. (Inf:n aor. II:n loppu on usein *έειν*, esim. *ἰδέειν*).

3. Fleksioni-vokalit.

(Vrt. § 48, I.)

1. Konjunktivin pidentyneet fleks.-vokalit (*ω*, *η*) ilmestyvät monesti lyhyinä, paitsi akt:n sing:ssa ja pl:n 3:ssa p:ssa; esim. *ἴομεν pro ἴωμεν, εὔξεαι pro εὔξηαι* (att. *εὔξῃ*), *ὀτρύνομεν pro ὀτρύνωμεν.*

☞ Akt:n konj:n aor. I:n tällä tavoin muuttuneet muodot eroitettakoon samankaltaisista futurin muodoista.

2. Akt:n ja med:n aor. I:lla on joskus *α*:n sijasta sidevokaleina *ο* ja *ε*; esim. *ἶξον pro ἶξαν*, *δύσετο pro δύσατο.*

4. Temporit.

(Vrt. §§ 41—47 ja 51—60.)

α) Presens.

1. Useat *ζω*-loppuiset *præsentiat* edellyttävät *γ*-loppuisen verbi-vartalon (vrt. § 41, 2, *γ*); esim. pres. *πολεμίζω*, fut. *πολεμίξω* (vrtlo *πολεμιγ*), pr. *μαστίζω*, aor. I:n sing:n 3 p. *μάστιξε* (vrtlo *μαστιγ*). Vartalo *πλάζω*-verbissä loppuu *γγ*:lla, joten pass:n aor. I *πλάγχθην.*

2. Useat *σσω*-loppuiset *præsentiat* edellyttävät T-äänellä loppuvan verbi-vartalon (vrt. *ibidem*); esim. pres. *λίσσομαι*, aor. I *ἐλλισάμην* (vrtlo *λιτ*), pr. *κορύσσω*, med:n (pass:n) part:n pf. *κεκορυθμένος* (vrtlo *κορυθ*).

3. Muutamat vokali-vartalot laajentavat presens-vartalon *j*:lla (*ι*:vokaliksi muuttuneena); esim. pr. *μα-ί-ομαι*, pf. *μέμαμεν.*

4. Ne supistuvat verbit (ks. § 60), jotka loppuvat *-αω*:lla, käyttävät joko supistumattomia, supistuneita tai laajentuneita muotoja. Laajennus (nk. distraktioni) on semmoinen, että supistuksesta syntyneen pitkän vokalin eteen asetetaan vastaava lyhyt (joskus pitkä), aina korollinen vokali. Siten syntyy esim. seuraavat presens-muodot:

	ὁράω	supist.	ὁρῶ	laajent.	ὁρ-ό-ω
	ὁράεις	„	ὁρᾷς	„	ὁρ-ά-ᾳς
	ὁράει	„	ὁρᾷ	„	ὁρ-ά-ᾳ
	ὁράομεν	„	ὁρῶμεν	„	ὁρ-ό-ωμεν
	ὁράουσι	„	ὁρῶσι	„	ὁρ-ό-ωσι
part. fem.	ἡβάουσα	„	ἡβῶσα	„	ἡβ-ώ-ωσα (pitkä vok. sisäytetty).

Muist. Joskus vokali sisäytetään supistuneen vokalin jälkeen (erittäinkin niin, että opt:n ῳ:sta tulee ω-οι); esim.

γελάοντες supist. γελῶντες laajent. γελώ-ο-ντες
ἡβάοιμι „ ἡβῷμι „ ἡβώ-οι-μι.

5. Niissä supistuvissa verbeissä, joitten loppu on -όω, tapahtuu useimmiten supistus. Laajennus on joskus samanlainen kuin αω-verbeissä; esim.

ἀρόουσι supist. ἀροῦσι laajent. ἀρ-ό-ωσι (nk. muodosta ἀρῶσι)
δηϊόοιεν „ δηϊοῖεν „ δηϊ-ό-ῳεν („ „ δηϊῷεν).

6. Niissä supistuvissa verbeissä, joitten loppu on -έω, tapahtuu joskus supistus, kun sen kautta voi syntyä diftongi ει tai ευ (vrt. § 60, poikk. 2); esim. νεικεῖ, νεικεῦσι. Supistumattomissa muodoissa on vartalon loppuvokali ε välisti pidennyt ει:ksi; esim. ἐτελείετο *pro* ἐτελέετο, θείειν *pro* θέειν.

β) Akt:n ja med:n futuri ja aoristus I.

1. Ne vokali-verbit, jotka temporeita muodostaessaan eivät pidennä tunnusvokalia, kahdistavat usein σ:n akt:n ja med:n fut:ssa ja aor. I:ssa; esim. αἰδέσσομαι (αἰδέομαι), ἐτάνυσσε (τανύω = τείνω). Futurissa σ voi myös kadota jäljettömästi; esim. κορέει *pro* κορέσει (κορέννυμι). — δ-vartalotkin saavat usein kaksinkertaisen σ:n aor. I:ssa; esim. κομίσσατο (κομίζω).

2. Liqvida-verbit useimmiten eivät supista futuriansa (vrt. § 53, muist.); siis fut. μενέω, ἀγγελέω, πεσέομαι *pro* μενῶ, ἀγγελῶ, πεσοῦμαι.

Muist. 1. Ainoastaan ίζω-loppuiset verbit saavat supistuneen futurin: -ιῶ, -ιοῦμαι.

Muist. 2. άω-loppuinen *futurum atticum* saa usein samanlaisen laajennuksen kuin αω-loppuiset *præsentiat*; esim. ἐλόω, ἐλάᾳς, ἐλάᾳ *pro* ἐλῶ, ἐλᾷς, ἐλᾷ.

3. Muutamat vokali-verbit muodostavat akt:n ja med:n aor. I:n asigmatisesti; esim. ἔσσευα (σεύω), ἔχευα (χέω), ἔκηα (καίω), ἠλεύατο (ἀλεύομαι).

γ) Perfekti ja plusqvamperfekti.

1. Akt:n perf. I tavataan ainoastaan vokali-vartaloissa. Akt:n perf. II on tavallisempi, mutta syntyy aina ilman aspirationitta; esim. *κέκοπα* (*κόπτω*). Vieläpä vokali-vartaloissakin ilmestyy perfektin muotoja, erittäinkin participi, ilman tempustunnustinta *κ*:aa; esim. *πεφύᾶσι pro πεφύκᾶσι*, *κεκμηῶτα* (*κάμνω*), *τεθνηῶτος* ja *τεθνηότος* (*θνήσκω*).

2. Akt:n plqvpf:n loppu singularissa on -*εᾰ*, -*εᾰς*, -*εε(ν)*, supist. -*ει(ν)* l. -*η*; esim. 1 p. *ᾔδεα*, 3 p. *ᾔδεε* l. *ᾔδη*, sing. 3 p. *βεβήκειν*, *δεδειπνήκειν*.

δ) Aoristus passivus I ja II.

1. Ind:n pl:n 3:n p:n loppu on usein -*εν pro* -*ησαν*; esim. *ἔμιχθεν pro ἐμίχθησαν*, *ἔκτᾰθεν pro ἐκτάθησαν*, *φόβηθεν*, *τράφεν* (vrt. edemp. 2 konj.).

2. Konj:ssa ei tapahdu supistusta; tempus-tunnustimen *ε* pitenee usein *η*:ksi tai *ει*:ksi ja fleksioni-vokali on dual:ssa ja pl:ssa lyhentynyt (*ο pro ω*, *ε pro η*); siis esim. *δαμείω pro* (ε-ω) *δαμῶ*, *δαμείετε pro* (ε-η) *δαμῆτε* j. n. e.

II. Toinen konjugationi.

(Vrt. §§ 61—64.)

Muist. Toisen konj:n suhteen on yleensä huomattava, mitä edellä on sanottu ensimmäisestä konj:sta. Säännöttömyys on tässä kuitenkin useamman-laatuinen kuin ensimmäisessä. Erittäin huomattakoon:

1. Ind:n pres:n muodot ovat joskus supistuneitten muotojen kaltaisia; esim. *τιθεῖ*, *διδοῖ pro τίθησι*, *δίδωσι*.

2. Impf:n ja Aor. II:n pl:n 3:n p:n pääte on välisti -*ν pro* -*σαν* (vrt. edellä *δ*, 1); esim. *ἔσταν* ja *στάν* (= *ἔστησαν*), *ἔβαν* ja *βάν* (= *ἔβησαν*), *ἔφαν* ja *φάν* (= *ἔφασαν*).

3. Konj:ssa vokalit tavallisesti ovat supistumatta, jolloin vartalon loppuvokali monesti pitenee (*ε η*:ksi tai *ει*.ksi) ja fleksioni-vokali lyhenee (vrt. edellä *δ*, 2); esim. konj:n aor. II vrtlosta *θε*: sing. *θείω*, *θείῃς* l. *θήῃς*, *θείῃ* l. *θήῃ*; vrtlosta *δο*: sing. *δώω*, *δώῃς*, *δώῃ* l. *δώησι*; plur. *θείομεν*, *δώομεν*. Ne vartalot, jotka loppuvat *α*:lla, muuttavat usein *α*:n

ε:ksi, joka taas joskus pitenee ει:ksi; esim. vrtlosta βα (βαίνω): βείω, βεί-ῃς, βείῃ, βείομεν.

4. Imperativin θι-pääte säilyy presensissä; esim. δίδοθι, ὄρνυθι.

Huom.! Useampain Attikan kielestä poikkeavain muotojen joukosta μι-konjugationissa mainittakoon tässä ainoastaan muutamia tavallisimpia seuraavista säännöttömistä verbeistä:

α) ἵημι:

Ind:n pres:n pl:n 3 p. ἱεῖσι; konj:n pres:n sing:n 3 p. ἵησι; inf:n pres. ἱέμεναι; impf:n sing:n 1 p. ἵειν, pl:n 3 p. ἵεν; ind:n aor. II:n sing:n 1 p. ἕηκα, pl:n 3 p. ἕσαν.

β) εἶμι (käyn):

Presens.

	Ind.	Konj.	Optat.	Inf.
Sing. 2 p.	εἶσθα	ἴησθα	—	ἴμεν(αι)
3 p.		ἴησι(ν)	ἰείη	
Plur. 1 p.		ἴομεν	—	

Imperf.

Sing. 1.	ἤϊα, ἤϊον	Plur. 1.	ἤομεν
" 3.	ἤϊε(ν), ἴε(ν)	" 3.	ἤϊσαν, ἴσαν, ἤϊον.

Fut. εἴσομαι, aor. I εἰσάμην, ἐεισάμην.

γ) εἰμί (olen):

Presens.

	Ind.	Konj.	Optat.	Imper.	Infin.
S. 1.	—	ἔω	—	ἔσσο	ἔμ(μ)εν(αι).
2.	ἐσσί, εἶς	ἔῃς	ἔοις		Partic.
3.	—	ἔησι, ᾖσι, ἔῃ	ἔοι		ἐών, ἐοῦσα, ἐόν
Pl. 1.	εἰμέν	—	—		gen. ἐόντος.
3.	ἔᾱσι	ἔωσι	—		

Imperf.

Sing. 1. ἦα, ἔα (*pro* ἔσ-α-μ, lat. *er-a-m*), ἔον.
2. ἔησθα
3. ἦεν, ἔην, ἤην.
Plur. 3. ἔσαν (lat. *e-rant*).

Fut:n sing:n 3 p. ἐσσεῖται.

δ) οἶδα:

Presens.

	Ind.	Konj.	Infin.	Partic.
Sing. 1.	—	εἰδέω	ἴδμεν(αι)	Plur:n dat.
Plur. 1.	ἴδμεν	εἴδομεν		ἰδυίῃσι.
2.	—	εἴδετε		

Imperf.

Sing. 2 p. ἠείδης, 3 p. ἠείδη, ᾔδεε; plur:n 3 p. ἴσαν.

ε) ἧμαι:
Pres:n plur:n 3 p. ἕαται, εἵαται.
Impf:n „ 3 p. ἕατο, εἵατο.

ζ) κεῖμαι: plur:n 3 p. κείαται, κέαται, κέονται.

III. Præteritum iterativum.

Muist. Paitsi indikativin tavallisia imperfektin ja aoristein muotoja tavataan epillisessä murteessa kummassakin konjugationissa n. k. iterativi-muotoja, joita yhteisellä nimellä sanotaan *præteritum iterativum* eli lyhyemmin vaan *iterativum* (merkiten toistettua toimintaa).

1. Iterativi-muodot syntyvät siten, että liite -σκ lisätään mainittujen temporein vartaloon,

a) ω-konjugationissa: akt:n ja med:n impf:n ja aor. II:n vartaloon sidevokalilla ε (joskus α); akt:n ja med:n aor. I:n vartaloon tavallisen fleksioni-vokalin välittämällä; esim. ἔχ-ε-σκ-ον (ἔχω), ῥίψ-α-σκ-ον (ῥίπτω);

b) μι-konjugationissa (ja kaikissa pass:n aor:eissa): välittömästi, jolloin pitkä vokali -σκ:n edessä lyhenee; esim. ἔφα-σκ-ον (φημί), στά-σκ-ον (ἵστημι).

2. Kaikki iterativi-muodot taipuvat samoin kuin ind:n impf. ω-konj:ssa tavallisilla fleksioni-vokaleilla ja fleksioni-päätteillä, mutta enimmiten ilman augmentitta. Niin esim.

Akt:n	impf:n	sing:n 1 p.	ἔτρεπον,		Iterat.	τρέπεσκον
Med:n	„	„	„	ἐτρεπόμην,	„	τρεπεσκόμην
Akt:n	Aor. I:n	„	„	ἔτρεψα,	„	τρέψασκον
Med:n	„	„	„	ἐτρεψάμην,	„	τρεψασκόμην
Akt:n	Aor. II:n	„	„	ἔτραπον,	„	τράπεσκον
Med:n	„	„	„	ἐτραπόμην,	„	τραπεσκόμην
				j. n. e.		

Aakkosellinen verbi-luettelo

§§:in 41—67 (sivv. 105—209).

* Edellinen luku osoittaa sivua, jälkimmäinen järjestysnumeroa.

JÄLKIMMÄINEN OSA:

KREIKAN LAUSEOPPI.

Kreikan Lauseopin pääkohdat.

I. Artikelista.

A) Artikeli demonstratiivisessa merkityksessä.

'O, ἡ, τό on alkuaan *pronomen demonstrativum.*[1] Mutta Attikan prosassa demonstrativinen merkitys on säilynyt vaan muutamissa yksityisissä tapauksissa, nk. esim.

1. *ὁ μέν* — *ὁ δέ* toinen — toinen (kaikissa sijoissa), *τὸ μέν* — *τὸ δέ* ja *τὰ μέν* — *τὰ δέ* osaksi — osaksi;
2. *ὁ δέ* (*acc. c. inf*:ssä *τὸν δέ*) vaan tämä, *καὶ τόν* ja tämä(n);
3. *πρὸ τοῦ* tätä ennen.

Muist. Artikeliin yhtyneinä adjektivit, participit, infinitivit (*acc. c. inf.*) ja koko lauseet ynnä myös adverbit, prepositionin määräämät nominit sekä genetivit saavat substantivisen luonteen; esim. *οἱ ἄδικοι* l. *οἱ ἀδικοῦντες* (= epärehelliset ihmiset l. pahantekijät); *τὸ θαυμάζειν* (= kummastus); *οἱ ἐνθάδε* (= täällä olijat); *τὰ τῆς πόλεως* (= kaupungin asiat); *οἱ ἐν τῇ πόλει* (= kaupunkilaiset) j. n. e.

B) Artikelin käyttäminen.

1. Artikeli ilmaistaan, kun se kuuluu
   a) nomen appellativiin:
   1) jos tämä tarkoittaa tunnettua tai sisällyksen selvästi osoittamaa henkilöä: *φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον* (olla varoillaan tunnetun miehen [Philipin] suhteen).
   2) jos se tarkoittaa esinettä, joka on koko sukunsa edustaja: *ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν* (ihminen = kaikki ihmiset).
   b) semmoiseen sanaan, joka on personali-pronominin appositionina: *ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες; ἐγὼ ὁ τλήμων.*
   c) sanoihin *πᾶς* ja *ὅλος* merkityksessä koko, *αὐτός* = *idem*, *ἕτερος* = *alter*, *ἄλλος* = *reliquus*, ynnä muutamiin muihin pronomineihin ja pronominaleihin: *ὁ πᾶς ἀριθμός* koko luku, *τὸ ὅλον στράτευμα* koko sotajoukko;

---

[1] Homerossa *ὁ, ἡ, τό* tavallisesti ilmestyy demonstrativisessa merkityksessä.

ὁ αὐτὸς ἀνήρ l. *ὁ ἀνὴρ ὁ αὐτός* sama mies; *ὁ ἕτερος στρατηγός alter dux*; *ἡ ἄλλη Ἑλλάς reliqua Græcia*.

d) kardinaleihin:

1) kun ne merkitsevät jotakin osaa ennen mainitusta kokonaisuudesta: *ἐναυμάχησαν ἑβδομήκοντα ναυσίν, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες.*

2) kun osoittavat likimääräistä lukua: *λέγονται Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι.*

e) ylipään attributivisiin ja appositionisiin määräsanoihin: *ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ; ὁ ἑταῖρος ὁ φιλῶν; Σωκράτης ὁ φιλόσοφος* (ks. edemp., *C*).

2. Artikelia ei ilmaista, jos se kuuluisi

a) predikatin täytteesen: *Ξενοφῶν στρατηγὸς ἀπεδείχθη. Κτημάτων πάντων τιμιώτατόν ἐστιν ἀνὴρ φίλος. Ταύτην μοι καλλίστην δωρεὰν ἔδωκας* (sillä = sitä lahjoittamalla annoit).

b) sanoihin *βασιλεύς* merkityksessä „Persian kuningas“ (*μέγας βασιλεύς* = „suurikuningas“) ja *ἄστυ* = Athena: *ἐν ἄστει* kaupungissa (= Athenassa).

c) yleisiin ajan- ja paikan-määräyksiin, erittäinkin prepositionisiin lausetapoihin: *ἅμ' ἡμέρᾳ, ἅμ' ἕῳ, ἅμ' ἡλίῳ ἀνίσχοντι, διὰ νυκτός, μέχρι δείλης*; — *ἐν δεξιᾷ, ἐν ἀριστερᾷ, κατὰ μέσον, κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν* y. m.

d) *accusativus respectiin*: *μέγεθος, εὖρος, βάθος, ὕψος, πλῆθος* y. m.: *ποταμὸς εὖρος δύο πλέθρων.*

e) yksinäiseen *nomen propriumiin*: *Σωκράτης ἐκαλεῖτο σοφώτατος πάντων.*

Propriain suhteen on kuitenkin huomattava:

1. Jos joku henkilö ilmoitetaan tunnetuksi tai ennen mainituksi, niin artikeli astuu nimen eteen (vrt. edell. *B*, 1, *a*, 1). Jos lisäksi tulee appositionisana, niin artikeli asetetaan tämän eteen (vrt. edell. *B*, 1, c): *ὁ Σωκράτης* ja *Σωκράτης ὁ Ἀθηναῖος* (tuo tunnettu tai ennen mainittu Athenalainen Sokrates).

2. Maitten nimet saavat tavallisesti artikelin: *ἡ Ἑλλάς*.

C) Artikelin asema.

1. **Attributivisessa** yhdistyksessä:

Kun substantivilla on attributivinen määräsana — adjektivi, **participi, possessivinen pronomini, genetivissä seisova substantivi** (tai *pron. reflexivum*), adverbi tai prepositioni sijoineen — niin nämä

attributiviset määräsanat asetetaan joko artikelin ja pääsanan väliin tai artikelin kanssa pääsanan jälkeen:

1. *ὁ σπουδαῖος μαθητής* ahkera oppilas; *ἡ τῶν Περσῶν ἀρχή* Persian valta; *ὁ νῦν χρόνος* nykyaika; *ἡ ἐν Λεύκτροις μάχη* Leuktran tappelu. *Κῦρος ἥσθη ἰδὼν τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον.*
2. *ὁ μαθητὴς ὁ σπουδαῖος, ἡ ἀρχὴ ἡ τῶν Περσῶν; ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων* j. n. e.

Muist. 1. Joskus, vaikkapa harvoin, pääsana ilman artikelitta kuitenkin asetetaan artikelilla varustetun attributivisen määräsanan eteen: *περὶ ψυχῶν τῶν ὑμετέρων ἀγών ἐστιν* teidän elämänne puolesta taistellaan.

Muist. 2. Attributivisen genetivin artikelineen voi asettaa myös pääsanan artikelin eteen tai pääsanan jälkeen ilman tämän artikelitta: *τῶν Περσῶν ἡ ἀρχή* l. *ἡ ἀρχὴ τῶν Περσῶν.* Viime mainitun aseman saa aina *gen. partitivus* sekä personali-pronominin genetivi: *ὁ ἥμισυς τοῦ χρόνου*; *ὁ φίλος μου.*

2. **Predikativisessa** yhdistyksessä:

Kun artikelin-varaisella substantivilla on predikatin täyte, niin tämä asetetaan ilman artikelitta joko pääsanan jälkeen tai pääsanan artikelin eteen: *ὁ ἀνὴρ ἀγαθός* mies (on) hyvä; *ἀγαθὸς ὁ ἀνήρ* hyvä (on) mies.

Huom.! Omituinen on Kreikan kieli siinä, että semmoiset sanat, joita suomessa ja muissa kielissä katsotaan attributiksi tai appositioniksi, kreikassa usein käsitetään predikatin sanaksi; joka seikka tietysti vaikuttaa artikelin asemaan lauseessa. Niin esim. *ἔχομεν τὸ σῶμα θνητόν (τὰ σώματα θνητά)* sananmukaisesti: „meillä on ruumis (ruumiit) kuolevainen (kuolevaiset)“, jonka sijasta tavallisesti sanomme: „meillä on kuolevaiset ruumiit“. *Βέβαιον ἄξεις τὸν βίον δίκαιος ὤν.*

Puheena olevan predikativisen aseman saavat erittäinkin seuraavat adjektivit (jotka silloin suomeksi usein käännetään adverbisesti), nimittäin:

a) Paikanmääräykset *μέσος medius, ἄκρος summus, ἔσχατος extremus*: *διὰ μέσης τῆς νήσου* saaren keskitse; *ἐν ἄκρῳ τῷ δένδρῳ* korkealla puussa; *ἐν ἐσχάτῃ τῇ νήσῳ* saaren äärimmäisessä osassa (mutta *ἡ μέση, ἡ ἐσχάτη νῆσος* = „keskimmäinen, äärimmäinen saari“, eroitukseksi muista saarista);
b) järjestys-määräsanat *πρότερος, πρῶτος, ὕστερος* y. m. (vrt. lat.);
c) semmoiset, jotka merkitsevät „paljo“ tai „vähä“: *πολύς, ὀλίγος* y. m.; esim. *πολλὰ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια* (suuressa määrässä);

d) semmoiset, jotka merkitsevät „mielellään“ tai „vastahakoisesti“: *ἑκών*, *ἄσμενος*, *ἄκων* y. m.;

e) *μόνος* : *μόνος ὁ παῖς* ainoastaan poika (mutta *ὁ μόνος παῖς* ainoa poika.)

☞ Erittäinkin huomattakoon artikelin asema, kun *πᾶς* ja *αὐτός* sekä demonstrativit *οὗτος*, *ὅδε*, *ἐκεῖνος* ovat sen kanssa yhdistetyt:

a) *πᾶσα ἡ πόλις* koko kaupunki = *ἡ πόλις πᾶσα* (vrt. edell. *B*, 1, *c*); *πᾶσα πόλις* joka kaupunki; plur. *πᾶσαι αἱ πόλεις* kaikki kaupungit.

b) *ὁ ἀνὴρ αὐτός* mies itse = *αὐτὸς ὁ ἀνήρ* (itse mies); *ὁ αὐτὸς ἀνήρ* sama mies (ks. *ibid.*).

c) *οὗτος ὁ ἀνήρ* tämä mies; *ἥδε ἡ πόλις* tämä kaupunki; *ἐκεῖνο τὸ δῶρον* tämä lahja.

II. Pronomineista.

1. Possessivi-pronominit.

Possessivista suhdetta ilmaisevat joko possessivi-pronominit attributivisessa tai personali-pronominein genetivi predikativisessa asemassa. Kolmannen personan possessivipronominein sijasta käytetään kuitenkin prosassa *αὐτοῦ*, *αὐτῶν* ja *ἐκείνου*, *ἐκείνων*: *ὁ ἐμὸς φίλος*, *ὁ ἐκείνου φίλος* — *ὁ φίλος μου*, *ὁ φίλος αὐτοῦ*.

Refleksivisenä, subjektia tarkoittavana possessivi-määräyksenä käytetään attributivisessa asemassa sekä possessivipronominia että refleksivi-pronominin genetiviä: *ὁ ἐμὸς πατήρ* — *τὸν ἐμαυτοῦ φίλον*.

Muist. Possessivista suhdetta osoittaa usein artikeli: *οἱ γονεῖς στέργουσι τὰ τέκνα* (lapsiansa).

2. Refleksivi-pronominit.

1. Ensimmäisen ja toisen personan refleksivi-pronominia *ἐμαυτοῦ*, *σεαυτοῦ* j. n. e. käytetään direktisesti refleksivisinä, s. o. tarkoittamaan saman lauseen subjektia: *γνῶθι σαυτόν*.

2. Kolmannen personan refleksivi-pronomini *ἑαυτοῦ* j. n. e. on joko direktisesti refleksivinen (nk. 1 ja 2 p:n), tai indirektisesti, s. o. tarkoittaa päälauseen subjektia, kun tämän

ajatus tai lausuma sivulauseessa ilmoitetaan: *Ἀρταξέρξης ἐνόμιζε δίκαιον, τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις ἑαυτοῦ εἶναι* (A:n mielestä).

Muist. Indirektisinä refleksivi-pronomineina voi myöskin käyttää 3:n personali-pronominin muotoja *οὗ, οἷ, ἕ, σφεῖς, σφῶν, σφίσι, σφᾶς* tai obliqvi-sijoja pronominista *αὐτός*.

3. Relativi-pronominit.

1. Relativi-pronominit ovat: *ὅς, ὅσπερ* ja *ὅστις*. *Ὅστις* on aina käytettävä suoranaisesti tai sisällykseltään kieltäväin lausetten jälestä, nk. *οὐδείς ἐστιν ὅστις* ja *τίς ἐστιν ὅστις;*
2. Relativin *generi* ja *numeri* riippuu korrelatin generistä ja numerista, relativin sija sen omasta asemasta relativi-lauseessa. Jos relativi tämän johdosta tulisi seisomaan akkusativissa, mutta korrelati seisoo genetivissä tai dativissa, niin se sijansakin puolesta voi mukautua korrelatin jälkeen. Tämä relativin attraktioni eli assimilationi tapahtuu silloin, kuin relativilause sisältää tarpeellisen lähemmän määräyksen korrelatiin ja sen kautta likemmin liittyy päälauseesen: *Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων, ὧν* (= *ἃς*) *ὁ Τισσαφέρνης ἐτύγχανεν ἔχων* (Tissaferneen omistamat kaupungit).

   Demonstrativi jätetään pois, jos se tulisi olemaan ilman substantivitta: *Τοῦτον τὸν οἶνον πῖνε σὺν οἷς* (= *σὺν τούτοις, οὓς*) *μάλιστα φιλεῖς.* — Substantivinen korrelati asetetaan usein, artikelin kadottua, relativi-lauseen loppuun: *Μέμνησθε οὗ ὀμωμόκατε ὅρκου* (= *τοῦ ὅρκου ὃν ο.* = *τοῦ ὅρκου οὗ ο.*).
3. Päin vastoin korrelati joskus mukautuu relativin sijan jälkeen (*attractio inversa*): *Ἔλεγον, ὅτι Λακεδαιμόνιοι πάντων ὧν δέονται πεπραγότες εἶεν παρὰ βασιλέως.*

III. Subjektista ja predikatista.

1. Predikatin numeri riippuu subjektin numerista. Mutta jos subjekti on *neutrum pluralis*, niin predikatin adjektivi on pluralissa, mutta *verbum finitum* singularissa: *Τὰ δίκαια καλά ἐστιν.*
2. Predikatin adjektivi mukautuu generinsä, numerinsa ja sijansa puolesta subjektin jälkeen. Mutta jos subjekti on sukukäsite *generis masculini* tai *feminini*, niin predikatin adjektivi usein on singularin neutrissä: *Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη.*

θαι (myös *τὶ παρά τινος*) — *διδάσκειν; ἀνα-, ὑπομιμνήσκειν* (myös *τινά τινος*) — *κρύπτειν; ἐν-, ἐκδύειν* — *ἀφαιρεῖσθαι, ἀποστερεῖν* (myös *τινά τινος*): *Ἀναμνήσω ὑμᾶς τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους.* — Kun konstruktioni muuttuu passiviseksi, niin personan akkusativi joutuu subjektiksi, asian akkusativi on muuttumaton: *ἐνεδύθην* (*ἐνέδυν*) *ἱμάτιον.*

4. Akkusativia käytetään lisäksi sisällyksen akkusativina tarkemmin määräämään transitivisia tai intransitivisia verbejä. Tämmöisessä akkusativissa voivat seisoa:

   a) verbali-substantivit, jotka vartalonsa puolesta (*figura etymologica*) tai merkitykseltään ovat sukua verbin kanssa ja tavallisesti attributin määräämina: *μέγαν κίνδυνον κινδυνεύειν* antautua suureen vaaraan, *μακρὸν ὕπνον καθεύδειν* maata kauan, *φυλακὴν φυλάττειν* toimittaa vartianvirkaa;

   b) muut semmoiset substantivit ja neutriset adjektivit, pronominit ja pronominalit, jotka olisivat attributivisessa suhteessa verbali-substantiviin, jos tämä olisi ilmaistu: *σωτήρια θύειν* toimittaa pelastus-uhri, *Ὀλύμπια νικᾶν* saavuttaa Olympian voitto; *ἡδὺ γελᾶν* = *ἡδὺν γέλωτα γελᾶν*; *τί σοι χρῶμαι;* miksi tarpeeksi sinua käytän?

Muist. Ne verbit, joilla on sisällyksen akkusativi, saavat sen ohessa usein myös transitivisen akkusativin: *Τοῦτο οὐκ ἠνάγκασέ με* siihen hän ei minua pakoittanut. — Konstruktionin passiviseksi muuttuessa sisällyksen akkusativi säilyy, transitivinen akkusativi muuttuu subjektiksi: *Τοῦτο οὐκ ἠναγκάσθην ὑπ' αὐτοῦ.*

5. Suhteen akkusativina (*acc. græcus* l. *respectus*) määrää akkusativi intransitivisia verbejä sekä adjektiveja, erittäinkin, kun tarkoitetaan jotakin ruumiin osaa, muotoa, syntyperää, nimeä, mitanmääräyksiä: *ἀλγεῖν τὸν πόδα, ἀνὴρ Λυδὸς τὸ γένος, ποταμὸς τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων, πόλις ὄνομα* (*τοὔνομα*) *Καιναί.*

6. Edelleen akkusativi määrää paikan ja ajan avaruutta (*acc. mensuræ*): *Ἡ πόλις ἀπέχει τριάκοντα στάδια; τριάκοντα ἔτη γεγονώς triginta annos natus.*

Muist. Akkusativit *ἔτος, ἡμέραν, μῆνα* ordinali-luvun kanssa, useinkin *οὗτος*-sanan seuraamina, merkitsevät kauanko takaperin? *Στρατηγεῖ τρίτον ἔτος τουτὶ tertium jam annum exercitui præest* (kolmatta vuotta).

7. Varsin laajalta käytetään adverbialista akkusativia, erittäinkin tapaa, aikaa, syytä, järjestystä määrättäessä:

τρόπον τινά *quodammodo*, τὴν ταχίστην *celerrime*, τὸ νῦν nykyään, το πρίν ennen, τί miksi? τὸ πρῶτον ensi kerran, τὸ δεύτερον. — Lisäksi huomaa: τὸ λοιπόν vastedes, τὸ πρῶτον alussa, τέλος vihdoin, πάντα täydellisesti.

8. Ainoastaan runoilijat käyttävät paljasta akkusativia merkitsemään liikettä johonkin (*acc. loci*); prosassa yhtyy prepositioni akkusativiin: εἰς, πρός, ἐπί.

B) Genetivi.

I. Substantivia määräävä genetivi

on samoin kuin latinassa: 1. *gen. subjectivus*, 2. *objectivus*, 3. *partitivus*, 4. *qualitatis*; (sekä lisäksi *gen. materiæ*).

Kahden viimeisen suhteen huomattakoon:

a) *Gen. qualitatis* ilmestyy ainoastaan yhteydessä laskusanojen kanssa, esim. τριῶν ἡμερῶν ὁδός. Muutoin latinan gen. (abl.) qvalitatia vastaa *acc. græcus*.

b) *Gen. partitivus* liittyy substantiveihin ja substantivisesti käytettyihin adjektiveihin ja pronomineihin, missä vaan sopii ajatella kokonaisuutta vastahakaan sen osia, eikä se liity yksistään semmoisiin adjektiveihin, jotka merkitsevät lukua tai jakoa, nk. πολλοί, οἱ πολλοί (enemmistö), οἱ πλεῖστοι useimmat, ὀλίγοι, οὐδείς, οἱ μέν — οἱ δέ, οἱ ἄλλοι, vaan muihinkin adjektiveihin, esim. οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων (mutta ei οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων). Partitivisen genetivin asema on aina predikativinen.

Muist. 1. Jos paljas adjektivi ilman μέρος-sanatta merkitsee osaa, niin se usein seuraa *gen. part*:n generiä ja numeria: ὁ ἥμισυς τοῦ χρόνου; ἡ ἀρίστη τῆς γῆς; οἱ ἡμίσεις τῶν ἱππέων.

Muist. 2. Maa, johon joku paikka kuuluu, liitetään tähän *gen. part*:ksi: ἐξ Ἐφέσου Ἰωνίας.

Muist. 3. Pronominit τοῦτο ja τοσοῦτον yhtyvät adverbisesti prepositioniin ynnä subst:n genetiviin, osoittamaan määrää: εἰς τοῦτο (τοσοῦτον) μανίας ἦλθε *eo furoris progressus est*.

Muist. 4. Neutrit τί, τὶ, οὐδέν (μηδέν) vaativat adjektivin neutriä samaan sijaan eivätkä gen:iin: καλόν τι, οὐδὲν νεώτερον.

Kaikki substantivia tarkemmin määräävät genetivit, paitsi *gen. obj.*, voivat liittyä kopulaan (εἶναι) tai samanlaatuisiin verbeihin, jotka ovat predikatin sijaisia, erittäinkin

a) *gen. materiæ:* ἡ στήλη λίθου ἐστίν (myös ἐκ λίθου);

b) *gen. partitivus*, liittyen verbeihin εἶναι (kuulua johonkin), νομίζεσθαι, καλεῖσθαι, λέγεσθαι (tulla luetuksi johonkin):

Σόλων τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἐκλήϑη; aktivisesti *τιϑέναι c. gen.* lukea johonkin.

II. Adjektivia ja adverbia määräävä genetivi tavataan kuuluvana

1. Adjektiveihin:
   a) *ικός*-loppuisiin, kykeneväisyyttä merkitseviin, sekä (samoin kuin lat:ssa) niihin, jotka merkitsevät muistamista, muistamattomuutta, taitavuutta, taitamattomuutta (nk. *μνήμων* — *ἀμνήμων* — *ἔμπειρος, ἐπιστήμων* — *ἄπειρος*): *πρακτικὸς τῶν δικαίων. Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.*
   b) omaisuutta merkitseviin: *ἴδιος, οἰκεῖος* (*proprius*) ja *ἱερός* (*sacer*).
   Muist. *Κοινός* (*communis*) vaatii useammin dat:ia, kuin gen:iä.
2. Adverbeihin:
   a) tapaa merkitseviin, varsinkin jos ne kuuluvat *ἔχειν*-verbiin, ilmaisemassa asian laitaa: *πῶς ἔχεις τῆς γνώμης* — *εὖ ἔχειν βίου.*
   b) paikkaa ja aikaa merkitseviin, tarkemmin näitä määräten: *εἴσω, ἔξω, ἐγγύς, ἄνω, κάτω, πρόσϑεν*, esim. *τῶν τειχῶν*; *ποῦ, ἐκεῖ, οὐδαμοῦ*; *πόῤῥω τῆς ἡλικίας ἥκειν ætate provehi*; *πρῴ τῆς ἡμέρας, ὀψὲ τῆς νυκτός, πότε τοῦ ἔτους*;
   Muist. *Ἅμα* ja *ὁμοῦ* vaativat dativia.
3. Adjektivein ja adverbein komparativiin, jolloin se vastaa partikelia *ἤ* nominativin tai akkusativin, harvemmin jonkun muun sijan kanssa (*gen. comparationis*): *Ἐν ταῖς ἀνάγκαις χρημάτων κρείττων φίλος.* — Samoin liittyy genetivi myös adjektiveihin, jotka sisältävät jonkun komparativisen käsitteen: *δεύτερος* jälellä oleva, *ἡ προτεραία* ja *ὑστεραία*, esim. *τῆς μάχης*, päivää ennen, jälkeen tappelua; *περιττός, διπλάσιος.*

III. Verbiä määräävä genetivi.

1. Partitivisena ilmestyy genetivi verbein keralla, kun tekeminen ainoastaan osaksi kohtaa objektia. Semmoisia verbejä ovat erittäinkin ne, jotta merkitsevät
   α) osallisuutta, nautintoa: *μετέχειν, μετα-λαμβάνειν* (*-λαγχάνειν-διδόναι*) — *ἀπολαύειν, γεύειν* antaa maistaa, *γεύεσϑαι* maistaa, *ἐσϑίειν, πίνειν*;
   β) haluamista, saavuttamista, tapaamista: *ἐπιϑυμεῖν, ὀρέγεσϑαι* — *ἐξικνεῖσϑαι* — *τυγχάνειν*;

γ) koskettamista, kiinni ottamista, kiinni pitämistä, koettamista, alkamista: *ἅπτεσθαι* — *λαμβάνεσθαι, ἐπιλαμβάνεσθαι* — *ἔχεσθαι, ἀντέχεσθαι* — *πειρᾶσθαι* — *ἄρχειν, ἄρχεσθαι.* *Ὀλίγοι σίτου ἐγεύσαντο. Μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου. Νόμων ἔχεσθαι πάντα δεῖ τὸν σώφρονα.*

Muist. 1. Kun tekeminen sattuu koko objektiin, niin useat näistä verbeistä vaativat akkusativia.

Muist. 2. Samoin, kuin verbit haluta, konstrueerataan *ἀντιποιεῖσθαί τινί τινος*, esim. *τῆς ἀρχῆς* taistella jkn kanssa vallasta.

Muist. 3. Dativia vaativat *ἐν-, συν-, ἐπι-, περιτυγχάνειν.*

Muist. 4. *Ἔχεσθαι* merkitsee myös olla rajalla (lähinnä), esim. *ἐχόμενοι τούτων ὁπλῖται*, tai pyytää, esim. *s. σωτηρίας*, tai pysyä erillään (Hom.), esim. *σχέσθαι βίης.*

2. Verbit, joilla on komparativinen merkitys, vaativat genetiviä (= *gen. comparationis*). Semmoisia ovat

α) hallita, johtaa: *κρατεῖν, ἄρχειν, βασιλεύειν, τυραννεύειν* — *ἡγεῖσθαι, στρατηγεῖν, ἡγεμονεύειν*;

β) olla etevämpi, voittaa; olla huonompi, tulla voitetuksi: *περιγίγνεσθαι, περιεῖναι, πλεονεκτεῖν* — *λείπεσθαι, ἀπολείπεσθαι, ἡττᾶσθαι, μειονεκτεῖν; ὑστερεῖν* tulla myöhemmin kuin.

Muist. 1. *Κρατεῖν τινα* = *νικᾶν τινα* voittaa; *κρατεῖν τινος* hallita. *Ἡγεῖσθαί τινι* käydä edellä, osoittaa tietä.

Muist. 2. Useammat prepositionilla *πρό* yhdistetyt verbit vaativat myös genetiviä: *προτιμᾶν, προκρίνειν, προαιρεῖσθαι τί τινος* pitää parempana, esim. *θάνατον δουλείας.*

3. Muistamista, unhottamista (vrt. adj.), huolellisuutta, huolettomuutta merkitsevät verbit saavat genetivin, esim. *μνησθῆναι, μεμνῆσθαι* (pitää muistissa) — *ἐπιλανθάνεσθαι* — *ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν* — *ἀμελεῖν, ὀλιγωρεῖν*: *Ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.*

Muist. Myös *μέλει μοι*, on minun huolenani, samoin kuin *μεταμέλει μοι*, minä kadun, vaatii genet.

4. Lisäksi saavat genetivin seuraavat havainnolliset verbit:

α) *ἀκούειν* kuulla (*gen. personæ* ja *acc.* tai *gen. rei*): *Ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Τῶν μαρτύρων ἀκηκόατε.* — Kun *ἀκούω* merkitsee kuunnella (= *ἀκροᾶσθαί τινος*), on *gen. rei* tavallisempi.

β) *αἰσθάνεσθαι, πυνθάνεσθαι* huomata, saada tietää (*acc. rei*; *αἰσθάνεσθαι* myöskin *gen. rei*).

Muist. 1. *Ἀκούειν c. gen. pers.* merkitsee myöskin totella jkta = *ὑπακούειν c. dat.*

Muist. 2. Sekä *ἀκούειν* että *πυνθάνεσθαι* konstrueerataan *c. gen. pers.* tai *παρά τινος*.

5. *Genetivus causæ* (l. *relationis*) tavataan varsinaisen objektin ohessa verbein keralla, jotka merkitsevät

α) onnitella, ihmetellä, kadehtia: (*ζηλοῦν, εὐδαιμονίζειν, μακαρίζειν τινά τινος — θαυμάζειν τινά τινος — φθονεῖν τινί τινος*): *Σοφίας φθονῆσαι μᾶλλον ἢ πλούτου καλόν.*

Muist. 1. Usein *verba affectuum* ilmaisevat syyn myös dat:lla *ἐπί*:n kanssa; samoin *θαυμάζειν ἐπί τινι.*

Muist. 2. Sanotaan myöskin *θαυμάζειν τινός, ὅτι* (*εἰ, ὅπως*).

β) syyttää (*αἰτιᾶσθαι, διώκειν τινά τινος*), todeksi näyttää (*αἱρεῖν*, pass. *ἁλίσκεσθαί τινος*), tuomita (*δικάζειν, κρίνειν*), rangaista (*τιμωρεῖσθαι*), vapaaksi lausua (*ἀφιέναι, ἀπολύειν*) — paitsi ne tämänlaatuiset verbit, joitten yhdysosana on prepos. *κατά.*

Muist. 1. Genetivi *θανάτου* syyttämistä ja tuomitsemista merkitseväin verbein keralla osoittaa rangaistusta: *κρίνειν θανάτου* julistaa kuolemantuomio.

Muist. 2. Ne *verba forensia*, joitten yhdysosana on *κατά*, vaativat personan genetiviin (*gen. personae*), rikoksen tai rangaistuksen akkusativiin (*acc. rei*): *κατηγορεῖν τινός τι* syyttää jkta jstkn, *καταγιγνώσκειν, καταδικάζειν τινὸς θάνατον* tuomita kuolemaan. — Passivissa asian akk. muuttuu subjektin nominativiksi.

6. *Genetivus separativus* (= lat. *abl. separativus*), osoittaen sitä, mistä jotain eroitetaan tai on erillään, kuuluu transitivisiin tai intransitivisiin verbeihin, jotka merkitsevät *eroa*, erilaisuutta: *Διέσχον ἀλλήλων τριάκοντα στάδια.*

Semmoisia verbejä ovat: *ἀπέχειν, διέχειν* olla kaukana, *διαφέρειν* olla erilainen, *ἀπέχεσθαι* pysyä erillään, *κωλύειν, εἴργειν* estää, *παύεσθαι, λήγειν* lakata, *ἀπαλλάττειν, λύειν* vapauttaa.

Muist. Vastaavat *adj.* ja *adv.* saavat myös tämän genet:n: *διάφορος, ἀλλότριος; διαφερόντως, χωρίς.*

7. *Genetivus copiæ & inopiæ* (= lat. *abl.* t. *gen. copiæ & inopiæ*) yhtyy verbeihin, jotka merkitsevät yltäkylläisyyttä tai puutetta (*εὐπορεῖν, ἐμπιπλάναι, πληροῦν — δεῖσθαι, ἀπορεῖν, ἀποστερεῖν, στέρεσθαι*): *Τῶν ἐπιτηδείων ἀπορεῖν* (*δεῖσθαι*).

Muist. 1. Personaton *δεῖ* konstrueerataan myös gen:n kanssa: *ὀλίγου, πολλοῦ δεῖ μοι; δέομαι c. gen. pers.* tavall. merkitsee rukoilen.

Muist. 2. Yltäkylläisyyttä ja puutetta ilmaisevat adjektivit myöskin vaativat genet:ä: *Κῶμαι σίτου μεσταί.*

8. *Genetivus pretii* (= lat. *abl. pretii*) liittyy verbeihin, jotka merkitsevät ostaa (*ὠνεῖσθαι*), myödä (*πωλεῖν, πιπράσκειν*), pitää arvossa (*τιμᾶν, ἀξιοῦν*): *Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγάθ' οἱ θεοί.*

Muist. 1. *Gen. pretii* tavataan myöskin adjektiveihin kuuluvana (*ὠνητός, ἄξιος, ἀντάξιος*).

Muist. 2. Pitää suuressa arvossa = *περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι*, p. suuremmassa a. = *περὶ πλείονος π.* Vastakohtana *περὶ ὀλίγου, περὶ οὐδενός.*

9. *Genetivus temporis* (= lat. *abl. temporis*) määrää aikaa,

α) jolloin jtkin tapahtuu, yleisissä ajanmääräyksissä (*ἦρος, χειμῶνος, νυκτός, ἡμέρας, τοῦ λοιποῦ* tulevaisuudessa, *τῆς ἡμέρας quotidie, τοῦ ἐνιαυτοῦ quotannis*): *Νυκτός τε καὶ ἡμέρας* öin päivin.

β) jonka kuluessa jtkin tapahtuu tai ei tapahdu: *Δέκα ἡμερῶν βασιλεὺς οὐ μαχεῖται.*

C) Dativi.

I. Dativi varsinaisessa merkityksessään määrää verbejä, adjektiveja ja adverbeja.

1. Dativia vaativat ne verbit, jotka merkitsevät:

a) olla kaltainen (*ἐοικέναι*), tehdä kaltaiseksi (*ἰσοῦν, ὁμοιοῦν*), verrata (*εἰκάζειν*), lähetä (*πλησιάζειν*), kohdata (*ἀπαντᾶν, ἐν-, συν-, ἐπι-, περι-τυγχάνειν*).

b) suuttua (*ὀργίζεσθαι, χαλεπαίνειν*), uhata (*ἀπειλεῖν*), moittia (*ἐγκαλεῖν, μέμφεσθαι, λοιδορεῖσθαι*).

Muist. Myös *φθονεῖν* (*invidere alicui*) vaatii dat.

c) seurata (*ἕπεσθαι, ἀκολουθεῖν*), totella (*πείθεσθαι*) (vastak. *ἀπειθεῖν*), palvella (*ὑπηρετεῖν*), väistyä (*εἴκειν, ὑποχωρεῖν*), auttaa (*βοηθεῖν, τιμωρεῖν, ἀμύνειν*), hyödyttää (*λυσιτελεῖν, συμφέρειν*).

d) neuvoa (*συμβουλεύειν*), käskeä (*ἐπι-, προστάττειν, παραγγέλλειν, παρακελεύεσθαι*), luvata (*εὔχεσθαι*) [*εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς* rukoilla].

e) Personattomat verbit *πρέπει, προσήκει* sopii, *δεῖ* ja *μέλει* (*μοί τινος*): *Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπει.*

2. Dativia vaativat ne verbit, jotka merkitsevät ystävällistä tai vihallista yhteen sattumista tai yhdessä olemista. Semmoisia verbejä ovat:

α) sekoittaa (*μιγνύναι*), yhdistyttää (*συμμιγνύναι*), olla osallinen jnkn kanssa (*κοινωνεῖν*), sopia yhteen (*ὁμολογεῖν, συμφωνεῖν*), *γαμεῖσθαί τινι* (*nubere*) [*γαμεῖν τινα in matrimonium ducere*].

Muist. Prepositioniin *σύν* yhdistyneet verbit vaativat dativia: *συμπράττειν τινί, συναποθνήσκειν τινί.*

β) käydä sotaa, taistella (aseilla tai sanoilla) (*πολεμεῖν, μάχεσθαι, ἀγωνίζεσθαι, ἐρίζειν, διαφέρεσθαι = dissentire, διὰ πολέμου* (*μάχης*) *ἰέναι*): *Θεῷ μάχεσθαι δεινόν ἐστι καὶ τύχῃ.*

γ) sopia jnkn kanssa (*συν-, καταλλάττεσθαι*), tehdä liitto (*σπένδεσθαι, σπονδὰς ποιεῖσθαι*).

δ) keskustella jkn kanssa (*διαλέγεσθαι*), ryhtyä keskusteluun (*εἰς λόγους ἰέναι*), pitää yhteyttä, seurustella (*ὁμιλεῖν, χρῆσθαι, προσφέρεσθαι*): *Καλοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσει καλός.*

Muist. Useammat näistä verbeistä kuitenkin saavat dat:n sijasta myös *πρός c. acc.*, esim. *πολεμεῖν πρός τινα.*

3. Dativi määrää tarkemmin adjektiveja ja adverbeja, jotka merkitykseltään ovat sukua edellä mainittujen verbien kanssa. Semmoisia ovat:

a) kaltaisuutta ja yhtäläisyyttä merkitsevät (*παραπλήσιος, ὅμοιος, ἴσος, ὁ αὐτός*): *Θησεὺς τοῖς αὐτοῖς χρόνοις ἐγένετο Ἡρακλεῖ.*

b) ystävällisyyttä ja vihamielisyyttä sekä yhteyttä merkitsevät (*φίλος, εὔνους — ἐχθρός, πολέμιος, ἐναντίος — κοινός, συγγενής*);

c) *ἅμα* ja *ὁμοῦ* kanssa, *ὁμοίως, ἐξ ἴσου, φιλικῶς* y. m.

4. Dativi tavataan (niink. lat.):

a) konstruktionissa *εἶναι, γίγνεσθαι, ὑπάρχειν τινί = esse c. dat.*: *Ὄνομα μειρακίῳ Πλάτων ἦν.*

Muist. *Εἶναί* (*γίγνεσθαί*) *τινι*, olla (tulla) jollekin, vaatii kysymykseen miksi? nominativia, (eikä dativia, nk. lat.): *Χαιρεφῶν ἐμοὶ ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστιν.*

b) agentina (*pro ὑπό c. genet.*) *τέος*-loppuisten verbaliadjektivein keralla.

c) *dativus commodi*'na ja *incommodi*'na: *Πᾶς ἀνὴρ αὑτῷ πονεῖ.*

d) *dativus ethic*'inä, usein participiin yhtyneenä: *βουλομένῳ, ἡδομένῳ, ἀσμένῳ* (*ἀχθομένῳ*) *μοι γίγνεταί τι* tapahtuu mielikseni (harmikseni).

II. Dativi vastaa latinan ablativia.

1. *Dativus instrumenti* merkitsee välikappaletta.
Huomaa tässä *νικᾶν μάχῃ*, *στρατεύεσθαι πολλῷ πλήθει* y. m. s.

2. *Dativus causæ* merkitsee:
a) ulkoista syytä tai vaikutinta (esim. *νόσῳ*, *φαρμάκῳ τελευτᾶν*), varsinkin mielenliikutusta osoittavain verbein seurassa (*verba affectuum*): *χαίρειν*, *ἀγάλλεσθαι*, *ἄχθεσθαι*, *λυπεῖσθαί τινι* (tai myös *ἐπί c. dat.*, jota viimeistä konstruktionia säännöllisesti käytetään lauselmassa *μέγα φρονεῖν* ylpeillä).
Muist. *Χαλεπῶς*, *βαρέως φέρειν ægre, graviter ferre*, sekä *ἀγαπᾶν*, olla tyytyväinen, saavat akk:n tai dat:n.
b) sisäistä syytä (esim. *φόβῳ*, *φθόνῳ*, *πόθῳ*, *ἀνάγκῃ*).
Muist. Tämän dat:n sijaan saattaa astua *ὑπό* l. *ἐκ c. genet.*, esim. *ὑπο πόθου* halusta, halun vuoksi; *ἀνάγκῃ* l. *ἐξ ἀνάγκης*.

3. *Dativus modi* merkitsee tapaa tai myötäseuraavia seikkoja (esim. *τινὶ τρόπῳ*, *πολλῷ θορύβῳ ἐπῇσαν*). — Huomaa tässä adverbiset dativit: *βίᾳ* väkivaltaisesti, *σιγῇ* hiljaisesti, *κοινῇ publice*, *ἰδίᾳ privatim* j. n. e.
Muist. Tämän dat:n asemesta käytetään prepositioneja *μετά*, *σύν*, *ἐν* sijoinensa: *μετα δικαιοσύνης*.

4. *Dativus mensuræ* (l. *differentiæ*) käytetään komparativein ja komparativisten käsitteiden edessä merkitsemään kuinka paljo? *τρισὶν ἡμέραις ὕστερον* (*πρότερον*), *πολλῷ*, *ὀλίγῳ ἀμείνων*, *πολλῷ προέχειν*; *Νήπιοι οὐδὲ ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός*.
Muist. 1. Dativin sijasta käytetään myös akk:a sanoista *πολύ*, *ὀλίγον*; akk:a aina sanoista *τί*, *τὶ*, *οὐδέν* (*μηδέν*).
Muist. 2. Dativit *πολλῷ*, *μακρῷ* ilmestyvät myös superlativin keralla.

5. *Dativus temporis* osoittaa tarkoin aikaa tai päivänmäärää:
a) dativit *ἡμέρᾳ*, *νυκτί*, *μηνί*, *ἔτει*, kun näihin liittyy joku määräsana, erittäinkin ordinali-luku: *τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ*, *τῇ προτεραίᾳ sc. ἡμέρᾳ*;
b) dativi juhlain nimistä: (*τοῖς*) *Διονυσίοις*, *Παναθηναίοις*.
Muist. Missä tarkempi määräys puuttuu, täytyy *a*):n alla mainittuihin dativeihin lisätä *ἐν* : *ἐν ἡμέρᾳ*, *ἐν νυκτί* (ks. myös edell. *B*, III, 9).

III. *Dativus loci* (missä?) on prosassa harvinainen ilman prepositionitta. Kuitenkin käytetään tavallisesti *Μαραθῶνι pro ἐν Μαραθῶνι*.

V. Prepositioneista.

I. **Yksistään genetiviä** vaativat prepositionit: *ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό.*

1. *Ἀντί* (vastapäätä), **edestä, sijasta, tähden**: *εὖ ποιήσας ἀνθ' ὧν (= ἀντὶ τούτων, ἃ) εὖ ἔπαθες.*
2. *Ἀπό* (*ab*) osoittaa **lähtöä jnkn luota, sekä paikkaa että aikaa määrättäissä**; ilmaisee lisäksi **syntyä, syytä, keinoa, tapaa**: *ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας* (alkain); *γεγονέναι ἀπό τινος; στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων; ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου.*
3. *Ἐκ* (*ex*) ilmaisee **lähtöä jostakin sekä paikasta että ajasta**: *ἐκ τοῦ ἀρίστου;* muutoin = *ἀπό.*
4. *Πρό* (*pro*) **edessä**; (ajasta puhuen) **ennen**: *πρὸ τῆς μάχης;* arvioimista tarkoittavien verbein kanssa = *præ*: *πρὸ πολλοῦ ποιεῖσθαι.*

II. **Yksistään dativia** vaativat prepositionit: *ἐν, σύν.*

5. *Ἐν* (= *in c. abl.*) osoittaa **missä paikassa ja minkä ajan kuluessa.** Usein = *inter*: *ἐν φίλοις = inter amicos.*
6. *Σύν* (*cum*) **kanssa, avulla**: *σὺν θεοῖς;* **myöten**: *σὺν τοῖς νόμοις.*

III. **Yksistään akkusativia** vaativat prepositionit: *εἰς, ἀνά, ὡς.*

7. *Εἰς* (= *in c. acc.*) **sisään, luoksi,** (ajasta puh. **-ksi**: *εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἥξει*); osoittaa myös **tarkoitusperää**: *κῶμαι εἰς ζώνην δεδομέναι;* tai **tarkempaa määräystä** (suhteen akk.): *ἀγαθὸς εἰς πόλεμον;* käytetään laskusanojen kanssa **distributivisesti tai umpimääräisyyttä** („noin") merkitsemään: *εἰς δύο* kaksi miestä perättäin, kaksittain, *εἰς τοὺς ἑκατόν* noin 100.
8. *Ἀνά* **ylös, ylöspäin, päällä, paikasta tai ajasta** puhuttaissa: *ἀνὰ πεδίον* pitkin kenttää, *ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν totum per diem* (koko päivä); *ανα πᾶσαν ἡμέραν* **joka päivä**. Ilmestyy myös **distributivisessä** merkityksessä (vrt. *εἰς*).

   Huomaa: *εἰς, ἀνὰ* l. *κατὰ δύναμιν* voimien mukaan.
9. *Ὡς* (*ad*) **luoksi, tykö**; käytetään ainoastaan, kun puhe on ihmisistä: *ὡς πατέρα* isän luoksi.

IV. **Genetiviä tai akkusativia** vaativat prepositionit: *διά, κατά, μετά, ὑπέρ.*

10. *Διά* (*per*) kautta,

a) genetivin kanssa, kun on puhe paikasta, ajasta, välikappaleesta: *διὰ Συρίας, διὰ νυκτός, ἔλεγεν δι' ἑρμηνέως.*

b) akkusativin kanssa, ilmaisten vaikuttavaa syytä (*propter, ob*): *διὰ τοῦτο propterea, διὰ πολλά* monesta syystä.

11. *Κατά*

a) genetivin kanssa: alas, alaspäin, joskus vastaan: *κατὰ τῶν πετρῶν φέρεσθαι; λέγειν κατά τινος;*

b) akkusativin kanssa: päällä, -lla, pitkin: *κατὰ τὴν ὁδόν;* tykönä, vastapäätä, kohden (liikunnosta); mukaan (vrt. 8. huom.). — Käytetään myös (niink. *εἰς*) merkitsemään tarkoitusta: *ἐσκεδασμένοι καθ' ἁρπαγήν*, tarkempaa määräystä tai distributivisena. Lisäksi se osoittaa tapaa: *κατὰ κράτος* väkivaltaisesti, *κατὰ τάχος* nopeasti.

12. *Μετά*

a) genetivin keralla: kanssa, ulkonaista yhteyttä tarkoittain (*σύν* likeistä); usein keinoa: *μετ' ἀδικίας.*

b) akkusativin kanssa: jälkeen, perästä, kun on puhe ajasta ja järjestyksestä: *μετὰ τοῦτο* sen jälkeen, *μετὰ τοὺς θεούς.*

Muist. Homerossa *μετά* usein ilmestyy dativiin yhtyneenä, merkiten kanssa, joukossa, välissä.

13. *Ὑπέρ* (*super*) vaatii

a) genetiviä: ylipuolla, puolesta (*pro*), sijasta: *μάχεσθαι, ἀποθανεῖν ὑπέρ τινος.*

b) akkusativia: yli = enemmän kuin (määrästä ja luvusta puhuen): *ὑπὲρ δύναμιν.*

V. Genetiviä, dativia ja akkusativia vaativat prepositionit: *ἀμφί, περί, παρά, πρός, ἐπί, ὑπό.*

14. *Ἀμφί* ympäri (molemmin puolin) vaatii

a) genetiviä (harvoin): tähden, -sta (*de, præ*);

b) dativia (samoin kuin *περί*), ilmestyen enimmiten vaan runoissa;

c) akkusativia: ympäri; vaiheilla, paikasta, ajasta, laskusta puhuen sekä yhteydessä *εἶναι* ja *ἔχειν*-verbein kanssa: *ἀμφὶ πῦρ, ἀμφὶ μέσας νύκτας, ἀμφὶ τριακοσίους, ἀμφί τι εἶναι* l. *ἔχειν* askaroida jtkin.

15. *Περί* ympäri (kaikin puolin) = *ἀμφί*.

Huom.! *περὶ πολλοῦ, πλείονος, πλείστου ποιεῖσθαι* = *magni, pluris, maximi facere.*

Muist. 1. Prosassa *ἀμφί* tavallisesti seisoo vaan akkusativin, *περί* genetivin tai akkusativin kanssa.

Muist. 2. *Περί* akk:n kanssa merkitsee myöskin suhdetta: *περί τινα ἁμαρτάνειν.*

16. *Παρά* vaatii

a) genetiviä: luota, tyköä; -lta: *παρὰ Κύρου ἀπιέναι, ἀκούειν τι παρά τινος;*

b) dativia: luona, tykönä: *ζῆν παρὰ Κύρῳ;*

c) akkusativia: luokse, tykö: *πορεύεσθαι παρὰ Κῦρον;* pitkin, vieressä: *παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἦν.* Tästä vierekkäisyyden merkityksestä syntyy merkintö: vastoin (*præter*), esim.: *παρὰ νόμον, ἐλπίδα, το δίκαιον, δόξαν.*

Muist. Noita kolmea päämerkitystä (luota, luona, luokse) prosassa enimmiten käytetään personista.

17. *Πρός* vaatii

a) genetiviä: puolelta, -lta, mukaan: *Ἔχω ἔπαινον πρὸς ὑμῶν; πρὸς Κύρου τρόπου; ἔχοντες τὰ ὑποζύγια πρὸς τοῦ ποταμοῦ* (joen puolelta katsoen) joen puolella;

b) dativia: luona; ohessa, lisäksi: *οἱ ὁπλῖται ἦσαν πρὸς ταῖς οἰκίαις; πρὸς τούτοις* tämän lisäksi, ohessa;

c) akkusativia: puoleen, kohden, päin; luoksi, vastaan; varten, suhteen: *ἐπορεύοντο πρὸς τοὺς πολεμίους; πρός τι ἀθυμεῖν, βουλεύεσθαι* (jnkin suhteen).

18. *Ἐπί* vaatii

a) genetiviä, merkiten

1) paikallisuutta: päällä, luona: *ἐφ' ἵππου ὀχεῖσθαι;*

2) aikaa: samaan aikaan kuin: *ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος;*

3) distributivista suhdetta: *ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐπὶ τεττάρων.*

b) dativia, merkiten

1) paikkaa: luona: *φυλάττειν ἐπὶ ταῖς πύλαις;*

2) aikaa: jälkeen, perästä: *ἐπὶ τούτοις* = *μετὰ ταῦτα* sen jälkeen:

3) ehtoa, tarkoitusta, esimiehyyttä: *ἐπὶ τούτοις his conditionibus; ἄγειν τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, ἐπὶ ναυσὶ ναύαρχος.* — Huomaa: *ἐπί τινι εἶναι* t. *γίγνεσθαι* olla jnkn vallassa t. joutua jnkn valtaan.

c) **akkusativia, merkiten**

1) **paikallisuutta: luoksi (-lle, vastaan):** *ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸν ἵππον; στρατεύεσθαι ἐπί τινα* (vastaan);

2) **ajan laajuutta:** *μένειν ἐπὶ χρόνον*;

3) **tarkoitusperää:** „noutamaan" (Hom. *μετά*): *ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι.* — Usein *ἐπί c. acc.* ilmestyy adverbialisissa puheenparsissa: *ἐπὶ (τὸ) πολύ* suuresti, *ἐπ' ὀλίγον* hiukan.

Huom.! Liikuntoa merkitsevāin verbein parissa osoittaa *ἐπί c. acc.* liikkeen **suuntaa**, *ἐπί c. gen.* liikkeen **loppupaikkaa**: *ἰέναι ἐπ' οἶκον* mennä kotiin**päin**, *ἐπ' οἴκου* kotiin (sinne jäädäkseen).

19. *Ὑπό* (*sub*) vaatii

a) **genetiviä: alta:** *ἔλαβε βοῦν ὑπὸ ἁμάξης*; usein osoittaen **agentia** tai vaikuttavaa **syytä**: *βλάπτεσθαι ὑπο τῶν πολεμίων; ἀπολέσθαι ὑπὸ λιμοῦ.*

b) **dativia: alla:** *εἶναι ὑπὸ δένδρῳ*;

c) **akkusativia: alle:** *ὑπο τὰ δένδρα ἀπῆλθον*; **aikaa** merkiten = *sub*: *ὑπὸ τὴν νύκτα sub noctem.*

Muist. Epäperäisiä prepositioneja (= joita ei voi **yhdistää** muihin sanoihin) ovat: *ὡς* sekä genetiviä vaativat *ἄνευ* ilman, *ἄχρι, μέχρι* saakka, asti, *ἕνεκα* tähden y. m.

VI. Kaksitavuisissa prepositioneissa (paitsi *ἀμφί, ἀντί, ἀνά, διά*) tapahtuu *ἀναστροφή* (aksentin takaisin siirtyminen) kahdessa tapauksessa, nimittäin:

a) jos ne ovat sen substantivin **jäljessä**, johon ne kuuluvat, tai (runossa) sen verbin jäljessä, johon ne liittyvät: *δόμον κάτα* (*pro κατὰ δόμον*); *ὀλέσαντα ἄπο* (*pro ἀπολέσαντα*);

b) jos ne vastaavat jkta yhdysperäistä *εἰμί*-verbistä: *πάρα pro πάρεστι.* Niin myöskin *ἄνα pro ἀνάστηθι.*

VI. Verbistä.

1. Verbin generit.

A. Aktivi.

1. Useilla verbeillä on aktivissa **transitivisen** merkityksen ohessa **intransitivinen**: *ἔχειν* esim. *καλῶς* olla hyvin, *πράττειν* esim. *καλῶς* laita on hyvä, *τελευτᾶν* (*sc. τὸν βίον*) kuolla, *ἄγειν* (*sc. στράτευμα*) kulkea, *ἐλαύνειν* (*sc. τὸν ἵππον*) ratsastaa, *ἐλαύνειν* (*τὸ ἅρμα, τὴν ναῦν*) kulkea, *καταλύειν* (*sc. τὰ ὑποζύγια*) levähtää.

2. **Aktivi useinkin ilmaisee tekemistä, jota subjekti itse ei pane toimeen, vaan panettaa toimeen (kausativinen aktivi):** *Κῦρος τὰ βασίλεια κατέκαυσεν* (poltatti).

B. Medium.

1. **Dynaminen eli subjektivinen medium ilmaisee, että subjekti omin voimin ja omin neuvoin toimittaa verbin osoittamaa tekoa:** *παρέχεσθαι* tarjota omista varoistaan, *ἀποφαίνεσθαι, ἀποδείκνυσθαι γνώμην* lausua oma ajatuksensa, *ποιεῖσθαι πόλεμον bellum gerere*, käydä sotaa (omin varoin) [*πόλεμον ποιεῖν bellum movere*].
2. **Direktinen eli refleksivinen medium osoittaa toimintaa, joka koskee objektina olevaa subjektia. (Ainoastaan vähäinen määrä verbejä käyttää tätä mediumia):** *λοῦσθαι* pestä itseään, kylpeä, *παρασκευάζεσθαι* varustaa itseänsä, *ὁπλίζεσθαι* pukeutua aseisin, *παύεσθαι* lakkauttaa itsensä, lakata, *ἀπέχεσθαι* pitää itsensä erillään.

   Huom.! Muutoin käytetään refleks.-pronominia: *ἀποκτείνειν ἑαυτόν.*
3. **Indirektinen eli dativinen medium ilmaisee tekemistä, jota subjekti omaksi hyväkseen toimittaa. Tämä medium on tavallisin:** *μεταπέμπεσθαι* tuottaa luoksensa, *αἱρεῖσθαι* ottaa itselleen, valita, *πορίζεσθαι* hankkia itselleen, *ἀμύνεσθαί τινα* torjua joku luotansa, *τρέπεσθαί τινα* kääntää joku luotansa, ajaa pakoon.

   Muist. 1. Medium saattaa myös saada kausativisen merkityksen: *διδάσκεσθαι τοὺς παῖδας* antaa opettaa omia lapsiansa, *δικάζεσθαι* julistuttaa itselleen oikeutta, käydä oikeutta.

   Muist. 2. Medium voi saada reciprokisen merkityksen, kun se seisoo pluralissa, esim. *διανέμονται* he jakavat keskenänsä.

   Muist. 3. Muutamat verbit saavat mediumissa teknillisen tai **henkiselle alalle siirtyneen merkityksen:** *τὴν ψῆφον τίθεσθαι* antaa äänensä; *τὰ ὅπλα τίθεσθαι* pysähtyä tai järjestyä (riviin), *σπένδεσθαι* (juomauhria toimittaessa) tehdä liitto; *φυλάττεσθαι* olla varoillaan (eikä: toimittaa varsinaista vartijanvirkaa).

C. Passivi.

1. **Aktivisen konstruktionin passiviseksi muuttuessa, objektin sija muuttuu subjektin sijaksi, nimittäin**
   a) transitivisten verbein objektin akkusativi;
   b) **yksityisten, genetiviä tai dativia vaativien verbein objektin genetivi tai dativi:**

1) *ἄρχομαι* olen hallittuna, *ἀμελοῦμαι, καταφρονοῦμαι, καταγελῶμαι* olen laimin lyöty, ylenkatsottu, pilkattu: *Δεῖ τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων διαφέρειν*;

2) *φθονοῦμαι invidetur mihi, ἐπιβουλεύομαι, πιστεύομαι, ἀπιστοῦμαι* minua väijytään, uskotaan, ei uskota: *Πένης λέγων τἀληθὲς οὐ πιστεύεται.*

Muist. Verbit, joilla on personan ja asian akkusativi, säilyttävät passivissa asian akkusativin; samoin myös ne verbit, jotka, paitsi personan genetiviä tai dativia, vaativat ruumiin osaa akkusativiin, pitävät tämän akkusativin passivissa muuttumatonna.

2. Yksityisille *media*-verbeille syntyy passivisia aoristeja, esim. *γραφῆναι* (*γράψασθαι* syyttää), *αἱρεθῆναι* (*ἑλέσθαι* valita).

3. Seuraavia merkitykseltään intransitivisia aktiveja käytetään transitivisten verbein passivina:

Passivi:	Aktivi:
εὖ (κακῶς) πάσχειν ὑπό τινος	— *εὖ (κακῶς) ποιεῖν*
εὖ (κακῶς) ἀκούειν ὑπό τινος	— *εὖ (κακῶς) λέγειν*
φεύγειν ὑπό τινος	— *διώκειν*
ἐκπίπτειν ὑπό τινος tulla pois ajetuksi	— *ἐκβάλλειν*
ἀποθνήσκειν ὑπό τινος	— *ἀποκτείνειν*
γίγνομαι	— *ποιῶ, τίκτω.*

Myöskin *ἵστημι*-verbin intransitivisia temporeita käytetään passivisina, esim. *κατέστη στρατηγός* asetettiin sotapäälliköksi.

2. Temporit.

I. Presens osoittaa, että jotakin tapahtuu *a)* nyt, taikka *b)* aina (esim. mietelauselmissa: *ἔστι θεός*).

Muist. 1. *Praes. historicum* ilmestyy kreikassa vielä vapaammin kuin latinassa: *Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίγνονται δύο.*

Muist. 2. Perfektin merkityksellä ilmestyvät praesentiat: *ἥκω* olen tullut (ja olen täällä), *οἴχομαι* olen mennyt pois (ja olen poissa), havaitsemista l. tiedon saantia merkitsevät *ἀκούω* olen kuullut, *αἰσθάνομαι, πυνθάνομαι, μανθάνω*, ynnä *νικῶ, κρατῶ, φεύγω, ἀδικῶ*: *εἰ μὲν ἀδικεῖ ὑμᾶς* (on tehnyt vääryyttä).

Muist. 3. Futurin merkityksellä ilmestyvät usein *ἔρχομαι, πορεύομαι*, ja aina pres. indikativi *εἶμι* (minä olen käyvä).

II. Imperfekti osoittaa, että jotakin menneessä ajassa tapahtui, mutta *a)* kestämisen lisäkäsitteellä (kun on puhe

jostakin **tilasta**; jostakin ajan kuluessa kehittyvästä, kappaleen aikaa kestävästä, joka **parhaillaan tapahtui**), taikka *b)* **toistamisen** lisäkäsitteellä (**mielipiteistä**, **tavoista** j. m. s. puhuen). — Esim.: *a)* ἐπεὶ ἠσθένει Δαρεῖος (sairasteli, oli l. makasi sairaana). *b)* οἱ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας εἰς Βαβυλῶνα ἦγον (heidän oli tapa viedä).

Muist. 1. Optativin, infinitivin ja participin presens on myöskin imperfekti, esim. lauseesta χειμὼν τότε ἦν saadaan: εἶπεν ὅτι χειμὼν τότε εἴη l. ἔφη χειμῶνα τότε εἶναι (että silloin oli talvi).

Muist. 2. Imperfekti osoittaa toisinaan, että **koetettiin** l. **tahdottiin** tehdä jotakin (*imperf. conatus*), tai että jotakin oli **tapahtumallansa**, esim. ἐδίδου hän tahtoi antaa = taritsi; Κλέαρχος ἐβιάζετο (koetti pakottaa).

III. **Perfekti** osoittaa, että jotakin menneessä ajassa **on tapahtunut** ja **tuotteinensa** (vaikutuksinensa) **pysyy nykyisessä ajassa** (nk. perf. *logicum* latinassa). Esim. κέκλημαι minua on nimitetty ja **minun nimeni on nyt**.

IV. **Plusqvamperfekti** osoittaa, että jotakin menneessä ajassa **ennen toista** tekoa **oli tapahtunut** ja **silloin tuotteinensa** (vaikutuksinensa) **pysyi**.

Muist. 1. Kaikissa verbeissä, joissa **perfektiä** sopii **presens**-ajalla kääntää, sopii myöskin **plusqvamperfektiä** kääntää **imperfektillä**.

Muist. 2. Optativin, infinitivin ja participin perfekti on myöskin **plusqvamperfekti**: ἔφασαν τὰς πύλας κεκλεῖσθαι (että portit **olivat** lukittuna).

V. **Aoristi** osoittaa, että jotakin **menneessä** ajassa **tapahtui**, mutta niin, että se **vaan mainitsee** tekoa (niinkuin yhteen käsitettynä l. „momentanisena"[1]) **eikä mitäkään määrää** sen kestämisestä tai toistamisesta (niinkuin imperf.) taikka sen pysymisestä tuotteinensa (niink. perf. ja plusqvpf.). Aoristia käytetään sen vuoksi:

a) **kertomuksissa** (nk. latinan perf. *historicum*), kun menneitä tapauksia esitellään **ilman** (vasta mainittua) **lisämääräystä**: ἡ πόλις ᾠκοδομήθη „kaupunki rakennettiin" (ᾠκοδο-

---

[1] Tavallisesti sanotaan lyhyeltä, että indikativin aoristi osoittaa momentanista tekoa menneessä ajassa. — „Momentaniseksi" (tuokionomaiseksi, kerrallaan tapahtuvaksi) nimitetään sitä tekoa, jonka alku ja loppu ajatellaan samaan kohtaan yhtyneeksi, jonka kestämistä tai muutoin kehittymistä ajan kuluessa ei siis lukuun oteta.

μεῖτο kpkia rakennettiin parhaillaan t. kpki rakettiin useita kertoja; *ᾠκοδόμητο* kpki oli rakettuna).

Huom.! Niin seisoo Aoristi sekä päälauseissa (joissa meillä tav. on imperf.) että sivulauseissa (eritt. aikaperäisissä, joissa meillä usein on plusqvpf.), jopa silloinkin kuin tarkemmalla osoituksella plusqvamperfektin sopisi seisoa, esim. An. 1, 1, 2: *ἧς* (*ἀρχῆς*) *αὐτὸν σατράπην ἐποίησεν*, oli tehnyt. — Perfektin verosta seisoo Aoristi kirjeissä ja puheissa, esim. *ἔπεμψαν* (*miserunt*) *ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι*. — Tietysti käy indikativin aoristia monessa muussakin tapauksessa perfektillä suomentaminen, koska se ylim. vaan osoittaa jotakin menneen ajan omaista.

b) usein (ei aina) inkoativi-merkityksellä, kun verbi merkitsee tilaa l. kestävää tointa, esim. *ἐβασίλευσα* minä tulin kuninkaaksi (impf. *ἐβασίλευον* minä olin kuninkaana).

Muist. 1. N. k. gnomillista aoristia käytetään sananlaskuissa ja mietelauselmissa („sentenseissä", *γνῶμαι*) presens-ajan verosta: *πολλὰ ἀνθρώποις παρὰ γνώμην ἔπεσε*, paljon sattuu ihmisille vasten luuloa. — Homerossa usein vertauksissa.

Muist. 2. Participin aoristi osoittaa jotakin pääverbin teon edellä käyvää l. jotakin päättynyttä, participin presens jotakin tämän teon suhteen saman-aikaista l. vielä päättymätöntä: *ἀπῄει ταῦτα εἰπών* tämän sanottuansa (*λέγων* tätä sanoessaan); *ἀποθνήσκων* kuolinvuoteella, *ἀποθανών* kuoltuansa. — Ainoastaan silloin, kuin myöskin *verbum finitum* seisoo aoristissa, osoittaa participin aoristi jotakin samalla tapahtuvaa, esim. *εὖ ἐποίησας ἀναμνήσας με τοῦτο* muistuttaissasi.

Muist. 3. Konjunktivin, optativin ja infinitivin aoristi niinkuin myös niitten presens voi tarkoittaa mitä aikaa hyvänänsä (nykyistä, mennyttä, tulevaa), mutta presens osoittaa tekoa kestämisen tai toistamisen lisäkäsitteellä, aoristi ilman tätä lisäkäsitettä (s. o. tekoa yhteen käsitettynä l. momentanisena). Esim. An. 1, 4, 5: — *ἀποβιβάσειεν* — *παρέλθοιεν* — *φυλάττοιεν* (jossa lauseessa viimeinen verbi osoittaa tulevaa tilaa, mutta kaksi ensimmäistä tulevia tuokion-omaisia tapauksia).

Muist. 4. Samoin imperativin aoristi ilmoittaa käskyä jotakin yksityistä tapausta varten, mutta presens kaikkia aikoja varten tai kestämisen lisäkäsitteellä ja seisoo sen vuoksi lain määräyksissä: *τίμα τοὺς γονεῖς* kunnioita aina (*τίμησον* kunnioita nyt taikka jossakin yksityisessä tapauksessa).

Muist. 5. Indikativin Aoristi yhdessä *ἄν*-partikelin kanssa osoittaa jotakin moniteltua (esim. An. 2, 3, 11: *ἔπαισεν ἄν* hänen oli tapa lyödä) tai epätodellista (esim. *εἰ ἐκέλευσας, τοῦτο ἐποίησα ἄν*, „jos olisit käskenyt, olisin tehnyt tämän, mutta sinä et käskenyt" j. n. e.) tai jotakin siivosti menneestä ajasta lausuttua (esim. *εἶπες ἄν*, *diceres*, olisi voinut sanoa).

VI. *Futurum simplex* osoittaa (nk. latinassa), että jotakin on tapahtuva: *γράψω* minä olen kirjoittava l. kirjoitan.

VII. *Futurum exactum* osoittaa (nk. latinassa), *a)* että jotakin on tulevassa ajassa tapahtunut: *πεπράξεται*, *factum erit*. *b)* että jotakin on tapahtuva, mutta varmaan, viipymättä (esim. An. 1, 5, 16) tai samalla kuin joku muu teko (esim. An. 7, 6, 36).

Muist. Niissä verbeissä, joitten perfekti saa presens-ajan merkityksen, on *fut. exactum* merkitykseltään sama kuin *fut. simplex*, esim. *κεκτήσομαι* minulla on oleva (*κτήσομαι* minä olen ansaitseva).

3. Modit.

I. Modit päälauseissa.

Päälauseet jakautuvat kahteen luokkaan:

A) Väitöslauseet, joihin luetaan myöskin direktiset kysymyslauseet (kieltosana: *οὐ*), *B)* Tahtomus- ja toivotuslauseet (kieltosana: *μή*).

A. Väitöslauseet.

Väitöslauseissa (ja direktisissä kysymyslauseissa) käytetään

a) Indikativia kaikissa temporeissa ilmaisemaan tekemistä tai olemista todelliseksi: *Ἔστι θεός — οὐκ ἔστι θεός.*

b) optativia pres:ssä tai aor:ssa *ἄν*-partikelin kanssa, kun ilmaistaan siivoa väitöstä nykyisessä tai tulevassa ajassa (n. k. *potentialis*). Suomeksi käännetään tämä futurilla tai apuverbeillä suitan, voin, saatan: *λέγοις ἄν — οὐκ ἂν λέγοις — πῶς ἂν λέγοις;*

Huom.! *βουλοίμην ἄν* = lat. *velim.*

c) Indikativia imperf:ssä tai aor:ssa *ἄν*-partikelin kanssa, kun ilmoitetaan tekemistä (olemista) ehdoista riippuvaksi (n. k. *irrealis* = lat. *conditionalis*). Jos tämä ehto ei toteudu tai ei ole toteutunut, niin ind:n impf. tai aor. *ἄν*-partikelin kanssa (*irrealis*) osoittaa, että toteutumattoman ehdon vuoksi jotain ei ole (impf. = lat. *impf. conj.*) tai ei ole ollut (aor. = lat. *plsqpf. conj.*):

ἐποίουν ἂν facerem | *ἐποίησα ἂν fecissem*
οὐκ ἂν ἐποίουν non facerem | *οὐκ ἂν ἐποίησα non fecissem.*

Huom.! *ἐβουλόμην ἄν* = lat. *vellem.*

Muist. Partikeli *ἄν* väitöslauseissa liittyy verbiin tai kieltosanaan, kysyviin sanoihin, adverbeihin tai muihin painokkaisin sanoihin ja yhdistyy mielellään *καί*-sanaan (myös, -kin) muodoksi *κἄν*: *Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις.*

B. Tahtomus- ja Toivotuslauseet.

1. Tahtomuslauseissa käytetään

a) Konjunktivia pres:ssä tai aor:ssa, kun puhujan tahtoa esitetään päätöksenä, että hän itse tahtoo tehdä jotain joko yksin tai puhuteltuin kanssa (viimeisessä tapauksessa yhdistäen kehoitusta päätökseen, lat. *conj. hortativus*). Edellisessä tapauksessa tavataan sing:n 1 p. (sen muassa usein *ἄγε* tai *φέρε*), jälkimmäisessä plur:n 1 p. (*conj. hortativus*): *Φέρε δὴ τὰς μαρτυρίας ὑμῖν ἀναγνῶ. Ἴωμεν eamus. Μὴ μέλλωμεν ne cunctemur.*

Muist. Jos päätös on epäiltävä (lat. *conj. dubitativus* l. *deliberativus*), niin usein liittyy näihin konjunktivi-muotoihin lisäyksenä *βούλει* tai *βούλεσθε*: *Πότερον ἑλώμεθα; Εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν; Τί βούλει* l. *βούλεσθε ποιῶ*; Joskus ilmestyy *conj. dubitativus* kolmannessa personassa: *τί ποιήσῃ; quid faciat?*

b) Imperativia kaikissa temporeissa, jos puhujan tahtoa esitetään suoranaisena (positivisena) käskynä: *ποίει, ποιείτω, ποίησον, ποιησάτω* j. n. e.

c) Imperativia pres:ssä tai konjunktivia aor:ssa *μή*-partikelin kanssa, jos puhujan tahtoa esitetään kieltäväisenä (negativisena) käskynä (*conj. prohibitivus*): *μὴ ποίει, μὴ ποιείτω — μὴ ποιήσῃς, μὴ ποιήσῃ.*

Muist. Kolmannessa personassa ilmestyy imperativi aoristissakin *μή*-sanan kanssa: *Μηδεὶς προσδοκησάτω ἄλλως.*

2. Toivotuslauseissa käytetään:

a) Optativia pres:ssä tai aor:ssa (ilman *ἄν*-partikelitta), jos puhujan toivotus voi toteutua (*conj. optativus*). Usein alkaa tämmöinen lause partikelilla *εἴθε* tai *εἰ γάρ*: *Εἴθε ζῴης utinam vivas. Μή μοι γένοιθ', ἃ βούλομ', ἀλλ' ἃ συμφέρει.*

b) Indikativia imperf:ssä tai aor:ssa (ilman *ἄν*-partikelitta), jos puhujan toivotus ei voi toteutua (*conj. optativus*). Imperfekti osoittaa nykyistä, aoristi mennyttä aikaa. — Tässäkin usein tavataan mainitut *εἴθε* tai *εἰ γάρ* lauseen alussa: *εἴθε ἔζης utinam viveres — εἴθε ἀπέθανες utinam obisses — εἴθε μὴ ἀπέθανες utinam ne obisses.*

Muist. Toteutumatonta toivotusta ilmoittamaan käytetään myös *ὤφελον, ὤφελες* j. n. e. (*εἴθε, εἰ γάρ, μὴ* ω.) infinitivin kanssa; inf. pres:ssä, jos toivotus koskee nykyaikaa, inf. aor:ssa, jos se koskee mennyttä aikaa: *εἴθ' ὤφελες ζῆν utinam viveres — εἴθ' ὤφελες ἀποθανεῖν utinam obisses — εἴθ' ὤφελες μὴ ἀποθανεῖν utinam ne obisses.*

II. Modit sivulauseissa.

Sivulauseet jakautuvat seuraaviin luokkiin:

A. Alistetut Väitöslauseet; *B.* Alistetut (indirektiset) kysymyslauseet; *C.* Kausali-lauseet; *D.* Konsekutivi-lauseet; *E.* Finali-lauseet; *F.* Hypotetiset lauseet (joihin luetaan myöskin koncessivi-lauseet ja hypotetiset komparativi-lauseet); *G.* Temporali-lauseet; *H.* Relativilauseet.

A. Alistetut Väitöslauseet,

jotka alkavat partikeleilla *ὅτι* **tai** *ὡς*,

käyttävät itsenäisten väitöslauseitten modus-muotoja (siis: indikativia, potentialia ja irrealia, ks. edell. I, *A*) sekä niitten kieltosanaa *οὐ*: *ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτοῖς οὐ μεταμελήσει.*

Huom.! Jos päälauseessa on historiallinen tempori, voi indikativin sijasta käyttää optativia (*optativus orationis obliquæ*): *Οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκε, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη.*

Muist. 1. Alistetut väitöslauseet voivat myös saada infinitivin tai participin (ks. edemp.).

Muist. 2. Alistetun väitöslauseen subjekti siirtyy usein päälauseesen (*anticipatio*)

a) objektiksi (akkusativiin): *Κῦρος ᾔδει βασιλέα, ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος.*

b) subjektiksi lausetavassa *δῆλον* (*φανερὸν*) *εἶναι* sen personallisessa konstruktionissa: *Κῦρος δῆλος ἦν πᾶσιν ὅτι ἐλυπεῖτο.*

B. Alistetut (indirektiset) kysymyslauseet,

jotka alkavat *α*) partikeleilla: *εἰ* (suomeksi -ko, -kö) yksinkertaisessa kysymyksessä, *εἰ—ἤ, πότερον (πότερα) — ἤ* (*εἴτε—εἴτε*) disjunktivisessä kysymyksessä; sekä *β*) pronomineilla ja adverbeillä, erittäinkin indirektisesti kysyväisillä: *ὅστις, ὁποῖος, ὁπόσος, ὁποῦ* y. m., harvoin direktisesti kysyväisillä: *τίς, ποῖος, πόσος, ποῦ* y. m.,

käyttävät itsenäisten kysymyslauseitten modus-muotoja (siis: indikativia, potentialia, irrealia, ks. edell. I, *A*, sekä lisäksi conj. dubitativia, ks. edell. I, *B*, 1, *a*, muist.).

Huom.! Alistetut kysymyslauseet säilyttävät myöskin itsenäisten kysymyslauseitten kieltosanan, joka epäilevässä kysymyksessä on *μή*, muutoin kaikkialla *οὐ*. Ainoastaan disjunktivisen kysymyksen toisessa osassa voi *οὐ*:n asemesta myöskin olla *μή*: *Σκόπει εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὔ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν. — Σκοπεῖτε εἰ δίκαια λέγω ἢ μή.*

Huom.! Jos päälauseessa on historiallinen tempori, voi *optativus orationis obliquæ* (ks. edell. II, *A*, huom.) ilmestyä: *Ἤρετο εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος.*

Muist. 1. Jos päälauseen tekeminen ilmoittaa koettamista, niin kysymyslausetta aloittaa: päätemporin jälkeen *ἐάν* (*ἤν*) *cum*

conj., historiallisen temporin jälkeen *εἰ cum optat.*: *Ἐπιβουλεύουσιν ἣν δύνωνται βιάσασθαι. — Ἔπεμψαν πρέσβεις εἴ πως πείσειαν.*

Muist. 2. Indirektisissä kysymyslauseissa myöskin tavataan subjektin *anticipatio* (ks. edell. II, *A*, muist. 2).

C. Kausali-lauseet.

Aloittavat konjunktionit ovat: *ὅτι* (*quod*), *διότι* (*propterea quod, quia*), *ὡς*, *ὅτε*, *ἐπεί*, *ἐπειδή* (*quoniam*), *ἐπειδήπερ* (*quandoquidem*). Kieltosana: *οὐ*.

Muist. *Ὡς* ja *ἐπεί* voivat myös aloittaa rinnastettuja kausalilauseita (suomeksi: sillä).

Modit = itsenäisten väitöslauseitten.

Huom.! Jos päälauseessa on historiallinen tempori, voipi indikativin asemesta *optativus orationis obliquæ* (ks. II, *A*, huom.) ilmestyä. Syytä ilmoitetaan täten päälauseen subjektin ajatukseksi = lat. *quod c. conj.*: *Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάκιζον, ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.*

D. Konsekutivi-lauseet.

Aloittavat konjunktionit: *ὥστε* niin että (harvoin *ὡς*). Kieltosana: *οὐ* ja *μή* (infinitivin kanssa *μή*).

Muist. *Ὥστε* voi aloittaa myös päälausetta (suomeksi: sen tähden, siksi). (Vrt. *ὡς* ja *ἐπεί*, edell. II, *C*, muist.).

Modein suhteen on konstruktioni kahtalainen:

1) Jos konsekutivi-lause on itsenäisen väitöslauseen arvoinen, niin se myöskin säilyttää itsenäisen väitöslauseen modit ja kieltosanan *οὐ*: *ὥστε (οὐκ) ἐνίκησε — ὥστε (οὐκ) ἂν νικήσει — ὥστε (οὐκ) ἂν ἐνίκησε.*

Muist. *ὥστε* vaatii aina indikativia, kun se liittyy lausetapaan *τοσούτου δέω tantum abest ut—ut* (ks. edemp. 4, *B*, muist. 2).

2) Ell'ei tule eikä voi lausua mitään konsekutivi-lauseen sisällyksen todenperäisyydestä, käytetään infinitiviä ja kieltosanaa *μή*. (Inf:n subj:sta ynnä partikelista *ἄν* infinitivin keralla, ks. edemp. 4, *a*, 1 ja 2).

Infinitiviä näissä lauseissa käytetään erittäin,

a) jos on ilmoitettava, että päälauseen sisällyksestä seuraa konsekutivi-lauseen sisällyksen mahdollisuus (*ὥστε cum. inf.* tässä merkitsee: niin että voi j. n. e.): *Πολλάκις ἔχων τις οὐδὲ τἀναγκαῖα νῦν αὔριον ἐπλούτησ', ὥστε χἀτέρους τρέφειν.*

Niinpä seisoo säännöllisesti komparativin jälkeen *ἢ ὥστε* infinitivin keralla: *Οἱ ἀκοντισταὶ βραχύτερον ἠκόντιζον ἢ ὥστε ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν.*

b) jos **seuraus on ilmaistava päälauseen subjektin vaikuttamaksi:** *Πᾶν ποιοῦσιν ὥστε δίκην μὴ διδόναι.*

c) jos *ὥστε* merkitsee sillä ehdolla että: *Ἐξὸν τοῖς ἡμετέροις προγόνοις τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων ἄρχειν, ὥστε αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐκ ἠνέσχοντο τὸν λόγον τοῦτον.*

Muist. *Ὥστε*-partikelin sijasta, varsinkin kun edellä käy *ἐπὶ τούτῳ* sillä ehdolla, käytetään *ἐφ' ᾧ* tai *ἐφ' ᾧτε* joko infinitivin tai ind:n fut:n kanssa: *Ἀφίεμέν σε ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧτε μηκέτι φιλοσοφεῖν.*

d) **jos konsekutivi-lause kuuluu infinitiviin, joka riippuu jostakin** *dicendi-* **tai** *sentiendi*-**verbistä.** (Tässä usein käytetään kieltosanana: *οὐ pro μή*): *Οἴει αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι ὥστε οὐκ εἰδέναι.*

Muist. Jos *τοιοῦτος* tai *τοσοῦτος* löytyy päälauseessa tai on siihen lisäksi ajateltava, niin useinkin käytetään *ὥστε cum inf*:n asemesta vastaavat muodot sanoista *οἷος* tai *ὅσος*, jotka generin, numerin ja sijan puolesta tulevat demonstrativin kaltaisiksi: *Οὐκ ἦν ὥρα οἷα ἄρδειν τὸ πεδίον. Ἐγὼ ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ.*

E. Finali-lauseet.

Aloittavat konjunktionit: *ἵνα, ὡς, ὅπως* että, jotta. Kieltosana: *μή*; siis *ἵνα μή, ὡς μή, ὅπως μή* (harvemmin *μή* yksinään) ett'ei, jott'ei.

1. Modus on: konjunktivi pres:ssä tai aor:ssa: *Τοὺς φίλους εὖ ποίει, ἵνα αὐτὸς εὖ πράττῃς. Τὰ πλοῖα κατακαύσω, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ.*

Huom.! Jos päälauseessa on historiallinen tempori, seisoo usein konjunktivin asemesta optativi pres:ssä tai aor:ssa: *Κῦρος φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι.*

Muist. Jos itsenäinen toivotuslause on päälauseena, saapi finali-lause tämän toivotuslauseen modin (ks. I, *B*, 2; modein assimilationi) seuraavalla tavalla:

1. Toivotuslauseen optativin jälestä seisoo *ἵνα cum optativo*: *εἴθε ἥκοις, ἵνα γνοίης.*
2. Toivotuslauseen indikativin jälestä seisoo *ἵνα cum indicativo*: *Εἰ γὰρ ὤφελον οἷοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τε ἦσαν αὖ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα· νῦν δὲ οὐδέτερα οἷοί τε.*

2. Sukua varsinaisten finali-lauseitten kanssa ovat

a) **niitten verbein objektilauseet, jotka merkitsevät: pitää huolta** (*ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν*), toimittaa (*πράττειν*), valmistautua (*παρασκευάζεσθαι*). — **Nämä lauseet käyttävät** *ὅπως cum indicativo futuri* (joskus *cum conjunctivo*, **historiallisen**

temporin jälestä myös *cum optativo*): *Παρασκευάζομαι ὅπως (ἀμύνωμαι) ἀμυνοῦμαι. Παρεσκευαζόμην ὅπως (ἀμύνωμαι, ἀμυναίμην) ἀμυνοῦμαι.*

b) niitten verbein objekti-lauseet, jotka merkitsevät varoillaan olemista (*φυλάττεσθαι, εὐλαβεῖσθαι*). — Nämä myöskin käyttävät *μή cum. ind. futuri* (ynnä *μή c. inf.* ja *conj.*, joskus *c. opt.*): *Φυλάττου ὅπως μὴ ποιήσεις. — Χρὴ εὐλαβεῖσθαι μη ἐξαπατηθῆτε.*

c) niitten verbein objekti-lauseet, jotka merkitsevät pelkäämistä (*φοβεῖσθαι, δεδιέναι*) ja epäluuloa (*ὑποπτεύειν*). — Nämä lauseet alkavat konjunktioneilla *μή* että (*ne*), *μὴ οὐ* ett'ei (*ne non, ut*), ja niissä modein käyttäminen on kahtalainen:

joko 1) konjunktivi (samoin kuin varsinaisissa finali-lauseissa; ks. ylempänä): *Δεδίασι μὴ οἱ πολέμιοι προσάγωσιν.*

tai 2) indikativi (samoin kuin itsenäisissä kysymyslauseissa): *Μὴ ἡμαρτήκαμεν;* emmehän me toki ole rikkoneet? *Δέδοικα μὴ ἡμαρτήκαμεν* pelkäsin meidän rikkoneemme.

F. Hypotetiset, Temporali- ja Relativi-lauseet

pitävät yhtä siinä, että käyttävät konjunktivia *ἄν*-partikelin kanssa ja optativia ilman *ἄν* seuraavissa tapauksissa:

1. Jos tekeminen on ilmoitettava tulevaiseksi tai odotetuksi, niin tavataan:

Konj:vi pres:ssä *ἄν*-partikelin kanssa = lat. *futur. simplex*: *ἐὰν* (*ὅστις ἄν, ὅταν* j. n. e.) *τοῦτο ποιῇ si* j. n. e. *hoc faciet.*

Konj:vi aor:ssa *ἄν*-partikelin kanssa = lat. *futur. exactum*: *ἐὰν* (*ὅστις ἄν, ὅταν* j. n. e.) *τοῦτο ποιήσῃ si* j. n. e. *hoc fecerit.*

Huom.! *ἄν*-partikeli seisoo kohta relativin jälessä ja sulautuu yhteen *εἰ*:n ja useampain temporali-konjunktionien kanssa: *ἐάν* (*ἤν, ἄν*), *ὅταν, ὁπόταν* j. n. e.

Päälauseessa tällöin ilmestyy tavallisesti *futuri*: *Νέος ἂν πονήσῃς, γῆρας ἕξεις εὐθαλές.*

Muist. Konj:n pres:n ja aor:n asemesta *ἄν*-partikelin kanssa voi or. obliqvassa opt:n pres. tai aor. ilman *ἄν* ilmestyä:

ἔλεγεν εἰ τοῦτο ποιοίη si — faceret,
ἔλεγεν εἰ τοῦτο ποιήσειε si — fecisset,
ἔλεγεν ἐὰν τοῦτο ποιῇ si — faceret,
ἔλεγεν ἐὰν τοῦτο ποιήσῃ si — fecisset.

2. Jos tekeminen toistettuna (itereerattu tekeminen)

a) ei tarkoita määrättyä aikaa (eikä siis myöskään erittäin mennyttä aikaa), niin käytetään:

Konj:vi pres:ssä *ἄν*-partikelin kanssa = lat. *præs. ind.*,
Konj:vi aor:ssa *ἄν*-partikelin kanssa = lat. *perf. ind.*

Esim. *ἐὰν* (= niin usein kuin, lat. *cum*) *τοῦτο ποιῇ cum hoc facit; ἐὰν τοῦτο ποιήσῃ cum hoc fecit.*

Päälauseessa tavataan silloin presens (tai *aor. gnom.*, ks. siv. 268, muist. 1).

b) Jos se tarkoittaa mennyttä aikaa:

Opt:vi pres:ssä ilman *ἄν* = lat. *imperf. ind.*,
Opt:vi aor:ssa ilman *ἄν* = lat. *plusqpf. ind.*

Esim. *εἰ τοῦτο ποιοίη cum hoc faciebat; εἰ τοῦτο ποιήσειε cum hoc fecerat.*

Päälauseessa tavataan silloin imperfekti *ἄν*-partikelin kanssa tai ilman sitä (ynnä aoristi *ἄν*-partikelin keralla).

☞ Tämän mukaan tulee toisistaan erottaa *ἄν*-varaisen konjunktivin ja *ἄν*-vajaisen optativin futurinen ja iteratiivinen käytäntö. — Molemmissa tapauksissa on kieltosanana *μή*.

a) Hypotetiset lauseet.

Aloittavat konjunktionit: *εἰ* ja *ἐάν* (eli *ἤν*, *ἄν*, supist. *εἰ ἄν*:sta).
Kieltosana: *μή* (joskus *οὐ*).

Edeltä käsin huomattakoon:

Hypotetisten lausejaksoin (periodein) pää- eli jälkilauseet saavat itsenäisten väitöslauseitten modit. — Näitten hypotetisten pää- eli jälkilauseitten ja sivu- eli esilauseitten keskinäinen väli modeinsa suhteen näkyy seuraavasta:

Jälkilauseessa:		Esilauseessa:
α) Ind:vi kaikissa temporeissa	—	*εἰ cum ind.* kaikissa temporeissa.
β) Ind:vi hist. temp:ssa *ἄν*-part:n kanssa (*irrealis*)	—	*εἰ cum ind.* hist. temporeissa ilman *ἄν*.
γ) Ind:vi fut:ssa	—	*ἐάν cum conj.* pres:ssä tai aor:ssa.
δ) *ἄν*-varainen optativi (*potentialis*)	—	*εἰ cum optat.* ilman *ἄν*.

1. *Ei cum indicativo* kaikissa temporeissa (= lat. *si c. ind.*) ilmoittaa (puhujan todellisesta ajatuksesta huolimatta) esilauseen sisällyksen todelliseksi. (Tätä käytetään erittäin silloin, kuin jyrkästi ja tarkkaan tahdotaan esittää jälkilauseen seurausta esilauseesta välttämättömäksi, niinkuin laita on suorassa ja epäsuorassa todistamisessa). Jälkilauseessa on tavallisesti ind:vi, osoittaen todellista seurausta (joskus ἄν-varainen opt:vi, osoittaen luultavaa seurausta): *Εἰ θεοὶ εἰσίν, ἔστι καὶ ἔργα θεῶν. Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά.*

Muist. Esilause on joskus salainen kausali-lause: *Εἰ δείν' ἔδρασας, δεινὰ καὶ παθεῖν σε δεῖ.* — Tässä tapauksessa *εἰ*:n asemesta usein käytetään *εἴπερ* jos muuten.

2. *Ei cum indicativo* impf:ssä (plqvpf:ssä) tai aor:ssa (= lat. *si c. conj. impf.* l. *plqupf.*) osoittaa, että esilauseen ja jälkilauseen sisällys (puhujan mielestä) ei ole (= lat. *imp. conj.*) tai ei ole ollut (lat. *plqupf. conj.*) todellinen. Jälkilauseessa seisoo *irrealis:*

Εἰ εἶχον, ἐδίδουν ἄν si haberem, darem; (*νῦν δὲ οὐ δίδωμι*).

Εἰ ἔλαβον, ἔδωκα ἄν si accepissem, dedissem; (*νῦν δὲ οὐκ ἔδωκα*).

Εἰ ἐγὼ ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικά, πάλαι ἂν ἀπωλόμην.

Muist. *Impf.* voi ilmoittaa myös mennyttä aikaa, jos tahdotaan osoittaa jotain tilaa tai kestävää tekemistä; aoristi puolestaan osoittaa tapahtumatonta tekemistä, kun ei tämän aikaa määrätä. *Εἰ εἶχον, ἔδωκα ἄν si habuissem, dedissem*; (*νῦν δε οὐκ ἔδωκα*). *Εἰ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις ἀεί, οὐδεὶς ἂν ὢν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης.*

3. *Ἐάν cum conjunctivo* pres:ssä tai aor:ssa esittää tekemistä (tapausta) mahdollisesti toteutuvaksi. (Tämä on vanhastaan tavallinen lakikielessä).

Jälkilauseessa tapaa kaikki itsenäisten lauseitten modit, etenkin ind:n fut:ssa, potentialin ja imperativin: *Ἔσομαι πλούσιος, ἢν θεὸς θέλῃ. Ἐὰν μὴ ἐκ προνοίας ἀποκτείνῃ τίς τινα, φευγέτω.*

Muist. Iterat:sta *ἐάν* (= niin usein kuin) *c. conj.* ks. ed. *F*, 2, *a.*

4. *Ei cum optativo* pres:ssä tai aor:ssa (= lat. *si c. conj. præs.* l. *perf.*) ilmaisee ehdon pelkäksi kuvitusvoiman tuotteeksi, osoittamatta, pitääkö puhuja otaksumaansa mahdollisenakaan: *εἰ συμπέσοι ὁ οὐρανός.*

Jälkilauseessa seisoo *potentialis* useimmiten; mutta jos seuraus on ilmoitettava ehdottomaksi (todelliseksi), käytetään indikativia: *Εἰ θησαυρῷ τις ἐντύχοι, πλουσιώτερος ἂν εἴη, οἰκονομικώτερος δὲ οὐδὲν ἄν. Εἰ βούλοιο, ἡμᾶς ὀνήσεις* (= todellakin voit hyödyttää).

Muist. Futurisesta *εἰ c. opt. or. obl.*, Iter:sta *εἰ c. opt.*, ks. ed. *F*, 1, muist. ja 2, *a*, *b*.

☞ Hypotetiset lauseet muuttuvat koncessivi-lauseiksi, jos *καί* tai *οὐδ'* (*μήδ'*) ovat välittömästi *εἰ*- ja *ἐάν*-partikelein edessä tai *καί* välittömästi niiden perässä; siis: *Καὶ εἰ, καὶ ἐάν* (*κἄν*) *etiam si*, vaikka -kin; *οὐδ' εἰ* (*ἐάν*) ei sittenkään vaikka; *εἰ καί, ἐὰν καί* (= *etsi*), *εἰ* (*ἐὰν*) *καὶ μή* vaikk'ei -kaan: *Γελᾷ* [*δ'*] *ὁ μῶρος, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ.*

Hypotetisissä komparativi-lauseissa tavataan *ὥσπερ ἂν εἰ* optativin tai indikativin historiallisen temporin kanssa: *Ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι. — Ὥσπερ ἂν εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὤν.*

b) Temporali-lauseet.

Aloittavat konjunktionit: 1) *ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ὡς, ἐπεί, ἐπειδή* kun, koska, *ἐπεὶ* (*ὡς*) *τάχιστα* niin pian kuin. 2) *ἕως* niin kauan kuin, kunnes, *ἔστε, μέχρι* (*οὗ*) kunnes, *πρίν* ennenkuin. 3) *ἐν ᾧ* sill' aikaa kuin, *ἐξ* tai *ἀφ' οὗ* sen jälkeen kuin. — Kieltosana: ind:ssa *οὐ*, muuten *μή*.

Modein suhteen on konstruktioni kahtalainen:

1. Indikativia käytetään, jos temporali-lause sisältää ainoastaan kerran tapahtuneen tosiasian menneessä tai nykyajassa: *Οἱ δὲ πολέμιοι ὡς εἶδον αὐτούς, διεσπάσθησαν.* (Aoristi = lat. plqvpfekti.)
2. *Ἄν*-varaista konjunktivia, jolloin *ἄν* liittyy konjunktioniin — *ἡνίκ' ἄν* — tai sulautuu yhteen sen kanssa — *ὅταν, ὁπόταν, ἐπάν, ἐπήν, ἐπειδάν* — käytetään
   a) futurisesti, osoittamaan tulevaista tai toivottua päälauseen subjektin toimitettavaa tekemistä: *Ἕως περ* (niin kauan kuin) *ἂν ἐμπνέω, οὐ παύσομαι φιλοσοφῶν.*
   b) iterativisesti: *Μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν* (niin usein kuin) *ὀργιζώμεθα.*
3. *Ἄν*-vajainen optativi tavataan
   1) iterativisena: *Ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλους ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον.*
   2) futurisena *oratio* obliqvassa (*ἄν*-varaisen konjunktivin asemesta): *Ἔφη ἥξειν, ἐπειδὴ διαπράξαιτο ἃ δέοιτο.* Or.

directassa lause olisi näin: *'Επειδὰν διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἥξω.*

Huom.! 1. *Πρίν* käytetään indikativ.in kanssa:

a) tavallisesti, kun päälause on kieltäväinen: *Οἱ πολέμιοι οὐ πρόσθεν ἐξέφερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον, πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον;*

b) harvoin, kun päälause on myöntäväinen (silloin merkityksessä „kunnes"): *Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἡσύχαζον, πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν 'Αθηναίων σαφῶς ἤρετο.*

2. *Πρίν*-partikelia voi käyttää myöskin *ἄν*-varaisen konjunktivin ja *ἄν*-vajaisen optativin kanssa; mutta ainoastaan kun päälause on kieltäväinen: *Τίς ἂν δίκην κρίνειεν ἢ δοίη λόγον, πρὶν ἂν παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ σαφῶς.*

3. *Πρίν*-partikelia voi kaikissa tapauksissa käyttää infinitivin kanssa: *Μένων πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, συνέλεγε τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα. Τῶν ἐπισταμένων νῦν, πρὶν μαθεῖν, οὐδεὶς ἠπίστατο.*

c) Relativi-lauseet.

Aloittavat *α*) pronominit: *ὅς, ὅστις, οἷος* y. m.; *b*) adverbit: *οὗ, ὅπου, ὅποι, ὅθεν, ὡς, ὅπως, ᾗ* y. m.

1. Jos relativi-lauseella on vaan sivulauseen muoto, mutta rinnastetun päälauseen arvo, niin se myös säilyttää itsenäisten lauseitten modit ja vastaavan kieltosanan (*οὐ* tai *μή*): *ὃ οὐ γενήσεται, ὃ οὐκ ἂν γένοιτο, ὃ οὐκ ἂν ἐγένετο, ὃ μὴ γένοιτο.*

2. Kausaliset ja konsekutiviset relativi-lauseet käyttävät itsenäisten väitöslauseitten modeja ja kieltosanaa *οὐ*: *α*) *Εὐδαίμων μοι Σωκράτης ἐφαίνετο, ὅςγε* (*pro ὅτι, quippe qui*) *ἀδεῶς ἐτελεύτα. Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν οὐδὲν δίδως* (*ὅτι σύ*). *β*) *Τίς οὕτως εὐήθης ἐστίν, ὅστις οὐ βούλεται* (*βουλήσεται, ἂν βούλοιτο*) *σοὶ φίλος εἶναι* (*qui nolit*). *Ἦσαν οἳ καὶ πῦρ προσέφερον* (*fuerunt, qui afferrent*). *Οὐκ ἔχομεν* (*ἔστιν*), *ᾧτινι πιστεύσομεν* (*πιστεύσαιμεν ἄν*) *non habemus cui credamus.*

Huom.! Näissä lauseissa on ind:n fut. käännettävä verbillä voida: *Παῖδές μοι οὔπω εἰσίν, οἵ με θεραπεύσουσιν.*

Muist. Huomaa seuraavat konsekutiviset lausetavat, joita ei koskaan käytetä ilman *ἄν*-partikelia, ei konjunktivissa eikä optativissa:

εἰσὶν οἳ (myös *ἔστι* ynnä joku pl:n *cas. obl.* relat. pron:sta, esim. *ἔστιν ὧν*) *sunt qui.*

οὐκ ἔστιν ὅστις, οὐδείς ἐστιν ὅστις nemo est qui.

οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ, οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐ nemo est quin.

οὐκ ἔστιν ὅπως fieri non potest ut.

οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ fieri non potest quin.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἠναντιώθη ἄν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μή τι ἔμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

3. **Finaliset relativi-lauseet sallivat ainoastaan fut:n indikativia ja kieltosanaa** *μή*: *Ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἑλέσθαι, οἳ τοὺς πατρίους νόμους συγγράψουσιν, καθ' οὓς πολιτεύσουσιν.*

4. **Hypotetiset relativilauseet,** (jotka voidaan muuttaa hypotetisiksi esilauseiksi siten, että *εἰ (ἐάν) τις* asetetaan relativin sijaan), **saavat hypotetisten esilauseitten modit ja kieltosanan** *μή*. Siis:

   α) **Relativi indikativin kanssa:** *Ἃ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι.*

   β) **Relativi konjunktivin ynnä** *ἄν*-**partikelin kanssa** (futurisesti tai iteratiivisesti): *Ὁποῖον ἂν συμβῇ, τλήσομαι quicquid evenerit feram. Νέος [δ'] ἀπόλλυτ', ὅντιν' ἂν φιλῇ θεός.*

   γ) **Relativi optativin kanssa:**

   a) yhteydessä potentialin tai *εἰ*-varaisen opt:n kanssa: *Ὀκνοίην ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῖν δοίη.*

   b) iteratiivisesti (jolloin myös imperf:ä voi käyttää): *Ἐπορευόμεθα διὰ ταύτης τῆς χώρας, ὅποι ἐβουλόμεθα, ἣν μὲν ἐθέλοιμεν πορθοῦντες, ἣν δ' ἐθέλοιμεν κατακαίοντες.*

Muist. Modin assimilationin kautta relativi ilmestyy optativin kanssa myöskin, kun se liittyy toivotusta sisältävään optativiin: *Ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.*

   δ) **Relativi ind:n historiallisten temporein kanssa ilman** *ἄν* (yhteydessä irrealin tai *εἰ*-varaisen ind:n historiallisten temporein kanssa): *Ξυνεγιγνώσκετε ἄν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν οἷσπερ ἐτεθράμμην.*

4. Verbin nominali-modit.

a) Infinitivi.

Johdatus.

1. **Infinitivi on verbin substantivinen muoto, mutta säilyttää verbisen luonteensa seuraavissa kohdissa:**
   a) Inf:ssä voi olla verbin eri temporeita ja genereitä;
   b) Inf:iin voi liittyä partikeli *ἄν* (= *potentialis* ja *irrealis*);
   c) Inf:vi vaatii substantivia samaan sijaan kuin toisetkin verbin muodot: *τὸ τοῖς νόμοις πείθεσθαι*;
   d) Inf:ä eivät määrää adjektivit, vaan adverbit: *τὸ πρὸ τῆς πατρίδος καλῶς ἀποθνῄσκειν.*

2. **Inf:n subjektista** (*acc.* tai *nom. c. inf:vo*) **ja sen predikativisista määräsanoista huomattakoon:**

a) Jos inf:llä on muu subjekti kuin päälauseen, niin tämä subjekti sekä sen predikativiset määräsanat seisovat akkusativissa: *Οἶμαι σὲ σοφὸν εἶναι.*

b) Jos inf:n subjekti on sama kuin päälauseen, niin sitä ei ilmoiteta inf:n parissa, ja predikativiset määräsanat seisovat samassa sijassa kuin päälauseen subjekti (siis nom:ssa): *Οἶμαι σοφὸς εἶναι, puto me sapientem esse. Ὁ Κῦρος διὰ τὸ φιλομαθὴς εἶναι πολλὰ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα. Ἐκ τοῦ πρότερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει.*

Huom.! Jos inf:llä ei ole erinäistä subjektia (vaan ajateltu yleinen subjekti, nk. *τινά*), niin predikativiset määräsanat pannaan akkusativiin: *Δεῖ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἀγαθὸν ἄνδρα γίγνεσθαι. Πρέπει κόσμιον εἶναι.*

Muist. Jos inf:iin liitetyt predikativiset määräsanat tarkoittavat jotakin gen:ssä tai dat:ssa seisovaa päälauseen sanaa, niin ne asetetaan joko samaan sijaan kuin tämä päälauseen sana tai akkusativiin: *Κύρου ἐδέοντο ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι. Ὦ Ζεῦ μέγιστε, δός μοι φανῆναι ἀξίῳ Κύρου φίλῳ.*

3. Kieltosanana inf:n parissa käytetään *μή*; *οὐ* on mahdollinen ainoastaan semmoisen inf:n keralla, jota *verba sentiendi* ja *declarandi* (ks. edemp.) vaativat.

A. Infinitivi artikelin kanssa (= lat. *gerundium*).

Infinitivi osoittaa substantivista luontoansa selvimmin yhteydessä artikelin kanssa, jonka taivuttamalla kaikki sijasuhteet voidaan ilmaista (nk. lat. gerundiumissa). Suomeksi käännettäissä käytetään joko täydellisiä tai supistettuja sivulauseita (*τῷ* sen kautta että, *ἐκ τοῦ* siitä syystä että, *διὰ τό* sentähden että, *ἀντὶ τοῦ* sen sijasta että, j. n. e.): *Θαυμαστὸν καὶ τὸ πεισθῆναί τινας, ὡς Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν. Τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα* ylistetyksi tullaksensa.

Muist. Myöskin ilman *ἕνεκα*-partikelia inf:n genet. ilmaisee tarkoitusta, varsinkin kun se on kieltäväinen: *Τὰς αἰτίας προύγραψα τοῦ μή τινα ζητῆσαι.*

B. Infinitivi ilman artikelitta.

1. Infinitiviä ilman artikelitta subjektina käyttävät

personattomat verbit (*χρή, δεῖ, ἔξεστι, πάρεστι, ἔστιν, πρέπει, προσήκει*) ja merkitykseltään sukua olevat substantiviset ja adjektiviset lauseparret (*δίκαιόν, ἀναγκαῖόν, ἀνάγκη, ὥρα, καιρός ἐστιν, οἷόν*

τ' ἐστίν ja δυνατόν ἐστιν *fieri potest ut*, συμβαίνει *contingit, accidit, ut*, j. n. e.): Οὐ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα. Συνέβη μοι πορεύεσθαι sattui, että matkustin pois.

Huom.! Infinitivin subjektin vaativat δεῖ ja χρή aina akkusativiin (*acc. cum inf:vo*), muut joko akkusativiin tai dativiin: Δεῖ (χρή) πάντας λέγειν; mutta Ἔξεστι πάντας λέγειν eli ἐ. πᾶσι λέγειν.

Huom.! Predikativiset määräsanat seisovat tavallisesti akkusativissa; mutta jos niitten pääsana on dativissa, pannaan nekin joko dativiin tai akkusativiin: Ἔξεστιν ὑμῖν εὐδαίμοσι γενέσθαι. Παντὶ προσήκει ἄρχοντι φρονίμῳ εἶναι. Ἔξεστιν ὑμῖν, εἰ βούλεσθε, λαβόντας τὰ ὅπλα εἰς τὸν αὐτὸν ἡμῖν κίνδυνον ἐμβαίνειν.

Muist. 1. Adjektivisia lauseparsia käytetään usein personallisina: Δίκαιός εἰμι τοῦτο πάσχειν kohtuullista on, että minä —.

Muist. 2. Personallinen konstruktioni tavataan säännöllisenä verbillä δοκῶ (näyttää siltä, kuin minä) ja puhetavassa ὀλίγου (μικροῦ), πολλοῦ, τοσούτου δέω (on vähällä j. n. e., että minä; minä olen vähällä), esim. ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι. — *Pro* δεῖ με τοῦτο ποιεῖν tavataan myös δέομαι τοῦτο ποιεῖν (minun pitää).

2. Infinitiviä ilman artikelitta objektina

käyttävät

a) ne verbit, jotka merkitsevät: luulla, uskoa, sanoa (*verba sentiendi et dicendi*); jolloin inf:ssä käytetään temporeita samaan tapaan kuin väitöslauseissa, siis:

1) infinitivin kaikki temporit ilman ἄν-partikelia. Ἀλέξανδρος ἔφασκε Διὸς εἶναι υἱός.

2) infinitivin presens tai aoristi ἄν-partikelin kanssa (osoittamaan potentialia nykyisessä tai tulevassa ajassa, varsinkin luulemista merkitseväin verbein jälestä): Οἱ Πέρσαι οἴονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν ἀμελῶς ἔχειν.

3) infinitivin presens tai aoristi ἄν-partikelin kanssa (irrealin merkityksessä): Ἆρ' ἄν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια.

Huom.! Kieltosana on enimmiten οὐ, erittäin λέγειν ja φάναι-verbein ynnä luulemista merkitseväin verbein jälestä. Mutta jos pääverbi itse on semmoisessa muodossa (imperativissa) tai konstruktionissa, joka vaatii kieltosanaa μή, niin infinitivikin saatetaan kieltäväiseksi ainoastaan μή-partikelilla: Νόμιζε μηδὲν εἶναι των ἀνθρωπίνων βέβαιον. Οἱ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω *negabant se porro ituros*. Νομίζω οὐδὲν χείρων εἶναι τῶν ἄλλων. Εἴ τις νομίζει τι μὴ ἱκανῶς εἰρῆσθαι, ἀναστὰς ὑπομνησάτω.

Muist. Verbit ἐλπίζειν toivoa, προσδοκᾶν odottaa, ὑπισχνεῖσθαι, ἐπαγγέλλεσθαι luvata, ὀμνύναι vannoa (jos vannominen tarkoittaa tulevaa

aikaa) vaativat inf:n fut:a (vrt. lat.) tai inf:n pres:ä tai aor:a ἄν-partikelin kanssa. Kieltosanana inf:n parissa on μή.

b) Ne verbit, jotka merkitsevät tahtomista (*verba voluntatis*), jolloin etenkin infinitiviä pres:ssä tai aor:ssa ilman ἄν-partikelia käytetään.

Semmoisia verbejä ovat:

α) tahtoa, mieluisammin tahtoa (*βούλεσθαι*), haluta (*ἐπιθυμεῖν*), kammota, välttää (*αἰδεῖσθαι, φεύγειν, ἀπέχεσθαι*), varoa jotakin tekemästä (*εὐλαβεῖσθαι, φυλάττεσθαι*);

β) pyytää (*δεῖσθαί τινος, αἰτεῖν τινα*), vaatia (*ἀξιοῦν, προτρέπειν*), kehoittaa, (sanoilla) taivuttaa (*πείθειν*), käskeä (*προστάττειν τινί, κελεύειν τινά*), kieltää (*ἀπαγορεύειν*, aor. *ἀπειπεῖν, τινί, ἀντιλέγειν τινί*);

γ) tehdä, saada aikaan (*ποιεῖν, διαπράττεσθαι*), sallia (*ἐᾶν*), suoda (*διδόναι τινί, παρέχειν τινί, ἐπιτρέπειν τινί*), estää (*κωλύειν τινά*);

δ) kaikki *verba declarandi*, kun ne vaan ilmaisevat tahtoa: *Εἶπε* (*ἐβόησε*) *τοὺς στρατιώτας περιμένειν ἑαυτόν* (heidän tulisi odottaa). *Τισσαφέρνης ἔλεγεν ὅτι διαπεπραγμένος ἥκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σῴζειν τοὺς Ἕλληνας* (*dixit se impetrasse, ut*).

Muist. Negativisten verbein perästä, jotka merkitsevät pelkäämistä, kieltämistä, estämistä, käytetään usein μή, ja jos nämä verbit ovat kieltäväisessä lauseessa, μὴ οὐ inf:n keralla: *Οἱ ἰατροὶ ἀπαγορεύουσι τοῖς ἀσθενοῦσι μὴ χρῆσθαι ἐλαίῳ. Τί ἐμποδὼν, μὴ οὐχὶ ὑβριζομένους ἀποθανεῖν;*

c) Ne verbit, jotka merkitsevät taitamista, ymmärtämistä, kykenemistä (*δύνασθαι, ἐπίστασθαι, εἰδέναι*), niin myöskin *ἔχειν* merkityksessä „voida": *Ὁρᾷς ὅτι σιγᾷς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν.*

3. Infinitiviä ilman artikelitta tarkoitusta merkitsevänä (*infinitivus finalis* = lat. *fut. part. pass.*) käyttävät verbit:

1. antaa, ottaa, jättää jnkn haltuun (*διδόναι, λαμβάνειν, ἐπιτρέπειν, παρέχειν*): *Δίδωμι παῖδα ἐκθεῖναι. Ἐπιτρέπω πόλιν διαρπάζειν. Παρέχω ἐμαυτὸν τέμνειν τῷ ἰατρῷ.*

2. valita, määrätä: *ὁ ἄρχειν αἱρεθείς, ὁ κυβερνᾶν καταστάθείς* (lat. *ad c. gerundio*).

4. Infinitiviä ilman artikelitta tarkemmin määräävänä
(*infinitivus respiciendi* = lat. *ad c. gerundio* tai *ablat. supini*) käyttävät:

a) adjektivit, jotka osoittavat taitoa, kykyä, kuntoa j. n. e. (*ἱκανός, ἐπιτήδειος, δυνατός, οἷός τε, δεινός*): *λέγειν* oivallinen puhuja (lat. *genet. gerundii*);

b) adjektivit, jotka merkitsevät: huokea, mieluinen, hyvä, kaunis, arvollinen j. n. e. (lat. *abl. supini*).

Muist. Näitten adjektivien parissa on aktivin infinitivi vallitseva: *Ἀνὴρ καλὸς (αἰσχρὸς) ὁρᾶν. Ποταμὸς ῥᾴδιος (χαλεπὸς) διαβαίνειν.*

5. Absolutinen infinitivi.

Absolutisesti tavataan infinitivi yksityisissä puhetavoissa (joita usein myös aloittaa *ὡς* = *ὥστε*, niin että, jotta). — Sellaisia ovat:

a) *ὀλίγου (μικροῦ) δεῖν* lähellä; *(ὡς) ἐμοὶ δοκεῖν* minun mielestäni;

b) *(ὡς) ἔπος εἰπεῖν* niin sanoakseni; *(ὡς) συνελόντι εἰπεῖν* lyhyeltä puhuen;

c) *εἶναι* lausetavassa *ἑκὼν εἶναι*, vapaa-ehtoisesti, ja artikelin kanssa: *τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι* mitä siihen tulee, *τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἶναι* mitä minuun tulee, minun puolestani, *τὸ νῦν εἶναι* nykyään.

---

b) Participi.

Johdatus.

1. Participi on verbin adjektivinen muoto, mutta säilyttää verbinluonteensa samoissa kohdissa kuin infinitivi (ks. edell. 4, *a*, 1). Erittäinkin tavataan *ἄν* participin presensin ja aoristin seurassa osoittamassa n. k. *potentialia* tai n. k. *irrealia*.
2. Participin kieltosanana on aina *μή*, jos participi kuuluu semmoiseen lauseesen, jota itseä *μή* kieltää tai jota ainoastaan *μή* voisi kieltää.

A. Participi artikelin kanssa.

Participi artikelin kanssa vastaa relativi-lausetta (useimmiten varsinaista, mutta myöskin hypotetista, konsekutivista, finalista j. n. e. relativi-lausetta).

1. Koska tämmöinen participi tarkemmin määrää substantivin käsitettä, niin sen asema on attributivinen: *Σκηπίων ὁ τὸν Ἀννίβαν νικήσας.*

Huom.! Kieltosanana on *μή*, jos participi vastaa hypotetista relativi-lausetta, muutoin *οὐ*: *Ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται. Τοὺς στρατηγοὺς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν.*

2. Jos participi artikelin kanssa itse sisältää substantivisen käsitteen (eikä ainoastaan määrää sellaista), niin se osoittaa

a) individejä määrätyissä tapauksissa: *ὁ λέγων* puhuja käsillä olevassa asiassa, *ὁ διώκων* syyttäjä, *ὁ φεύγων* vastaaja, *οἱ γραψάμενοι τὸν Σωκράτην* (ne, jotka ovat syyttäneet S:ta), S:n syyttäjät: *Οἶδα ἤδη ἀνθρώπους, οἳ ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτε βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν.*

b) jotakin ihmislajia, errottaakseen sitä muista lajeista (joko hypotetisen tai konsekutivisen tai finalisen relativilauseen merkityksessä): *ὁ λέγων* puhuja, *οἱ πολιτευόμενοι* valtiomiehet, *ὁ βουλόμενος* jokainen, jolla on halua, *ὁ τυχών* jokainen satunnainen: *Ὁ ἀδικηθεὶς ῥᾳδίως βοήθειαν εὑρίσκεται* loukattu ihminen saa helposti apua. *Τῶν στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι ἐνυκτέρευσαν (εἴ τινες μὴ ἐδύναντο) ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός. Εἰσὶν οἱ οἰόμενοι sunt, qui putent. Οὐκ ἔστιν ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν non erit, qui audeat. Ἐνῆσαν ἐν τῇ χώρᾳ οἱ ἐργασόμενοι inerant, qui eam colerent. Μέλλουσι οἱ Ἀθηναῖοι αἱρεῖσθαι τὸν ἐροῦντα deligere, qui dicat.*

Muist. Suomalaista „niin kutsuttu", „niin sanottu" vastaa *ὁ καλούμενος, ὁ λεγόμενος, ὁ ὀνομαζόμενος*: *Ἡ Μίδου καλουμένη κρήνη.*

B. Participi ilman artikelitta.

I. Participi ilman artikelitta vastaa konjunktionalista sivulausetta (joko temporalista, kausalista, finalista, hypotetista tai koncessivista).

☞ Näissä participi-lauseissa on kieltosana tietysti sama kuin vastaavissa konjunktionalisissa sivulauseissa (paitsi että koncessivisissa tavallisesti vaan on *οὐ*): *Οὐκ αν δύναιο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν.*

Tällaisen participin käyttämisestä huomattakoon:

1. Kahtalainen on tämän participin konstruktioni (samoin kuin latinassa): *α)* appositivinen = lat. *participium conjunctum*; *β)* absolutinen = lat. *ablativus absolutus* (vaikka absolutisena participi subjektinensa seisoo genetivissä, harvoin akkusativissa): *α) Ταῦτα εἰπὼν Κῦρος ἀπῄει. β) Ταῦτα εἰπόντος Κλεάρχου Κῦρος ἀπῄει.*

Muist. 1. Koska Kreikan kielessä löytyy myöskin preteritin aktivinen participi (aoristin), joka latinassa puuttuu, niin sitä voi käyttää appositivisena (missä latina tavallisesti käyttää absolutista participi-konstruktionia): *Κῦρος συλλέξας στράτευμα Μίλητον ἐπολιόρκει* (*collecto exercitu*). *Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα, Μίλητον ἐπολιόρκει* (*Cyrus, postquam perfugas excepit, collecto exercitu Miletum oppugnare coepit*).

Muist. 2. *Genetivus absolutus* ilmestyy usein ilman subjektitta, jos tämä on sisällyksestä helposti ymmärrettävä: *Θᾶττον προϊόντων* (*sc. αὐτῶν*) *σὺν κραυγῇ δρόμος ἐγένετο.* Lausetapaan *οὕτως ἐχόντων* „asiain niin ollessa" on *τῶν πραγμάτων* lisäksi ajateltava.

Muist. 3. Participeille *ἀγγελθέντων* ja *ἀγγελθέντος* y. m. s. on seuraava väitöslause subjekti-genetivin sijainen.

Muist. 4. Participia *ὤν* appositivisissa tahi absolutisissa participi-konstruktioneissa predikati-nominin kanssa ei sovi jättää pois. Poikkeuksen tästä tekee vaan *ἑκών* ja *ἄκων*; esim. *ἐμοῦ ἄκοντος me invito.* Usein saattaa suomentaa *ὤν* predikati-substantivin keralla essivillä, esim. *στρατηγὸς ὤν* sotapäällikkönä.

Huom.! Muutamat appositiviset participit voi suomeksi kääntää seuraavalla omituisella tavalla:

a) *ἄγων, ἔχων, φέρων, λαβών* = mukana, kanssa: *Πρόξενον ἐκέλευσε λαβόντα ὅτι πλείστους παραγενέσθαι.*

b) *ἀρχόμενος* = ensin, *τελευτῶν* = viimeiseksi: *ὅπερ ἀρχόμενος ἔλεγον, τελευτῶν ἐχαλέπαινε.*

c) *τί παθὼν κλαίεις;* mikä sinun on, koska (että) itket?

2. Participin eteen tai taakse asetetaan muutamia partikeleita (päälauseen ja participin väliä tarkemmin selittämään):

a) temporalisia:

ἅμα samalla (kertaa): *ἅμα πορευόμενος*;

μεταξύ keskellä: *μεταξὺ λέγων* tai *λέγοντος αὐτοῦ* keskellä (kesken) hänen puhettaan:

αὐτίκα, εὐθύς kohta, paikalla: *σπείσας εὐθύς* tai *εὐθὺς παῖδες ὄντες* jo (kohta) lapsina: *Ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίσταται εὐθὺς γενομένῳ μυσταγωγὸς τοῦ βίου.*

Huom.! Partikelit *τότε, εἶτα, ἔπειτα* ynnä *οὕτως* aloittavat päälausetta.

b) kausalisia:

ἅτε, οἷον, οἷα δή (objektivisesta eli todellisesta syystä = lat. *quoniam*).

ὡς, (jos syy on esitettävä subjektin mielen tai lausuman mukaiseksi = „koska hänen luullaksensa", „hänen puheensa mukaan", „muka"): *Οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ.*

Muist. Ὡς (ja ὥσπερ) ilmoittaa participi-lauseen sisällystä ei ainoastaan subjektin ajatukseksi tai toivoksi (part:n fut. = siinä toivossa että), vaan myös semmoiseksi, joka itsessään ei ole todellinen, mutta on todellisena pidettävä, jos päälauseen sisällys on oleva järjenmukainen (= ikään kuin), esim. *Δεδίασι τὸν θάνατον ὡς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι.*

c) finalisia:

ὡς (finalisen part:n fut:n kanssa): *Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν.*

d) koncessivisia:

καίπερ, ὅμως ja *ὅμως καί.*

3. *Genetivus absolutin* sijasta käytetään *accusativus absolutia*

a) personattomissa puhetavoissa: *ἐξόν, παρόν*, kun, koska tai vaikka on tai oli tilaisuus, sopii; *δέον, προςῆκον* *cum necesse sit, oporteat* tai *necesse esset, oporteret; δόξαν* kun oli päätetty, *δυνατὸν (ἀδύνατον), δίκαιον ὄν* y. m.

b) yhteydessä ὡς- ja ὥσπερ-partikelein kanssa (merkitsemään päälauseen subjektin ajatusta): *Οἱ πατέρες τοὺς υἱεῖς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσιν, ὡς τὴν ὁμιλίαν ἐκείνων κατάλυσιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς.*

II. Participi ilman artikelitta ilmestyy predikativisena määräsanana,

subjektia tarkoittaen:

1. *εἶναι*-verbin parissa (painavammin ilmoittaen verbin käsitettä): *Ἐγώ εἰμι τοῦτο δεδρακώς.*

Huom.! *ἔχειν cum participio* = lat. *habere* l. *tenere c. partic.*: *Ἔχω τὰ χρήματα ἡρπακώς* tai *ἁρπάσας. Τὴν χώραν δουλωσάμενοι εἶχον subactam habebant* l. *tenebant.*

2. *οἴχεσθαι*-verbin keralla (jos erittäin tahdotaan huomauttaa liikuntoa eteenpäin tai pois jostakin paikasta): *ᾤχετο ἀπιών, πλέων, ἐλαύνων, ἀποδράς.*

3. useitten verbein parissa, jotka sisältävät adverbisen määräyksen participissa olevaan verbin-käsitteesen (ja sen vuoksi suomessa tavallisesti käännetään adverbeillä, samalla kuin participeista käännettäissä saadaan *verba finita*). Sellaisia verbejä ovat:

α) *τυγχάνειν* = sattumalta, juuri, (sattumalta tapahtuu, että): *Κλέαρχος ἐτύγχανε τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν* (katsasti sattumalta).

β) *διαγίγνεσθαι, διατελεῖν, διάγειν* = yhä, edelleen, (pitkittää, jatkaa): *Οἱ Ἕλληνες διετέλουν χρώμενοι*

τοῖς τῶν πολεμίων τοξεύμασιν. Κρέα ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο (söivät syömistään).

Huom.! Näitten verbein keralla käytetään aina participin presensiä.

γ) *λανθάνειν* = salaa, huomaamatta, (on salassa, että) (*c. acc. personæ*, ks. edell. IV, *A*, 1, *d*): *Βουλοίμην ἂν λαθεῖν Κῦρον ἀπελθών* (lähteä pois K:lta salaa). *Λέληθα ἐμαυτὸν φίλτρον τι εἰδώς* (tietämättäni tunnen).

δ) *φαίνεσθαι* = ilmeisesti, (näkyy, että): *Κλέαρχος ἐπιορκῶν ἐφάνη*.

Muist. 1. Niinkuin *φαίνεσθαι*, konstrueerataan *δῆλός* eli *φανερός εἰμι* (kuitenkin myös *ὅτι*-partikelin kanssa).

Muist. 2. *Φαίνεσθαι* inf:n kanssa = näyttää (*δοκεῖν*).

Muist. 3. *Ἐοικέναι*, näyttää, saa seuraavat konstruktionit: *ἔοικα πράττων* ja useammin *ἔοικα πράττοντι*, *ἔοικα πράττειν*.

ε) *φθάνειν* = ennen, aikaisemmin (*c. acc. pers.*, ks. *ibid.*): *Οἱ Ἕλληνες φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γιγνόμενοι τοὺς πολεμίους* (pääsivät ennen vihollisia).

Muist. *Οὐ φθάνω* participin ja seuraavan *καί*:n kanssa on suomeksi „tuskin —, kun jo": *Οὐκ ἔφθασαν τῶν ἐχθρῶν κρατήσαντες καὶ ἠνόχλουν ταῖς πόλεσιν.*

ζ) *ὑπάρχειν* = ensin, s. o. ennen kuin joku muu: *Ἐάν τις ἡμᾶς εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, οὐκ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες.*

4. semmoisten verbein keralla, jotka merkitsevät alkamista (*ἄρχεσθαι*) ja päättämistä (*λήγειν*, *παύεσθαι*), kestämistä (*ἀνέχεσθαι*, *καρτερεῖν*) ja väsymistä (*κάμνειν*, *ἀπαγορεύειν*): *Ἀνανδρία τὸ μὴ δύνασθαι καρτερεῖν λυπούμενον.*

5. niitten verbein parissa, jotka merkitsevät: tehdä oikein tai väärin (*εὖ*, *καλῶς ποιεῖν* — *ἀδικεῖν*, *ἁμαρτάνειν*), olla voitolla, olla etevämpänä, huonompana (*νικᾶν* — *ἡττᾶσθαι*): *Ἀδικεῖτε πολέμου ἄρχοντες. Νικῶ εὖ ποιῶν τινα.*

6. verbein parissa, jotka merkitsevät mielentilaa: olla tyytyväinen tai tyytymätön (*ἀγαπᾶν*, *ἀγανακτεῖν*, *ἄχθεσθαι*, *χαλεπῶς* (*βαρέως*) *φέρειν*), iloita (*χαίρειν*, *ἥδεσθαι*), hävetä (*αἰσχύνεσθαι*): *Ἀγαπῶσι νικώμενοι ὑπὸ μικροτέρων. Πᾶς ἀνὴρ κἂν δοῦλος ᾖ τις ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν.*

Huom.! *Μεταμέλει μοι*, minä kadun, vaatii participin dativia: *Μεταμέλει μοι ποιήσαντί τι.*

III. Participi ilman artikelitta ilmestyy predikativisena määräsanana:

objektia tarkoittaen:

semmoisten verbein keralla, jotka merkitsevät:

α) ruumiillista tai henkistä havaitsemista (*ὁρᾶν*, *ἀκούειν*, *αἰσθάνεσθαι*, *πυνθάνεσθαι*, *γιγνώσκειν*, *μανθάνειν*, *συνιέναι*): *Μανθάνω τὴν πόλιν ἁλοῦσαν*;

β) tietämistä, muistamista, unhottamista (*εἰδέναι*, *ἐπίστασθαι* — *μιμνήσκεσθαι* (*μεμνῆσθαι*) — *ἐπιλανθάνεσθαι*), jos havainnon j. n. e. esine on tosiasiana esitettävä: *Οἶδα τοὺς ἀνθρώπους θνητοὺς ὄντας*.

Muist. Jos objekti on samassa subjektina, niin se jätetään pois ja participi pannaan subjektin sijaan (siis nominativiin): *Οἶδα ἄνθρωπος ὤν*. *Μέμνησο θνητὸς ὤν*.

Σύνοιδα (*ἐμαυτῷ* j. n. e.) vaatii participin joko nominativiin tai dativiin, esim. *ἀδικῶν* tai *ἀδικοῦντι*.

γ) näyttää, osoittaa, selittää, todistaa (*δεικνύναι*, *ἀπο-* (*ἐπι-*) *δεικνύναι*, *δηλοῦν*, *ἀποφαίνειν*), näyttää todeksi, syylliseksi (*ἐλέγχειν*, *ἐξελέγχειν*): *Δεῖξον εὖ πεποιηκότα σεαυτόν*. *Ἐπιδείκνυμί τινα ψευδῆ λέγοντα*. *Ἐξελέγχω τινὰ ἐπιορκοῦντα*.

δ) esittää, antaa tehdä jotakin, esim. jossain kirjassa (*ποιεῖν* = *facere*), olettaa, edellyttää (*τιθέναι*): *Ποιεῖ διαλεγόμενον facit colloquentem*. *Τίθημί σε ὁμολογοῦντα*.

Muist. Myöskin *ἀγγέλλειν* voi yhdistyä participiin (jos ilmoitus on esitettävä tosiasiana): *Τισσαφέρνης πρῶτος βασιλεῖ Κῦρον ἐπιβουλεύοντα ἤγγειλε*.

ε) löytää, tavata (*εὑρίσκειν*, *καταλαμβάνειν*, *φωρᾶν*, passivisesti *ἁλίσκεσθαι*): *Καταλαμβάνω τινὰ ποιοῦντά τι*.

☞ Predikativisen participin kieltosana on *οὐ*. (Kuitenkin myös *μή*, ks. 4, *b*, 2.)

Huom.! Participin asemesta voi samassa merkityksessä käyttää *ὅτι*-partikelilla alkavaa sivulausetta; (mutta infinitivi (*acc. c. inf.*), joka ei ilmaise seikkaa tosiasiana, on mahdoton käyttää semmoisten verbein parissa kuin esim. *ὁρᾶν*, nähdä, ja *εἰδέναι*, tietää).

☞ Erityisesti huomattakoon:

α) *ἀκούω* saa seuraavat konstruktionit:

1) *ἀκούω σου ᾄδοντος* kuulen (omin korvin) sinun laulavan (vrt. lat. *part. pro inf.*).

2) *ἀκούω σε ᾄδοντα* tai *ὅτι ᾄδεις* kuulen (muilta), että laulat (tosiasiana).

3) *ἀκούω σε ᾄδειν* kuulen, että laulat (ei tosiasiana). — Samanlainen erotus konstruktionissa huomataan *αἰσθάνεσθαι*-verbin suhteen.

β) Infinitiviä vaativat välttämättömästi:

1) *αἰσθάνεσθαι* ja *γιγνώσκειν*, jos ne merkitsevät luulla, katsoa (joksikin).

2) *γιγνώσκειν* päättää
εἰδέναι, *ἐπίστασθαι* ymmärtää
μανθάνειν oppia
μεμνῆσθαι muistaa
ἐπιλανθάνεσθαι unhottaa.

Δίκαιος ἀδικεῖν οὐκ ἐπίσταται τρόπος. Μέμνησο πλουτῶν τοὺς πένητας ὠφελεῖν.

---

c) Verbali-adjektivit.

1. Ne verbali-adjektivit, joitten loppu on *-τός*, ilmoittavat tekemistä:

a) tapahtuneeksi (= lat. *præt. part. pass.*), esim. *στρεπτός* väännetty, *tortus*.

b) mahdolliseksi toimittaa (= lat. *bilis*-loppuiset adjektivit), esim. *στρεπτός* mahdollinen vääntää.

Jälkimmäinen käytäntö on tavallisin: *Ὁ ποταμὸς διαβατός ἐστιν* joki on mahdollinen kulkea yli.

2. Ne verbali-adjektivit, joitten loppu on *-τέος*, merkitsevät, että tekemisen täytyy tapahtua (= lat. *gerundivum*):

a) personallisessa konstruktionissa: *Ὁ ποταμὸς διαβατέος ἐστίν* täytyy mennä joen yli.

b) personattomassa konstruktionissa: *Τὸν ποταμὸν διαβατέον ἐστίν. Οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν.*

Muist. Jos aktivilla ja mediumilla on erilainen merkitys, niin verbali-adjektivi voi saada molemmat merkitykset: *πειστέον* täytyy taivuttaa (sanoilla) ja täytyy totella; *φυλακτέον* täytyy vartioida ja täytyy olla varoillaan.

VII. *Partikeleista.*

1. Kieltävät partikelit:

οὐ (*οὐκ*) ja *μή*.

1. *Οὐ-* ja *μή*-partikelein käytännöstä ja yhdistyksistä pää- ja sivulauseissa ks. edell. VI, 3, I, II, j. n. e.

Huom.! Useinkin yksinkertaiset kieltosanat *οὐ* ja *μή* yhtyvät vastaaviin yhdysperäisiin (*οὐδείς, οὐδέποτε, οὔτε* j. n. e.; *μηδείς, μηδέποτε, μήτε* j. n. e.), jolloin

a) kieltävä merkitys ei poistu, jos *οὐ* tai *μή* käy edellä: *Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖττον ἢ νόμοι πόλει.*

b) kieltävä merkitys poistuu, jos *οὐ* tai *μή* seuraa: *Οὐδεὶς τοῦτ' οὐ πείθεται.*

Muist. 1. Kieltävä merkitys ei myöskään silloin poistu, kuin vaan yhdysperäiset kieltosanat yhtyvät: *Οὐδεὶς πώποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον οὔτε πράττοντος οὔτε λέγοντος ἤκουσεν* ei kukaan — koskaan — mitään.

Muist. 2. Kieltosana *οὐ* sulautuu muutamain verbein kanssa niin yhdeksi käsitteeksi, että se jää muuttumattomaksi siinäkin, missä muutoin *μή* seisoo; esim. *οὔ φημι* kiellän, inf:n fut:n kanssa: kieltäydyn, *οὐκ ἐῶ* estän = *κωλύω*, *οὐκ ἐθέλω* kieltäyn: *ἐάν τε οὐ φῆτε ἐάν τε φῆτε.*

2. *Οὐ* ja *μή* yhtyvät toisiinsa seuraavissa tapauksissa:

1) *μὴ οὐ*

a) pelkoa merkitseväin verbein objekti-lauseissa (vrt. siv. 274);

b) infinitivin keralla

α) kieltäväisten puhetapojen perästä, jotka merkitsevät ei ole mahdollista tai ei ole oikein (*οὐ δύναμαι, οὐχ οἷός τε εἰμί, οὐ συγχωρεῖ* ei käy laatuun, *οὐδεμία μηχανή ἐστι* ei ole mitään mahdollisuutta, *αἰσχρόν* (*οὐ καλόν*) *ἐστι, δεινόν* (*οὐκ ὅσιόν*) *ἐστι, αἰσχύνη ἐστίν*): *Οὐ δύναμαι μὴ οὐχὶ μισεῖν τὸν ψευδόμενον* ei ole minun mahdollista olla vihaamatta. *Αἰσχύνη ἐστὶ μὴ οὐ συσπουδάζειν.*

β) jälkeen verbein peljätä, kieltää (*ἀπαρνεῖσθαι*) j. n. e., jos nämä ovat kieltäväisessä (tai kysymys-) lauseessa: *Τίνα οἴει ἀπαρνήσεσθαι μὴ οὐχὶ ἐπίστασθαι τὰ δίκαια;*

2) *οὐ μή* (= *οὐ δεινόν ἐστι μή*), konjunktivin (aor:n) tai ind:n fut:n kanssa merkityksessä tuskin: *Ἢν ἅπαξ*

δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκ ἔτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν.

2. Konjunktionit rinnastetuissa lauseissa.

Huom.! Kaikki ne konjunktionit, joitten ei tule olla lauseen alussa, nimitetään postpositivisiksi.

A. Kopulatiiviset konjunktionit:

1. *καί*, *τέ* (enkl.), *οὔτε* (*μήτε*) — *οὔτε* (*μήτε*), *οὔτε* (*μήτε*) — *τέ*.

1. *α*) *καί* (*et*) yksinänsä yhdistää sanoja ja lauseita, *τέ* (*que*) yksinänsä melkein ainoastaan lauseita.

Muist. 1. Kertomuksessa *καί* usein seisoo lauseen alussa merkityksessä silloin. Niinpä *καὶ ὅς* personan vaihtuessa kanssapuheessa; esim. *καὶ ὅς ἐθαύμαζε, τίς παραγγέλλει, καὶ ἤρετο, ὅ τι καὶ εἴη το σύνθημα* silloin tämä kummasteli j. n. e.

Muist. 2. *Καί* (myös *τὲ-καί*) rinnastaa lauseita (joita suomessa ja latinassa kun ja *quum* alistaa), kun edellä käy *ἤδη* (*jam*), *οὔπω* (*nondum*), *οὐκ ἔφθασα* (*vix*): *Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἔφθασαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν Ἀττικὴν πόλεμον καὶ ἧκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες. Ἤδη τε ἦν περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως κήρυκες.*

Muist. 3. *Καί* yhtäläisyyttä ja kaltaisuutta merkitseväin adjektivein perässä merkitsee kuin (= *ac*): *Παραπλήσια ἐπεπόνθεσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Συρακούσαις καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν Πύλῳ.*

Muist. 4. Yhdistyksessä *καὶ-δέ* on *καί* vahvistava, *δέ* liittävä partikeli: ja myös, vieläpä, *atque etiam, atque adeo, quin etiam: Καὶ ἀρχικὸς δὲ ἐλέγετο εἶναι* (*atque etiam ad imperandum factus esse dicebatur*). Negativisesti käytetään *οὐδέ-δέ*.

β) *καί* — *καί* (harvemmin *τέ* — *τέ*) = sekä — että, toiselta puolen — toiselta puolen; *τέ* — *καί* enimmiten = ja: *καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας et vivus et mortuus, νύκτας τε καὶ ἡμέρας dies noctesque.*

Muist. 1. Kieltäväisen lauseen yhdistää myöntäväiseen *καὶ οὐ* (*μή*), kieltäväiseen *οὐδέ* (*μηδέ*).

Muist. 2. *Οὐδέ* ilman edellä käyvää kieltosanaa = ei myöskään, ei — -kaan, *ne quidem*. Tämä *οὐδέ* ottaa usein luoksensa vahvikkeeksi yksinkertaisen kieltosanan *οὐ*: *Οὐ δύναται οὐδὲ νῦν ευ ποιεῖν τοὺς φίλους* (*non potest ne nunc quidem amicis benefacere*).

Muist. 3. Kun *οὐδέ* merkitsee ei — -kaan, niin seuraava *μη ὅτι* merkitsee: saatikka (*ne — quidem — nedum*).

2. *οὔτε* (*μήτε*) — *οὔτε* (*μήτε*) = *neque — neque; οὔτε* (*μήτε*) — *τε* = *neque — et*, toiselta puolen ei —

mutta toiselta puolen; ei — vaan: Ὤμοσαν μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι.

Muist. Missä οὐδέ (μηδέ) — οὐδέ (μηδέ) näyttävät vastaavan toisiansa, on edellinen = *ne — quidem*, jälkimmäinen = *neque*: Σύ γε οὐδ' ὁρῶν γιγνώσκεις οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι.

B. Disjunktiviset konjunktionit:

ἤ *vel, aut;* ἤ — ἤ *vel* — *vel* tai *aut* — *aut;* εἴτε — εἴτε (ἐάν τε — ἐάν τε) *sive* — *sive.*

C. Adversatiiviset konjunktionit:

ἀλλά, δέ, μήν, (μέντοι), καίτοι, ὅμως.

1) ἀλλά *a)* = lat. *at*; erittäinkin vastaväitteissä, jyrkissä vastauksissa tai vastakohdissa, kehoituksissa ja εἰ:n perästä merkityksessä ainakin, kuitenkin: Εἰ σῶμα δοῦλον, ἀλλ' ὁ νοῦς ἐλεύθερος.

b) = lat. *sed;* negationin jälkeen oikaisevana (samoin kuin myös δέ).

Huom.! Ἀλλὰ καί tai ainoastaan ἀλλά, vaan myös, *sed (etiam)*, ἀλλ' οὐδέ, vaan ei -kaan (*sed ne — quidem*), seisovat seuraavain partikelein jälestä:

οὐ μόνον, οὐχ ὅτι, μὴ ὅτι ei ainoastaan, *non modo (solum)*, οὐ μόνον οὐ, μὴ ὅτι, οὐκ ὅπως ei ainoastaan (ei ainoastaan ei): Μὴ ὅτι ἰδιώτης τις, ἀλλ' ὁ μέγας βασιλεύς *non modo privatus quis, sed ipse rex.* Ἀπατούριος μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ' ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησεν *non modo non, sed ne — quidem.*

Ἀλλ' οὐ (μή) = lat. *ac non;* οὐ μὴν ἀλλά = *et tamen, verum tamen.*

2) δέ (postpositivinen) = lat. *autem;* (usein myöskin kopulativisesti = *et, atque*).

Huom. Δέ-partikelia vastaa tavallisesti edellä käyvä postpositivinen μέν, joka todellisessa vastakohdassa merkitsee tosin, mutta usein on kokonaan kääntämättä jätettävä, etenkin jaoittelemisissa:

ὁ μέν — ὁ δέ toinen — toinen, tuo — tämä, ἔνθα μέν — ἔνθα δέ täällä — tuolla, ἔνθεν μέν — ἔνθεν δέ toiselta puolen — toiselta puolen, τοτὲ μέν — τοτὲ δέ *tum — tum, modo — modo*, ἅμα μέν — ἅμα δέ *simul — simul*, πρῶτον μέν — εἶτα δέ j. n. e.

Muist. Δέ-partikeliin liittyy αὖ (δ'αὖ) teroittamaan vastakohtaa: toiselta puolen, päin vastoin, *rursus*.

3) μήν, μέντοι (molemmat postpositivisia) = *vero*, kuitenkin; käytetään jyrkissä vastaväitteissä.

Huom.! *οὐ μήν (μέντοι)* = *neque vero (tamen)*; *ἀλλὰ μήν, καὶ μήν* = *at vero, atqui* (ja kuitenkin), tai = *jam vero* (lisäksi), johtaen johonkin uuteen, painavampaan asiaan.

4) *καίτοι* = lat. *quamquam (verum)*, vaan: *καίτοι τί φημι; quamquam (verum) quid loquor?*

5) *ὅμως* (tai *ἀλλ' ὅμως*) = lat. *tamen* (enimmiten koncessivisen partikelin tai koncessivisen participin jälestä).

D. Kausaliset konjunktionit: *γάρ, καὶ γάρ; ἀλλὰ γάρ.*

1. *α) γάρ* (postposit.) = lat. *enim;* lauseissa, jotka osoittavat joko *a)* syytä (kausalisessa merkityksessä: sillä), tai *b)* selitystä (explikativisessa merkityksessä: nimittäin).

1. *β)* Lisäksi *γάρ* seisoo:
   a) kysymyksissä, merkiten siis, todella: *Οἴει γάρ σοι τὸν ἀδελφὸν μαχεῖσθαι;* luuletko todella?
   b) vastauksissa, merkityksellä: -han (-hän), -pa (-pä): *Ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι; ἢ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὀρόντης* täytyyhän myöntää.
   c) yksinäisissä puhetavoissa: *Πῶς γάρ;* = ei suinkaan. *Πῶς γὰρ οὔ;* = tietysti.

2. *καὶ γάρ* = *a)* lat. *etenim*, nimittäin, näet (kun *καί* kuuluu koko lauseesen): *καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους, οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους ἐποίησαν ἀνήκεστα κακά* tunnen nimittäin j. n. e.; *b)* = lat. *nam etiam*, sillä myöskin (kun *καί* kuuluu yksinäiseen sanaan): *καὶ γὰρ ἡμεῖς πάντες ἀποθανούμεθα* sillä mekin kaikki j. n. e.

3. *ἀλλὰ γάρ* = lat. *at enim*, mutta tosiaan, mutta -han (-hän): *ἀλλὰ γὰρ ταῦτα τῶν κρατούντων ἐστί* mutta sehän on j. n. e.

E. Konklusiviset konjunktionit: *οὖν, ἄρα, τοίνυν (τοιγαροῦν).*

1. *οὖν* (postpositivinen) = lat. *ergo, igitur*, siis; *a)* johtaa jotakin seurauksena edellisestä (*ergo*); *b)* jatkaa parentesin jälkeen ajatuksen juoksua (*igitur*), tai käy yleisen osoituksen (*propositio*) jälkeen tarkemmin selittämään ainetta (*igitur*).

Muist. 1. *Καὶ γὰρ οὖν* merkitsee ja senpä tähden: *καὶ γὰρ οὖν ἐπίστευον αὐτῷ αἱ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι.*

Muist. 2. Väitöslauseissa *οὐκοῦν* merkitsee: siis, niinmuodoin; mutta *οὐκ οὖν* ja *οὔκουν:* siis ei, totta tosiaan ei. Kysymyksissä molemmat merkitsevät: eiköhän siis?

Muist. 3. *πάνυ μὲν οὖν* merkitsee: aivan varmaan, tosiaankin.

Muist. 4. *γοῦν* (*γὲ οὖν*, postposit.) merkitsee: ainakin, kumminkin. *δ' οὖν* (postposit.), joka lisää vastakohdissa todeksi luultuun jotakin varmaa, merkitsee: mutta varma on, että.

2. *ἄρα* (postposit.) = lat. *nimirum, scilicet*, siis, juuri, nimittäin, tietysti, arvattavasti, ilmaisee jotakin luonollisena seurauksena jostakin.

3. *τοίνυν* (postposit.) = lat. *itaque*; painavampana lauseen alussa: *τοιγαροῦν, τοιγάρτοι* senpä vuoksi siis: *Κῦρος οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἴασε τὴν προθυμίαν. Τοιγαροῦν κράτιστοι ὑπηρέται παντὸς ἔργου αὐτῷ ἐλέχθησαν γενέσθαι.*

F. Kysyväiset partikelit:

1. Yksinkertaisessa suoranaisessa kysymyksessä käytetään seuraavia partikeleita:

α) *ἆρα*, *-ne* — vastaus myöntäväinen tai kieltäväinen; *ἆρ' οὐ* tai *οὐ* *nonne* — vastaus myöntäväinen.

ἆρα μή tai *μή* *num* — tarkoittaen kieltäväistä vastausta, kuitenkin epäillen, annetaanko se:

ἆρα γε μὴ ἐμοῦ προμήθει; ethän toki minun tähteni ole levoton? (Toivon, ett'et minun tähteni ole levoton, mutta pelkäänpä sinun olevan).

Muist. 1. *Οὐκοῦν* = lat. *nonne ergo* (ks. edell.).

Muist. 2. *μῶν* (supist. *pro μὴ οὖν*), samoin kuin *μή*, merkitsee: *num*, eihän kuitenkaan.

β) *ἦ* todellakin, tosiaankin: *Ἦ καὶ ἐθέλοις ἂν ὑπὲρ τούτου ἀποθανεῖν;*

γ) *ἄλλο τι ἤ* (tokko muuta, kuin) tai vaan *ἄλλο τι* eiköhän? *Ἢν τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν, ἄλλο τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι;*

2. Disjunktivisessa suoranaisessa kysymyksessä käytetään:
   1) *πότερον* (*-α*) *-ἤ* *utrum -an;*
   2) ei mitään partikelia — *ἤ* — *ne*.

G. Vahvistavat partikelit:

1. *γέ* (enkl. ja postpos.), juuri, ainakin, y. m. (lat. *quidem*), saattaa sen sanan, jonka jälessä se seisoo, erittäin huomattavaksi, niin että sitä muissa kielissä voi osoittaa vaan mainitun sanan suuremmalla painolla: *εἴπερ γὰρ σ' Ἕκτωρ γε κακὸν*

καὶ ἀνάλκιδα φήσει, ἀλλ' οὐ πείσονται Τρῶες sillä vaikkapa juuri (itse) H. sanoo sinua kehnoksi ja pelkuriksi, niin T. eivät sitä usko; *ἀλλα σύ, εἰ δύνασαί γε, περίσχεο παιδός* mutta sinä, jos vaan voit, ota poika huostaasi; *τοῦτό γε οἶμαι ὑμᾶς ἅπαντας ᾐσθῆσθαι* tämän ainakin luulen teidän huomanneen; *ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι* joka juuri semmoista saattaisi tehdä.

Huom.! Varsin usein *γέ* liittyy pronomineihin: *ἔγωγε equidem*, *ὅγε* juuri hän, *ὅςγε* = *qui quidem*.

2. *γοῦν* (postpos.), ainakin (lat. *certe*), on syntynyt partikeleista *γὲ οὖν* ja siitä syystä painavampi kuin paljas *γέ*; usein se ilmaisee jonkun todisteita ja esimerkkejä johonkin väitteesen.

3. *πέρ* (enkl. ja postpos.), juuri, aivan, käytetään relativin vahvikkeeksi: *ὅςπερ* juuri se joka, *ὥςπερ* juuri niin kuin. — Homerossa se participiin liittyneenä on = lat. *quamvis*: *μηδ' οὕτως ἀγαθός περ ἐών, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ, κλέπτε νόῳ* älä noin teeskentele mielessäsi, jumalallinen A., olit kuinka jalo tahansa.

4. *δή* (postpos.), juuri, niin, siis, käytetään pääasiallisesti kolmella tapaa:

   a) antamaan edelliselle sanalle arvoa: *ποῖά ἐστιν ἃ ἡμᾶς ὠφελεῖ; ὑγίεια καὶ ἰσχὺς καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος δή* mikä meitä hyödyttää? Terveys ja voima ja kauneus ja tietysti myöskin rikkaus; *νῦν ὁρᾶτε δή* nyt toki näette; *ἄγε δή* hyvä siis; *μάλιστα δή* varsin paljon; — Homerossa jälkilauseen alussa *καὶ τότε δή* nytpä, silloinpa juuri.

   b) vahvistamaan jotakin edellisen perustuksella lausuttua: *τὸν μὲν δὴ πέμπει* hänet hän siis lähettää pois.

   c) temporalisesti = *ἤδη*, lat. *jam*: *καὶ πολλὰ δὴ ἄλλα λέξας εἶπεν* kun hän jo oli paljon muuta puhunut, niin hän lausui; *νῦν δή* juuri nyt; Hom. *τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται* tämä kaikki juuri nyt käy toteen.

5. *ἦ*, todellakin, tosiaan, vahvistaa jotakin vakuutetta; *ἦ μήν* (Hom. *ἦ μέν*) on tavallinen valanvakuuttaja: *ὤμοσαν ὅρκους ἦ μὴν μὴ μνησικακήσειν* he vannoivat valan, etteivät (todellakaan) ajattelisi kostoa.

   Homerossa *ἦ* liittyy vahvikkeeksi sanoihin *ἐπεί* ja *τί*: *ἐπεὶ ἦ*, *τί ἦ* (joiden asemasta myös *ἐπειή*, *τιή*).

6. *τοί* (postpos., enkl.), totisesti; *οὔτοι* ei suinkaan; vahvistettuna: *τοίγαρ*, *τοιγαροῦν*, *τοιγάρτοι*.

7. *ἤτοι* (*ἦ* ja *τοί*), (useimmiten mahdoton kääntää), käytetään vakuutukseksi: *ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο* näin lausuttuaan hän istuutui.

8. **μήν** (**postpos.**), Hom. **μάν**, **μέν**, **kuitenkin, tosiaan, totisesti** (lat. *verum*, *vero*). — Hom. *ὧδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται*, sillä niin minä sanon, ja se on **tosiaankin** toteen käyvä; *τί μήν* miks' ei?

9. **μέντοι** (postpos.), **kuitenkin, tosin**, lat. *vero*, (*μέν* ja *τοί*): *ἐς Οἰνιάδας ἐστράτευσαν καὶ ἐπολιόρκουν, οὐ μέντοι εἷλόν γε, ἀλλ' ἀπεχώρησαν ἐπ' οἶκον* he tekivät sotaretken O. saaria vastaan ja piirittivät niitä; eivätpä kuitenkaan niitä valloittaneet, vaan lähtivät takaisin kotia.

10. **ναί**, **niin, niin varmaankin** (vastauksissa).

11. **νή**, **tosiaan**, vaatii akkusativiin niitten jumalain nimen, joita todistajiksi rukoillaan: *νη Δία* Zeun kautta, totta totisesti.

12. **μά**, **tosiaankaan, kieltävissä** valallisissa vakuutuksissa: *οὐ μὰ Δία* ei, Zeus (= jumal') auta! edellä käyvän *ναί*:n kanssa myös positivisissa: *ναὶ μὰ Δία* niin, Zeus auta! totta jumal' auta!

Kaikissa maamme kirjakaupoissa:

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia.

		Markk.	penn.
III.	Kanteletar, 2 painos	5:	—
V.	Suomen Kansan Arvoituksia, 2 painos	1:	80.
X.	KORHOSEN Runot	1:	80.
XIV.	Kalevala, 3 painos	5:	—
XVII.	Suomen Kansan Satuja ja Tarinoita I—IV yht.	7:	50.
XVIII.	GYLDÉN, Suomenmaan Korkokartta	8:	—
XX.	PIPPING, Luettelo Suomeksi präntätyistä kirjoista	12:	—
XXI.	PORTHAN, Opera selecta I—V yht.	26:	50.
XXII.	THILÉN, Kuopion läänin kartta I.	3:	—
XXIII.	TOPELIUS, Luonnonkirja	1:	50.
XXV.	Näytelmistö I, II, IV yht.	8:	40.
XXVII.	Kalevala, lyhennetty laitos	1:	—
XXVIII.	STJERNCREUTZ, Meri-sanakirja	1:	—
XXX.	PALMÉN, Lainopillinen Käsikirja	2:	50.
XXXIV.	GRUBE, Kertomuksia Ihmisk. Hist. I—VII. yht.	18:	50.
XLI.	Historiallinen arkisto I—IV yht.	9:	50.
XLIV.	FORSMAN ja HEDBERG, Xenofonin Anabasin Sanakirja	2:	50.
XLVI.	AMINOFF, Wirolais-Suomalainen sanakirja	2:	—
XLVII.	Pitäjänkertomuksia I, II, III, IV yht.	9:	—
XLVIII.	Kalevala, helppohintainen	2:	—
XLIX.	Saksalais-Suomalainen Sanakirja	12:	—
L.	LÖNNROT, Suomal.-Ruotsal. Sanakirja	70:	—
LI.	ASPELIN, Suomalais-Ugrilaisen Muinaistutkinnon alkeita	8:	—
LII.	LINDELÖF, Analytillinen Geometria	5:	—
LIII.	MELA, Kasvioppi ja Kasvio kouluja varten	4:	50.
LIV.	Suomalainen lakiteos	12:	—
LV.	KIVEN Valitut teokset I—II à	4:	—
LVI.	MEURMAN, Ranskalais-Suomalainen Sanakirja	12:	—
LVII.	VASENIUS, Suomal. kirjallisuus 1544—1877.	3:	50.
LVII, 1.	„ „ „ 1878—1879.	—	75.
LVIII.	PLOETZ-SWAN, Ranskan kielen Alkeisoppi	4:	—
LIX.	SWAN, Ranskan Kieli-oppi ja Lukemisto	6:	—
LX.	SHAKESPEARE'N DRAMOJA. I. Hamlet. II. Romeo ja Julia à	3:	—
LXI.	SZINNYEI ja JALAVA, Unkarin kielen oppikirja	8:	—
LXII.	Suomen Kansan Loitsurunoja	4 ja 5:	—
	SUOMI, tidskrift i fosterländska ämnen 1842—60 yht.	29:	50.
	„ toinen jakso I—XIII à	3:	—

Hinta: 4 markkaa.

